

پیشانی کا رہ چاکہ کان

لہ فورٹان لہ سونہ تہ صہ جیجہ کان

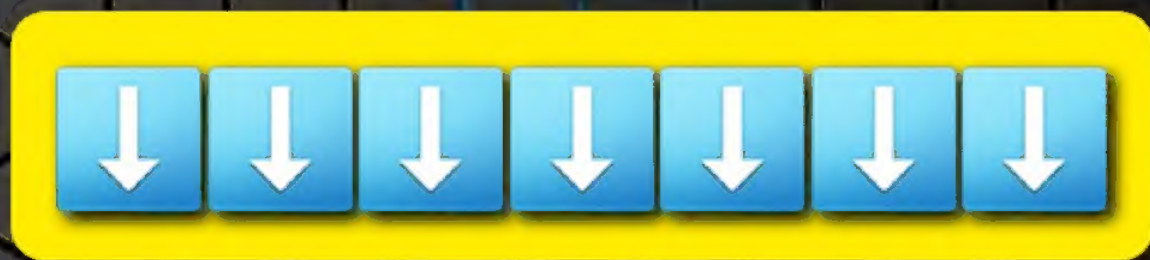
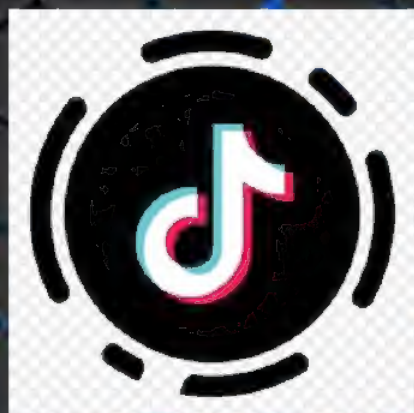
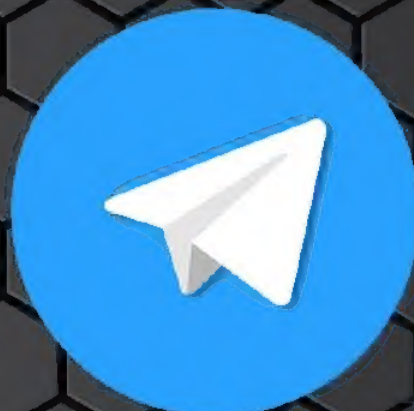
کھوئی سہ

سیروا کا کہ اس

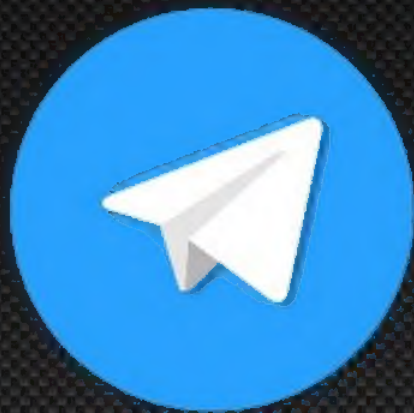
پیشانی کی

پروفیسور احمد علی محمد

نارنگ

**Muhammed Omer
Ahmed Islam**

لەتلیگرام پڕۆ لایکی ئەم
کەنالەم بکە بۆ ئەوەی
سوودمەند بێ لە کتییە
ئاینیەکانمان

[کتییە ئاینی پارێزراوی
HD | PDF

پاداشتی کاره چاکه کان

له قورئان و له سوننه ته سه حجه کان

نووسینی

سیروان کاکه احمد

پیشه کی

پروفیسور. د. احمد شیخ محمد بالیسانی

نارین

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ

عَظِيمٌ ﴿١﴾ المائدة

خوا به لئنی داوه به وانهی ئیمانیان هیئاوه و کرده وه باشه کانیش
نه نجام ده دهن، لیبور دنیك و پاداشتیکی مه زنیان هه یه .

پاداشتی نه م کتیبه

پیشکەش بی به :

* دایک و بابم، هاوسهرم، کاک سامانی برام، خوشکه کانم،
براده رانم.

* هه رکه سیک که ده یخوینیته وه کاری پیده کات و خه لکیش فییر
ده کات.

پیشه کی:

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، الْحَمْدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِينَ،
الْحَمْدُ لِلَّهِ كَمَا يَنْبَغِي لِجَلَالِ وَجْهِهِ، وَلِعَظِيمِ سُلْطَانِهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ الْقَائِلُ:
﴿وَذَكَرْ فَإِنَّ الذِّكْرَ لِنَفْعِ الْمُؤْمِنِينَ﴾ (۵۵) الذاریات، وَصَلَّى اللَّهُ تَعَالَى
وَسَلَّمَ، وَبَارَكَ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ، وَخَاتَمِ النَّبِيِّينَ مُحَمَّدٍ، وَآلِهِ أَجْمَعِينَ
مِنَ الصَّحْبِ، وَالْأَزْوَاجِ، وَالْقَرَابَةِ، وَالتَّابِعِينَ لَهُمْ بِإِحْسَانٍ إِلَى يَوْمِ
الدِّينِ، ثُمَّ أَمَّا بَعْدُ..

له ژیر پوښنایي ئه م فهرمووده ی پیغه مبهری خوا^(۱) که دهفه رموی:
یه کیك له ئیوه به پروادار دانانری تاكو چی بو خوی پی خوشه، بو براو
خوشکی^(۲) مسوئمانیشی پی خوش نه بی.

هه لئام به کوکردنه وهی چهند ئایهت و فهرمووده یه ك له دوو تووی
ئه م کتیبه، که باسی پاداشتی کاره چاکه کان دهکهن، بو ئه وهی زیاتر
که رم و گوړو سوورتر بین له سهر ئه نجامدانی کاری چاک و به دهسته یانی
په زامه ندی خوی په روه ردگار.

(۱) { لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى يُحِبَّ لِأَخِيهِ، مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ }، (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ: (۲۱۸۷)).

(۲) هه رچه نده له فهرمووده که باسی خوشك نه کراوه، به لام زوربه ی دواندنه کانی پیغه مبهری
له گهل پیاوان بووه، بویه وای فهرمووه، نه گه رنا هه ر بو خوی ﷺ فهرموویه تی: { إِنَّمَا
النِّسَاءُ شَقَائِقُ الرِّجَالِ } (رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ: (۱۱۳)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِي).

پیشه کی پروفیسور. د. أَحْمَدُ شَيْخُ مُحَمَّدٍ بَالِيسَانِي

به ناوی خودای گه ورده و میهره بان

شاعیری عه ربی دهلی:

على قدر أهل العزم تأتي العزائم
وتأتي على قدر الكريم المكارم

وا دیاره خاوه نی ئەم کتیبه خاوم هونه رو هیمه تیکی زوره، که هه لقولاوه له باوه رو دینداری به سوژی بو به شدار بوون له رۆلی رپړه وی رۆشنیری ئیسلام.

خزمه تکرندی قورئان و سوننه تی پیغه مبه ر ﷺ گرنگو به رزه چونکه به رزترین و به پیتترین قسه قورئانه، بویه خویندنه وه و فی رکردنی خیریکی گه وره یه، وه ک پیغه مبه ر ﷺ فه رموویه تی: {مَا مِنْ قَوْمٍ يَجْتَمِعُونَ فِي بَيْتٍ مِنْ بُيُوتِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ يَقْرَأُونَ وَيَتَعَلَّمُونَ كِتَابَ اللَّهِ يَتَذَكَّرُونَ بِهِ بَيْنَهُمْ، إِلَّا حَقَّتْ بِهِمُ الْمَلَائِكَةُ وَغَشِيَتْهُمْ الرَّحْمَةُ، وَذَكَرَهُمُ اللَّهُ فِيمَنْ عِنْدَهُ، وَمَا مِنْ رَجُلٍ يَسْلُكُ طَرِيقًا يَلْتَمِسُ بِهِ الْعِلْمَ إِلَّا سَهَّلَ اللَّهُ لَهُ بِهِ طَرِيقًا إِلَى الْجَنَّةِ..} (١)، هه روه ها پیغه مبه ر ﷺ دووعای بو ئه و که سه کردوه که خه ریکی فه رمووده و سوننه ته گانیه تی، وه ک فه رموویه تی: {نَضَرَ اللَّهُ امْرَأًا سَمِعَ مَقَالَتِي فَوَعَاها وَحَفِظَهَا وَبَلَّغَهَا قَرُبًا حَامِلٍ فَقِهِ إِلَى مَنْ هُوَ أَفْقَهُ مِنْهُ..} (٢).

جا ئەم کتیبه ی که خاوه نه که ی نوسیوویه تی پیوه ماندوو بووه هیمه تیکی زوری تیادا خه رج کردوه و، چاوم پيدا خشانده، وا ده رکه وت که کاریکی زور تایبه ت و نایابه و خزمه تیکی رۆشه نبیری دیاری کردوه، سکالام

(١) مسند الإمام أحمد ٤٠٦/٢ الحديث رقم ٩٢٦٣ .

(٢) سنن الترمذي ٣٤١/٥ الحديث رقم ٢٦٥٨ .

له خوايه كه سوودیكى زۆرى هه بێ بۆ خویننه وارانى كوردی خوشه و یست و
بۆشایێك پربكات هه وه له كتیبخانه كانی كوردستان.

ئێتر خوا پاداشتی بداته وه وه له وه له ئیمه وه خویننه ران خوش بیته، به
به ههشتی فیرده و سمان شاد بکات.

نیوه پوکی ئەم کتیبه :

- ۱- پیناسه کردنی ناوونیشانی هەر بهشیك له ئەسلی زمان و، له زاراوی شه رعدا.
- ۲- سهرهتا نووسینی چهند ئایهتیك دهربارهی ئەو بابەتهی كه كراوه به ناوونیشان، پاشان نووسینی چهند فهرموودهیهك له وبارهوه.
- ۳- دیاریکردنی پلهی (صَحیح)ی و (حَسَن)ی، فهرموودهكان.
- ۴- مانا کردنی فهرموودهكان دهقاو دهق وهك خۆی.
- ۵- ههولندراوه زۆربهی فهرموودهكان پاداشتهكهیان تیدا باس كرابی، جاری واش بووه فهرمایشتیك ههرچهنده پاداشتهكهی تیدا باس نهكراوه، بهلام هاندانیکی چاکی تیدا بووه، به باش زانراوه كه بهینریته نیو دوو توپی ئەم کتیبهوه.
- ۶- له كووتایی ههندیك بابەت بهسهرهاتیك باسكراوه.

پاداشتی کاره چاکه‌کان له به‌رگی کتیب، پایه و پاداشت له نیوه‌پۆک ؟

پاداشت: بریتیه له: مه‌به‌ست، ئامانج، به‌ره‌م، دیاره ئینسان که له ژیان هه‌ولده‌دات مه‌به‌ستیکی هه‌یه، نه‌ویش بریتیه له گه‌یشتن به ئامانج، وه به ده‌سته‌یانی ئامانجی ئینسانی مسوولمانیش بریتیه کۆکردنه‌وه‌ی زۆرتین به‌ره‌م بۆ به ده‌سته‌یانی زۆرتین پاداشت، تاگو شوینیکی به‌رزی له به‌هه‌شت پێ به ده‌ست بیئی.

کار: وشه‌ی کار له زمانی عه‌ره‌بی واته: (عَمَل)، وه وشه‌ی: (فعل) واته: کردار، (قَوْل) یش، واته: گو‌فتار، جا بۆیه وشه‌ی (کار) مان^(**) به‌کاره‌ینا، تاگو هه‌م کردارو، هه‌م گو‌فتار بگرێته‌وه، چونکه جاری وایه له فهرمووده‌یه‌ک پاداشت له‌سه‌ر کرداریک وهرده‌گیرئ، وه‌ک: یارمه‌تی دانی هه‌زاریک و نه‌داریک، جاری واش هه‌یه به هوی گو‌فتاریک، وه‌ک: زی‌کری خوا کردن به زار (زمان).

چاکه‌کان: واته: له‌م کتیبه ته‌نیا باسی کاری چاک کراوه، نه‌ک کاری خراب، وه نه‌گه‌ر خوا پشتیوان بی، دوا‌ی ته‌واو بوونی ئه‌م زنجیره، زنجیره‌ی (سزای کاره خراپه‌کان له فهرمووده سه‌حیحه‌کان) ئاماده ده‌که‌ین، هه‌روه‌ک ئاماده سازی بۆ کراوه.

(**) - به‌لگه‌شمان بۆ ئه‌و قسه‌مان ئه‌م فهرماشته‌یه: {إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ} حَدِيثٌ صَحِيحٌ، (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ بِرَقْم: (١)، وَمُسْلِمٌ بِرَقْم: (٥٠٣٦)، عَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، وَهَ زَانَايَانِيش يه‌کده‌نگن مه‌به‌ست له‌و (أَعْمَال) ه، قسه‌و کرداره، نه‌گه‌رنا ده‌یفه‌رموو: {إِنَّمَا الْأَفْعَالُ بِالنِّيَّاتِ}، یان ده‌یفه‌رموو: {إِنَّمَا الْأَقْوَالُ بِالنِّيَّاتِ}، که‌واته: وشه‌ی: (عمل) هه‌م (قول) وه‌م (فعل) یش ده‌گرێته‌وه، هه‌رچه‌نده‌ په‌نگه هه‌ندی جار بۆ خۆش خۆیندنه‌وه‌ی خۆینهر زۆر پابه‌ندیش نه‌بووین به‌و (زاراو) انه‌وه.

دەربارەى نۆۋەزۈكۈش كە : (پاىە و پاداشت) بۇ بەكارهينراۋە، دەئىين :

پاىە: برىتتە لە پلە و پىگە و مەنزلىكى بەرز، لە زمانى عەرەبى وشەى
(فصل)ى پى دەگوترى، ئەم وشەمان بۇ ئەم فەرموودانە بەكارهينراۋە
كە راستەوخۇ پاداشتەكەيان تىدا بەيان نەكراۋە.

پاداشت: پىشتر باسما كەرد ماناى چىيە، بەلام لىرەدا ھەر دەئىين: ئەم
وشەمان بۇ ئەم فەرموودانە بەكارهينراۋە كە راستەوخۇ پاداشتى كارە
چاكەكەى تىدا بەيان كراۋە.

به رچاو پوونی

له بهر نه وهی هم موو هه ولې نیمه بو به ده ستهینانی گه وره ترین پایه و پاداشته، وه گه وره ترین پایه ش بریتیه له زیکی خوا سبحانه و تعالی، وهك له م فهرمووده دا هاتوه: { عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «أَلَا أَنْبَأُكُمْ بِخَيْرِ أَعْمَالِكُمْ، وَأَزْكَاهَا عِنْدَ مَلِيكِكُمْ، وَأَرْفَعَهَا فِي دَرَجَاتِكُمْ، وَخَيْرٌ لَّكُمْ مِنْ إِنْفَاقِ الذَّهَبِ وَالْوَرَقِ، وَخَيْرٌ لَّكُمْ مِنْ أَنْ تَلْقَوْا عَدُوَّكُمْ فَتَضْرِبُوا أَعْنَاقَهُمْ وَيَضْرِبُوا أَعْنَاقَكُمْ؟» قَالُوا: بَلَى، قَالَ: «ذِكْرُ اللَّهِ تَعَالَى» } حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۱)

واته: نه بی دهر داء خوا لی رازی بی ده لی: پیغه مبهری خوا صلی الله علیه و آله فهرمووی: نایا هه والتان نه ده می: به چاکترینی کاره کان، وه به پاکترینی له لای پادشایان، که پله تان پی زور به رزبیته وه، که چاکتر بی بو ئیوه له به خشینی زیرو زیو، وه چاکتر بی بو ئیوه له پیگه یشتنتان له گهل دوژمن و له گهر دنیان بدهن و له گهر دنتان بدهن؟ نه وانیش گوتیان: با هه والمان پی بده نهی پیغه مبهری خوا صلی الله علیه و آله فهرمووی: زیکر کردنی خوی بهرز.

بویه به پیویستمان زانی سه ره تای نه م کتیبه به باسی پایه و پاداشتی (زیکر) دهست پی بکهین، دیاره خوی پهروه ردگار له زور شوین له قورپان باسی گرنگی و گه وره می زیکی خوی فهرمووه، چونکه زیکی خوا په یوه ندییه کی راسته و خو و پته و له نیوان خوا و بهنده دروست دهکات، بو وینه: له سوورپه تی (البقرة) دمفه رموی:

(۱) (رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ: (۳۳۷۷)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَسَانِي فِي (صَحِيحِ التَّرْغِيبِ وَ التَّرْهِيْبِ): ((۱۴۹۳))

﴿فَاذْكُرُونِي اَذْكُرْكُمْ وَاَشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ﴾ (۱۵۲) واته: زیكرم بکهن
 زیكرتان دهكهم، سوپاسگوزاری و شوكرانه بژیړییم، بکهن سپله یی
 مهكهن.

كه واته: هر كاتيك بهنده يادی خوی كرد نهوه خوی پهرومردگار
 بهو هممووه گه وره ی و ریږو شکوهمه نډیه یوه يادی دمكات، نه مه له
 لایهك، وه ههروها هر خودی زیكر گردنیشی به سوپاسگوزاری و
 شوكرانه بژیړی و هسف كرده، وهك له سوورپهتی (آل عمران) مه دحی
 نهو كه سانه دمكات كه هه میسه سهرگهرمی زیكری خوا كردن و به
 خاوهن عهقلان و هسفیان دهكاو دمفه رموی: ﴿الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَمًا
 وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ
 هَذَا بَطْلًا سُبْحَنَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ﴾ (۱۹۱) واته: نهوانه ی كه به پیوهو
 به دانیشه ووهو له سهر ته نیشتیان يادی خوا دهكهن و بیر له دروستكرانی
 ناسمانهكان و زهوی دهكهنه ووه (دهلین) پهرومردگارمان! نه مهت به پووچی
 (و بی حيكهت) دروست نه كرده، پاکی بو تو (له كاری بی ئامانچ و
 حيكهت)، دهجا له نازاری ناگر رزگارمان بكهو بمانپاریزه.

وه خوی پهرومردگار كه باسی ئوقره گرتن و ئارامگرتنی دل و
 سهكینهت پړانه سهر دل دمكات تایبهتی دمكات به زیكری خواوه، وهك: له
 سوورپهتی (الرعد) دمفه رموی: ﴿... اَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ﴾
 واته: ناگاداربن ته نیا به زیكری خوا دلهكان ئارام دمگرن و
 سهكینهتیان بو دروست دهبی.

دياره گه وره ترين زيکريش بریتيه له قورئان خویندن، بویه
 سه رها به پایه و پاداشتی خویندن قورئان دهست پیده کهین.
 خوی په روه ردگار به لوتفو که رهمی خوی له و که سانه مان بگیړی
 که هه میسه سه رگه رمی زیکرو یادی خوا کردن، له کاتیک که به
 پیوه و به دانیشتنه وه و له سه ر ته نیشتیانن و راکشاون.

به‌شی یه‌که‌م

پایه‌و پاداشتی قورئان

خویندن

سهرهتا وا باشه پیناسه ی قورپان بکهین، ئنجا دواتر بجینه خرمهتی. بۆ زانینی ئەو پایه و پاداشته ی که له نیو خۆیدا هه لیگرتود، بۆ ههر کهسیک که دهیخوینی و له بهری دهکاو کاری پیددکاو خه لکیشی بۆ بانگ دهکات، سهره نجامیش ئارام دهگری له سهر ههر نار هه تی و سه غله تییه ک که له کاتی بانگه وازی کردنی بۆ ئەم قورپانه دیته ری.

پیناسه ی قورپان

له ئەسلی زماندا:

وشه ی قورپان له سهر وهزنی (فُعْلَان) ه، به مانای (مَقْرُؤ)، واته: خوینراوه، دی، وه دهشگونجی به مانای (قِرَاءَة) خویندنه ودهش بی، وهک خوا به پیغه مبه ر ﷺ دهفرموی: ﴿فَإِذَا قَرَأْتَهُ فَاتَّبِعْ قُرْآنَهُ﴾ (۱۸) القیامه، واته: (فَإِذَا تَلَوْنَاهُ فَاتَّبِعْ تِلَاوَتَهُ): ههرکات خویندمانه وه شوین خویندنه وه که ی بکه وه، ئەوه ئەگهر (قُرْآن) چاوگ (مُصَدِّر) بی، ئەگهر ناو (اسم) یش بی، ئەوه ناوه بۆ قورپان، واته: (مَقْرُؤ) خویندراو.

له زاراوی شهرع دا:

دیاره زۆر پیناسه کراوه بۆ قورپان، به لام زۆربه ی زانیان ئاوا پیناسه ی قورپانیان کردوه: {الْقُرْآنُ: هُوَ كَلَامُ اللَّهِ الْمُعْجَزُ، الْمُنَزَّلُ عَلَى النَّبِيِّ مُحَمَّدٍ ﷺ، الْمَكْتُوبُ فِي الْمَصَاحِفِ، الْمُنْقُولُ عَنْهُ بِالتَّوَاتُرِ، الْمُتَعَبَّدُ بِتِلَاوَتِهِ} (۱).

واته: قورپان ئەو فهرمايشته دهسته وسان کهرمیه، که دابه زیوه بۆ سهر موحه ممه د پیغه مبه ری خوا ﷺ که له موصحه فه کاندان نووسراوه، که به

(۱) (مباحث في علوم القرآن، د. صبحي الصالح، ص ۱۲)، تهفسیری قورپانی بهرزو به پیز.

شیوهی ته واتور له پیغه مبه ره وه ﷺ گواستراوه ته وه، خویندنه وه که ی
خواپه رستییه.

(ته واتور): واته کۆمه له که سیك شتیك بگیړنه وه له سه رچاوه یه ك، وه
ئه وانیش بیگیړنه وه بو کۆمه لئیکی دیکه و، ئه وانیش بیگه یه ننه کۆمه لئیکی
دی ... هتد، کۆمه له که سیکی و ابن که عه قل ریگه نه دات ئه وانه که سانه
له سه ر درو کۆببنه وه.

ئادابه کانی خویندنی قورپان:

له ئیسلام هه موو شتیك ئادابی هه یه، بو وینه: ئادابی نوستن، هه لسان
له خه و، نان خواردن، سه لام کردن، کرین و فروشتن، میوانداری کردن،
زیکرو یادی خوا کردن، چوونه مزگه وت، هاتنه دهر له مزگه وت، سه رئاو
کردن، رۆیشتن به ریگا، گفتوگو کردن، بانگه وازی کردن، سه فهر کردن ...
هتد، دیاره قورپانیش هه ندی ئادابی تایبته به خو ی هه یه، که وا
به سنده ئینسانی قورپان خوین پیانه وه پابه ند بی له کاتی خویندنی
قورپان:

- (۱)- دهست نویژ گرتنیکی جوان.
- (۲)- دانیشن له شوینیکی گونجاو.
- (۳)- پروو کردنه قیبله، پرووگه.
- (۴)- سیواک کردن.
- (۵)- نواندنی ملکه چی.
- (۶)- په نا گرتن به خوا له شه یتان.
- (۷)- هه ست کردن به ته ماشا کردنی خوا.
- (۸)- بیر کردنه وه له مانای ئایه ته کان.
- (۹)- گریان له کاتی خویندنه وه ی قورپان.

ئنجى دهربارهى باش خويندنه وهى قورپان و پازاندنه وهى جوانتر كردنى به هوى دهنگى خوشه وه، نايهت و فهرمایشتيك دينينه وه:

خوای پهروهردگار له سوورپهتى (البقرة) دا دهفهرموئى: ﴿الَّذِينَ ءَاتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَتْلُونَهُ حَقَّ تِلَاوَتِهِ ۖ أُولَٰئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ ۚ وَمَن يَكْفُرْ بِهِ ۖ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ﴾ (۱۳۱)

واته: ئهوانهى كتيبمان پيداون و وهك شايستهيهتى دهىخويندنه وه، ئا ئهوانه (به تهواوى) بروايان پييهتى، بهلام ههر كهسيك برواي پينهكات ئهوه زيان باران ههرخويانن. زور له زانايان دهئين: ليره دا مه بهست له: (تَلُونَهُ) جوان خويندنه وهيهتى، واته: ههقى ههر پيت و شهيهك به تهواوى بدرئ.

ههروهها پيغه مبهريش سهلات و سهلامى خوا له سهربي دهربارهى جوان خويندنه وهى قورپان فهرموويهتى: ﴿زَيِّنُوا الْقُرْآنَ بِأَصْوَاتِكُمْ﴾ حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۱)

واته: قورپان جوان بکهن و بپازيننه وه به دهنگه کانتان، چونکه دهنگى خوش قورپان خوشتر دهکات، وا له گوڤگر دهکات زياتر گوڤى بو بگرئ.

ئيستاش کاتى ئهوه هاتوه بچينه نيو باغو بيستانهکانى قورپانى بهرزو بهريزو بزانيان چ سوودو بهرهميکى بو ئينسان له نيو خودا هه لگرتوه!!

(۱) (رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ: (۱۴۷۰)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِي فِي (السَّلْسَلَةِ الصَّحِيحَةِ): (۷۷۱))

پایه و پاداشتی

خویندنی سووره تی فاتحه

{ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: بَيْنَمَا رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) وَعِنْدَهُ جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ، إِذْ سَمِعَ نَقِيضًا فَوْقَهُ، فَرَفَعَ جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ بَصَرَهُ إِلَى السَّمَاءِ، فَقَالَ: «هَذَا بَابٌ قَدْ فُتِحَ مِنَ السَّمَاءِ، مَا فَتِحَ قَطُّ، قَالَ: فَنَزَلَ مِنْهُ مَلَكٌ، فَأَتَى النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فَقَالَ: أَبَشِّرْ بِنُورَيْنِ أَوْتِيَتْهُمَا لَمْ يُؤْتَهُمَا نَبِيٌّ قَبْلَكَ: فَاتِحَةُ الْكِتَابِ، وَخَوَاتِيمُ سُورَةِ الْبَقَرَةِ، لَمْ تَقْرَأْ حَرْفًا مِنْهُمَا إِلَّا أُعْطِيَتْهُ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: عهبدو لای کوری عه بیاس خوا لییان رازی بی، ده لی: له کاتی کدا جبریل سهلامی خوا لی بی، له لای پیغه مبهری خوا ^{صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ} بوو، دهنگیکی له سهرووی خو یه وه بیست، جبریل سهلامی خوای له سهر بی، چاوی به ره و سه ری هه لیری و گوتی: نه وه دهر گایه که له ئاسمان کرایه وه، که هه رگیز نه کراو ته وه، وه فرشته یه که لی یه وه دابه زی و هاته لای پیغه مبهر ^{صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ}، گوتی: موژده ت لی بی به دوو رو شنایی که پی ت دراو و پی ش تو ش به هیج پیغه مبهری که نه دراو، سووره تی (فاتحه) و کو تایی یه کانی سووره تی به قهره، هیج پی تی کیان لی ناخوینی مه گهر نه وهی داوای ده که ی پی ت ده به خشری.

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: «قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: قَسَمْتُ الصَّلَاةَ بَيْنِي وَبَيْنَ عَبْدِي نِصْفَيْنِ، وَلِعَبْدِي مَا سَأَلَ، فَإِذَا قَالَ الْعَبْدُ: ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْمَلَائِكَةِ﴾، قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: حَمَدَنِي عَبْدِي، وَإِذَا قَالَ: ﴿الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ﴾، قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: أَثْنَى عَلَيَّ عَبْدِي، فَإِذَا قَالَ: ﴿مَلِكٌ يَوْمَ الدِّينِ﴾، قَالَ: مَجَّدَنِي

(۱) (رَوَاهُ النَّسَائِيُّ: (۹۱۲) وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِيُّ فِي (صَحِيحِ سُنَنِ النَّسَائِيِّ))

عَبْدِي "وَقَالَ مَرَّةً: فَوَضَّ إِلَيَّ عَبْدِي" فَاِذَا قَالَ: ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ
 نَسْتَعِيذُ﴾، قَالَ: هَذَا بَيْنِي وَبَيْنَ عَبْدِي، وَلِعَبْدِي مَاسَأَلٌ، فَاِذَا قَالَ:
 ﴿أَمَدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ﴾ (۱) صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا
 الضَّالِّينَ﴾، قَالَ اللَّهُ: هَذَا لِعَبْدِي وَلِعَبْدِي مَاسَأَلٌ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ (۱) }

واته: نه بوو هور په رڼه خوا لږی رازی بی دهلی: گویم له پیغه مبهری
 خوا ﷺ بوو دهغه رموی: خوا ی بهرز دهغه رموی: نویژم له نیوان خوځوم
 بهنده کهم کردوه به دوو بهش، بو بهنده کهم هیه هر شتیک که لیږم داوا
 بکات، جا کاتیک بهنده گوتی: ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾، خوا
 دهغه رموی: بهنده کهم ستایشی کردم، وه هرکات گوتی: ﴿الرَّحْمَنِ
 الرَّحِيمِ﴾، خوا دهغه رموی: بهنده کهم مه دحی منی کرد، وه هرکات گوتی:
 ﴿مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ﴾، خوا دهغه رموی: بهنده کهم منی به خواهن شکو
 پایه بهرز وهسف کرد، وه هر جاریک گوتی: ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ
 نَسْتَعِيذُ﴾، خوا دهغه رموی: نیش و کاری خو ی به من سپارد، وه نه وه له
 نیوانی من و بهنده کهم دایه و بهنده کهم هر شتیکم لیږم داوا بکات، بو ی
 دهبی (واته: مادام منی به و مه دح و وهسفانه وهسف کرد، له وه و دوا هر
 شتیکم لیږم داوا بکات دهیده می و پیی ده به خشم) وه هرکات بهنده گوتی:
 ﴿أَمَدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ﴾ (۲) صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا
 الضَّالِّينَ﴾، خوا دهغه رموی: نه وه بو بهنده کهم، وه بهنده ی من هر
 شتیکم لیږم داوا بکات پیی ده به خشم.

{ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: انْطَلَقَ نَفَرٌ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، فِي سَفَرَةٍ سَافَرُوا هَا، حَتَّى نَزَلُوا عَلَى حَيٍّ مِنْ أَحْيَاءِ الْعَرَبِ، فَاسْتَضَافُوهُمْ، فَأَبَوْا أَنْ يُضَيِّفُوهُمْ فَلَدَغَ سَيِّدُ ذَلِكَ الْحَيِّ، فَسَعَوْا لَهُ بِكُلِّ شَيْءٍ، لَا يَنْفَعُهُ شَيْءٌ فَقَالَ بَعْضُهُمْ: لَوْ أَتَيْتُمْ هَؤُلَاءِ الرَّهْطَ الَّذِينَ نَزَلُوا، لَعَلَّهُ أَنْ يَكُونَ عِنْدَ بَعْضِهِمْ شَيْءٌ فَأَتَوْهُمْ فَقَالُوا: يَا أَيُّهَا الرَّهْطُ إِنَّ سَيِّدَنَا لُدِغَ، وَسَعَيْنَا لَهُ بِكُلِّ شَيْءٍ، لَا يَنْفَعُهُ فَهَلْ عِنْدَ أَحَدٍ مِنْكُمْ مِنْ شَيْءٍ فَقَالَ بَعْضُهُمْ: نَعَمْ وَاللَّهِ إِنِّي لَأَرْقِي، وَلَكِنْ وَاللَّهِ لَقَدْ اسْتَضَفْنَاكُمْ فَلَمْ تُضَيِّفُونَا، فَمَا أَنَا بِرَاقٍ لَكُمْ حَتَّى تَجْعَلُوا لَنَا جُعَلًا فَصَالَحُوهُمْ عَلَى قَطِيعٍ مِنَ الْغَنَمِ فَاْنْطَلَقَ يَتَفَلُّ عَلَيْهِ وَيَقْرَأُ:
 الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ }، فَكَانَ نَشِيطٌ مِنْ عِقَالٍ فَاْنْطَلَقَ يَمْشِي وَمَا بِهِ قَلْبَةٌ قَالَ: فَأَوْفَوْهُمْ جُعْلَهُمُ الَّذِي صَالَحُوهُمْ عَلَيْهِ فَقَالَ بَعْضُهُمْ: أَقْسِمُوا فَقَالَ الَّذِي رَقِيَ لَا تَفْعَلُوا، حَتَّى نَأْتِيَ النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، فَذَكَرَ لَهُ الَّذِي كَانَ، فَتَنَظَّرَ مَا يَأْمُرُنَا فَقَدِمُوا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، فَذَكَرُوا لَهُ فَقَالَ: وَمَا يُدْرِيكَ أَنَّهَا رُقِيَةٌ؟ ثُمَّ قَالَ: قَدْ أَصَبْتُمْ، أَقْسِمُوا وَاضْرِبُوا لِي مَعَكُمْ سَهْمًا فَضَحِكَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) }^(۱)

واته: نه بوو سه عیدی خودری خوا لی پازی بی، ده لی: هندی له هاوه لانی پیغه مبه ر ﷺ ده چنه سه فهریک، هه تا له لای خیلکی عه رهبان لاده دهن و داوی میوانداریان لی ده کهن، نه وانیش میوانداریان ناکهن، وه گه وره ی نه م خیلش شتیک پیوه ی داوه زور هه ولده دهن به لام هیج شتیک سوودی پینا گه یه نی، هه ندیکیان ده لین: بو ناچن بو لای نه م کاروانه که لی ره مه نزلگایان داناوه، به لکو چاره سر له لای یه کیکیان هه بی؟ (دیاره ده چن) ده لین: نه ی کاروان (واته: بانگی هاوه لان ده کهن) سه روک خیله که مان شت پیوه ی داوه و به زور شت له گه لی هه ولمان داوه، به لام سوودی نیه، نایا هیج یه کیک له نیوه چاره سره ی له لا نیه؟ یه کیکیان

دهلئ: با، به خوا من دووعای (گه زران و پیوه دان دهزانم)، به لام به خوا چونکه نیمه داوای میواندار بیمان لی کردن میواندار بیتان نه کردین و رازی نه بوون، منیش دووعاتان بو ناکه م هه تا شتی کمان پی نه ددن، ننجا پیک دین له سهر هندی مهر، پاشان نه ویش له گه لیان ده چی بو لای سهرۆک خیله که و له وی سوور هتی: ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ ی به سه دا ده خوینی و هندی تزی لیده دا، نیدی شت پیوه دراوه وهك حوشر له بهت به ربی دهست و پی کرایه وه به لای لی نه ما، گوتی: نهو شته ی که له سهری پیکهات بوون به ته وای پیان دان.

جا هه ندیکیان گوتیان: با بهشی بکهین له نیوان خو مان، به لام نهو که سه ی دووعا که ی کرد بوو گوتی: دابهشی مه کهن تا ده چینه وه خزمهت پیغه مبهری خوا ﷺ نه وه ی روویدا وه بو ی باس ده کهین، بزانی ج فه رمانیکمان پیده کات، که بو یان باس کرد، فه رمووی: چونت زانی نه وه دووعایه؟! دوایی فه رمووی: شتیکی چاکتان کرد وه، دابهشی بکهن و به شیکی بو منیش دابنن له گه ل خو تان، پاشان پیغه مبهری خوا ﷺ پیکه نی!!

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «إِذَا قَالَ الْقَارِي غَيْرَ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ، فَقَالَ مَنْ خَلْفَهُ آمِينَ، فَوَافَقَ قَوْلَهُ قَوْلُ أَهْلِ السَّمَاءِ غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: نه بوو هور هیره خوا لی رازی بی دهلئ: پیغه مبهری خوا ﷺ فه رمووی هتی: هه ر کاتی ک نیمام گوتی: ﴿غَيْرَ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ﴾، نه وانه ی له دوای نویر ده کهن بلنن، نامین، هه ر نویر که ری ک

ئامین گوته که ی رېک دهر چی له گهل هی فریشته کان، نه وه ههر چی گونا هی رابر دوو ویته ده پوشری، (واته: کاتی ئیمام ده لی ئامین، فریشته کانیش وا ده لئین).

{ عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: إِذَا صَلَّيْتُمْ، فَأَقِيمُوا صُفُوفَكُمْ، ثُمَّ لِيُؤْمَكُمْ أَحَدُكُمْ فَإِذَا كَبَّرَ فَكَبِّرُوا وَإِذَا قَالَ: غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ، فَقُولُوا: آمِينَ. يُجِبْكُمْ اللَّهُ { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: ئەبی موساری ئەشعەری خوا لی پازی بی، ده لی: پیغه مبهەر ﷺ فەر موو ویته: کاتی که ههستان بو نوێژ رېک راوهستن، وه با یه کیك پيش نوێژیتان بو بکات، که ته کبیری کرد ئیوهش ته کبیر بکهن، وه نه گهر گوتی: (غیر المغضوب علیهم والضالین) ئیوه بلین ئامین خوا وهلامتان ده داته وه.

سوورتهی فاتحه و مانا که ی

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ: ﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾ ① الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ
الْعَالَمِينَ ② الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ③ مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ ④ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ
⑤ اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ⑥ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا
الضَّالِّينَ ⑦ ﴿

واته: په نا ده گرم به خوا له شهیتانی نه فرین لی کراو: (به ناوی خوا ی به به زه یی به خشنده ① ستایش بو خوا ی په روه ردگاری جیهانه کان ② به به زه یی به خشنده یه ③ خاوه نی رۆژی سزاو پاداشته ④ ههر تو ⑤

دهپهرستین و یارمه تی بهس له تو دهخوایین (۵) ریښمایي مان بکه. بو
 ریښی راست (۶) ریښی نهوانه ی چاکه ت له گه لدا کردوون. نهک لی تووره
 بووان، وه نهک گومرایان (۷).

پایه و پاداشتی خویندنی

سوورته ی به قهره و نالی عیمران

{ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ الْبَاهِلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ
 (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: «اقْرَأُوا الْقُرْآنَ، فَإِنَّهُ يَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ،
 شَفِيعًا لأَصْحَابِهِ، اقْرَأُوا الزَّهْرَ أَوْيْنِ: الْبَقْرَةَ وَسُورَةَ آلِ عِمْرَانَ، فَإِنَّهُمَا
 تَأْتِيَانِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، كَأَنَّهُمَا غَمَامَتَانِ، أَوْ كَأَنَّهُمَا غَيَاتَانِ، أَوْ كَأَنَّهُمَا
 فِرْقَانِ مِنْ طَيْرٍ صَوَافٍ تُحَاجَّانِ عَنْ أَصْحَابِيهِمَا، اقْرَأُوا سُورَةَ الْبَقْرَةِ
 فَإِنَّ أَخْذَهَا بَرَكَةٌ، وَتَرْكُهَا حَسْرَةٌ، وَلَا تَسْتَطِيعُهَا الْبَطْلَةُ» } حَدِيثٌ
 صَحِيحٌ^(۱)

واته: ئه بی ئومامه ی باهیلی خوا لی ی رازی بی ده لی: گویم لی بوو
 پیغه مبهری خوا ﷺ دهیغه رموو: قورئان بخوینن، چونکه له رۆژی دوا یی
 دا دیت شه فاعه ت بو هاوه لانی دهکات (نهوانه ی که دهیخوینن و کاری
 پیده کهن)، دوو چراکان بخویننه وه، سوورته ی به قهره و سوورته ی نالی
 عیمران، چونکه له رۆژی دوا یی دین سیبه ر له خاوه کانه کانیا ن ده کهن
 وهک دوو ههور، یاخود دوو سهقف، یاخود وهک دوو پۆلی با لنده که به
 ریز دین با لیا ن راده گرن. وه مونا قه شه ده کهن و بهرگری له خاوه نه کانیا ن
 ده کهن، وه سوورته ی به قهره بخوینن، چونکه وهرگرتن (ی و له بهر کردنی و
 تیگه یشتنی) بهر مه که ته، وه واز لی هی نانی مایه ی په شیمانییه، (وه ههر

که سیک سوورپه تی به قه ره ی له بهر بی)، جادوو گهران ناتوانن کاریگه ریان له سه ری هه بی.

پایه و پاداشتی خویندنی

نایه تی: (الکرسى)

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِحِفْظِ زَكَاةِ رَمَضَانَ، فَأَتَانِي آتٍ، فَجَعَلَ يَحْثُومِنَ الطَّعَامِ، فَأَخَذْتُه وَقُلْتُ: وَاللَّهِ لَأَرْفَعَنَّكَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ، قَالَ: إِنِّي مُحْتَاجٌ وَعَلَيَّ عِيَالٌ وَلِي حَاجَةٌ شَدِيدَةٌ، قَالَ: فَخَلَّيْتُ عَنْهُ، فَأَصْبَحْتُ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «يَا أَبَا هُرَيْرَةَ مَا فَعَلَ أُسَيْرُكَ الْبَارِحَةَ؟»، قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، شَكَا حَاجَةً شَدِيدَةً، وَعِيَالاً، فَرَحِمْتُهُ فَخَلَّيْتُ سَبِيلَهُ، قَالَ: «أَمَّا إِنَّهُ كَذَبَكَ، وَسَيَعُودُ»، فَعَرَفْتُ أَنَّهُ سَيَعُودُ، لِقَوْلِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ: «إِنَّهُ سَيَعُودُ»...، قَالَ: خَانِي أَعْلَمَكَ كَلِمَاتٍ يَنْفَعُكَ اللَّهُ بِهَا قُلْتُ مَا هُوَ؟ قَالَ: إِذَا أُوتِيَ إِلَى فِرَاشِكَ، فَاقْرَأْ آيَةَ الْكُرْسِيِّ: ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ﴾ (٢٥٥)، حَتَّى تَخْتِمَ الْآيَةَ، فَإِنَّكَ لَنْ يَزَالَ عَلَيْكَ مِنَ اللَّهِ حَافِظٌ، وَلَا يَقْرَبَنَّكَ شَيْطَانٌ حَتَّى تُصْبِحَ، فَأَخْبَرَ أَبُو هُرَيْرَةَ بِذَلِكَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، قَالَ: «أَمَّا إِنَّهُ قَدْ صَدَقَكَ وَهُوَ كَذُوبٌ تَعْلَمُ مَنْ تُخَاطِبُ مِنْذُ ثَلَاثِ لَيَالٍ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ؟» قَالَ: لَا، قَالَ: «ذَاكَ شَيْطَانٌ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(١)

واته: نه بوو هورپه ره ده لی: پیغه مبه ر ﷺ پاریزگاری کردنی زهکاتی ردمه زانی به من سپاردبوو، که سیک هات له خوراکی زهکات به چهنگ چهنگی لیده دا له کوششی خوی یان له شتیکی ده کرد، منیش گرتو و گوتم: دهمه دهست پیغه مبه ری خوا، نه ویش گوتی: من ئاتاجم و مندالی وردم هه ن و زورم پیویستی پی هه یه، ده لی: منیش وازم لیهینا، به یانی پیغه مبه ر ﷺ فهرمووی: نه ی نه بوو هورپه ره دیله که ی دوینی

شهوت چ لی کرد؟ منیش گوتم: نهی پیغمبهری خوا سکاالی کرد که زور
 ئاتاجه و مندالیشی وردن منیش بهزهیم پیداهاته وه بهرمدا، فهرمووی:
 ئاگادار به دروی له گهل کردووی و دیته وه! منیش زانیم که هر دیته وه
 له بهر قسهی پیغمبهری خوا ﷺ که فهرمووی: دیته وه! (جا ههتا سی
 شهوان نه وه دووباره بووه، شهوی سییه نه بوو هوریه ره دهلی: گوتم
 ده تدهمه دست پیغمبهری خوا ﷺ) نهویش گوتی: بهرمده چهند
 وشهیه کت فی ده کهم که خوا بیانکاته سوود لی ببینیت، گوتم: چیه؟
 گوتی: هر کاتیک شهو چوویه سهر جیگا، (آیه الكرسي) بخوینه چونکه
 ههتا رۆژ ده کهیه وه، خوا پاریزه ریکت بو دادهنی و شهیتان توخت
 ناکه وی، نه بوو هوریه ره شهو نه وهی بو پیغمبهری ﷺ گیرایه وه
 پیغمبهریش ﷺ فهرمووی: ئاگادار به راستی له گهل کردووی، به لام
 درۆز نیشه، وه فهرمووی: ده زانی نه وه کی بوو قسهت له گهلدا ده کرد نهی
 نه بوو هوریه ره نهو سی شهو وه؟! گوتی: نه خیر، فهرمووی: نه وه شهیتان
 بوو.

{ عَنْ الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَنْ قَرَأَ آيَةَ الْكُرْسِيِّ ذُبِرَ كُلُّ صَلَاةٍ مَكْتُوبَةٍ مَا بَيْنَهُ
 وَبَيْنَ أَنْ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِلَّا أَنْ يَمُوتَ، فَإِذَا مَاتَ دَخَلَ الْجَنَّةَ» { حَدِيثٌ
 صَحِيحٌ ^(۱)

واته: موغیره ی کوری شوعبه، خوا لی پازی بی، دهلی: پیغمبهری
 خوا ﷺ فهرموویه تی: هر که سیک ئایه تی (الکرسى) بخوینی، له دواى
 نوێره فهرزه کان، هیچ شتیک له نیوان نهو به ههشت نیه که بچیته
 به ههشت جگه له وهی که ده بی بمری، نه گهر مرد ده چیته به ههشت.

(۱) (رَوَاهُ أَبُو نَعِيمٍ فِي (الْحِلْيَةِ: ج ۳، ص ۲۲۱)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَمَةُ الْأَلْبَانِيُّ فِي (السَّلْسَلَةِ
 الصَّحِيحَةِ): (۹۷۲))

{ عَنْ أَبِي بِنِ كَعْبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):
سَأَلَهُ: «أَيُّ آيَةٍ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ أَكْبَرُ؟»، قَالَ: آيَةُ الْكُرْسِيِّ، قَالَ: «لِيَهْنِكَ
الْعِلْمُ أَبَا الْمُنْذِرِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: ئوبه ی کورپی که عب خوا لئی رازی بی، پیغه مبهری خوا ^{صلی الله علیه و آله}
پرسیاری لیکرد: چ ئایه تیک له کتییی خوا له هه موو ئایه ته کان
که وره تره؟! گوتی: (ایة الكرسي) پیغه مبهر ^{صلی الله علیه و آله} فهرمووی: به زانیاری
خوت دلخو شبه ئه ی (أبا المنذر)، واته: تو زانیارییه کی باشت هه یه، مادام
دمزانی که کام ئایه ت له هه موو ئایه ته کان که وره تره.

ئایه تی (الکرسی) و ماناکه ی:

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ: ﴿لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا
تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا
بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ
وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾ (۲۵۵)

واته: خوا (ی بی وینه) جگه له و هیج په رستراوی دی به هه ق نین،
زیندووی مشوور گیږه، نه وه نه وز دهیگری نه خه و، هه رچی له
ئاسمانه کان و زهوی دایه هی ویه، کی هه یه بی مؤله تی وی تکای له لا
بکات؟! هه رچی له پیش دهستیانه وهیه و له دواپانه وهیه دهیزانی، وه
مه گهر خو ی بیه وی، ئه گهرنا دهووری هیج له زانیاری وی نادهن،
کورسییه که ی ئاسمانه کان و زهوی گرتو ته خو ی، وه پاراستنی بو یان
ماندووی ناکات، وه ئه و به رزی مه زنه.

پایه و پاداشتی خویندنی دوو

نایه تی کو تای سووړه تی به قه ره

{ عَنْ أَبِي مسعود الأنصاري رضي الله عنه، قال: قال رسول الله (صلى الله عليه وسلم): «مَنْ قرأ الايتين من آخر سورة البقرة في ليلة كَفَتَا» } حديث صحيح^(۱)

واته: نه بوو مه سعووډی نه نصاری خوا لی پازی بی، ده لی: پیغه مبهری خوا صلی الله علیه و آله فهرموویه تی: هر که سیك دوو نایه تی کو تای سووړه تی به قه ره بخوینی له شه ودا به سیه تی، (واته: خوی پهره وهر دگار دهی پاریزی، وه هندیك له زانایان گوتوویانه: نه گهر نه و کهسه نه م شه وه بمری، نه وه به نیمانه وه ده چیته خزمهت خوی به به زه یی).

{ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رضي الله عنهما، قال: بَيْنَمَا رَسُولُ الله (صلى الله عليه وسلم) وَعِنْدَهُ جَبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ، إِذْ سَمِعَ نَقِيضًا فَوْقَهُ، فَرَفَعَ جَبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ بَصَرَهُ إِلَى السَّمَاءِ، فَقَالَ: «هَذَا بَابٌ قَدْ فُتِحَ مِنَ السَّمَاءِ، مَا فَتَحَ قَطُّ، قَالَ: فَنَزَلَ مِنْهُ مَلَكٌ، فَأَتَى النَّبِيَّ (صلى الله عليه وسلم) فَقَالَ: أَبَشِرْ بِنُورَيْنِ أَوْتِيَتْهُمَا لَمْ يُؤْتَهُمَا نَبِيٌّ قَبْلَكَ: فَاتِحَةُ الْكِتَابِ، وَخَوَاتِيمُ سُورَةِ الْبَقَرَةِ، لَمْ تَقْرَأْ حَرْفًا مِنْهُمَا إِلَّا أُعْطِيَتْهُ» } حديث صحيح^(۲)

واته: عه بدوللای کورې عه عباس خوا لیان پازی بی ده لی: له کاتی کدا جبریل (عليه السلام) لای پیغه مبهری خوا صلی الله علیه و آله بوو دهنکیکی له سهروویه وه بیست، جبریل (عليه السلام) چای بهرو سهری هه لری گوتی: نه وه دهر گایه که له تاسمانی کرایه وه که ههر گیز نه کراوه ته وه وه فريشته يه ک لييه وه دابهزی و هاته لای پیغه مبهر صلی الله علیه و آله گوتی: موژدمت

(۱) (رواه أحمد: (۱۷۱۳۷)، وصححه العلامة الألباني في (صحيح الجامع): (۶۴۶۵)

(۲) (رواه النسائي: (۹۱۲) وصححه العلامة الألباني في (صحيح سنن النسائي))

لیی به دوو روښنایی که پیت دراو و پیش توش به هیج پیغه مبه ریک نه دراو، دهستی کی کتیب (فاتحه) و کوتایی یه گانی سوورپه تی به قهره هیج پیتی کیان ناخوینی مه گهر نه وهی داوای ده که ی پیت دهری.

دوو نایه تی کوتایی

سوورپه تی به قهره مانا که ی:

أَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ: ﴿۲۸۵﴾ ءَاَمَنَ الرَّسُوْلُ بِمَا اُنْزِلَ اِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِۗ وَالْمُؤْمِنُوْنَ كُلُّ ءَاَمَنَ بِاللّٰهِ وَمَلٰئِكَتِهٖۙ وَكُتُبِهٖۙ وَرُسُلِهٖۙ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ اَحَدٍ مِّنْ رُّسُلِهٖۙ وَقَالُوْا سَمِعْنَا وَاَطَعْنَا غُفْرٰنَكَ رَبَّنَا وَاِلَيْكَ الْمَصِيْرُ ﴿۲۸۶﴾ لَا يُكَلِّفُ اللّٰهُ نَفْسًا اِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا اِنْ نَسِیْنَا اَوْ اَخْطَاْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا اِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُۥ عَلَی الَّذِیْنَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِۦٓ وَاعْفُ عَنَّا وَاغْفِرْ لَنَا وَاَرْحَمْنَا اَنْتَ مَوْلٰنَا فَاَنْصُرْنَا عَلَی الْقَوْمِ الْكَافِرِیْنَ ﴿۲۸۷﴾ البقرة.

واته: پیغه مبهرو برواداران بروایان به وه هیناوه که له پهرومردگارییه وه بو ی نیرواوه ته خوار، هه رکامی کیان بروای به خواو فریشته گانی و کتیبه گانی و رهوانه کراوانی هیناوه (دهلین): جیاوازی ناخهینه نیوان هیج کام له پیغه مبه رانییه وه، وه گوتیان: بیستمان و فه رمان به ریمان کرد، پهرومردگارمان لیبور دنت داوا ده که یین سه رمنجام هه ر بو لای تو یه . خوا جگه له توانای له هیج کهس داوا ناکات، هه موو کهس لهو چاکانه ی دمیانکات به هه رمه ندو لهو خراپانه ی دمیانکات زهرمه نده، پهرومردگارمان هه رکات له بیرمان چوو، یان هه له مان کرد لیمان مه گره، پهرومردگارمان! وه قورساییه ک وهک نه وهی خستووته سه ر نه وانیه ی پیشوومان، مه خه

سه شانهمان، پهرومردگارمان وه نهركيگمان ماوي سهر كه له تواناماندا نيه، وه بمانبه خسهو بمانبوورمو بهزمييت پيماندا بي، ههر تو پشتيوانماني، جا بهسهر كوومه لي كافراندا سهرمان بخه.

پايه و پاداشتي خویندن و

له بهر كردنی سوورپهتی كه هف

{ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «مَنْ حَفِظَ عَشْرَ آيَاتٍ مِنْ أَوَّلِ سُورَةِ الْكَهْفِ، عُصِمَ مِنْ فِتْنَةِ الدَّجَالِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: نه بوو دهرداء خوا لي پازي بي، ده لي: پيغه مبهري خوا صلى الله عليه وسلم فهرموويه تي: ههر كه سيك ده (۱۰) ثايه تي سهره تاي سوورپه تي كه هف له بهر بكات، ده پاريزري له فيتنه و ناشووبي ده ججال.

{ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «مَنْ قَرَأَ سُورَةَ الْكَهْفِ فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ، أَضَاءَ لَهُ مِنَ النُّورِ مَا بَيْنَ الْجُمُعَتَيْنِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

واته: نه بوو سه عيدي خودري خوا لي پازي بي، ده لي: پيغه مبهري خوا صلى الله عليه وسلم فهرموويه تي: ههر كه سيك سوورپه تي كه هف بخويني له روژي ههيني دا، روژنايي هكي بو داده گيرسي به نه ندازه نيوان ههردوو ههينييه كان.

(۱) (رَوَاهُ أَحْمَدُ: (۲۷۵۸۰)، وَصَحَّحَهُ الْغَلَامَةُ الْأَلْبَانِي فِي (السَّلْسَلَةِ الصَّحِيحَةِ): (۵۸۲))

(۲) (رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ: (۵۷۹۲)، وَصَحَّحَهُ الْغَلَامَةُ الْأَلْبَانِي فِي (صَحِيحِ الْجَامِعِ):

((۶۴۷۰))

ده نایه تی سه ره تای

سووره تی که هفو مانا که ی:

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
 أَنْزَلَ عَلَى عَبْدِهِ الْكِتَابَ وَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عِوَجًا ۝ قِيمًا لِيُنْذِرَ بَأْسًا شَدِيدًا مِمَّنْ لَدُنْهُ وَيُبَشِّرَ
 الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا حَسَنًا ۝ مَكَثِينَ فِيهِ أَبَدًا ۝
 وَيُنْذِرَ الَّذِينَ قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا ۝ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ وَلَا لِآبَائِهِمْ كَبُرَتْ
 كَلِمَةً تَخْرُجُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ إِنَّ يَقُولُونَ إِلَّا كَذِبًا ۝ فَلَمَّا كَبُرَتْ نَفْسُكَ عَلَى
 أَنْ تُبَلِّغَهُمُ الْبَيِّنَاتِ وَأَنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ سَفَهًا ۝ وَإِنَّا لَجَاعِلُونَ مَا عَلَيْهَا صَعِيدًا جُرُزًا ۝ أَمْ حَسِبْتَ أَنَّ
 أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيمِ كَانُوا مِنْ آيَاتِنَا عَجَبًا ۝ إِذْ أَوَى الْفِتْيَةُ إِلَى الْكَهْفِ
 فَقَالُوا رَبَّنَا إِنَّا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا ۝

واته: به ناوی خوای به به زهیی به خشنده، سوپاس و ستایش بو ئه و
 خواجه ی که قورپانی ناردووته خوار بو سهر به ندهی خو ی (موحه ممه د
 ﷺ)، وه هیج جوړه لاریه کی تیدانیه ۱ (کتیبکی) راست و پایه داره،
 بو نه وهی (کافران) بترسینی به سزایه کی زور به تین له لایه ن خو یه وه، وه
 موژدهش بدات به و پرواداران هی که کرده وه چاکه کان ئه نجام ددهن به وهی
 که پاداشتیکی چاکیان بو هیه ۲ که له و (به هه شته) دا بی برانه وه
 ده مینه وه ۳ وه (بو نه وهی) که سانیکی بترسینی که ده یانگوت: خوا
 روله ی بو خو ی برپاردا وه ۴ نه خو یان زانابوون پی نه بابو و باپیرانیان
 ج هسه یه کی (بوختانیکی) که وره یه که له ده میان دهرده چیت جگه له درو

هیچ شتیکی دیکه نالین (۵) جا له وانه یه خوټ له ناوبه ری له بهر
 کرده وی نه وان نه گهر نیمان نه هیئن بهم قورپانه له داخ و جه ژمه تا
 (بمریت) (۶) به راستی نیمه هه رچی له سهر زه وییه کردو و مانه به
 زینه ت و جوانی بو زه وی تاکو خه لکی تاقی بکه ینه وه کامیان کرده وی
 جوانترو چاکتره؟ (۷) وه به راستی نه وه ی له سهر زه وییه وه یه نیمه
 هه مووی ده که یین به زه وییه کی ته ختی وشک و برنگ (۸) ئایا واترانی که
 هاوه لانی نه شکه وت و تابلو (نه و بهرده ی ناویانی تیدا نووسرا بوو) نه وان
 له ناو نیشانه کانی نیمه دا سهر سوورپه ینه ر بوو؟! (۹) کاتیک کومه له
 گه نجیک په نایان برده بهر نه شکه وته که گوتیان: نه ی په ر و در دگارمان!
 له لایه ن خوټه وه به زه وییه کمان پی ببه خشه، وه فه راهه م بینه بو مان له و
 کاره ی که وا تییداین پی راست و رزگاری (۱۰)

پایه و پاداشتی خویندنی

سووره ته کانی: (المُسَبَّحَات)

{ عَنْ الْعَرَبَاضِ بْنِ سَارِيَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) «كَانَ لَا يَنَامُ حَتَّى يَقْرَأَ: الْمُسَبَّحَاتِ، وَيَقُولُ: فِيهَا آيَةٌ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ آيَةٍ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۱)

واته: عیرباضی کوری ساریه خوا لی پازی پی، ده لی: پیغه مبه ر ^{صلی الله علیه و آله}
 نه ده خه وت تاکو سووره ته کانی (مُسَبَّحَات) ی نه خویندایه (که بریتین له:
 الإِسْرَاءِ، الْحَدِيدِ، الْحَشْرِ، الصَّافِّ، الْجُمُعَةِ، التَّغَابِنِ، الْأَعْلَى)، وه
 ده یفه رموو: ئایه تیکیان تییدایه خیری زیاتره له هه زار ئایه ت.

(۱) (رواهُ التِّرْمِذِيُّ: (۳۴۰۶)، وَحَسَنُهُ الْعَلَّامَةُ الْأَلْبَانِي فِي (صَحِيحِ سُنَنِ التِّرْمِذِيِّ))

پایه و پاداشتی

سوورتهی مولک

{ عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «سُورَةُ ﴿تَبَارَكَ﴾، هِيَ الْمَانِعَةُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ» {
حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۱)

واته: عهبدووللای کورپی مه سعوود خوا لئی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری
خوا ﷺ فهرمووی: سوورتهی تهباره که، ریگره له سزای نیو گور (بو)
که سیک که دهیخوینی).

{ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «سُورَةُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هِيَ إِلَّا ثَلَاثُونَ آيَةً، خَاصَمَتْ عَنْ صَاحِبِهَا حَتَّى أَدْخَلَتْهُ الْجَنَّةَ، وَهِيَ ﴿تَبَارَكَ﴾» { حَدِيثٌ حَسَنٌ^(۲)

واته: ئه نه سی کورپی مالیک خوا لئی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا
ﷺ فهرمووی: سوورتهیک هیه له قورئان، تهنه سی ئایه ته، (له رۆژی
قیامت دی) موناقه شه ده کاو بهرگری له خاوه نه که ی ده کات (واته: ئه و
که سه ی که خویندووویه تی و کاری پی کردوه) هه تاکو دهیخاته به هه شته وه،
ئه ویش سوورتهی تهباره که یه.

(۱) (رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي (الصُّغْرَى): (۱۰۱۱)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِيُّ فِي (السَّلْسَلَةُ

الصَّحِيحَةِ): (۱۱۴۰))

(۲) (رَوَاهُ الطَّبْرَانِيُّ فِي (الْأَوْسَطِ): (۳۶۵۴)، وَخَسَّنَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِيُّ فِي (صَحِيحِ

الْجَامِعِ): (۳۶۴۴))

عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَنْ قَرَأَ: ﴿تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ﴾، كُلَّ لَيْلَةٍ، مَنَعَهُ اللَّهُ (عَزَّ وَجَلَّ) بِهَا، مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۱) }

واته: عهبدووللای کوری مه سعوود خوا لی پازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فهرموویه تی: ههر که سیک سوورپه تی: ﴿تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ﴾، بخوینی هموو شهویک، به هوویه وه خوی زالی پایه دار، سزای نیو گوری له سهر قه دهغه دهکات.

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «سُورَةٌ مِنَ الْقُرْآنِ ثَلَاثُونَ آيَةً تَشْفَعُ لِصَاحِبِهَا حَتَّى يُغْفَرَ لَهُ: ﴿تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ﴾» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۲) }

واته: نه بوو هوورپه خوا لی پازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فهرمووی: سوورپه تی که هیه له قورپان دا، سی ئایه ته، تکاو شه فاعهت بو خاومنه که ی، (هاوه له که ی) دهکات، (واته: نه و که سه ی دهی خوینی ته وه و کاری پی دهکات) تا کو ده بوردری (له گونا هه کانی نه ویش سوورپه تی): ﴿تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ﴾.

(۱) (رواه النّسائي في (الكبرى): (۷۱۱)، وحسنه العلامة الألباني في (صحيح الترغيب والترهيب): (۱۵۸۹))

(۲) (رواه أبو داود: (۱۴۰۰)، وحسنه العلامة الألباني في (صحيح سنن أبي داود): (۱۲۶۵))

پایه و پاداشتی

سوورته تی ئیخلاص

{ عَنْ مُعَاذِ بْنِ أَنَسٍ الْجُهَنِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «مَنْ قَرَأَ: ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ (۱)، حَتَّى يَخْتِمَهَا عَشْرَ مَرَّاتٍ، بَنَى اللَّهُ لَهُ قَصْرًا فِي الْجَنَّةِ، فَقَالَ: عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ: إِذَنْ أَسْتَكَثِّرُ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟! فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): اللَّهُ أَكْثَرُ وَأَطْيَبُ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ (۱)

واته: موعاذی کوری نه نه سی جوهه نیی خوا لیی رازی بی، ده لی: پیغه مبه ر صلی الله علیه و آله فهرمووی: هر که سیک ده جاران: ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾، بخوینی و ته وای بکات، نه وه خوی به خشر قه سیریکی بو له به ههشت دروست ده کات.

{ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَتْ: أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، بَعَثَ رَجُلًا عَلَى سَرِيَّةٍ وَكَانَ يَقْرَأُ لِأَصْحَابِهِ فِي صَلَاتِهِمْ فَيَخْتِمُ بِـ ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ (۱)، فَلَمَّا رَجَعُوا ذَكَرُوا، ذَلِكَ لِلنَّبِيِّ فَقَالَ: «سَلُّوهُ، لِأَيِّ شَيْءٍ يَصْنَعُ ذَلِكَ؟»، فَسَأَلُوهُ؟ فَقَالَ: لِأَنَّهَا صِفَةُ الرَّحْمَنِ، وَأَنَا أَحِبُّ أَنْ أَقْرَأَ بِهَا، فَقَالَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «أَخْبِرُوهُ، أَنَّ اللَّهَ يُحِبُّهُ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ (۲)

واته: عائشه خوا لیی رازی بی، ده لی: پیغه مبه ر صلی الله علیه و آله پیاویکی نارد بو سه ره رشتی کردنی سیره یه ک، کاتی که نویژی بو هاوه له کانی ده کرد به سوورته تی (ئیخلاص) کو تای بی ده هینا، کاتی گه رانه وه، نه وه میان باسکرد بو پیغه مبه ر، فهرمووی: پرسیری لیبکه ن، بوچی نه وه کاره ده کات؟

(۱) (رواه أحمد: (۱۵۶۴۸)، وخسنة العلامة الألباني في (السلسلة الصحيحة): (۵۸۹))

(۲) (رواه مسلم: (۱۹۲۶))

پرسیاریان لیکرد، گوتی: چونکه نه وه سیفه تی خوای به به زه ییه، وه من
حه ز ده کم بیخوینم، پیغه مبه ری خوا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فه رمووی: هه والی پی بدهن،
به دنیایی خوای که ورهش خوشی دهوی.

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: أَقْبَلْتُ مَعَ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فَسَمِعَ رَجُلًا يَقْرَأُ: ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ (۱) اللَّهُ الصَّكَمُ (۲)، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «وَجَبَتْ»، قُلْتُ: وَمَا وَجَبَتْ؟ قَالَ: «الْجَنَّةُ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ (۱) }

واته: نه بوو هورمهیره خوا لی رازی بی، ده لی: له گهل پیغه مبه ری خوا
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بووم، گوئی له پیاویک بوو، دهیگوت: ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ (۱) اللَّهُ
الصَّكَمُ (۲)، پیغه مبه ری خوا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فه رمووی: له بووی واجب بوو،
منیش گوتم: چی بو واجب بوو؟ فه رمووی: به هه شت.

{ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْأَدْرِعِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، حَدَّثَهُ قَالَ: دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) الْمَسْجِدَ فَإِذَا هُوَ بِرَجُلٍ قَدْ قَضَى صَلَاتَهُ، وَهُوَ يَتَشَهُدُ، وَهُوَ يَقُولُ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ يَا اللَّهُ الْأَحَدَ الصَّمَدَ، الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ، أَنْ تَغْفِرَ لِي ذُنُوبِي، إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ، قَالَ: فَقَالَ النَّبِيُّ: «قَدْ غُفِرَ لَهُ قَدْ غُفِرَ لَهُ»، ثَلَاثًا { حَدِيثٌ صَحِيحٌ (۲) }

(۱) (رواه الترمذي: (۲۸۹۷)، وقال: هذا حديث حسن غريب، وصححه العلامة الألباني في (صحيح سنن الترمذي))

(۲) (رواه أبو داود: (۹۸۷)، وصححه العلامة الألباني في (صحيح سنن أبي داود): (۹۰۵))

ميحجه نى كورپى ئه دره ع (كه يه كيكه له هاوه لان) خوا لى رازى بى، ده گيرپته وه، ده لى: پيغه مبهري خوا ﷺ چوو مزگه وت، له و كاته پياويك نويزى ته واو كردو شايه تماني ده هيناو ده يگوت: خوايه! من داوات ليدمه كه م ئه ي خواي تاك و جيى نيازو ئوميد، ئه و خوايه ي كه سى لى نه بووه و له كه سيش نه بووه، وه هه رگيز هيچ كه س هاوشيووه هاوتاي ئه و نيه، له گونا هه كانم خوشبى، چونكه به راستى تو لي بورده و به به زه يى، ده لى: پيغه مبهري ﷺ فهرمووى: به ته ئكيد بوردر، به ته ئكيد بوردر (له گونا هه كانى) وه سى جار ان ئه م و ته يه ي دووباره كرده وه.

سووره تى ئيخلاص و مانا كه ي:

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ:

﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ① اللَّهُ الصَّمَدُ ② لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ③
وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ④﴾

واته: به ناوى خواي به به زه يى به خشنده، (ئه ي موحه ممه د ﷺ)

(بلى: ئه وه، خواي تاك و ته نيا ①) ئه و خوايه ي بى نيازو جيى نيازو

ئوميد ② كه سى لى نه بووه و له كه سيش نه بووه ③ وه هه رگيز هيچ

كه س هاوشيووه هاوتاي نيه ④).

پایه و پاداشتی خویندنی

سووره تی ئیخلاص و کافرون

{ عَنْ أَنَسٍ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَنْ قَرَأَ: ﴿قُلْ يَتَّيِّهَا الْكَافِرُونَ﴾، عُدِلَتْ لَهُ بِرْبُعِ الْقُرْآنِ، وَمَنْ قَرَأَ: ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾، عُدِلَتْ لَهُ بِثُلُثِ الْقُرْآنِ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۱)

واته: ئه نه سی کوری مالیک خوا لی رازی بی، ده لی: پیغه مبهری خوا ﷺ فهرموویه تی: ههر که سیك ﴿قُلْ يَتَّيِّهَا الْكَافِرُونَ﴾، بخوینن پاداشتی یه ک له سهر جواری قورپانی بو دهنووسری، وه ههر که سیك ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾، بخوینن پاداشتی یه ک له سهر سی قورپانی بو دهنووسری، یانی: خیری وه ک نه وه وایه که ده جوزئی قورپان بخوینن! { عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَجُلًا قَامَ فَرَكَعَ رَكْعَتَيِ الْفَجْرِ، فَقَرَأَ فِي الرُّكْعَةِ الْأُولَى: ﴿قُلْ يَتَّيِّهَا الْكَافِرُونَ﴾، حَتَّى انْقَضَتِ السُّورَةُ، فَقَالَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «هَذَا عَبْدٌ عَرَفَ رَبَّهُ»، وَقَرَأَ فِي الْآخِرَةِ: ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾، حَتَّى انْقَضَتِ السُّورَةُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «هَذَا عَبْدٌ آمَنَ بِرَبِّهِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

واته: جابیری کوری عهبدو لا خوا لیان رازی بی ده لی: پیاویک هه لساو دوو رکاتی سوننه تی به یانی کرد، له رکاتی یه که م ﴿قُلْ يَتَّيِّهَا الْكَافِرُونَ﴾ ی خویند، هه تا سووره ته که ی ته واو کرد، پیغه مبه ر ﷺ فهرمووی: ئه وه بهنده په روهر دگاری خو ی

(۱) (رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ: (۲۸۹۳)، وَحَسَنُهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِي فِي (صَحِيحِ الْجَامِعِ): (۶۴۶۶))

(۲) (رَوَاهُ ابْنُ جِبَّانَ: (۲۴۶۰) وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِي فِي صِفَةِ صَلَاةِ النَّبِيِّ ﷺ)

ناسیوه، وه له رکا ته که ی دیکه ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ ی خویند ههتا سوورده ته که ی ته و او کرد، پیغه مبهری خوا ﷺ فهرمووی: ئه و بهنده بر وای به پهروه ردگاری خو ی هی ناوه.

{ عَنْ فَرْوَةَ بِنِ نَوْفَلٍ عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ لِنَوْفَلٍ، «اقْرَأْ: ﴿قُلْ يَتَّيِّهَا الْكَافِرُونَ﴾»، ثُمَّ نَحْمَ عَلَى خَاتِمَتِهَا، فَإِنَّهَا بَرَاءَةٌ مِنَ الشِّرْكِ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۱)

واته: فهروه ی کوپی نه و فهل له بابی ده گپی رته وه خوا لیان رازی بی، که پیغه مبهر ﷺ به نه و فهل فهرمووه: ﴿قُلْ يَتَّيِّهَا الْكَافِرُونَ﴾، بخوینه، پاشان بجه وه، دوا ی ته و او کردنی، چونکه ده بی ته به پرائه ت (پاراستنت) له هاوبه ش دانان (بو خوا).

سوورده تی کافرون و مانا که ی:

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ:

﴿قُلْ يَتَّيِّهَا الْكَافِرُونَ﴾ ❶ لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ❷ وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ❸ وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَا عَبَدْتُمْ ❹ وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ❺ لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ❻

واته: به ناوی خوا ی به به زه یی به خشنده، (ئهی موحه ممه د ﷺ) بلئ: ئهی بی برواینه ❶ من ئه و (بتان) ه، ناپه رستم که ئیوه ده یپه رستن ❷ وه ئیوه ش ئه و (خوا ی) ه، ناپه رستن که من ده یپه رستم ❸ وه من ئه و خوا په رستیه ناکه م که ئیوه ده یکه ن ❹ وه ئیوه ش ئه و خوا په رستیه ناکه ن که من ده یکه م ❺ ئایینی خو تان بو خو تان و ئایینی خو م بو خو م ❻.

(۱) (رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ: (۵۰۵۵)، وَحَسَنَةُ الْعَلَامَةِ الْأَلْبَانِي فِي (صَحِيحِ الْجَامِعِ): (۲۹۲)).

پایه و پاداشتی خویندنی

سوورهتی ئیخلاص و فه له ق و ناس

{ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حُبَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَنْ قُلَّ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ»، وَالْمُعَوِّذَتَيْنِ حِينَ تُمْسِي وَحِينَ تُصْبِحُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، تَكْفِيكَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(١)

واته: عهبدوئلاى کورى خوبهیب له بابی دهگیریتتهوه خوا لییان رازی بى که پیغه مبهری خوا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ پى فهرمووه: سوورهتی ئیخلاص و فه له ق و ناس بخوینه سى جارن له کاتی ئیواران و بهیانیان بهسته، دهتپاریزی له ههموو شتیك.

سوورهتی ناس و ماناکه ی:

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ:

{ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ① مَلِكِ النَّاسِ ② إِلَهِ النَّاسِ ③ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ④ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ⑤ مِنَ الْغِيَةِ ⑥ وَالنَّاسِ ⑦ }

واته: به ناوی خواى به بهزهیی به خشنده، (ئهی موحه ممه د صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) بلى: په نا دهگرم به پهروه ردگاری خه لکی ① به پادشای خه لکی ② به خواى خه لکی ③ له شهرو خراپه ی ئه وهی وهسوه سه و خه ته ره و خه یال ده خاته دل وه (خه ناس: بریتیه) له وهی که وهسوه سه فری ده داته سینه و دل و دهروونی خه لکی وه ④ له و شتانه ی که وهسوه سه فری ده داته ناو سینه و دل و دهروونی خه لکی وه ⑤ له جن و له خه لکی ⑥.

(١) (رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ: (٥٠٨٢)، وَحَسَنُهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِي فِي (صَحِيحِ الْجَامِعِ): (٤٤٠٦))

پایه و پاداشتی باش خویندنی قورئان

{ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «الْمَاهِرُ بِالْقُرْآنِ مَعَ السَّفَرَةِ الْكِرَامِ الْبَرَّةِ، وَالَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ وَيَتَتَعْتَعُ فِيهِ، وَهُوَ عَلَيْهِ شَاقٌّ لَهُ أَجْرَانِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(١)

واته: عائشه خوا لئی رازی بی، دهلی: پیغمبهری خوا صلی الله علیه و آله فهرموویهتی: کهسی کارامه له قورئان (له خویندنی و تیگه یشتی و کارپیکردنی) دا، نهوه له گهل فریشته چاکه کاره بهریزهکانی خوان (که خوا وهی بی دهنیری)، وه نهوه کهسهی که قورئان دهخوینی، بهلام لهسهه زمانی تهواو نایی (واته: چاک نایزانی) وه پیشی ناخوشه، نهوه دوو پاداشتی ههیه، (پاداشتی خویندنه کهی، وه پاداشتی نهوهش که لهسهه دلی گرانه، ههرچه ند دهکات فیری نایی).

جیگاو پلهی قورئان له بهر له بههشت

{ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ نَبِيُّ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «يُقَالُ: لِصَاحِبِ الْقُرْآنِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِذَا دَخَلَ الْجَنَّةَ، اقْرَأْ وَاصْعَدْ، فَيَقْرَأُ وَيَصْعَدُ، بِكُلِّ آيَةٍ دَرَجَةٌ، حَتَّى يَقْرَأَ آخِرَ شَيْءٍ مَعَهُ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(٢)

واته: نهبوو سه عیدی خودریی خوا لئی رازی بی، دهلی: پیغمبهری خوا صلی الله علیه و آله فهرموویهتی: به هاوهلی قورئان دهگوتری (واته: نهوه کهسهی

(١) (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ: (٤٦٥٣)، وَمُسْلِمٌ: (١٨٩٨))

(٢) (رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ: (٣٧٨٠)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَمَةُ الْأَلْبَانِيُّ فِي (السَّلْسَلَةِ الصَّحِيحَةِ): (٢٢٤٠))

قورپئانی خویندوه، یان ئەو کەسە ی قورپئانی لەبەر کردوه) کە دەچیته بهههشت، بخوینەو بهرز بهوهو سه رکهوه، جا هەر دهخوینی و سهردهکهوئ به ههموو ئایهتیک پلهیهك، ههتاكو كوئا ئایهت کە پییهتی (واته: کە لهبهریهتی و تیگهیشتوووه کاری پی کردوه).

(ابن القيم) رحمهتی خوای لی بی، دهلی: پلهکانی بهههشت به ئەندازە ی ژمارە ی ئایهتهکانی قورپئان، ئینسان چەند ئایهتی لهبهرپی ئەوهنده پله بهرز دهپیتهوه.

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «يَجِيءُ الْقُرْآنُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، فَيَقُولُ: يَا رَبِّ! حَلِّهِ فَيُلْبَسُ تَاجَ الْكَرَامَةِ، ثُمَّ يَقُولُ: يَا رَبِّ! زِدْهُ فَيُلْبَسُ حُلَّةَ الْكَرَامَةِ، ثُمَّ يَقُولُ: يَا رَبِّ! اَرْضَ عَنْهُ، فَيَرْضَى عَنْهُ، فَيُقَالُ لَهُ: اقْرَأْ وَارْقَ وَتُرَادُ بِكُلِّ آيَةٍ حَسَنَةً» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(١)

واته: ئەبوو هوریره خوا لیی رازی بی، دهلی: پیغه مبهەر ﷺ فەرموو یهتی: له رۆژی قیامهت دا قورپئان دی (لهگه ل ئەو کەسە ی خویندوو یهتی له دنیا) دهلی: ئە ی پهروهردگارم! بیرازی نهوهو خشی لهبەر بکهو ئیدی تاجی ریزی لهسه ر دهری، پاشان دهفهرموئ: زیاتری پییده، ئنجا جل و بهرگی ریزی لهبەر دهکری و دهرازی نریتهوه، ئنجا قورپئان دهفهرموئ: ئە ی پهروهردگارم لیی رازیبه، خواش لیی رازی دهبی، ئنجا بهو کەسه دهگوتری: قورپئان بخوینەو سه رکهوه (بو پلهکانی بهههشت) وه ههموو ئایهتیک چاکه یهکی بو ههیه.

(١) (رواه الترمذي: (٢٩١٥)، وَحَسَنَةُ الْعَلَامَةِ الْأَلْبَانِي فِي (صحيح الجامع): (٨٠٣٠))

قورئان شه فاعه ت ده کات

{ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «الصَّيَّامُ وَالْقُرْآنُ يَشْفَعَانِ لِلْعَبْدِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، يَقُولُ الصَّيَّامُ: أَيُّ رَبِّ مَنَعْتُهُ الطَّعَامَ وَالشَّهَوَاتِ بِالنَّهَارِ، فَشَفَّعَنِي فِيهِ، وَيَقُولُ الْقُرْآنُ: مَنَعْتُهُ النَّوْمَ بِاللَّيْلِ فَشَفَّعَنِي فِيهِ، قَالَ: فَيُشَفَّعَانِ» } حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(١)

واته: عهبدووللای کوری عومهر خوا لیی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا صلی الله علیه و آله فهرمووی: رۆژوو و قورئان تکا بو بهنده دهکهن (له رۆژی دوايي)، رۆژوو دهلی: پهرومردگار من قهدهغه م کردبوو له خواردن و ئارهمزووهکان به رۆژ، تکای بو دهکهم، وه قورئان دهلی: قهدهغه م کردبوو له نووستن به شهو، فهرمووی: جا تکاو شه فاعه تیان لی وهردهگیری.

پایه و پاداشتی خویندنی

یهک پیتی قورئان

{ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَنْ قَرَأَ حَرْفًا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ فَلَهُ بِهِ حَسَنَةٌ، وَالْحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا، لَا أَقُولُ (أَلَمْ) حَرْفٌ، وَلَكِنْ أَلِفٌ حَرْفٌ، وَلَاَمْ حَرْفٌ، وَمِيمٌ حَرْفٌ» } حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(٢)

واته: عهبدووللای کوری مهسعوود خوا لیی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا صلی الله علیه و آله فهرموویه تی: ههر کهسیک پیتیک له کتیی خوا (واته: قورئان) بخوینی چاکه یهکی بو ههیه، ههر چاکه یه کیش به ده (١٠) چاکه دهنووسری، ناشلیم (أَلَمْ) ههمووی یهک پیته، به لکو ئه لیف پیتیکه و، لام پیتیکه و، میم پیتیکه.

(١) (رَوَاهُ الْخَاكِمُ: (٢٠٣٦)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِي فِي (الْمَشْكَاة): (١٩٦٣))

(٢) (رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ: (٢٩١٠)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِي فِي (السَّلْسَلَةُ الصَّحِيحَةُ):

((٣٣٢٧))

{ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ: «اقْرَأُوا الْقُرْآنَ فَإِنَّكُمْ تُؤَجَّرُونَ عَلَيْهِ، وَكُلَّ حَرْفٍ عَشْرُ حَسَنَاتٍ، أَمَا إِنِّي لَا أَقُولُ { أَلَمْ } حَرْفٌ، وَلَكِنْ أَلِفٌ عَشْرٌ، وَلَامٌ عَشْرٌ، وَمِيمٌ عَشْرٌ، فَبِئْسَ ثَلَاثُونَ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: عهبدووللای کوری مهسعوود خوا لیی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا ﷺ فهرموویه تی: قورپان بخوینن، بیگومان ئیوه پاداشت له سه ر خویندنه که ی و مرده گرن، وه هه موو پیتی ک ده (۱۰) چاکه یه، به لام من نالییم: (ألم) هه مووی یه ک پیته، به لکو ئه لیف ده یه و، لام ده یه و، میم ده یه و، که واته: ئه وه بووه سی چاکه.

پایه و پاداشتی

خویندنی سی ئایه ت

{ عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، وَنَحْنُ فِي الصُّفَّةِ، فَقَالَ: «أَيُّكُمْ يُحِبُّ أَنْ يَغْدُوَ كُلَّ يَوْمٍ إِلَى بُطْحَانَ، أَوْ إِلَى الْعَقِيقِ فَيَأْتِيَ مِنْهُ بِنَاقَتَيْنِ كَوْمَاوَيْنِ فِي غَيْرِ إِثْمٍ، وَلَا قَطْعِ رَحِمٍ؟ فَقُلْنَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ نُحِبُّ ذَلِكَ، قَالَ: «أَفَلَا يَغْدُو أَحَدُكُمْ إِلَى الْمَسْجِدِ فَيَعْلَمُ، أَوْ يَقْرَأَ آيَتَيْنِ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ، خَيْرٌ لَهُ مِنْ نَاقَتَيْنِ وَثَلَاثٍ خَيْرٌ لَهُ مِنْ ثَلَاثٍ، وَأَرْبَعٌ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَرْبَعٍ...» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

واته: عوقبه ی کوری عامیر خوا لیی رازی بی، دهلی: ئیمه له صوففه بووین، پیغه مبهری خوا ﷺ، هات بو لامان فهرمووی: کامتان پیی خوشه هه موو رۆژی بچن بو شیوی بوتحان، یان برۆن بو شیوی عه قیق، وه له وی دوو حوشتری مینگه ی دوونگ فه له و بیننه وه، بی ئه وه ی که به هوی ئه وه وه تووشی گوناح

(۱) (تاریخ بغداد للخطیب، وَصَحَّحَهُ الْعَلَمَةُ الْأَلْبَانِي فِي (السلسلة الصحيحة): (۶۶۰))

(۲) (رَوَاهُ مُسْلِمٌ: (۱۹۰۹))

ببن، یان تووشی پچراندنی په یوه ندی خزمایه تی ببن؟ گوتمان: نهی پیغه مبهری خوا! هه موومان هه ده کین، فه رموی: هه ریه کی له نیوه، هه رپوژیک بجی بو مزگه وت دوو نایه ت فی رببی، یان دوو نایه ت بخوینی له کتیبی خوی زالی پایه دار، نه وه بو له دوو حوشر باشته، وه سی نایه ت له سی حوشر باشته بو، وه چوار نایه ت له چوار حوشر باشته بو ... !!

پایه و پاداشتی خویندنی

سه د نایه ت له شهویک دا

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَنْ قَرَأَ فِي لَيْلَةٍ مِائَةَ آيَةٍ لَمْ يَكُتَبْ مِنَ الْغَافِلِينَ، أَوْ كُتِبَ مِنَ الْقَانِتِينَ» } حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(١)

واته: نه بوو هورپه ره خوا لی پازی بی، ده لی: پیغه مبهری خوا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فه رموی ته: هه ر که سیک له شهویکدا، سه د (١٠٠) نایه ت بخوینی له بی ناگیان ناووسری، یان له جیبه جیکه رانی فه رمانی خوا ده نووسری.
{ عَنْ تَمِيمِ الدَّارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَنْ قَرَأَ بِمِائَةِ آيَةٍ فِي لَيْلَةٍ كُتِبَ لَهُ قُنُوتُ لَيْلَةٍ» } حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(٢)

واته: ته میمی داری خوا لی پازی بی، ده لی: پیغه مبهری خوا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فه رموی ته: هه ر که سیک له شهویکدا، سه د (١٠٠) نایه ت بخوینی، به عیاده تی نه شه وه بو ده نووسری، یانی: وهک نه مه وایه نه شه وه قورئانی خویندبی و شه نوپزی کردبی.

(١) (زَوَاهِدُ ابْنِ نَصْرِ فِي (قِيَامِ اللَّيْلِ) ص ٦٦، وَصَحَّحَهُ الْعَلَمَةُ الْأَبَانِي فِي (السَّلْسَلَةِ الصَّحِيحَةِ): (٦٤٣))

(٢) (زَوَاهِدُ أَحْمَدَ: (١٦٩٩٩)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَمَةُ الْأَبَانِي فِي (السَّلْسَلَةِ الصَّحِيحَةِ): (٦٤٤))

پایه و پاداشتی خویندنی

ههزار نایهت له شهویکدا

{ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَنْ قَامَ بِعَشْرِ آيَاتٍ لَمْ يُكْتَبْ مِنَ الْغَافِلِينَ، وَمَنْ قَامَ بِمِئَةِ آيَةٍ كُتِبَ مِنَ الْقَانِتِينَ، وَمَنْ قَامَ بِأَلْفِ آيَةٍ كُتِبَ مِنَ الْمُقْنَطَرِينَ» } حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(١)

واته: عهبدوئلاى كورى عهمر خوا لى رازى بى، دهلى: پيغه مبهري خوا ﷺ فهرمووى: ههركه سيك روژى ده نايهتان بخوينى ئهوه له بيئاگيان له زيكرى خوا نانووسرى، وه ههركه سيك سهه نايهتان بخوينى له گوپرايه لان بو فهرمانى خواو پيغه مبهري دهنووسرى، وه ههركه سيك ههزار نايهت بخوينى ئهوه پاداشتيكى يهكجار زورى بو دهنووسرى، (به نه ندازهى ئاسمانه كان و زهوى).

پایه و پاداشتی دانىشتن

بو قورئان خویندن

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «مَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ فِي بَيْتٍ مِنْ بُيُوتِ اللَّهِ تَعَالَى، يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَيَتَذَكَّرُونَ بِسُنَنِهِ بَيْنَهُمْ، إِلَّا نَزَلَتْ عَلَيْهِمُ السَّكِينَةُ، وَغَشِيَتْهُمْ الرَّحْمَةُ، وَحَقَّقَتْهُمْ الْمَلَائِكَةُ، وَذَكَرَهُمُ اللَّهُ فِيمَنْ عِنْدَهُ» } حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(٢)

(١) (رَوَاهُ أَبُو ذُوْد: (١٣٩٨)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَمَةُ الْأَبَانِي فِي (السَّلْسَلَةِ الصَّحِيحَةِ): ((٦٤٢))

٢ (رَوَاهُ مُسْلِمٌ: (٧٠٢٨))

واته: ئەبوو ھورەیرە خوا لێی رازی بێ، دەلێ: پیغمبەر ﷺ فەرموویەتی: هیچ کۆمەلێک نیه دابنیشن له مائیک له مالهکانی خوا قورئان بخوینن و یهکدی فیڕبکهن، ئەوه ههتەمەن خوا فریشتە دەنیرێتە سهریان، سهکینه تیان به سهردا دیتە خوار، وه خوا به رهحمهتی خوێ دایان دهپۆشی و چوار دەوریان به فریشتە دهگریت و وه باسیشیان دهکات له لای ئەوانه ی لای خوین (واته: له لای فریشتەکان).

به هوێ قورئان خویندنه وه

سهکینه ت به سهردا ده بهزی

{عَنِ الْبَرَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: كَانَ رَجُلٌ يَقْرَأُ سُورَةَ الْكَهْفِ، وَعِنْدَهُ قَرْسٌ، مَرْبُوطٌ بِشَطْنَيْنِ، فَتَغَشَّتْهُ سَحَابَةٌ، فَجَعَلَتْ تَدُورُ وَتَدْنُو، وَجَعَلَ قَرْسُهُ يَنْفِرُ مِنْهَا، فَلَمَّا أَصْبَحَ أَتَى النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فَذَكَرَ ذَلِكَ لَهُ، فَقَالَ: «تِلْكَ السَّكِينَةُ تَنْزَلَتْ لِلْقُرْآنِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(١)

واته: بهراء خوا لێی رازی بێ، دەلێ: پیاویک سوورپهتی (کههف) دهخویند، ئەسپیکشی له لا بوو، به دوو گوریسی درێژ به سترابوو، هه ورێک دایپۆشی و هه به دهوری خوێ دهسوورپاوو لێی نیزیک دهبووه، ئەسپه کهش لێی دهترساو لێی هه لدههات، که رۆژ بووه هاته خزمهت پیغمبەر ﷺ ئەوه ی رووی دابوو باسی کرد، ئەویش فەرمووی: ئەوه سهکینه ت و ئارمی (یهکی تایبهت بووه) به هوێ ئەو قورئان خویندنه وه دابه زیوه.

به هوئی قورئان خویندنه وه

نوورو رووناکیت بو په یداده بی

{ عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَوْصِنِي، قَالَ: «عَلَيْكَ بِتَقْوَى اللَّهِ، فَإِنَّهُ رَأْسُ الْأَمْرِ كُلِّهِ، قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! زِدْنِي، قَالَ: «عَلَيْكَ بِتِلَاوَةِ الْقُرْآنِ، فَإِنَّهُ نُورٌ لَكَ فِي الْأَرْضِ وَنُحْرٌ لَكَ فِي السَّمَاءِ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ (١)

واته: نه بوو زهر خوا لی پازی بی، دهلی: گوتم: نهی پیغه مبهری خوا ﷺ! وه صیه تم بو بکه، (واته: شتی کم پی بلی بیکه مو پاداشتی له سه ر ودر بگرم) فهرمووی: پاریزکاری له خوا بکه، نه وه چله پوپه ی هه موو کاره کانه، گوتم: نهی پیغه مبهری خوا ﷺ! زیاتر، فهرمووی: قورئان بخویننه وه چونکه بیگومان ده بیته نوورو رووناکی له دنیاو، له ئاسمانیش بو ت ده بیته توویشوو.

پایه و پاداشتی خویندنی

قورئان و گوئی بو گرتنی

{ عَنْ خَالِدِ بْنِ مَعْدَانَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «إِنَّ الَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ لَهُ أَجْرٌ، وَإِنَّ الَّذِي يَسْتَمِعُ لَهُ أَجْرَانِ» { (٢)

واته: خالیدی کوری مهعدان خوا لی پازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا ﷺ فهرموویته: بیگومان نه وه که سه ی قورئان ده خوینی پاداشتیکی بو

(١) (رَوَاهُ ابْنُ حِبَّانَ: (٣٦١)، وَحَسَنَةُ الْعَلَامَةِ الْأَلْبَانِي فِي (صَحِيحِ التَّرْغِيبِ وَالتَّرْهِيْبِ): ((١٤٢٢))

(٢) (رَوَاهُ الدَّارِمِيُّ: (٣٣٦٦) وَقَالَ حُسَيْنٌ سَلِيمٌ أَسَدٌ: لَمْ يَحْكَمْ عَلَيْهِ الْمُحَقِّقُ)

ههیه، وه نهو کهسهش که گوئی بو دهگری و دهیبیستی، دوو پاداشتی بو ههیه.

تیبینی: دکتور (مصطفی دیب البغا) دهر باره: (الَّذِي يَسْتَمِعُ لَهُ أَجْرَانِ) دهلی: دوو پاداشته که بریتین له: پاداشتی گوئ گرتن، وه پاداشتی بیر لیگردنه وه (ی ماناکه ی) خواش زاناته.

(وه منیش حوکی هیچ زانیه کم دهست نه کهوت له سه ر (صحیح) ی و (ضعیف) ی ئەم فەرموودهیه، به لام له بهر نه وه ی هاندانیکی چاکی تیدایه بویه نووسیم).

پایه و پاداشتی خویندنی

قورئان له سه ر موصحف

{ عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) : «مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُحِبَّ اللَّهُ وَرَسُولُهُ فَلْيَقْرَأْ فِي الْمُنْحَفِ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۱)

واته: عه بدوللای کوری مه سهوود خوا لیی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا ﷺ فەرموویه تی: ههر که سیك هز دهکات خواو پیغه مبهری خوای خوش بو، با له سه ر موصحف قورئان بخوینی. (واته: ئەگەر تۆ ئەوانت خوشویست، ئەوه خوشویستنی وان بو تۆ له پیشترو ئەوانیش خوشیان دهوئی).

(۱) حلیة الأولیاء: (۷ / ۲۰۹)، وَحَسَنَةُ الْعَلَامَةِ الْأَلْبَانِي فِي (السَّلْسَلَةِ الصَّحِيحَةِ): ((۲۳۴۲))

پایه و پاداشتی قورپان

خویندن و کار پیکردنی

{ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُرَيْدَةَ الْأَسْلَمِيِّ، عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ وَتَعَلَّمَهُ وَعَمِلَ بِهِ أَلَيْسَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تَاجًا مِنْ نُورٍ، ضَوْؤُهُ مِثْلُ ضَوْءِ الشَّمْسِ، وَيُكْسَى وَالِدِيهِ حُلَّتَانِ، لَا يَقُومُ بِهِمَا الدُّنْيَا فَيَقُولَانِ: بِمَا كُسِبْنَا؟ فَيَقَالَ: بِأَخْذِ وَلَدِكُمَا الْقُرْآنَ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۱)

واته: ئەبی بۆرەیدە ئەسلەمی، لە بابی دەگێڕیتەوه خوا لێی رازی بێ، که گوتووێهتی: پێغه مبهری خوا ﷺ فەرمووێهتی: هەر کهسێک قورپان بخوینێ و فیڕیبی و کاری پێ بکات، لە رۆژی قیامت دا، تاجیکی نوورینی لەسەر دەنرێ، که تیشکه کهی وهک تیشکی خۆره، وه دایک و بابیی دهراینریتەوه و خشیان لەسەر دەنرێ، که له دنیا دا پێی ههڵنه ستاون، دهئێن: ئەوه به چی رازینراینه وه؟ پێیان دهگوترێ: به هوی دهستگرتنی مندا له که تان به قورپانه وه.

(۱) (رَوَاهُ الْحَاكِمُ، فِي (المستدرک): (۲۰۸۶)، وَقَالَ: هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ عَلَى شَرْطِ مُسْلِمٍ، وَلَمْ يُخَرِّجَاهُ، وَحَسَنَةُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِي فِي (السلسلة الصحيحة): (۲۸۲۹))

وینهی ئیمانداریک که قورئان

ده خوینی و یه کیکیش ناخوینی؟!

{ عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَثَلُ الْمُؤْمِنِ الَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ مَثَلُ الْأُتْرُجَّةِ، رِيحُهَا طَيِّبٌ وَطَعْمُهَا طَيِّبٌ، وَمَثَلُ الْمُؤْمِنِ الَّذِي لَا يَقْرَأُ الْقُرْآنَ مَثَلُ التَّمْرَةِ، لَا رِيحَ لَهَا وَطَعْمُهَا حُلْوٌ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: ئەبوو موسای ئەشعەریی خوا لێی رازی بێ، دەلی: پیغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی: وینە ی ئەو ئیماندارە ی که قورئان دەخوینی و له هەمان کاتیشتا کاری پێ دەکات وەک لیمۆ وایە، هەم بۆنی خوشە هەم تامی خوشە، وە وینە ی ئەو ئیماندارە ی که قورئان ناخوینی، وەک خورما وایە، هەرچەندە بۆنی نیە بەلام تامی خوشە.

وینە ی که سیك قورئان

به نهینی دهخوینی

{ عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: «الْجَاهِرُ بِالْقُرْآنِ كَالْجَاهِرِ بِالصَّدَقَةِ، وَالْمُسِرُّ بِالْقُرْآنِ كَالْمُسِرِّ بِالصَّدَقَةِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

واته: واته: عوقبە ی کورپی عامیر خوا لێی رازی بێ، دەلی: گویم له پیغەمبەری خوا بوو ﷺ دەیفەرموو: ئەو کەسە ی که قورئان بە دەنگی بەرز دەخوینی، وەک ئەوێهە کە خێرو چاکە بە ئاشکرا دەکات، وە ئەوێهە

(۱) (رَوَاهُ مُسْلِمٌ: (۱۸۹۶))

(۲) (رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ: (۲۹۱۹)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَّامَةُ الْأَبَانِيُّ فِي (صَحِيحِ الْجَامِعِ): (۳۱۰۵))

که قورپئان به دهنگی نزم دمخوینتی وهک ئه وه وایه که خیر و چاکه به پنهانی دهکات،

بیگومان جاری وایه و باشه به دهنگی بهرز قورپئان بخویندری و جاری واش ههیه و باشه به دهنگی نزم، بو وینه: ئه گهر نوپژکهر له گهل ئیمامدا نوپژی کرد دهبی قورپئانه که به دهنگی نزم بخوینتی، وه جاری و ههیه ئه گهر به ته نیاش نوپژی کرد بو نمونه: شه ونوپژ، سوننه ته که دهنگ بهرز بکاته وه، جا وهک چون نوپژکردن جاری وایه به دهنگی نزم دهبی قورپئانه که بخویندری و جاری وایه به دهنگی بهرزبی، به هه مان شیوه مال به خشینیش جاری وایه به ئاشکرا و جاری واش ههیه به پنهان.

پایه و پاداشتی

فیر بوونی قورپئان

{ عَنْ عُثْمَانَ عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: عوسمانی کوپی عه فغان خوا لیی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا ﷺ فهرموویه تی: باشتیری ئیوه که سیکه که قورپئان فیربی وه قورپئان فیری خه لکی بکات.

لیردها وشه (تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ) مه بهست بهس ته نیا خویندنی نیه، به لکو مانای فیربی و، یاساکانی فیربی و، چونیه تی کارپی کردنی فیربی و، چونیه تی هیدایهت پیدانی فیربی، هه مووی دهگریته وه، ئه و که سه به باشتیری کهس داده نری.

(۱) (رَوَاهُ أَحْمَدُ: (۵۰۰)، وَالبُخَارِيُّ: (۴۷۳۹))

پایه و پاداشتی

ده سترتن به قورئان

{ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) بِالْجُحْفَةِ، فَقَالَ: «أَلَيْسَ تَشْهَدُونَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَنِّي رَسُولُ اللَّهِ، وَأَنَّ الْقُرْآنَ جَاءَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ»، قُلْنَا: بَلَى، قَالَ: «فَأَبْشِرُوا، فَإِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ طَرَفُهُ بِيَدِ اللَّهِ وَطَرَفُهُ بِأَيْدِيكُمْ، فَتَمَسَّكُوا بِهِ فَإِنَّكُمْ لَنْ تَهْلِكُوا وَلَنْ تَضِلُّوا بَعْدَهُ أَبَدًا» }^(۱)

واته: موحه ممه دی کوری جوبه یری کوری موطعیم خوا لی پازی بی، ده لی: له گهل پیغه مبهری خوا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بووین له جوحفه، پی پی فهرموووین: ئایا ئیوه شایه دی نادهن که هیچ په رستراویک نیه به ههق جگه له خوا، وه منیش پیغه مبهری خوام و قورئانیش له لایه ن خواوه هاتوه؟! گوتمان: با، فهرمووی: ده من موژده تان دده می، که ئەم قورئان (دوو به شه)، به شیکی به دهستی خواوه یه، به شیکی دیکه شی به دهستی ئیوه وه یه، باش دهستی پیوه بگرن، هه رگیز له ناو ناچن و گومرا نابن.

ژماره ی پیت و وشه و ئایه ت و سووره ته کانی قورئان^(۲)

دیاره هه ر له زووه وه زانیانی ئیسلام لی کوئینه وه و ورده کارییه کی زوریان دهر باره ی قورئان کردوه، ئنجا له گهل ئەو لی وردبوونه وه یان هه لساون به سه ر ژمیری کردنی گشت ئایه ت، ته نانته سه ر ژمیری هه موو وشه و پیت (حروف) هکانی قورئان، له ئەنجام ده لی: ژماره ی وشه کانی قورئان بریتین له: (۷۷۴۳۹) هه فتا و هه وت هه زار و چوار سه دو سی و نو وشه، وه ژماره ی پیت هکانی بریتین له: (۳۴۰۷۴۰) سی سه دو چل

(۱) (رواه البزار: (۳۴۲۱)، وصححه العلامة الألبانی فی (صحيح الجامع): (۳۴))

(۲) ته فسر ی قورئانی به رزو به پیز، ج ۱، ص ۲۵.

ههزار و چهوت سه دو چل پیت، وه ژماره ی ئایه ته کانی قورپئان بریتین له: (۶۲۳۶) شەش ههزار و دوو سه دو سی و شەش ئایهت، وه ژماره ی سوورپهته کانی قورپئان یهك دهنگی زانایانی له سه ره که (۱۱۴) یه، به لام له گه ل ئه وه شدا رایه کی ریزپه ر (شاذ) هه یه که ده لئ: (۱۱۳) یه ئه وه ش سوورپه تی (ته وه) و (ئه نفال) ی به یه ك داناون به لگه شیان ئه وه یه که: (بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ) نه خراوه ته نیوانیان، به لام زۆربه ی زانایان ئه م رایه به هه له ده زانن.

ئنجا با سه رنجی ژماره ی پیته کانی هه ندی له سوورپهته کان بدهین، وه پاداشتی هه ریه که یان به ژماره دیار بکهین، به بی ئه وه ی (بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ) ی له گه ل حسیب بکهین، سه ره تا ده لئین: به گشتی قورپئان که له (۳۴۰۷۴۰) سی سه دو چل ههزار و چهوت سه دو چل پیت پیك هاتوه، ههروهك گوتمان: ئه وه یه ك دهنگی زانایانی له سه ره.

کهواته: هه ر که سیك هه موو قورپئان بخوینئ و ته واو (ختم) ی بکات، ئه وه ده بیته خاوه نی (۳۴۰۷۴۰۰۰) سی و چوار ملیۆن و چه فتا و چوار ههزار چاکه! ئنجا ئه گه ر بیین به شیوه یه کی تایبه تی هه ندیک سوورپهت دیاری بکهین، له گه ل پاداشتی خویندنه وه ی هه ریه که یان، بو نموونه: ^(۱)

خویندنه وه ی: سوورپه تی (البقرة) که (۲۶۱۵۲) پیته، پاداشته که ی = (۲۶۱۵۲۰) چاکه.

خویندنه وه ی: جوزئی یه که می (البقرة)، (۱۶۹۲) پیته، پاداشته که ی = (۱۶۹۲۰) چاکه.

خویندنه وه ی: ئایه تی (الکرسى) که (۱۸۹) پیته، پاداشته که ی = (۱۸۹۰) چاکه.

خویندنه وهی: دوو ئایهتی کوّتایی (البقرة) که (۳۶۰) پیته. پاداشته کهی = (۳۶۰۰) چاکه.

خویندنه وهی: سوورپهتی (السجدة) که (۱۵۶۳) پیته، پاداشته کهی = (۱۵۶۳۰) چاکه.

خویندنه وهی: سوورپهتی (الشمس) که (۲۵۳) پیته، پاداشته کهی = (۲۵۳۰) چاکه.

خویندنه وهی: سوورپهتی (الإخلاص) که (۴۷) پیته، پاداشته کهی = (۴۷۰) چاکه.

خویندنه وهی: سوورپهتی (الفلق) که (۷۱) پیته، پاداشته کهی = (۷۱۰) چاکه.

خویندنه وهی: سوورپهتی (الناس) که (۸۰) پیته، پاداشته کهی = (۸۰۰) چاکه.

خویندنه وهی: سوورپهتی (المسد) که (۸۱) پیته، پاداشته کهی = (۸۱۰) چاکه.

وه نه گهر که سیك له شه ویكدا ته نیا سوورپهتی (السَّجْدَة) و (تَبَارَكَ) بخوینن، که نه وه سوننه تی پیغه مبهری خوايه صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وهك له فهرمايشتی (صحيح) دا هاتوه: { عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) لَا يَنَامُ حَتَّى يَقْرَأَ: ب ﴿تَنْزِيلُ﴾، السَّجْدَة، وَب ﴿تَبَارَكَ﴾ }
خديث صحيح^(۱)

واته: جابیری کوری عه بدوللا خوا لی رازی بی، دهلی: پیغه مبهر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نه ده خهوت هه تا کو سوورپهتی (الْمُلْك) و سوورپهتی: (السجدة) ی ده خویند

(۱) (رواه الترمذی: (۳۴۰۴)، وصححه العلامة الألبانی فی (السلسلة الصحيحة): ((۵۸۵))

(ئەو ئەو کەسە دەبیته خاوەن (۲۸۷۰۰) بیست و هەشت هەزار و حەوت سەد چاکە!)

سُبْحَانَ اللَّهِ!! بەراستی جێی سەر سوپرمانە، وە ئینسان ناتوانی بە هیچ شیوەیەک تەعبیر لە بەخشندەیی و سەخاوەتییهی قورئان و خاوەنەکە ی بکات، وە وا لەو فەرموودانە دەگات کە خوای بەبەزەیی هەر مەبەستییهتی لە بەندهکانی خوشبیت و بیانخاته نیو ئەو ناز و نیعمەمەتە زۆرە ی کە بۆی ئامادە کردوون، ئایا ئەو ئەو پەری سۆزو بەخشندەیی و لیبوردەیی خوای پەروردگار نیە بۆ ئیمە؟! با بە دلنیا یی، ئەو خوای لیبوردە ییە کە دەیهو ی لیمان خوشبی و بمانبوری، تا کو لەگەڵ بەنده چاکەکانی بمانخاته نیو بەهەشتی رازاوەو، ئنجا ئایا باغی کە خوای کاربە جی بە دەستی خو ی دروستی کردی، دەبی چۆن رازابیته وەو جی تیدا ئامادە کرابی؟!)

جا ئەگەر ئەو هەر چاکە یە ک بە دەیان بی، وە پەنگە پاداشته کە چەند بەرانبەر بیته وە، بۆ بیست هینده، یان سی هینده، یان سەد هینده، یان حەوسەد هینده و زیاتریش ئەگەر خوا بیهوی وە ک لە فەرما یشتیکی قودسی دا هاتو: {قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: إِذَا هَمَّ عَبْدِي بِسَيِّئَةٍ فَلَا تَكْتُبُوهَا عَلَيْهِ، فَإِنْ عَمِلَهَا فَاكْتُبُوهَا سَيِّئَةً، وَإِذَا هَمَّ بِحَسَنَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا فَاكْتُبُوهَا حَسَنَةً، فَإِنْ عَمِلَهَا فَاكْتُبُوهَا عَشْرًا} حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۱)

واتە: پیغمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی: خوای زالی پایەدار دەفەر موی: هەر کات بەندە ی من بەدلی دا هات خرابە یە ک بکات لەسەری مەنووسن، (لەبەر ئەو ی کە بەدلی دا هاتو) جا ئەگەر کردی، خرابە یە کی

(۱) (رَوَاهُ مُسْلِمٌ: (۳۴۹)، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ).

بۆ بنووسن، وه ههرکاتیک چاکه یه کی به دلداهات و نهنجامی نه دا، چاکه یه کی بۆ بنووسن، وه نهگهر نهنجامی دا، ده چاکه ی بۆ بنووسن.

لیرمدا مه به ست له خراپه به دل داهاتن، نهوه یه که ئینسان بریاری له سه ر نه دابی و دلی له سه ر نه چه سپاندی، نهوه ی هه روا به دلی دادیت و دوایی لی په شیمان ده بیته وه، نهگهر دلی له سه ر چه سپاند، با به گرده وهش نهنجامی نه دا، یاخود به قسه ش ده ری نه بری، هه ر له سه ری ده نووسری، چونکه دلی خو ی له سه ر ساغ کردۆته وه، وه له راستیدا بناغه ی چاکه و خراپه له دلدایه و بریاری نیو دله، هه ر که سیك که ده یه وی چاکه یه ک بکات، پيشی به دل بریاری له سه ر ده دات، وه نهگهر به یه وی خراپه یه ک بکات پيشی به دل بریاری له سه ر ده دات، به لام خوی به روه ردگار ره حمه تی پیش غه زه بی که وتوه و به خشی فراوانه، بۆیه که سیك چاکه یه کی هه ر به دلش دابی خوا ده فهرمو ی: چاکه ی بۆ بنووسن، وه نهگهر نهنجامیشی دا، بدات چاکه ی بۆ بنووسن، به لگهش بۆ ئه م قسه یه ئه م ئایه ته یه: ﴿وَإِنْ تُبَدُّوا مَا فِي أَنْفُسِكُمْ أَوْ تُخَفُّوهُ يُحَاسِبْكُمْ

بِهَ اللَّهِ...﴾ البقرة. واته: نهوه ی که له دلتاندا هه یه، نهگهر ئاشکرای بکه ن،

یاخود په نهانی بکه ن خوا لیپرسینه وه تان له گه لدا ده کات له سه ری.

سو پاس و ستایشی بی حیسابی شایسته و شایه ن بۆ خوی به خشه رو رینماییکه ر، له پیشاندنی ئه و هه موو ریگایه بۆ پاکبوونه وه و به رزبوونه وه و به ره و خوا چوونه!! وه ده شلیم: به راستی زۆر سه یره و جیی سه رنجه. که سانیک هه بن، به پاداشتیکی که م رازیبن و هه ولی به ده ست هیئانی پاداشتی بی سنووری خوی به خشنده نه دن! به لکو ده لیم: مسولمانی به ریز!

له ههر قوناغیکی دینداریی دای (بهس بهوهنده قه ناعت مه کهو، خوا لوتفو بهزهیی و بهخشی زۆرو زهوهندهیه، بۆیه به کهمی واز مه هیئه، دیاره ئاواتی گه وره شه که پیاوی گه وره دروست دهکات، به لام ئاواتو مه بهستی بهرزیش رهنج و خه باتیکی له قه دهر خوئی دهوئ).^(۱)

به رهه م و کاریگه ریه کانی دهستگرتن به قورپان:

له بهر ئه وهی دهر بارهی قورپان زۆر شت باسکراوه و خه لکیش به گشتی دهزانن قورپان چیه و، له سه ره تاش ئیمه به کورتی پیناسه مان کردوه، بۆیه به شیوهیه کی کورت و پوخت ته نیا باس له مانای دهستگرتن به قورپان ده کهین و دواتریش باسی هه ندیک له به رهه م و کاریگه ریه کانی ئه م دهست پیوه گرتنه ده کهین ان شاء الله.

سه ره تا ده لیین: دهستگرتن به قورپان واته: ئیمان پی هینانی و به راست زانیی ئه و به لیین و په یمانانه ی که تیدا هاتوون، وهک: باس و خواسی به هه شت و دۆزهخ و پۆژی دواپی و به سه ره هاتی پیغه مبه ران و، به سه ره هاتی گهل و هۆزو تیره کانی پی شوو ... هتد، هه روه ها هه ولدان بۆ تیگه یشتنی و کارپی کردنی و، خه لک بۆ بانگرتنی و، ئارامگرتن له سه ر ئه و ئازاره ی که له ئه نجامی کارپی کردن و خه لک فیڕکردنی دیته ری، هیه چ گومانیشی تیدانیه ئه و هه ش خو شییه کانی هه ردوو دنیا مسۆگه ر دهکات، له بهر ئه وهی ئه و که سه ی دهست به قورپان ده گری، (دهستگرتن به مانای تیگه یشتن و کارپی کردن و خه لک فیڕکردنی) که سیکی پارێزکاره بۆ خوای بهرز، وه هیه چ که سیش به خته وه ری هه ردوو دنیا به دهست ناهینی جگه

(۱) ریگای صالح بوون به ره و خواچوون چاپی پینجه م، نووسینگه ی ته فسیر.

له پاریزکاران، به پئی ئه وه به لگه راست و دروستانه ی که له قورئاندا هاتوون وهک:

خوای پهروه دگار فهرموویه تی: ﴿وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا ۚ وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ ۚ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ ۚ إِنَّ اللَّهَ بَلِغُ أَمْرِهِ ۚ قَدْ جَعَلَ

اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا ﴿٢﴾ الطلاق، واته: ههر که سیک پاریزکار بی خوا

د مرووی لی دهکاته وه. وه رزق و رۆزی ددهات له لایه که وه که به خه یالیدا

نه هاتوه، وه ههر که سی پشت به خوا ببهستی ئه وه خوای به سه به راستی

خوا کار و فهرمانی خوای به ئه نجام دهگه یه نی، بیگومان خوا بو هه موو

شتیک ئه ندازه یه کی دیاری کراوی داناوه. پاشان ههر له هه مان سوورپه ت

د فهرموئی: ﴿وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا ۚ﴾ الطلاق، واته: ههر

که سیک له خوا بترسی و پاریزکار بی خوا کاروباری بو ئاسان دهکات، له

کوئیایی د فهرموئی: ﴿وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَكْفِرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ ۚ وَيُعْظِمَ لَهُ أَجْرًا

﴿٥﴾ الطلاق، واته: ههر که سیک له خوا بترسی و پاریزکار بی (ئه وه

خوای پهروه دگار) گونا هه کانی بو داده پۆشی و پاداشتی گه وره ی ددهاتی.

نایا چ خیر و خوشیه کی دنیا و دوا رۆژ ماوه ته وه بو که سی موته قی و

پاریزکار دوا ی ئه وه هه مووه به ئین و وه عده ی که له خوای پهروه دگاری

خوای وهری گرتوه، ئه وه خوا یه ی که هیه به ئینیکی خیلافی تیدانیه؟!

دهرباره ی ئه وه ش که به خته وه ریی دنیا بریتی نیه له کوکردنه وه ی

مال و سامان به لکو بریتیه له ته قوا و پاریزکاری یه کی که له شاعیران ده لی:

وَلَسْتُ أَرَى السَّعَادَةَ جَمَعَ مَالٍ وَلَكِنَّ التَّقِيَّ هُوَ السَّعِيدُ

وَتَقْوَى اللَّهِ خَيْرُ الزَّادِ دُخْرًا وَعِنْدَ اللَّهِ لِلْآتَقَى مَزِيدُ

وَمَا لَا بُدَّ أَنْ يَأْتِيَ قَرِيبٌ وَلَكِنَّ الَّذِي يَمْضِي بَعِيدُ

به خته و مری له کوگردنه و مری مال نابینم ... به لکو نه و مری پاریزکاره به خته و مری
پاریزکاری خوا باشتین زه خیره دواړو ژه ... بو پاریزکار له لای خوا زیاتر هیه
وه نه و مری که دی نه و میان نیزیکه ... به لام نه و مری تیپه بووه زور دووره

وه هر که سیك به ته و اوایی دهست به قورپانه و به گری و پیوهی
پابه ندی، نه و به دلتیایی بو و ته خوا و نوری هیدایهت و سهرکه و تنیشی
له هه موو کاریکدا مسوگر کرده، وهك: خوی زانو توانا به پیغه مبه صَلَّى
دهف—ه موی: ﴿وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِّنْ أَمْرِنَا مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا الْكِتَابُ وَلَا
الْإِيمَانُ وَلَكِن جَعَلْنَاهُ نُورًا نَّهْدِي بِهِ مَن نَّشَاءُ مِنْ عِبَادِنَا وَإِنَّكَ لَتَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ

مُسْتَقِيمٍ ﴿٥٤﴾ الشوری

واته: هر به و شیوهیه (که وهی پیدی) قورپانمان بو تو نارد (نهی
موحه مبه صَلَّى) به فرمانی خومان که تو نه تده زانی کتیب و ئیمان
چییه؟ به لام ئیمه نه و مان کرده پرووناکییهك یهك پینمایي هر که سیکی
پیده کهین که بمانه ویت له بهنده کانمان، وه به راستی تو (خه لك) پینمایي
ده کهیت بو ریگای راست.

مسولمانی خوشه ویست !

با چاو له پینشینی ئهم ئوممهتی ئیسلامه که هاوه لانی به پیزو
شوینکه و توانیان بکهین، که زور به هه ستاری و هوشیاری پابه ند بوون
به قورپان و هه و لیا و ده موو به موو لی لانه دن، وه زور سهر راست
بوون و به راستیش شوینکه و تهی ئهم دینه بوون، بویه ته ماشا ده کهین
خوی په رومردگار چون دمووی خیری خوی لی کرد بوونه و به فتهج
کردن و نازاد کردنی ولاتان، به هوی ته بایی و هاوکاری و یارمهتی نیو
خویانه و توانیان بگه نه نه و رادهیهی که دهسته لاتیان بگاته سهر
سهر کرده زالم و دستدریز که رانی فارس و رومو، خه لکیش له به ندایهتی

ئینسان بۆ ئینسانه وه بگۆرن بۆ بهندایه تی خواى پهرومردگارو به دیهینه ر ... هتد.

چونكه بیگومان ته نیا خواى پادشاو خاوه نی هه موو شتیك شایسته ی بهندایه تی بۆ کردنه، وه له و باره وه خواى پهرومردگار فهرموویه تی: ﴿قُلِ اللَّهُمَّ مَلِكُ الْمَلِكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَاءُ وَتُعِزُّ مَنْ تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ يَدُكَ الْخَيْرُ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ ١٦ آل عمران

واته: (ئهی محهمهد ﷺ یان ههر كه سیك كه قورپان ده خوینی) بلی: ئهی خوایه خاوه نی مولك و دهسته لات ههر كه سیك بتهوی دهسته لاتى پی دده ی و ههر كه سیكیش بوی دهسته لاتى لی دهستینی، وه ههر كه سیكت بوی زالی دهكه ی و ههر كه سیكیش بوی زه بوونی دهكه ی چاكه ههر به دهست تویه بیگومان تۆ به هه موو شتیك تواناداری.

وه پیغه مبه ری خواش له فهرمايشتیك فهرموویه تی: ﴿إِنَّ اللَّهَ يَرْفَعُ بِهَذَا الْكِتَابِ أَقْوَامًا وَيَضَعُ بِهِ الْآخَرِينَ﴾ { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(١) }، واته: بیگومان خواى بهرزو مهزن كۆمه لانیك بهرزده كاته وه به هوی ئهم قورپانه و، هه ندیکیشی پی نزم دهكاته وه.

خوا له و كه سانه مان بگپری كه به هوی ئهم قورپانه بهرزده وه بهرزده بینه وه، چ له و كاته ی له زیانداین، چ له و كاته ی كه دهرین، چ له كاتی زیندوو كردنه وه مان ئامین.

(١) (رَوَاهُ مُسْلِمٌ: (١٩٣٤)، عَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ)

سووده کانی قورپان خویندن

بیگومان به هیچ شیوهیه ک ناتوانی سووده کانی قورپان خویندن و له بهر کردن و دهور کردنه وهی بزمی دردی، به لام به بهاشمان زانی ثمازه به هندیك له سووده کانی بکهین:

- (۱) له گهل خویندنی ههر پیتیك ده چاکهت بؤ دهنووسری.
- (۲) مه لائیكهت دهورت دهن، سه کینه تیشت بؤ داده بهزی.
- (۳) هه میشه دل خوش و سینگ فره وان دهی له دنیا.
- (۴) رازاوه ترین و باشرین و بهرترین شوینت دهی له به ههشت.
- (۵) مه لائیكهت دووعات بؤ دهکن و داوای لیخوشبوونت بؤ دهکن.
- (۶) ههر له دنیا خوا پله و پایهت بهرز دهکاته وه.
- (۷) له رۆژی دوايي پیغه مبهری خوا ﷺ شایه دیت بؤ ده دات له لای خوا.
- (۸) شهیتان له خۆت و مالت دوور دهکه ویتته وه.
- (۹) له گهل فریشته نزیکه کانی خوا حسیب ده کری گهر باشی جوانی بخوینی.

(۱۰) ترسو و خۆشه و یستیت له خوا هه میشه له زیادبوون دا دهی.

(۱۱) خوا له لایه ن مه لائیكهته کانی باست دهکات.

(۱۲) نایه تی کورسیش ده تپاریزی له شهیتان و جنوکه کان.

(۱۳) له قیامت قورپان دی و شه فاعهت و تکات بؤ دهکات.

(۱۴) سوورپه تی مولک بهرگریت لیدهکات تا ده تخاته نیو به ههشت.

(١٥) سوورته کانی به قهره و ناس و فله قیش دتپاریزن له سیحرو جادوو.

(١٦) دهوئه مهنیدی دل و دهر وون پهیدا دهکهی، وهک چوَن کهسیک دهوئه مهنیدی پاره و پوولی ههیه، که به دلنیا یی دهوئه مهنیدی دل و دهر وون گرنگه نهک دهوئه مهنیدی پاره و پوول، وهک خوشه ویست فهرموویهتی: {لَيْسَ الْغِنَى عَنْ كَثْرَةِ الْعَرَضِ، وَلَكِنَّ الْغِنَى عَنْ النَّفْسِ}.

به‌نشی دوووه‌م
پایه‌و یادداشتی زی‌کرو
پارانه‌وه

زیکرو پارانه وه واتاو پیناسه ی (ذکر)

(أ) - له نه سلی زمان دا :

زمان زانان به چهند شیوهیه ک پیناسه ی وشه ی (ذکر) یان کردوه، که وشه یه کی عه ره بییه، به لام هه موو پیناسه کان له نیوه رۆکدا یه کن، بۆ وینه:

خاوه نی کتییی (مُخْتَارُ الصَّحَّاحِ) گوتوو یه تی: (الذَّكْرُ وَالدُّكْرَى وَالذُّكْرَةُ: ضِدُّ النِّسْيَانِ)، واته: هه رکام له: (ذِکْرُو، ذِکْرَى، ذُکْرَة) دژی له بیر چوونه وهن، که واته: (ذِکْر) یانی: له بیر بوون و بیر هاتنه وه.

(رَاغِبُ الْأَصْفَهَانِي) یش دهر باره ی وشه ی (ذِکْر) گوتوو یه تی: (الذَّكْرُ: وَتَارَةً يُقَالُ لِحَضُورِ الشَّيْءِ الْقَلْبَ أَوْ الْقَوْلَ، وَلِذَلِكَ قِيلَ: الذَّكْرُ ذِکْرَانُ: ذِکْرٌ عَنْ نِسْيَانٍ وَذِکْرٌ لَّا عَنْ نِسْيَانٍ)، واته: وه جاری وا هه یه (ذِکْر) به شتی ک ده گوتری که له دلدا یان له سه ر زمان ناماده ده بی، بۆیه گوتراوه. یادکردنه وه دوو جو ره: یادی به دل و یادی به زمان، هه ر کام یکی شیان دوو جو ره: یادکردن دوا ی له بیر چوونه وه، وه یادکردن به بی له بیر چوونه وه. که واته: (ذِکْر) یان باسکردنی شتی که به دل یان به زمان، یان به هه ردو وکیان.

(ب) - له زاراوی شه رعدا :

دیاره شه رعیش وشه ی (ذِکْر) ی هه ر له سه ر نه سلی واتا زمانیه که ی خو ی به کاره ی ناوه. وه ک سه ر جه م وشه کان ی دیکه ی وه ک: (صَلَاةٌ، وَ صَوْمٌ، وَ زَكَاةٌ، وَ حَجٌّ، وَ جِهَادٌ... الخ)، به لام تایبه ت و به ندار (مُقَيَّد) ی

کردود به خوای بی وینه و تاک و پاکه‌وه، که‌واته: پیناسه‌ی (ذکر) له زاراوه‌ی شهرع دا ئاوی لیها‌توه:

(ذکر): بریتیه له به‌سهر دل و زماندا هیئانی یادی خواو سیفه‌ته به‌رزه‌کانی و ناوه په‌سندە‌کانی و به پاک گرتن و ستایش‌کردن و به گه‌وره و مه‌زن و به‌رز گرتنیی.

ئەم پیناسه‌یه یوخته‌ی سه‌رحه‌م قسه‌و شیکردنه‌وه‌ی زانیانه که به مه‌به‌ستی زیاتر به‌رحا و پروونی ئەم جه‌ند نموونه‌یان لی ده‌خه‌ینه‌وه پروو:

١ (سَعِيدُ بْنُ جَبْرِ) یش گوتوو‌یه‌تی: هه‌رکه‌سیک له فه‌رمان‌به‌ریی (طاعة) ی خوا‌دا بجوولئ و کاربکات، ئەوه یادی خوای کردوه.

٢ (عطاء) یش گوتوو‌یه‌تی: کۆره‌کانی زیکر بریتین له: کۆره‌کانی حه‌لال و حه‌رام باس‌کردن، چۆن ده‌کری و ده‌فرۆشی و نوێژ ده‌که‌ی و به‌پۆژوو ده‌بی و ژن دینی و ته‌لاق‌ی ده‌ده‌ی و حه‌ج ده‌که‌ی و ئەو جوۆره شتانه.

٣ (قُرْطُبي) یش له‌وباره‌وه گوتوو‌یه‌تی: کۆری زیکر، یانی کۆری زانست و ئامۆژگاری ئەو کۆرانه‌ی که قورئانی خواو سوننه‌تی پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی تیدا ده‌خه‌یه‌ته پروو، هه‌روه‌ها هه‌والیی پیشینه‌ چاکه‌کان و پیشه‌وا‌یانی پی‌شووی دنیا به که‌مگرتن (که دوور بوون له پیا‌کاریی و دا‌هینان و دنیا ویستی و (طه‌ماع) یا‌نمان تیدا ده‌گیرپێته‌وه.

خوای پایه‌دار له قورئانی پیروژ له زۆر شوین باسی زی‌کرو یادی خوای فه‌رمووه، ته‌نانه‌ت جاری وایه فه‌رمان‌یشی پیکردوه، بۆ وینه: له سووپه‌تی (الإنسان) دا پرووی له پیغه‌مبه‌ر ﷺ، وه هه‌ر که‌سی‌کیش که مسوولمانه‌و شوین پی هه‌لگری پیغه‌مبه‌ری خوا‌یه ده‌کات و ده‌فه‌رموی: ﴿إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ تَنْزِيلًا ۚ فَأَصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تَطِعِ مَنَّهُمْ، إِنَّمَا

أَوْ كُفُورًا ﴿٢٤﴾ وَادْكُرْ اسْمَ رَبِّكَ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٢٥﴾ وَمِنَ اللَّيْلِ فَاسْجُدْ لَهُ، وَسَبِّحْهُ لَيْلًا طَوِيلًا ﴿٢٦﴾. واته: نيمه به دابه زاندين قورئانمان دابه زاندوته سهر تو ﴿٢٣﴾ دهجا بو حوكمي پهروه دگارت خوړاگر به و، فهرمان به ربي هيچ گونا هباريكي سپله يان مه كه ﴿٢٤﴾ وه به يانيان و نيواران ناوي پهروه دگارت باس بكه ﴿٢٥﴾ وه له شهوگاريشدا سه جده ي بو ببه و، له ماوه يه كي دريژي شهوگاردا به پاكي بگره ﴿٢٦﴾.

ههروه ها له سوورپه تي (طه) شدا ده فهرموي: ﴿فَاصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ غُرُوبِهَا وَمِنْ آنَايِ اللَّيْلِ فَسَبِّحْ وَأَطْرَافَ النَّهَارِ لَعَلَّكَ تَرْضَى﴾ ﴿١٣٠﴾. واته: دهجا خوړاگر به له سهر نه وه ي ده يلى و به ستايش كړنه وه پهروه دگارت به پاك بگره، پيش خوړه لاتن و پاش ناو ابوونيشي. وه له كاته كاني شهوگارو نه ملاولاي روژگاردا به لكو - به هو ي پاداشت درانه ومته وه رازيبي - ﴿١٣٠﴾.

وه فهرمايشتيش دهر باره ي پايه و پاداشتي زيكرى خواي پهروه دگار زور زورن، وه كه سانيكي زوريش له و هه مووه پايه و پاداشته تاكو نيسا بيهش بو و ن، جا به هو ي ناگادار نه بوونيان به و هه موو پاداشته ي كه تيياندا به ده ست ده ي نري، يان له بهر هه ر هو يه كي دي كه بي، نجا ته مه ني نيسانيش زور كه مه و دهر فته سوودي لي وهر بگيري، وه نه و كاتانه به فيرو نه درين له شتيك كه بيته مايه ي په شي مان بوونه وه، وه رهنه زور جار نيسان به و مش رانه گات كه په شي مان بيته وه، بو يه دهر باره ي به فيرو داني كاتو بي ناگايي له زيكرى خواي پهروه دگار، عايشه خوا لي ي رازي بي، ده لي: {قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): مَا مِنْ سَاعَةٍ تَمُرُّ بِابْنِ آدَمَ، لَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ فِيهَا، إِلَّا تَحَسَّرَ عَلَيْهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ} ^(١)

(١) (رواه البيهقي في (شعب الإيمان) (٥١١)، وحسنه العلامة الألباني في (صحيح الجامع): ((٥٧٢٠))

واته: پیغه مبهری خوا ﷺ فهرموویه تی: هیچ کاتیک نیه که دهروات له وهجهی ئادهم و زیگری خوی تیدا ناکات، حه تمه ن له رۆژی قیامهت لی په شیمان ده بیته وه. که بیگومان نه و کاتیش په شیمانی هیچ سوودیکی بوی نابی.

یه کیکیش له شاعیران دهرباره ی ریزو پله و پایه ی زیگرو شوکر ده لی:

لَوْ يَعْلَمُ الْعَبْدُ مَا فِي الذِّكْرِ مِنْ شَرَفٍ
أَمْضَى الْحَيَاةِ بِتَسْبِيحٍ وَتَهْلِيلٍ
لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي الشُّكْرِ مِنْ شَرَفٍ
كَمْ يُلْهُوهُمْ عَنْهُ تَجْمَعُ الدَّنَائِيرُ
وَلَمْ يُبَالُوا بِأوراقٍ وَلَا ذَهَبٍ
وَلَوْ تَجْمَعُ آفَافُ الْقَنَاطِيرِ
فَأَكْثَرُ ذِكْرِهِ فِي الْأَرْضِ دَابًّا
لَتَذَكَّرَ فِي السَّمَاءِ إِذَا ذُكِّرَتْ

خوشک و برای هوشیار و بیدارم!

پیش نه وهی تووشی په شیمانی بینه وه، نه وه نه و کاتانه ی هیشتا له پيشمان ماون، دهره تیکه بو نه وهی خو مان رزگار بکهین له سزای خوی زالی توله سینهری دادگهر، که زیگری گیراوه بو مان به هوکاری رزگار بوون له سزای خوی، وهک له م فهرماشته دا هاتوه: { عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَا عَمِلَ آدَمِيُّ عَمَلًا قَطُّ أَنْجَى لَهُ مِنْ عَذَابِ اللَّهِ مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ» } حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(١)

واته: موعادی کوری جه بهل خوا لی رازی بی، ده لی: پیغه مبهری خوا ﷺ فهرموویه تی: هیچ کاریک نیه وهجهی ئادهم به هوپه وه رزگاری ببی له سزای خوا، ههرگیز، وهک زیگری خوا، یانی: زیگری خوا له هه موو کرده وهیه کی بهنی ئادهم زیاتر به هانایه وه دی و رزگاری دهکات له سزا !

(١) (رَوَاهُ أَحْمَدُ: (٢٢١٣٢)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِي فِي (صَحِيحِ الْجَامِعِ): (٥٦٤٤))

ننجا ددربارهی ئه وه که زیکری خوا چاکترینی کاره کانه، ئهم
 فهرموودهیه ههیه: { عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ
 (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «أَلَا أَنْبِئُكُمْ بِخَيْرِ أَعْمَالِكُمْ، وَأَزْكَاهَا عِنْدَ
 مَلِيكِكُمْ، وَأَرْفَعَهَا فِي دَرَجَاتِكُمْ، وَخَيْرٌ لَّكُمْ مِنْ إِنْقَاقِ الذَّهَبِ وَالْوَرَقِ،
 وَخَيْرٌ لَّكُمْ مِنْ أَنْ تَلْقَوْا عَدُوَّكُمْ فَتَضْرِبُوا أَعْنَاقَهُمْ وَيَضْرِبُوا أَعْنَاقَكُمْ؟»
 قَالُوا: بَلَى، قَالَ: «ذِكْرُ اللَّهِ تَعَالَى» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: ئه بی دهردها خوا لای رازی بی دهلی: پیغمبهری خوا صلی الله علیه و آله
 فهرمووی: ئایا هه وائتان نه ده می: به چاکترینی کاره کان، وه به پاکترینی
 له لای پادشایان، که پلهتان بی زور بهرزبیته وه، که چاکتر بی بو ئیوه له
 بهخشینی زیرو زیو، وه چاکتر بی بو ئیوه له پیکگه یشتنتان له گه
 دوژمن و له گهردهنیان بدهن و له گهردنتان بدهن؟ ئه وانیش گوتیان: با
 هه وائمان پی بده ئه پیغمبهری خوا صلی الله علیه و آله! فهرمووی: زیکر کردنی
 خوای بهرز.

ههروهها له وهلامی پرسپاری پیاویکی خێلهکی ددربارهی ئه وه که ئایا
 چاکترینی خه لکی، وه چاکترین کار کامهیه؟ ئهم فهرمایشته ههیه: { عَنْ
 عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُسْرِ الْمَازِنِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: جَاءَ أَعْرَابِيَّانِ إِلَى
 رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فَقَالَ أَحَدُهُمَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيُّ النَّاسِ
 خَيْرٌ؟ قَالَ: «طُوبَى لِمَنْ طَالَ عُمُرُهُ وَحَسُنَ عَمَلُهُ»، وَقَالَ الْآخَرُ: أَيُّ
 الْعَمَلِ خَيْرٌ؟ قَالَ: «أَنْ تَفَارِقَ الدُّنْيَا وَلِسَانُكَ رَطْبٌ مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ» {
 حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

(۱) (رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ: (۳۳۷۷)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَمَةُ الْأَبْيَانِي فِي (صَحِيحِ التَّرغِيبِ
 وَالتَّرْهِيْبِ): (۱۴۹۳)).

(۲) (حُلِيَّةُ الْأَوَلِيَاءِ: (۳۲۸۲) وَصَحَّحَهُ الْعَلَمَةُ الْأَبْيَانِي فِي (السَّلْسَلَةُ الصَّحِيحَةُ):
 ((۱۸۳۶)).

واته: عه بدوللای کوری بوسری مازینی خوا لی پازی بی، دهلی: دوو پیاوی دهشته کی هاتنه خزمهت پیغمبه ری خوا ﷺ، یه کیکیان گوتی: نه ی پیغمبه ری خوا کی چاکترینی خه لکیه؟ فه رمووی: خوشیی و سه رفرازی بو نه و که سه ی ته مهنی دریژو کرده و دی باشن، وه دووهمیان گوتی: نه ی پیغمبه ری خوا گامه کار چاکترینی کاره کانه؟ فه رمووی: نه وه چاکترینی کاره کانه که له دنیا جیابیه وه، (واته: بمری) و له و کاته شدا زمانت تهرو پاراو بی به زیکی خوا.

زیکی خوا بکه ی خواش زیکرت دهکات

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): يَقُولُ: قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: «أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي، وَأَنَا مَعَهُ إِذَا ذَكَرَنِي، فَإِنْ ذَكَرَنِي فِي نَفْسِهِ ذَكَرْتُهُ فِي نَفْسِي، وَإِنْ ذَكَرَنِي فِي مَلَأْ ذَكَرْتُهُ فِي مَلَأْ خَيْرٍ مِنْهُمْ، وَإِنْ تَقَرَّبَ إِلَيَّ بِشَبْرٍ تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ ذِرَاعًا، وَإِنْ تَقَرَّبَ إِلَيَّ ذِرَاعًا تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ باعًا، وَإِنْ أَتَانِي يَمْشِي أَتَيْتُهُ هَرَوَلَةً» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: نه بوو هورمهیره خوا لی پازی بی، دهلی: پیغمبه ری خوا ﷺ دهفه رموی: خوی بهرز دهفه رموی: من له گهل بهنده ی خوم دام کاتیك یادم دهکات و باسم دهکات، نه گهر له دلی خویدا یادم بکات و باسم بکات منیش له نه فسیی خومدا باسی دهکهم، به په نهانی، به لام نه گهر له نیو کوپیک دا باسم بکات من له کوپیکی باشتر دا له کوپه که ی نه و باسی دهکهم (که کوپی فریشته نزیکه کانه)، وه نه گهر بستیك لیم نیزیک بیته وه من

(۱) (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ: (۶۹۷۰)، وَمُسْلِمٌ: (۶۹۸۱))

باسکیک لی نیزیک دهمه وه و نه گهر باسکیک لی نیزیک بیته وه، من
بالیک لی نیزیک دهمه وه، وه نه گهر بهرؤیشتن به ره و لای من بی، من به
راکردن به ره و پرووی دهجم.

هه لبه ته^(۱) نه وه لی ره دا هه مووی ویناگردنه (تَمَثِيل) ه، نه گهر نا خوی
بی وینه راکردن و وینه نه وانه ی نیه، یان وهك له فهرمووده ی قودسی
دا هاتوه ده فهرموئ: بهنده ی من به هیچ شتیک نه وهنده له من نیزیک
نه که وتوته وه وهك جیبه جیکردنی فهرزه کان، وه بهرده وام به کردنی
سوننه ته کان لی نیزیک ده بیته وه تا وهك خوشم دهوی، جا نه گهر
خوشم ویست دهمه نه و چاوه ی پی ده بینو، نه و گوئییه ی پی
ده بیستی و، نه و دهستی شتی پی ده گری و، نه و لاقه ی پی ده روا. خو
خوا سبحانه و تعالی نابیته چاوو دهست و گوئ و لاق! که واته: نه مه یانی
چی؟ یانی: وای لی ده که م چاوی ته نیا له ره زامه ندی من چه ره که
بکات و گوئی ههر بو نه و شتانه را دی ری که من پیم خوشه و، دهستی
ته نیا بو نه و شوینانه به کار بیئی که من پیم خوشه، هه روه ها به پی
ته نیا بو نه و شوینانه بر روا که من پیم خوشه، واته: نه ندامه کانی له
ره زامه ندی من دا نه بی جممو جۆل نه که ن، مه بهست پی نه وه یه، وهك
گوتم به راستی نه وه موژده یه کی خوشه، که به هوی یادکردنت بو
خواوه خوا یادت بکات!

(۱) ته فسیری هورئانی بهرزو به پیژ.

پایه و پاداشتی

زیکری خوا له کور و مه جلیس

{ عَنْ سَهْلِ بْنِ حَنْظَلَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَا جَلَسَ قَوْمٌ مَجْلِسًا يَذْكُرُونَ اللَّهَ (عَزَّ وَجَلَّ) فِيهِ فَيَقُومُونَ، حَتَّى يُقَالَ لَهُمْ: قُومُوا قَدْ غَفَرَ اللَّهُ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ، وَبُدِّلَتْ سَيِّئَاتُكُمْ حَسَنَاتٍ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: سه هلی کوری (حَنْظَلَةَ) ه. خوا لی رازی بی، ده لی: پیغه مبهری خوا ^{صلى الله عليه وسلم} فهرموویه تی: هر کومه له خه لکیک که له کوریک دانیشتوون و، تییدا باسو یادی خوی زالی خاودن شکویان تییدا کرد هه لئاستن، هه تا پییان ده گوتری: هه لسن، بیگومان بوردران له گونا هه کانتان، وه خراپه کانیشتان بو گوردرا به چاکه کان!

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَابِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُمَا شَهِدَا عَلَى النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) أَنَّهُ قَالَ: «لَا يَقْعُدُ قَوْمٌ يَذْكُرُونَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ إِلَّا حَفَّتْهُمُ الْمَلَائِكَةُ، وَغَشِيَتْهُمُ الرَّحْمَةُ، وَنَزَلَتْ عَلَيْهِمُ السَّكِينَةُ، وَذَكَرَهُمُ اللَّهُ فِيمَنْ عِنْدَهُ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

واته: نه بوو هوردهیره و نه بوو سه عیدی خودری خوا لییان رازی بی ناماده بوون له وی کاتییک پیغه مبهر ^{صلى الله عليه وسلم} فهرموویه تی: هر کومه له خه لکیک دابنیشن زیکرو یادی خوی زال و بهرز بکهن، هه تمه ن فریشته دهوریان ددهن، وه بهر حمه ت داده پوشرین و ئارامی و سه کینه تیان

(۱) (زَوَاهُ الطَّبْرَانِيِّ فِي (المعجم الكبير): (۶۳۹)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِي فِي (السلسلة الصحيحة): (۲۲۱۰)

(۲) (زَوَاهُ مُسْلِمٍ): (۷۰۳۰)

دادد به زیته سهر. ود خوا باسیان دهکات له لای ته وانه ی که له لای خوینه، (واته: له لای فریشته کان).

{ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَنْ صَلَّى الْغَدَاةَ فِي جَمَاعَةٍ، ثُمَّ قَعَدَ يَذْكُرُ اللَّهَ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ، ثُمَّ صَلَّى رَكْعَتَيْنِ: كَانَتْ لَهُ كَأَجْرِ حَجَّةٍ وَعُمْرَةٍ»، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «تَامَةٌ تَامَةٌ تَامَةٌ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(١)

واته: نه نه سی کوری مالیک خوا لئی رازی بی، ده لئ: پیغه مبهری خوا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فهرموویه تی: هر که سیک نویژی به یانی بکات به جه ماعت، پاشان دابنیشی و زیکری خوا بکات تا کو روژ هه لئی. پاشان دوو رکات نویژی (سوننه ت) بکات، نه وه پاداشتی نه انجامدانی چه ج و عومره کردنه کی بو هیه، ده لئ: پیغه مبهری خوا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فهرمووی: به ته وای به ته وای به ته وای، (یانی پاداشته که ی به ته وای بو ده نووسری).

{ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَنْ صَلَّى صَلَاةَ الْغَدَاةِ فِي جَمَاعَةٍ، ثُمَّ جَلَسَ يَذْكُرُ اللَّهَ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ، ثُمَّ قَامَ فَرَكَعَ رَكْعَتَيْنِ انْقَلَبَ بِأَجْرِ حَجَّةٍ وَعُمْرَةٍ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ ^(٢)

واته: نه بی ئومامه خوا لئی رازی بی، ده لئ: پیغه مبهری خوا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فهرموویه تی: هر که سیک نویژی به یانی بکات به جه ماعت، پاشان دابنیشی و زیکری خوا بکات تا کو روژ هه لئی، ئنجا هه لئ و دوو رکات نویژی (سوننه ت) یش بکات، که ده که ریته وه به پاداشتی چه ج و عومره کردنی که ده که ریته وه.

(١) (رواه الترمذي: (٥٨٦)، وحسنه العلامة الألباني في (السلسلة الصحيحة): (٣٤٠٣)

(٢) (رواه الطبراني في (المعجم الكبير): (٧٧٤١)، وقال العلامة الألباني: حسن صحيح في (صحيح الترغيب والترهيب): (٤٦٧).

{ عن أنس بن مالك رضي الله عنه، أن رسول الله (صلى الله عليه وسلم) قال: «إذا مررتُم برياض الجنة! فارتعوا، قالوا: وما رياض الجنة؟ قال: حلق الذكر» { حديث حسن^(۱)

واته: نه نه سی کوری مالیک خوا لی پازی بی، ده لی: پیغه مبه ر ﷺ
فهرمووی: نه گهر به لای باخچه کانی به ههشت دا رویشتن، نیستر احه تی لی
بکه ن، گوتیان: نه ی پیغه مبه ری خوا باخچه کانی به ههشت چین؟
فهرمووی: کوړو مه جلیسی زیکر.

{ عن أبي هريرة رضي الله عنه، عن النبي (صلى الله عليه وسلم) قال: «إن الله تبارك وتعالى ملائكة سيارة فضلاً، يتتبعون مجالس الذكر، فإذا وجدوا مجلساً فيه ذكرٌ قعدوا معهم وحفَّ بعضهم بعضاً بأجنتهم، حتى يملئوا ما بينهم وبين السماء الدنيا، فإذا تفرقوا عرجوا وصعدوا إلى السماء، قال: فيسألهم الله عز وجل وهو أعلم بهم: من أين جئتم؟ فيقولون: جئنا من عند عباد لك في الأرض يستبحونك، ويكبرونك، ويهللونك، ويحمدونك، ويسألونك، قال: وماذا يسألوني؟ قالوا: يسألونك جنتك، قال: وهل رأوا جنتي؟ قالوا: لا أي رب، قال: فكيف لو رأوا جنتي؟ قالوا: ويستجبرونك، قال: ومِمَّ يستجبروني؟ قالوا: من نارك يا رب، قال: وهل رأوا ناري؟ قالوا: لا، قال: فكيف لو رأوا ناري؟ قالوا: ويستغفرونك، قال: فيقول قَدْ غَفَرْتُ لَهُمْ فَأَعْطَيْتُهُمْ مَا سَأَلُوا، وَأَجَرْتُهُمْ مِمَّا اسْتَجَارُوا، قال فيقولون: رب فيهم فلان عبدٌ خطاء إنما مرَّ فجلس معهم، قال فيقول: وَلَهُ غَفَرْتُ، هُم الْقَوْمُ لَا يَشْقَى بِهِمْ جَلِيسُهُمْ» { حديث صحيح^(۲)

واته: نه بوو هوړه پره خوا لی پازی بی، ده لی: پیغه مبه ر ﷺ
فهرمووی ته: خوی تبارک و تعالی چه ند مه لایکه تی کی گهړو کی زیاده ی

(۱) (رواد الترمدی: (۳۵۱۰)، وحسنه العلامة الألبانی فی (صحيح سنن الترمذی)).

(۲) (متفق علیه: البخاری: (۶۰۴۵)، ومسلم: (۷۰۱۵)).

هه ن دهگه رین له کوړو مه جلیسی زیکر، کاتیڅ کوریکیان بینو زیکرو
یادی خوا دهکهن له گهل وان داده نیشن و به باله کانیاں په رزین دهکهن،
هه تا نیوان خوین و نیوان ناسمانه کانی دنیا پر دهکهن، کاتیڅ کوریکه یان
بلاوه پیکردو لیڅ جیا بوونه وه مه لایکه ته کانیش بهرز ده بنه وه بو
ناسمان، گوتی: نجا خوی زالی پایه دار لیان دپرسی و له کاتیڅ خوی
زاناتره له وانیش: دمه رموی: له کوپوه هاتن؟ ده لین: له لای چهند
به نده یه کی خوته وه هاتو وینه وه له سهر زه وی که هه میسه دهیانگوت:
(سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ)، وه له توش
دهپارانه وه داویان لی دهکردی، فهرمووی: داوی چیان لیم دهکرد؟
گوتیان: داوی به هه شته که ت لی دهکهن، دمه رموی: جا به هه شتی منیان
بینیوه؟ ده لین: نه خیر، نهی په روه ردگار! دمه رموی: جا نه وه چو
ده بوو نه گهر به هه شته که یان بینیبوایه؟ ده لین: په ناشت پیده گرن، خواش
ده فهرمووی: له چی په نام پی ده گرن؟ ده لین: له ناگره که ت، نهی
په روه ردگار! خواش دمه رموی: نایا ناگره که ی منیان بینیوه؟ ده لین:
نه خیر، نهی په روه ردگار! دمه رموی: جا ده بوو نه گهر ناگره که ی منیان
بینیبوایه؟ ده لین: نهی خوییه داوی لیخوشبوونیشت لیده کهن، خواش
ده فهرمووی: نه وه منیش لیان خوشبووم و داوی چیشیان کردوه پیان
دهدم و دهشیان پاریزم له وهی په نام پیده دهن لی، مه لایکه ته کانیش
ده لین: نهی په روه ردگار! فلان که سیان تیدایه زور گونا هبارمو هه
به لایاندا تیپه پر بووه و دانیشتووه له گهلان، خوی به به زه یی دمه رموی:
نه وه له ویش خوشبووم، نه وانه کو مه لیکن دانیشتووه له گهلان به دبه خت
نابی. (یانی: که سیڅ له گهلان بی له گونا هی ده بووردی).

پایه و پاداشتی زیکی

هه ئسان له کۆره مه جلیس

{ عن أبي هريرة رضي الله عنه، قال: قال رسول الله (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَنْ جَلَسَ فِي مَجْلِسٍ، فَكَثُرَ فِيهِ لَغَطُهُ، فَقَالَ: قَبْلَ أَنْ يَقُومَ مِنْ مَجْلِسِهِ ذَلِكَ: سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ، إِلَّا غُفِرَ لَهُ، مَا كَانَ فِي مَجْلِسِهِ ذَلِكَ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(١)

واته: ئەبوو هورەیرە خوا لێی رازی بێ، دەلی: پێغه مبه‌ر ﷺ فه‌رموو یه‌تی: هه‌ر که‌سیک دانیشته‌ له‌ کۆریک زۆر قسه‌ی بێ مانای کرد (یان زۆری قسه‌ی بێ مانای تیدا کرا) پێش نه‌وه‌ی له‌و کۆره‌ هه‌لسته‌ی بلی: (سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ). حه‌تمه‌ن ده‌بوردری له‌ هه‌ر چی له‌و کۆره‌ بووه‌و گوتراوه‌.

{ عَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعَمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَنْ قَالَ: سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ، فَإِنْ قَالَهَا فِي مَجْلِسٍ ذَكَرَ كَانَتْ كَالطَّابِعِ (الْخَتَمِ) يُطْبَعُ عَلَيْهِ، وَمَنْ قَالَهَا فِي مَجْلِسٍ لَغَوٍ كَانَتْ كِفَارَةٍ لَهُ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(٢)

واته: جوبه‌یری کۆری موطعمیم خوا لێی رازی بێ، دەلی: پێغه مبه‌ری خوا ﷺ فه‌رموو یه‌تی: هه‌ر که‌سیک بلی: (سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ) بێگومان هه‌ر که‌سیک ئەمه‌ بلی: له‌ مه‌جلیس و کۆری زیکی ئەوه‌ بو‌ی ده‌نووسری و مۆریکی له‌سه‌ر ده‌ردی، وه‌ هه‌ر که‌سیک ئەمه‌ بلی: له‌ مه‌جلیس و کۆریک که‌ قسه‌ی بێ سوود و خراپی تیدا گوترابی، ده‌بیته‌ که‌فهرمه‌ت بو‌ هه‌موو گوناها‌نه‌ی که‌ له‌و مه‌جلیسه‌دا کراوه‌و گوتراوه‌.

(١) (رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ: (٣٤٣٣)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِيُّ فِي (صَحِيحِ التَّرْغِيبِ وَالتَّرْهِيْبِ): (١٥١٦))

(٢) (رَوَاهُ الْحَاكِمُ: (١٩٧٠)، وَحَسَّنَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِيُّ فِي (السَّلْسَلَةُ الصَّحِيحَةُ): (٨١)).

پایه و پاداشتی گوتنی:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

خوای پهروه ردگار دهفه رموی: ﴿ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ﴾ (۲۴) ابراهیم، واته: خوا وینه دینیته وه به گوفتاری چاک و پاک، که وهك درهختی چاک و بهردار وایه، رهگی به توندی داکوتاوه له زهویدا، وه لقو پویه کانیشی بلا و بوته وه به ئاسمان، (ئهو درهخته) هه موو کاتو، وهختیک بهروبوومی (پاک و چاک و بیگهره) ده به خشیت به مؤله تی پهروه ردگاری.

وه دهر باره ی ماناو لیکدانه وهی ئهم رسته قورئانییه موباره که، عه بدو لای کوری عه بباس خوا له خوئی و بابی رازی بی، دهلی: (الْكَلِمَةُ طَيِّبَةٌ) واته: { لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ }، واته: گوفتاری چاک و پاک، بریتیه: له وهی ئینسان بلی: هیچ په رستراویک نیه به ههق جگه له (الله)، پیویسته ئه وهش بزانی، که تاکه هوکاری نیردرانی هه موو پیغه مبه ران (عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام) بریتی بووه له ئیسیات کردنی ئهو وشهیه له دل و سینه ی ئینسانه کان، که ئه سل و بناغه ی ئیمانی له سهر داده مه زری، ئنجا زانایان ته وحیدیان کردوه به سی بهش:

(۱) - خوا بهیه کگرتن له په رستراویتی (توحید الألوهیه).

(۲) - خوا بهیه کگرتن له پهروه ردگاریتی (توحید الربوبیه).

(۳) - خوا بهیه کگرتن له ناوو سیفه ته گانی (توحید الأسماء والصفات).

وه بیگومان هه ریهك لهو سی وشهیه، قبوولی چه ندان هه زار په ر ده کهن له سهریان بنووسری، به لام له بهر ئه وهی بابه ته که ی ئیمه په یوه ست نیه به عه قیده وه، بویه زور به کورتیی پیناسه یان ده کهین و

دواییش مهرجی قبول بوونی نهم وشه موبارپه کانه پروون دهکهینه وه، (بوئ
 نه وهی کهس وا نه زانی ههر که گوتی: (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ)، ئیدی ههر له دنیا
 حیساب و کیتابی قیامه تی کو تای دی و راسته وخو ده چیت به هه شته وه!
 چونکه پرواله تی فه مایشته کان نه وه یان لی ده خوینریتته وه)، به لکو ده چینه
 سهر نه سلی مه به ست، که نه ویش بریتیه له: زانیی پاداشتی گوتی:
 وشه ی خوا به یه کگرتن: (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ).

سهره تا ده لیین: نه گهر ئیمه سهرنجی قورپان بدهین، زور به پروونی
 ده بینین خوی پهر وهر دگار له چه ندین شوین له یه ک سوورپه تا باسی
 ههر سی جوړی خوا به یه کگرتن (توحید) ی بو کردووین، بو وینه: له
 سوورپه تی (الْفَاتِحَة) دا فه رموو یه تی:

۱ ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾: نه وه خوا به یه کگرتنه له
 یهروهر دگاریتی، وه ههرجی وشه ی: (رَبِّ) هه یه له قورپان مه به ست
 پیی خوا به یه کگرتنه له پهر وهر دگاریتی، ههر چه نده هه ندی له
 زانیان خوا به یه کگرتن له ناوو سیفه ته کان له گهل خوا به یه کگرتن
 له پهر وهر دگاریه تیان به یه ک جوړ ته وحید داناوه، له بهر نه وه ی
 ئینسان دوی نه وه ی ناسین (مَعْرِفَة) و زانستیان به خوی یه وهر دگار
 بو په یداده بی، ئنجا دی ئی سپاتی نه وه ده کهن بو خوا واته: (الْمَعْرِفَة
 وَالْإِنْبَات) په یوه ستن به یه که وه.

۲ ﴿الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ﴾: نه وه ش خوا به یه کگرتنه له ناوو سیفه ته کانی
 خوی بی وینه، وه نه گهر سهرنج بدری زور به ی جار نهم جوړه ی
 ته وحید له کو تای ئیه ته کان دا به دی ده کری وه ک وشه کانی:
 (الْعَزِيزُ، الْحَكِيمُ، الْخَبِيرُ، الْعَلِيمُ، الْمُهِيمُنُ، الْقَادِرُ، الْخَالِقُ،
 الْخَيُّ، ...).

۳- ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾: ئەوێش جوړی سییه مه خوا

بهیه کگرتن له پهرستنی دا، که بیگومان ئەوێ خالی مه بهسته، له ناردنی هه موو پیغه مبه ران (عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ)، ته نها خوا بیه رستری، هیچ شتی دیکه ی له گهل نه بن به هاو به شو نه پهرستری.

وه پیغه مبه ر ﷺ (۱۲) سال له مه کهه بانگه وازی کرد، پيش ئەوێ کوچ بکات بو مه دینه، بانگه وازه که ی ته نیا خو ی له ته وحیدی ئولو هیهت ده بینیه وه، که ئەمەش به لگه یه له سه ر ئەوێ که تاکه هو ی نی رانی پیغه مبه ران بریتی بووه له چه سیانندی وشه ی: (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ)، وه بیگومان هه رچی په یوهندی به په روه رده و هه ل سو که وت و په وشته به رزو په سنده کان هیه له هه موو بواره کانی تاکیی، خیزانی، گو مه لایه تی، ئابووری و سیاسی و ... هتد. هه ر هه موو له نیو ئەم جوړه ی ته وحید جیی بو ته وه، که واته: ئیمه که ده لئین: تاکه هو کاری نی رانی پیغه مبه ران بریتی بووه له چه سیانندی ئەم ته وحیده له دل و ده روونی خه لکی له به ر ئەوێ گشت لایه ن و بواره کان ده گری ته نیو خو ی.

هه روه ها له سوور هتی (الناس) یسدا دیسان خوی په روه رده گار ده رباره ی جوړه کانی خوا به یه کگرتن هه موو یه تی:

۱- ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ﴾: ئەوێ خوا به یه کگرتنه له په روه رده گاری تی

دا، وهک پيشتر با سمان کرد، وه هه رچی وشه ی (رَب) له قورپان و سوننه تدا هیه، مانای ربوبیهت ده گه یه نی.

۲ ﴿مَلِكِ النَّاسِ﴾: ئەوێ خوا به یه کگرتنه له ناو و سیفه ته کان، وهک

دیاره وشه ی پادشا (مالک) ی تیدایه، که یه کی که له سیفه ته کانی خوی بی وینه.

۳ ﴿الله الناس﴾ . بهوهسان خوا به به ککرنه له بهر و مردگاریتی.

ننجا ده ربارهی بولوه بهت، له ههر شوینیکی قورنانی به پیزو
سوننه تی پیغه مبهه و سهی: (الله)، یا خود (الله) هاتی، نه وه مه به ست پی
خوا به به ککرنه له بهر ستر اویتی دا.

نیستاش با بیین زۆر به کورتیی و بوختی به زمانی عه ره بی وهك له
کتیپی (الجامع الفريد) دا هاتوه: پیناسهی ههر سی جووری ته وحید
بکهین:

* تَوْحِيدُ الرَّبُّوبِيَّةِ: {وَهُوَ الْعِلْمُ وَالْإِعْتِقَادُ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْمُتَفَرِّدُ بِالْخَلْقِ
وَالرَّزْقِ وَالتَّدْبِيرِ، وَهَذَا النُّوعُ قَدْ أَقْرَبَ بِهِ الْمُشْرِكُونَ، وَلَمْ يَدْخُلْهُمْ
فِي الْإِسْلَامِ وَالذَّلِيلُ قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿وَلَيْنَ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولَنَّ اللَّهُ
فَأَنَّى يُؤْفَكُونَ﴾ ٨٧. الزخرف}. واته: بریتی به له زانین و برپوا بوون
به وهی که خوا به ته نیا دروستکهرو رۆزی دهرو مشوورگیه، وه
بیگومان نهو جوهره یان هاوبهش بهرسته کانیش دانیان پیدانا بوو،
به لام (نهو برپوا بوونه یان) نهیردنه نیو چوار چی وهی نیسلام، به
به لگهی نه وهی خوا دهفه رموی: سویند به خوا ته گهر (لهو هاوبهش
به رستهانه) بهر سی: کی دروستی کردوون؟ نه وه به دنیاییه وه ده لین:
(الله)!!

* تَوْحِيدُ الْأَسْمَاءِ وَالصِّفَاتِ: {وَهُوَ أَنْ يُوصَفَ اللَّهُ بِمَا بِهِ نَفْسُهُ فِي
كِتَابِهِ، أَوْ وَصَفَهُ بِهِ رَسُولُهُ عَلَى اللَّائِقِ بِعَظَمَتِهِ وَجَلَالِهِ، وَهَذَا
النُّوعُ قَدْ أَقْرَبَ بَعْضَ الْمُشْرِكُونَ، وَأَنْكَرَهُ بَعْضُهُمْ جَهْلًا أَوْ عِنَادًا،
واته: بریتی به له وهسف کردنی خوا بهو سیفه تانهی که خوئی پی
وهسف کردوه له قورنان، یان نهو وهسفانهی که پیغه مبهه ^{صلى الله عليه وسلم} خوای
پی وهسف کردوه له فهرمووه راست و دروسته کانی دا، بهو سیوهیهی

که شایسته به گه وره و به رزی خوا، وه نه و جوړدی ته وحید
هه ندیک له هاوبه ش په رسته کان دانیان پیدا ناوه، وه هه ندیکان
ئینکاریان کردوه، جا به هوئی نه زانیان وه یان به هوئی وهرنه گرتنی
هه قو عینادی کردنه وه.

* توحید الألوهية: {وَهُوَ إِخْلَاصُ الْعِبَادَةِ لِلَّهِ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ
بِجَمِيعِ أَنْوَاعِ الْعِبَادَةِ، كَالْمَحَبَّةِ وَالْخَوْفِ وَالرَّجَاءِ، وَالتَّوَكُّلِ
وَالدَّعَاءِ وَغَيْرِ ذَلِكَ مِنْ أَنْوَاعِ الْعِبَادَةِ}، واته: بریتیه له خو
یه کلائی کردنه وه و دئی خو ساغ کردنه وه له په رستش بو خوا به
ته نیا، که هیج هاوه لیکي نیه، له هه موو جوړه کانی عبادت، وهک:
خوشویستن و ترسان و پارانه وه و پشت پی بهستن و دووعاو جگه
له وانه له هه موو جوړه کانی عبادت.

نیستاش با پیکه وه سهرنجی پاداشتی نه م رسته به نرخ و به هاداره
بدهین:

{عَنْ أَبِي دَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَوْصِنِي قَالَ (صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «إِذَا عَمِلْتَ سَيِّئَةً، فَاتَّبِعْهَا حَسَنَةً تَمْحُهَا، قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَمِنْ
الْحَسَنَاتِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ؟ قَالَ: هِيَ أَفْضَلُ الْحَسَنَاتِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: نه بوو زه ری غیففاری خوا لئی رازی بی، ده لئ: گوتم: نه ی پیغه مبه ری خوا
ﷺ ناموژگار بیم بکه، فهرمووی ﷺ: نه گهر کاریکی خراپت کرد، دواى نه و کاری
چاکه ت کرد خراپه که ت لی دهرپیته وه، ده لئ: گوتم: نه ی پیغه مبه ری خوا ! نایا (لا إله
إلا الله) له کاره چاکه کان هه ژمار ده کری؟ فهرمووی: نه وه باشرینی (کاره) چاکه کانه.

(۱) (رواه أحمد: (۲۱۵۲۵)، وصححه العلامة الألباني في (السلسلة الصحيحة):

{ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: «أَفْضَلُ الذِّكْرِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَفْضَلُ الدُّعَاءِ الْحَمْدُ لِلَّهِ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۱)

واته: جابری کوری عهبدوللا خوا لیان رازی بی، دهلی: گویم لی بوو، پیغه مبهری خوا صلی الله علیه و آله ددیفه رموو: چاکترین زیکی خوا کردن گوتنی: (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) یه، وه چاکترین دوو عاش (الْحَمْدُ لِلَّهِ) یه. (یانی: گه وره ترین پاداشت لهو زیکرو دوو عایه دایه).

{ عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: «مَنْ شَهِدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ النَّارَ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

واته: عوبادهی کوری صامیت خوا لی رازی بی، دهلی: گویم لی بوو، پیغه مبهری خوا صلی الله علیه و آله دهیفه رموو: ههر گه سیک شایه دی بداو (به دل قبوولی بی و به زمان) بللی: هیج پهرستراویک نیه به هه ق جگه له (الله). وه موحه ممه د پیغه مبهری خوا یه، خوا ی به به زه می ناگری (دوزه خ) ی له سهر چه رام دهکات.

{ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: «إِنِّي لَا أَعْلَمُ كَلِمَةً لَا يَقُولُهَا عَبْدٌ خِفَا مِنْ قَلْبِهِ فَيَمُوتَ عَلَى ذَلِكَ، إِلَّا حُرَّمَ عَلَى النَّارِ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۳)

واته: عومهری کوری خه تتاب خوا لی رازی بی، دهلی: گویم لی بوو، پیغه مبهری خوا صلی الله علیه و آله دهیفه رموو: من وشهیه ک ده زانم هیج بهندهیه ک نیه به راستی و له دلوهه بیلی، وه بمری له سهر نهو حاله ته، چه تمن ناگری له سهر چه رام ده بییت، (نهویش): (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) یه.

(۱) إرواه الترمذي: (۳۳۸۳)، وَحَسَنُهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِي فِي (السَّلْسَلَةِ الصَّحِيحَةِ):

((۱۴۹۷))

(۲) (رَوَاهُ مُسْلِمٌ: (۱۵۱))

(۳) (رَوَاهُ ابْنُ جَبَانَ: (۲۰۴)، وَقَالَ شُعَيْبُ الْأَرْنَؤُوط: إِسْنَادُهُ صَحِيحٌ)

وَسَلَّمَ): لَقَدْ ظَنَنْتُ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ أَنْ لَا يَسْأَلَنِي عَنْ هَذَا الْحَدِيثِ أَحَدٌ أَوَّلُ مِنْكَ لِمَا رَأَيْتُ مِنْ جُرْصِكَ عَلَى الْحَدِيثِ أَسْعَدَ النَّاسَ بِشِفَاعَتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ، مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ خَالِصًا مِنْ قَلْبِهِ أَوْ نَفْسِهِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: ئه بوو هورپه رپه خوا لئی رازی بی دهلی: گوتم: ئه ی پیغمبره ری خوا! به خته وهرترین کهس به شه فاعه تو تکای تو له رۆزی قیامه تدا کییه؟ پیغمبره ری خوا ^{صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ} فهرمووی: ئه بوو هورپه رپه خوشم گومانم ههروابوو که کهس له بیس تو دا ئه ورم لی نه پرسى، وه تو یه کهم کهس بی ئه و پرسیاره م لی بکه ی، چونکه ده تبینم سووریت له سه ر ئه و فهرمووده، (جا ده فهرمووی): به خته وهرترین کهس به تکاو شه فاعه تی من ئه و که سه یه که به دلیکی ساف و بیگهر د، یا خود به سینیه کی ساف بلی: (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) واته: هیچ بهر ستر او یك نیه به هه ق جگه له (الله).

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَا قَالَ عَبْدٌ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ قَطُّ، مُخْلِصًا إِلَّا فُتِحَتْ لَهُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ، حَتَّى تُفْضِيَ إِلَى الْعَرْشِ مَا اجْتَنَبَ الْكِبَائِرَ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۲)

واته: ئه بوو هورپه رپه خوا لئی رازی بی دهلی: پیغمبره ری خوا ^{صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ} فهرموویه تی: هیچ بهنده یه ک نیه بلی: (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) به ئیخلاسی و به دلیکی ساف، ئه وه هه تمه ن ده رگاکانی ئاسمانی بو ده کرینه وه و تا کو ئه و قسه یه ده گاته عه رش، مادام خو ی دوور گر تبی له گونا هه گه وره کان.

{ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «مَنْ شَهِدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، وَأَنَّ عِيسَى

(۱) (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ: (۹۹)).

(۲) (رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ: (۳۵۹۰)، وَحَسَنَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِيُّ فِي (الْمَشْكَاةَ): (۲۳۱۴)).

عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ وَكَلِمَتُهُ أَلْقَاهَا إِلَى مَرْيَمَ وَرُوحٌ مِنْهُ وَالْجَنَّةُ حَقٌّ وَالنَّارُ حَقٌّ أَدْخَلَهُ اللَّهُ الْجَنَّةَ عَلَى مَا كَانَ مِنَ الْعَمَلِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: عوبادهی کوری صامیت خوا لیی رازی بی، دهلی: پیغه مبهەر ^{صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ} فهرموویهتی: ههر کهسیک شایه تمنای بیئی بهوه هیچ په رستراویک نیه به ههق جگه له خوا تاکه و هیچ هاوهلی نین، وه موحه ممه د ^{صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ} نییراوی خوایه، وه عیسا ^{صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ} بهنده و نییراوی خوایه، وه وشه و روح (یکی تایبه ته) خراوته مه ریهمه وه، وه (شایه دی بدات) که بهه هشت راسته و دوزه خ راسته، نه وه هه قیکه له سه ر خوا بیخاته بهه هشته وه جا نه گهر ههر کاریکی کردبی.

{ عَنْ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، أَوْ مَنَحَ مَنِيحَةً، أَوْ هَدَى زُقَاةً، كَانَ كَمَنْ أَعْتَقَ رَقَبَةً» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

واته: بهرائی کوری عازیب خوا لیی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا ^{صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ} فهرموویهتی: ههر کهسیک بلی: هیچ په رستراویک نیه بهه ههق جگه له خوا ته نیایه و هیچ هاوهلی نیه، مولک ههر بو نه وه و سوپاس و ستایش ههر بو نه وه، دهژیینی و دهمرینی، خیر و چاکه به دهستی نه وه، وه به سه ر هه موو شتی که به توانایه، یان خوشتریک ببه خشیت (بو نه وهی خه لک سوودی لی ببینن له شیره کهی بخونه وه، بو ماوهیه کی دیاریکراو، دواپی

(۱) (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ: (۳۲۵۲))

(۲) (رَوَاهُ أَحْمَدُ: (۱۸۵۵۴))، وَقَالَ: شُعَيْبُ الْأَرْنَؤُوطُ: صَحِيحٌ، وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِي

بووی بگه پیتنه وه، یان پئی راست به که سیکی ونبوو، یان کویریک پیشان بدات (له پاداشت) وهک نهو که سهیه که کوپلهیه کی نازاد کرد بیت.

{ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، عَشْرَ مَرَارٍ، كَانَ كَمَنْ أَعْتَقَ أَرْبَعَةَ أَنْفُسٍ مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ» حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: نهبوو نهیبوبی نه نصاری خوا لئی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا ^{صلوات الله علیه} فهرموویه تی: ههر که سیک ده جاران بلئ: (لا إله إلا الله وحده لا شريك له، له الملك وله الحمد، وهو على كل شيء قدير)، (له پاداشت) وهک نهو که سهیه که چوار که سی له نهوهی ئیسماعیل (علیه السلام) نازاد کرد بیت.

{ عَنْ عُمَارَةَ بْنِ شَبِيبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، عَشْرَ مَرَّاتٍ عَلَى اثْرِ الْمَغْرِبِ، بَعَثَ اللَّهُ لَهُ مَسْلَحَةَ يَحْفَظُونَهُ مِنَ الشَّيْطَانِ حَتَّى يُصْبِحَ، وَكَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِهَا عَشْرَ حَسَنَاتٍ مُوجِبَاتٍ، وَمَحَى عَنْهُ عَشْرَ سَيِّئَاتٍ مُؤَبَّاتٍ، وَكَانَتْ لَهُ بِعَدْلِ عَشْرِ رِقَابٍ مُؤْمِنَاتٍ» حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۲)

واته: عومارهی کوری شهبیب خوا لئی رازی بی، دهلی، پیغه مبهری خوا ^{صلوات الله علیه} فهرموویه تی: ههر که سیک له دواى نویرى مه غریب، ده جاران بلئ: (لا إله إلا الله وحده لا شريك له، له الملك وله الحمد يحيي ويميت، وهو على كل شيء قدير) خواى پهروهردگار چهند پاریزه ریکی بو دهنیرى ده پاریزن له شهیتان تاكو بهیانی، وه خوا ده چاکه ی (پی

(۱) (رَوَاهُ مُسْلِمٌ: (۷۰۲۰))

(۲) (رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ: (۳۵۳۴)، وَحَسَّنَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِيُّ فِي (صَحِيحِ التِّرْمِذِيِّ وَالتِّرْهَيْبِ) (۴۷۳))

چوونه) بهههشتی بو دهنووسی و. ده گوناھی له ناوبهری لی دهریریتته وه، وه پاداشتی به ئەندازهی نازاد کردنی ده گویلهی ئیمان داری بو ههیه.

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): قَالَ: «مَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، فِي يَوْمٍ مِائَةٌ مَرَّةً، كَانَتْ لَهُ عَدْلُ عَشْرِ رِقَابٍ، وَكُتِبَتْ لَهُ مِائَةٌ حَسَنَةٍ، وَمُحِيتَ عَنْهُ مِائَةٌ سَيِّئَةٍ، وَكَانَتْ لَهُ حِرْزًا مِنَ الشَّيْطَانِ يَوْمَهُ ذَلِكَ حَتَّى يُمْسِيَ، وَلَمْ يَأْتِيَ أَحَدٌ بِأَفْضَلِ مِمَّا جَاءَ بِهِ، إِلَّا رَجُلٌ عَمِلَ أَكْثَرَ مِنْهُ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ }

واته: نه بوو هورهمیره خوا لیلی رازی بی، دهلی: پیغهمبهری خوا ^{صلی الله علیه وسلم} فهرموویهتی: ههر کهسیک له رۆژیک دا سه د جار بلی: (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) ئەوه به ئەندازهی نازاد کردنی گویلهیهک چاکهی دهست دهکهوی، وه سه د چاکهی بو دهنووسری. وه سه د گوناھی لی دهریریتته وه، وه له شهیتانیش دهمپاریزری ئەو رۆژه ههتا نیواره دادی. وه کهس به پاداشتی لهو چاکتر نایی مهگهر کهسیک لهو زیاتر (نهو زیکره) بکات.

{ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، مِائَتِي مَرَّةً فِي يَوْمٍ، لَمْ يَسْبِقْهُ أَحَدٌ كَانَ قَبْلَهُ، وَلَا يُدْرِكُهُ أَحَدٌ بَعْدَهُ، إِلَّا بِأَفْضَلِ مِنْ عَمَلِهِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ }^(۱)

واته: عهبدوللای کوری عهمر خوا لییان رازی بی، دهلی: پیغهمبهری خوا ^{صلی الله علیه وسلم} فهرموویهتی: ههر کهسیک له رۆژیک دا سه د جار بلی: (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ)، ههچ کهسیک به پیستی ناکهوی که

(۱) (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ، الْخَارِجِيُّ: (۳۱۱۹)، وَاللَّفْظُ لَهُ، وَمُسْلِمٌ: (۷۰۱۸))

(۲) (رَوَاهُ أَحْمَدُ: (۶۷۴۰)، وَصَحَّحَهُ شُعَيْبُ الْأَرْنَؤُوط، وَقَالَ أَحْمَدُ شَاكِرٌ: إِسْنَادُهُ صَحِيحٌ)

له پیښی بووه، وه هیچ کهسیک پیی ناگات (له پاداشت)، مه گهر کهسیک که به کرده ویه کی باشر له و هاتی یان له و زیاتری گوتی.

{ عَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ يَتَوَضَّأُ فَيُبَلِّغُ أَوْ فَيَسْبِغُ الْوُضُوءَ ثُمَّ يَقُولُ: أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ، إِلَّا فُتِحَتْ لَهُ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ الثَّمَانِيَةِ، يَدْخُلُ مِنْ أَيِّهَا شَاءَ» }^(۱)

واته: عومهر خوا لی پازی بی، ده لی: بیغه مبهری خوا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فهرموویه تی: هیج یه کیک نیه له نیوه به جوانیی و باتی ده ستویر بگری و، پاشان بلی: (أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ) نه وه هر ههشت دهر گای به ههشتی بو دهریته وه له کامه یان بیهوی دهر واته ژوورم وه.

مه رجه کانی وهر گران و قبول بوونی: (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ)

ههروهک پیتر باسمان کرد، ههر کهسیک گوتی: (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) مانای وانیه حیسابی له دنیا و قیامت ته و او بووه و شایان و شایسته ی چوونه به ههشت بووه! ههروهک ههندی له خه لکی وای لی حالی بوون! بو نه وهی دلنیابین هر به وهنده به ههشت مسوگر ناکهین با گوی له و به سهراته بگرین که نیمای بوخاری بو مان ده گپریته وه له کتیبه راست و دروسته ی خو ی:

{ قَالَ الْإِمَامُ الْبُخَارِيُّ: [بَابُ مَا جَاءَ فِي الْجَنَائِزِ وَمَنْ كَانَ آخِرُ كَلَامِهِ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ] وَقِيلَ لَوْ هَبَ بَنُ مُنَبِّهٍ: أَلَيْسَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مِفْتَاحَ الْجَنَّةِ؟ قَالَ: بَلَى، وَلَكِنْ لَيْسَ مِفْتَاحَ إِلَّا لَهُ أَسْنَانٌ، فَإِنْ جُنَّتْ بِمِفْتَاحٍ لَهُ أَسْنَانٌ فَتَحَ لَكَ، وَإِلَّا لَمْ يُفْتَحْ لَكَ }، واته: نیمای بوخاری دهر باره ی نه وه که ههر کهسیک که کو تا وشه ی (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) بی پیس مردن

دهچیته بههشت، دهلی: به (و هُبْ بِنْ مُنْبَه) گوترا: نایا (لا اله الا الله) کلیلی بههشت نیه؟ گوتی: با، به لام هیچ کلیلیک نیه ددانی نه بی، جا نه گهر هاتی و کلیلیکت پی بوو ددانی هه بوو نه وه بوو ده کریته وه، نه گهر نا بوو ناکریته وه.

ننجا با بزانی ددانه کانی نه م کلیله چین؟

(۱) - زانست: هه موو وشهیه ک واتای ههیه، که و ابوو ده بی واتای (لا اله الا الله) بزانیته به بی نه وهی له و اتا کهیدا نه زانیته هه بی، نه و وشهیه خوایه تی ددها به خواو نه فی ده کات له غهیری نه و، واته: هیچ بهرستراویکی به هه ق نیه بهرستریته جگه له (الله)، خوی گه ورده ده فهرموئ: ﴿إِلَّا مَنْ شَهِدَ بِالْحَقِّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ﴾ (۸۶) الزخرف، واته: مه گهر که سانی که شایه دی ددهن به هه ق و زانیاریشیان ههیه (به مانا و مه به ست و پیویستییه کانی) هه روه ها پیغه مبه ریش صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فهرمووییه تی: ﴿مَنْ مَاتَ وَهُوَ يَعْلَمُ أَنَّ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ﴾ حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۱) واته: هه ر که سی که مردو زانی هیچ بهرستراویک نیه جگه له (الله) دهچیته بههشت.

(۲) یهقین: (چه سپاوی و دامه زراوی): یه قینی ته و اوت هه بی نه م وشهیه چی ددکه یه نی، بی هیچ گومان و دوو دلاییه ک، خوی گه ورده و هسفی نیمانداران ده کات و ده فهرموئ: ﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ﴾ (۱۵) الحجرات

واته: ئیمانداران ئهوانه که ئیمانیاں به خواو پیغه مبه ر هینا به بی دوو دلی و به مال و نه فسی خویان جیهادیان له پیناو خودا کرد، ئهوانه به راستی راستگۆن، چونکه گوزارشتی زمان بهس نیه، به لکو ده بی یه قینی دلی له گهل دابی، ئه گهر وا نه بوو ئه وه نیفاقه، پیغه مبه ریش ﷺ فهرموویه تی: { أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنِّي رَسُولُ اللَّهِ لَا يُلْقِي اللَّهُ بِهَمَّا عَبْدٌ غَيْرَ شَاكٍّ فِيهِمَا إِلَّا دَخَلَ الْجَنَّةَ } حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۱)

واته: شایه دی ددهم که هیج په رستراویکی به هه ق نیه جگه له (الله) و من پیغه مبه ری خودام، هه ر که سه و به و حاله وه بجیته وه خزمه ت خواو گومانیشی نه بی ده جیته به هه شته وه.

(۲) - قبوول کردن: دواى زانست و یه قین ده بی ئه و زانسته یه قینی ه شوینه واری خوی هه بی به وهی که هه ر شتیک ئه و وشه ده یخوازی قه بوول بکری به زمان و دل، که و ابو و هه ر که س بانگه وازی یه که خواپه رستی پهرت کرده وه له به ر هه ر هوکاریکی وهک: خوبه زلزانین و ئینکاری و هه سوودی بی پروا ده بی، خواى گه ورده ش باسی ئه و بی پروایانه دهکات، که بانگه وازیان پهرت کردوته وه، به هوى خو به زلزانینه وه، وهک ده فهرموئ: ﴿إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ﴾ (الصافات)، واته: بیگومان هه رکات پیان بگوترايه هیج په رستراویکی به هه ق نیه جگه له (الله)، له خو به گه ورده زانیندا قه بوولیان نه ده کرد.

(۴) - پاپه ند بوون: پاپه ند بوون به یهک خواپه رستیه وه سهنگی مه که وه سه لماندن ئیماننه به عه مه لی، ئه مه ش به شوینکه وتنی هه لال و

(۱) (رَوَاهُ مُسْلِمٌ: (۱۴۷)، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ)

وازهینان له چه رام، خوای گه وره ده فهرموئ: ﴿وَمَنْ يُسَلِّمْ وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ وَإِلَى اللَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ﴾

﴿۴۴﴾ لقمان، واته: ههر کس رووی ته سلیمی خوا بکات به نیه تی پاک و چاکه کاریش بی، نه وه دهستی گرتوه به و په یمانه مه حکمه می که ناشکیت، هه موو شتیکیش بو لای خوا ده گهریته وه، نه مهش پابه ندبوونی ته واوه.

(۵) راستگویی: راستگوؤ بی له گوتن و کرده و می دا به شیوه یه ک گومانی تیدا نه بی، چونکه ههر به زمان بروا هینان و به دل بروانه هینان نیفاقه، خوای گه ورهش ده فهرموئ: ﴿يَقُولُونَ بِالْأَسْنَتِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ﴾ ﴿۱۱﴾ الفتح، واته: (مونا فیه کان) به زمان شتیك ده لئین، (ده لئین: بروادارین، که چی نه م بروایه) له دلیاندا نیه.

(۶) خوشویستن: مسولمان نه و وشه (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) ی خوش ده وئ، پی خوشه کار به واکه ی بکات و نه وانه ی کاری پی ده کهن خوشی ده وئین، نیشانه ی خوشویستن به نده بو خدا خوشویستن نه و شتانه یه که خدا خوشی ده وئ نه گهر له گهل ئاره زووی خوشیدا نه گونجی، هه روه ها پشتیوانی و لایه نگری که سانیک ده کات که پشتیوان و لایه نگری خواو پیغه مبه ریان کرده، وه دژایه تی نه و که سانهش ده کات که دوژمنی خودان. وه شوین پیغه مبه رکه ی ده که وئ و شوین پیشی هه لده گری و هیدایه ته که شی و مرده گری.

(۷) نیمت پاکي: به و می که نیاز و مه به ستی له م وشه یه ته نیا ره زامه ندی خدا بی، وه ک خوای گه وره ده فهرموئ: ﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقِيَمَةِ﴾

(۱) البینه ﷺ، واته: فهرمانی ئه وه یان پیکراوه که عبادتهی خوا بکه، به نیهت پاکی و (یان واته: فهرمانیان پینه کراوه ته نیا به عبادته کردنی خوا به دلسوزی و نیهت پاکی نهی)، وه پیغه مبه ریش ﷺ فهرموو یه تی: {إِنَّ اللَّهَ قَدْ حَرَّمَ عَلَى النَّارِ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، يَبْتَغِي بِذَلِكَ وَجْهَ اللَّهِ} حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۱)

واته: خوی گه وره که سیکی حه رام کردوه له ناگر (بیسوتینی) که گوتوو یه تی: (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ).

به سه رهاتی که له م باره یه وه^(۲)

عه بدوللای کوری عه مری کوری عاص، خوا لی پازی بی، ده لی: رۆژیک پیغه مبه ری خوا ﷺ فهرموو: له رۆژی قیامه تی خوا (عَزَّوَجَلَّ) بانگی یه کی که له بهنده کانی ده کات له نیو هه موو دروست کراوه کانی، ئه وه بهنده یه نه وه دو نو لیستی هه یه هه ر یه که ی چه ندی چاو ببینی در یژن، (واته: لیستی کرده وه خراپه کانی) ئنجا پی پی شان دهری و پی ده فه رموی: ئایا هه یج شتی کی تی دیاه نکو و لی لی بکه ی؟ ئایا مه لانی که ته کانی من هه یج سته میکیان لی کردووی؟ بهنده که ش ده لی: نه خیر، ئه ی په روه ردگار! خواش پی ده فه رموی: ئایا هه یج پاساوت هه یه بو ئه نجامدانی ئه وه گونا هانه ت؟ یان هه یج چاکه یه کت هه یه ئه نجامت دابی؟ کابرا بی ده نگ ده بی و توانای قسه کردنی نامینی، دوا یی ده لی: نه خیر، ئه ی په روه ردگار! هه یج پاساوم نیه وه هه یج چاکه یه کیشم نیه،

(۱) (رواه البخاری: (۴۱۵)، ومسلم: (۱۵۲۸)، عَنْ عَثْبَانَ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ)

(۲) (رواه أحمد: (۶۹۹۴)، وصححه العلامة الألبانی فی (السلسلة الصحيحة) برقم: (۱۳۵).

خواش دهفهرموئ: با، تو له لای ئیمه چاکه یهکت ههیه، ئهمرؤ تو هیچ ستهمیکت لی ناکری، پلیت (بطاقة) یهکی بو دهردیئن، تییدا نووسراود: (أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ) خوا دهفهرموئ: ئهم چاکه یه ی ئاماده بکهن، کابراش دهلی: ئهی پهروهردگارم! جا ئهم پلیته چییه له گهل ئهو ههموو له لیسته پر گوناها نه م؟! پیی دهگوتری: تو ئهمرؤ ستهمت لی ناکری، ئنجا بو ی دهپیوری، ههر نه وه دو نو لیستی بو له لایه کی تهرازوو داده نیو، پلیته کهشی بو له لایه ک داده نیو، که چی لای پلیته که زور قورستر ده بی. (بهو هو یه وه خوی به به زدی ده یخاته به هه شته وه).

پایه و پاداشت له سهر

ناوو سیفه ته کانی خوی پاک و تاک

بیگومان ناسین و لی تیگه یشتن و ته فاعول له گهل دا کردنی ناوو سیفه ته بهرزو بی وینه کانی خوی بی وینه، هوکاری پاکبوونه وهی ئینسانی مسوئمان و بهرزو بوونه وهین بو لای خوی بهرزو بی هاوتا.

به لی خوینه ری بهرێز.

باس کردن و تیوه رامانی ناوو سیفه ته بهرزو په سنده کانی خوا، چ له کاتی زیکو پاران هه داو، چ له حاله تی ئاساییدا، گه وره ترین دهوری ههیه، له ساف بوونه وهی دل و دهروونی ئینسان داو، جوان بوونی خوو رهوشتی داو، له خوا نیزیک کهوتنه وهی دا، وه به دهسته یانی پایه و پاداشتیکی زورو بی حیساب، ئنجا خوی بهرزو مهزن له م بارهیه وه فهرموویه تی:

﴿وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا﴾ (١٨٠) ﴿الْأَعْرَافِ﴾.

پیغه مبهری خوشه ویستیسمان دهرباره ی ناووسیفه ته کانی خوای بهرز ^۱ فهرمووویه تی: **إِنَّ لِلَّهِ تِسْعَةَ وَتِسْعِينَ إِسْمًا مَّا لَ الْوَاحِدُ، مِنْ أَحْصَاهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ، إِنَّهُ وَثَرٌ يُحِبُّ الْوَثَرَ | حَدِيثٌ صَحِيحٌ**

واته: بیگومان خوای بهرز نه وه دو نو (۹۹) ناوی هه ن، سه د جگه له یه کیك، هه ر كه سیك بیانر میړی ده چیته به هه شتی، بیگومان نه و تاكه و تاکی خوش دهوی.

ئنجا پیغه مبهرمان ^۲ له فهرمووده یه کی دیکه دا كه (ترمذي و ابن حبان و ابن خزیمه و حاکم و بیهقی و ابن ماجه) گیراویانه ته وه نه و (۹۹) ناوه ی باس کردوه كه ئیمه لیږده دا ده یاننوسین و به کوردیش مه عنایان لیک دده مینه وه:

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ﴿٢٢﴾ الْحَشْرِ.

۱. الرَّحْمَنُ	به به زه یی
۲. الرَّحِيمُ	به خشنده
۳. الْمَلِكُ	سه روک، پاشا
۴. الْقُدُّوسُ	پاک
۵. السَّلَامُ	بی عه یب، بی په له
۶. الْمُؤْمِنُ	دلنیا که ر، به راستدانه ر
۷. الْمُهِيمُنُ	به سه ر را که یشتوو
۸. الْعَزِيزُ	زال، دهسته لاتدار
۹. الْجَبَّارُ	بالا ده ست، ناچار که ر

(۱) (رواه البخاري برقم: (۲۵۸۵)، ومسلم برقم: (۶۹۸۶)، عن أبي هريرة رضي الله عنه)، ثم بابته دهق و دهق له کتیبی (ریگای صالح بوون و بهر وه خوا چوونی) ماموستا علی باپیر، و مرگیراوه.

خو به گه وره زان	۱۰. الْمُتَكَبِّرُ
دروست کهر، بنیاد نهر	۱۱. الْخَالِقُ
به دیهینه ر	۱۲. الْبَارِيءُ
وینه کیښ	۱۳. الْمُصَوِّرُ
لیب وورده	۱۴. الْغَفَّارُ
گهر دن که چکهر	۱۵. الْقَهَّارُ
به خشر	۱۶. الْوَهَّابُ
پوژی دهر	۱۷. الرَّزَّاقُ
دروو که ره وه	۱۸. الْفَتَّاحُ
زانا	۱۹. الْعَلِيمُ
لی گره وه، ویک هینه ر	۲۰. الْقَابِضُ
له دوو دهر، فراوان کهر	۲۱. الْبَاسِطُ
دانه وین، نه وی کهر	۲۲. الْخَافِضُ
بلند کهر	۲۳. الرَّافِعُ
زال کهر، عیز زهت به خش	۲۴. الْمُعِزُّ
زه بوون کهر، مل پی که چکهر	۲۵. الْمُذِلُّ
بیسه ر	۲۶. السَّمِيعُ
بینه ر	۲۷. الْبَصِيرُ
فه رمانه واه، حوکمران	۲۸. الْحَكَمُ
داد گهر	۲۹. الْعَدْلُ
چاکه کاری په نهان، وردبین	۳۰. اللَّطِيفُ
شاره زاه هه وال دهر	۳۱. الْخَبِيرُ
هیډی، نارام	۳۲. الْحَلِيمُ
مه زن	۳۳. الْعَظِيمُ

لی بورده، گوناح پۆش	۳۴. الْغَفُورُ
ستایشکەر، سوپاس گوزار	۳۵. الشَّكُورُ
بهرز	۳۶. الْعَلِيُّ
گه وره	۳۷. الْكَبِيرُ
پاریزهر	۳۸. الْحَفِيزُ
بژیو گه یین، دهسته لاتدار	۳۹. الْمُقِيتُ
لیپرسهره وه	۴۰. الْحَسِيبُ
سیف هت بهرز، پایه بهرز	۴۱. الْجَلِيلُ
به ریژ، ریژگر	۴۲. الْكَرِيمُ
چاودیژ	۴۳. الرَّقِيبُ
وه لامگو	۴۴. الْمُجِيبُ
فراوان	۴۵. الْوَاسِعُ
کار به جی، لیژان	۴۶. الْحَكِيمُ
بهنده دۆست، خوشویستراو	۴۷. الْوَدُودُ
پایه بهرز، خاوهن شکۆ	۴۸. الْمَجِيدُ
زیندوکه ره وه، نیژهر	۴۹. الْبَاعِثُ
ئاگادار، ئاماده	۵۰. الشَّهِيدُ
پایه دار، راست، حهق	۵۱. الْحَقُّ
کارپی سپیژراو، پشت و پهنا	۵۲. الْوَكِيلُ
به توانا	۵۳. الْقَوِيُّ
به هیژ، قایم	۵۴. الْمُتَيْنُ
دۆست، یاریده دهر	۵۵. الْوَلِيُّ
سوپاس کراو، شایسته ی سوپاس	۵۶. الْحَمِيدُ
ژمیژهر	۵۷. الْمُخْصِي

پهیدا کەر	۵۸. الْمُبْدِي
گیڤهره وه، زیندو کهره وه	۵۹. الْمُعِيدُ
ژیینه ر	۶۰. الْمُحْيِي
مرینه ر	۶۱. الْمُمِيتُ
زیندوو	۶۲. الْحَيُّ
مشورگیڤ، راوه ستاو	۶۳. الْقَيُّومُ
هه بوو	۶۴. الْوَاجِدُ
خاوه ن پایه ی بهرز	۶۵. الْمَاجِدُ
یهک	۶۶. الْوَاحِدُ
تاک، ته نیا	۶۷. الْأَحَدُ
بی نیازو جی نیاز	۶۸. الصَّمَدُ
توانا دار	۶۹. الْقَادِرُ
خاوه ن سه رچاوه ی توانا	۷۰. الْمُقْتَدِرُ
پیشخهر	۷۱. الْمُقَدِّمُ
دواخهر	۷۲. الْمُؤَخَّرُ
یه که مین	۷۳. الْأَوَّلُ
دوامین	۷۴. الْآخِرُ
دیار، ئاشکرا	۷۵. الظَّاهِرُ
ون، په نهان	۷۶. الْبَاطِنُ
سه ره رشتی کهر	۷۷. الْوَالِي
زۆر بهرز، خو به رزگر	۷۸. الْمُتَعَالِي
چاکه کار	۷۹. الْبَرُّ

تۆبه وەرگر	۸۰. التَّوَابُ
تۆله ستین	۸۱. الْمُنتَقِمُ
چاوپۆشی کهر	۸۲. الْعَفُوُّ
میهره بان	۸۳. الرَّءُوفُ
خاوهن مولک	۸۴. مَالِكُ الْمَلِكِ
خاوهن پایه ی بهرزو ریز	۸۵. ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ
دادپه روهر	۸۶. الْمُقْسِطُ
کۆکه ره وه	۸۷. الْجَامِعُ
دهوله مه ند	۸۸. الْغَنِيُّ
دهوله مه ند کهر، بی نیاز کهر	۸۹. الْمُغْنِي
به رگر، پیشگیری کهر	۹۰. الْمَانِعُ
زیان گه یین به دوژمن و ناحه زانی	۹۱. الضَّارُّ
سوودگه یین به دوست و خوشه ویسته کانی	۹۲. النَّافِعُ
پرووناکی	۹۳. النَّورُ
ری پیشاندهر	۹۴. الْهَادِي
داهینه ر، بی وینه	۹۵. الْبَدِيعُ
ههرماو	۹۶. الْبَاقِي
میراتگر	۹۷. الْوَارِثُ
کارزان، شاره زا کهر	۹۸. الرَّشِيدُ
ئارامگر.	۹۹. الصَّبُّورُ

چهند ناگاداری یهك دهرباره ی ناوو سیفه ته گانی خوا (تبارك و

تعالی):

۱- وهك لهو فهرموودانه كه رابردن دهمرده گهوی وشه ی بهرزو پیرۆزی (الله) له ریزی نه وه دو نو (۹۹) ناوهكان نه ژمی رراوه، دهنه دهوونه سه د (۱۰۰)، جا بیگومان هه ر واشه، چونكه فهرمووده كه ئاوايه: (إِنَّ لِلَّهِ) كه واته: ئه وه وه دو نو یه هه موویان سیفه تی (الله) نو، ئه ویان پی وه سف کراوه.

۲- مه به ست له رسته ی: {فَمَنْ أَحْصَاهَا ذَخَلُ الْجَنَّةِ}، له سه ر رای زۆربه ی زانیان له بهر کردن و تیگه یشتن و بیر لیکردنه وه ی هه موو ئه وه ناوو سیفه ته چاك و په سندانه وه، کار پی کردن و له خۆدا هیئانه دی مه عناه نیوه روکی هه ندیک یانه كه بو ئینسان ده شین و ده گونجین.

۳ کاریگه ری ئه وه ناوو سیفه ته بهرزو چاکانه له چاککردنی ئینسان و له خوا نزیک خستنه وه میدا له وه رووه ومیه كه خوای بی وینه پیی خوشه به ناوو سیفه ته هه ره چاکه گانی مه دح و ستایشی بکه ین، وه هه تا زیاتر ئه وه ناوو سیفه تانه ی خوای بی هاوه ل له دل و میشکی مروفا جیگیر ببن و پتر بیر یان لی بکاته وه، زیاتر کار ده که نه سه ر دل و ده روونی و خونه چی خه سه له ت و ئاکاره بهرزو جوانه گانی زیاتر تیدا ده پشکوون.

خوا له وه که سانه مان بگپری كه له کاتی هاتنه وه یادی سیفه ته گانی خوا هه ولده دن له قه دهر خویان ئه وه سیفه تانه له خۆیانه دا به رجه سه بکه ن.

پایه و پاداشتی زیکری چوون بو بازار

{ عَنْ سَالِمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ فَحَدَّثَنِي عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «مَنْ دَخَلَ السُّوقَ فَقَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُخَيَّرُ وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ أَلْفَ أَلْفِ حَسَنَةٍ، وَمَحَا عَنْهُ أَلْفَ أَلْفِ سَيِّئَةٍ، وَرَفَعَ لَهُ أَلْفَ أَلْفِ درَجَةٍ» } حَدِيثٌ حَسَنٌ (۱)

واته: سالی کوری عه بدوللا له باییری دهگیریتته وه (واته: عومهری کوری خه تتاب) که پیغه مبه ر صلی الله علیه و آله فهرموویه تی: ههر که سینک چوو بازارو گوتی: هیچ په رستراویک نیه به ههق جگه له (الله)، تاکی بی هاو له. بو نهودو هی نهوه مولک (هه مووی)، وه سوپاس و ستایش بو نهوه، دهژینی و دهرینی، ود نهو (خوا) زیندوووه نامری، چاکه ههر به دهست نهوه به سهر هه موو شتیک به تواناییه. نهوه خوا ههزار ههزار چاکه ی بو دهنووسی، وه ههزار ههزار گوناھی لی دهریتته وه. ود ههزار ههزار پلهش بهرز ده بیته وه (بو لای خوا).

پایه و پاداشتی گوتنی: لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ

{ عَنْ سَعْدِ رَضِيِّ اللَّهِ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «دَعَا ذِي النُّونِ إِذْ دَعَا وَهُوَ فِي بَطْنِ الْحُوتِ: لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ، فَإِنَّهُ لَمْ يَدْعُ بِهَا رَجُلٌ مُسْلِمٌ فِي شَيْءٍ قَطُّ إِلَّا اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ» } حَدِيثٌ صَحِيحٌ (۲)

(۱) (رواه الترمذي: (۳۴۲۸)، وَحَسَنُهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِي فِي (السلسلة الصحيحة): ((۳۱۳۹))

(۲) (رواه الترمذي: (۳۵۰۵)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِي فِي (المشكاة): ((۲۲۹۲))

واته: سه عد خوا لی پازی بی، دهلی: پیغمبه ری خوا صلی الله علیه و آله فهرمووی: دووعای زین نون (واته: پیغمبه ری یونس علیه السلام)، کاتی که له نیو زگی حووت بوو، (ئهمه بوو): (لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ) واته: هیچ په رستراویک نیه به ههق جگه له تو (ئهی خودایه!) پاکیی و بیگهردی بو تو وه من له سته مکاران بووم، وه بیگومان هیچ ئینسانییکی مسولمان نیه که دووعای پی بکات بو هه رشتیک، مه گهر خوی په رومردگار وهلامی ده داته وه.

پایه و پاداشتی گوتنی:

سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَنْ قَالَ حِينَ يُصْبِحُ: سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ مِائَةَ مَرَّةٍ، وَإِذَا أَمْسَى كَذَلِكَ، لَمْ يُؤَافِ أَحَدٌ مِنَ الْخَلَائِقِ بِمِثْلِ مَا وَافَى» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: ئه بوو هورمه رپه خوا لی پازی بی، دهلی: پیغمبه ری خوا صلی الله علیه و آله فهرموویه تی: هه ر که سیک کاتی به یانی دهکاته وهو سه د (۱۰۰) جار بلای: (سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ) واته: پاکیی و بیگهردی بو خواو ستایش بو وی، وه هه روه ها کاتی که ئیواره ش دهکاته وه (وای گوته وه): ئه وه هیچ که سیک له دروستکراوه کان پاداشتی بهو وینهی ئه و پی نادری! { عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَنْ قَالَ: سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ، غُرِسَتْ لَهُ نَخْلَةٌ فِي الْجَنَّةِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

واته: جابیری کورپی عه بدوللا خوا لی پازی بی، دهلی: پیغمبه ری صلی الله علیه و آله فهرموویه تی: هه ر که سیک بلای: (سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ)، واته: پاکیی و بیگهردی بو خوی گه وره و ستایش بو وی، ئه وه دار خورمایه کی له به هه شت بو ده روینریت.

(۱) (رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ: (۵۰۹۱)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِي فِي (صَحِيحِ سُنَنِ أَبِي دَاوُدَ))
(۲) (رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ: (۳۲۶۴)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِي فِي (السَّلْسَلَةُ الصَّحِيحَةُ): (۶۴))

پایه و پاداشتی گوتنی:

سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَنْ قَالَ حِينَ يُصْبِحُ وَحِينَ يُمَسِي: سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ، مِائَةً مَرَّةً، لَمْ يَأْتِ أَحَدٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، بِأَفْضَلٍ مِمَّا جَاءَ بِهِ، إِلَّا أَحَدٌ قَالَ مِثْلَ مَا قَالَ، أَوْ زَادَ عَلَيْهِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: نه بوو هورپه خوا لی پازی بی، دهلی: پیغمبهری خوا صلی الله علیه و سلم فهرموویه تی: همر که سیك کاتی به یانی دهکاته و ده کاتی ئیواره دهکاته و ده سهد (۱۰۰) جار بللی: (سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ) واته: پاکیی بیگهردی بو خواو ستایش بو وی، نه وه له روژی دوايي دا هیچ کهس کرده ویه کی له هی نهو چاکتر ناهینی، مه گهر که سیك وهک وی گوتبی یان زیاتری لهو گوتبی.

{ عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «أَلَا أُخْبِرُكَ بِأَحَبِّ الْكَلَامِ إِلَى اللَّهِ؟ قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَخْبِرْنِي بِأَحَبِّ الْكَلَامِ إِلَى اللَّهِ، فَقَالَ: «إِنَّ أَحَبَّ الْكَلَامِ إِلَى اللَّهِ، سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

واته: نه بوو زهری غیففاری خوا لی پازی بی، دهلی: پیغمبهری خوا صلی الله علیه و سلم پی فهرمووم: نایا هه وائت پی نه دهه به خو شه ویسترینی وشه کان له لای خوا؟ گوتم: نهی پیغمبهری خوا هه وائت پی نه دهه، به خو شه ویسترینی وشه کان له لای خوا، فهرمووی: بیگومان خو شه ویسترینی وشه کان له لای خوا، بریتین له: (سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ).

{ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَنْ هَالَهُ اللَّيْلُ أَنْ يُكَابِدَهُ، أَوْ بَخَلَ بِالْمَالِ أَنْ يُنْفِقَهُ، أَوْ جُبِنَ عَنِ الْعَدُوِّ أَنْ يُقَاتِلَهُ، فَلْيُكْثِرْ مِنْ سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ، فَإِنَّهَا أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنْ جَبَلٍ ذَهَبٍ يُنْفِقُهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۳)

(۱) (رَوَاهُ مُسْلِمٌ: (۷۰۱۹))

(۲) (رَوَاهُ مُسْلِمٌ: (۷۱۲۰))

(۳) (رَوَاهُ الطَّبْرَانِيُّ فِي (الْكَبِيرِ): (۷۸۰۰)، وَ صَحَّحَهُ الْعَلَمَةُ الْأَلْبَانِي فِي (صَحِيحِ التَّرْغِيبِ وَالتَّرْهِيْبِ): (۱۵۴۱))

واته: نه بی نومامه ی باهیلی خوا لیی رازی بی دهلی: پیغمبهری خوا ﷺ
 فهرموویه تی: هر که سیک ته نه بی بکاو بی ناگابی له شه ونویران، یان رهزیلی بکات له
 مال به خشین دا، یا خود ترسنوک بی له کاتی جهنگ و جهاد له بهرانبهر دوزمندا، نه وه
 با زور زیگری (سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ) بکات، له بهر نه وه ی نهو زیکره زور خوشه ویستره له
 لای خوا له به خشینی زیریک نه گهر به نه ندازه ی حیایه ک زور بی که ده به خشری له
 پیناوی خوا (عَزَّوَجَلَّ).

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «كَلِمَتَانِ خَفِيفَتَانِ عَلَى اللِّسَانِ، ثَقِيلَتَانِ فِي الْمِيزَانِ، حَبِيبَتَانِ إِلَى الرَّحْمَنِ، سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ (سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ)» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: نه بوو هوربه ره خوا لیی رازی بی، دهلی: پیغمبهر ﷺ فهرموویه تی: دوو وشه
 هه ن زور سووکن له سهر زمان، گران و قورسن له ته رازوو (ی کرده وه کان)، خوشه ویستن
 له لای ره حمان (واته: خوا)، که بریتین له: (سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ)،
 واته: پاکیی و بیگهردی و ستایش بو خوا ی گهره و مه زن.

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «مَنْ قَالَ: سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ فِي يَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ، حُطَّتْ عَنْهُ خَطَايَاهُ، وَإِنْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

واته: نه بوو هوربه ره خوا لیی رازی بی، دهلی: پیغمبهر ﷺ فهرموویه تی: هر
 که سیک له روژیکدا، سه د جار بلی: (سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ)، واته: پاکیی و بیگهردی و
 ستایش بو خوا، نه وه گونا هه کانی لی دهر پینه وه، نه گهر به وینه ی که فی دهر یاش بی.

(۱) (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ، الْبُخَارِيُّ: (۶۰۴۳)، وَمُسْلِمٌ: (۷۰۲۱))

(۲) (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ، الْبُخَارِيُّ: (۶۰۴۲)، وَمُسْلِمٌ: (۷۰۱۸))

پایه و پاداشتی گوتنی:

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ

{ عَنْ سَمُرَةَ بِنْتِ جُنْدَبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «أَحَبُّ الْكَلَامِ إِلَى اللَّهِ أَرْبَعٌ: سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، لَا يَضُرُّكَ بِأَيُّهُنَّ بَدَأْتَ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: سه موردهی کوری جوندب خوا لیی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا ^(ص) فهرموویه تی: خوشه ویسترتینی وشه کان لای خوا چوارن: (سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ) ن. وه به هر کامیکیان دهست پیبکه ی زیانی بو ت نیه.

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «لَنْ أَقُولَ: سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

واته: نه بوو هوردهیره خوا لیی رازی بی، دهلی: پیغه مبهر خوا ^(ص) دهیغه رموو: نه گهر بلیم: (سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ)، خوشتره له لام له ههموو نهو شتانه ی که خور به سه ریاندا هه لیدی.

{ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، مَرَّ بِشَجَرَةٍ يَابِسَةِ الْوَرَقِ فَضَرَبَهَا بِعَصَاهُ فَتَنَازَرَّ الْوَرَقُ، فَقَالَ: «إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ، وَسُبْحَانَ اللَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، لَتُسَاقِطَ مِنْ ذُنُوبِ الْعَبْدِ، كَمَا تَسَاقِطُ وَرَقُ هَذِهِ الشَّجَرَةِ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۳)

واته: نه نه سی کوری مالیک خوا لیی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا ^(ص) به لای داریک تنیه ربوو که لاکانی وشک بوو بوون، به گوچانه که ی لییداو که لاکانی هه لومرین و

(۱) (رواه مسلم: (۵۲۲۴))

(۲) (رواه مسلم: (۷۰۲۲))

(۳) (رواه الترمذی: (۳۵۳۳)، وخسنه العلامة الألبانی فی (صحیح الترغیب والترهیب): (۱۵۷۰))

بلا و بوونه وه، فهرمووی: بیگومان، (گوته): (الْحَمْدُ لِلَّهِ وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ) گوناوه کانی ئینسان هه لده وهرین، وهک: چوَن ئهو گه لایانه لهه درهخته هه لده وهرین.

{ عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «لَقِيتُ إِبْرَاهِيمَ لَيْلَةَ أُسْرِيَ بِي، فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ! أَقْرَى أُمَّتِكَ مِنِّي السَّلَامُ، وَأَخْبِرْهُمْ أَنَّ الْجَنَّةَ طَيِّبَةُ الثَّرْبَةِ، عَذْبَةُ الْمَاءِ، وَأَنْهَا قِيَعَانُ، وَأَنَّ غِرَاسَهَا: سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۱)

واته: ئیبنو مه سعوود خوا لی رازی بی، ده لی: پیغه مبهری خوا ^{صلی الله علیه و آله} فهرمووی: لهو شهو روییه ی که پیم کرا، گه یستم به پیغه مبهر ئیبراهیم (علیه السلام) فهرمووی: ئهی موحه ممه ده! سه لامی من به ئوممه ته که ت بگه یه نه، وه هه والیان پی بده که به هه شت خو له که ی پاک و به پیزه، ئاوه که ی زور سازگاره و زهویه که شی چو لای و نه رماییه، وه درهخته کانی بریتین له: (سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ).

{ عَنْ مُصْعَبِ بْنِ سَعْدٍ، عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، قَالَ لِجُلَسَائِهِ: «أَيَعَزُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَكْسِبَ أَلْفَ حَسَنَةٍ؟ فَسَأَلَهُ سَائِلٌ مِنْ جُلَسَائِهِ: كَيْفَ يَكْسِبُ أَحَدُنَا أَلْفَ حَسَنَةٍ؟ قَالَ: يُسَبِّحُ أَحَدُكُمْ مِائَةً تَسْبِيحَةً تُكْتَبُ لَهُ أَلْفُ حَسَنَةٍ، وَتُحْطُّ عَنْهُ أَلْفُ سَيِّئَةٍ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

واته: موضعه بی کوری سه عدی کوری ئه بی وه قاص خوا لی رازی بی، له بابی ده گیریته وه، گه: پیغه مبهری خوا ^{صلی الله علیه و آله} بهو که سانه ی فهرموو که له مه جلیسه که ی دانیشتیوون، ئایا که س هه یه له ئیوه نه توانی هه موو

(۱) (رواه الترمذي: (۳۴۶۲) وحسنه العلامة الألباني في (صحيح الجامع): (۵۱۵۲)).
(۲) (رواه مسلم: (۲۶۹۸)، والترمذي: (۳۴۶۳) واللفظ له، وصححه العلامة الألباني في (صحيح سنن الترمذي)).

رۆژیک ههزار چاکه بو خوی به دهستی؟ یه کیك كه له مه جلیسه كه دانیشتبوو پرساری لیکردو گوتی: چۆن یه کیك له ئیمه دهتوانی (هه موو رۆژیک) ههزار چاکه به دهستی؟ فهرمووی: ههر یه کیك له ئیوه سه د جار (سُبْحَانَ اللَّهِ) بکات ههزار چاکه ی بو دهنووسری، وه ههزار گوناھی لی دهرپرینه وه.

{ عَنْ أُمِّ هَانِي رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، قَالَتْ: مَرَّ بِي ذَاتَ يَوْمٍ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِنِّي قَدْ كَبُرْتُ وَضَعُفْتُ، فَمُرْنِي بِعَمَلٍ أَعْمَلُهُ وَأَنَا جَالِسَةٌ، قَالَ: «سَبِّحِ اللَّهَ مِائَةَ تَسْبِيحَةٍ، فَإِنَّهَا تَعْدِلُ لَكَ مِائَةَ رَقَبَةٍ تُعْتَقِنَهَا مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ، وَأَحْمَدِي اللَّهَ مِائَةَ تَحْمِيدَةٍ تَعْدِلُ لَكَ مِائَةَ فَرَسٍ مُسَرَّجَةٍ مُلْجَمَةٍ تَحْمِلُنَّ عَلَيْهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ» } حَدِيثٌ حَسَنٌ^(۱)

واته: ئوممو هانیء خوا لیی رازی بی، دهلی: رۆژیک پیغه مبهری خوا ^{صلی اللہ علیہ وسلم} به لامدا تیپه ری، گوتم: ئه ی پیغه مبهری خوا ! من گه وره بوومه و بی هیز بوومه، ریم پيشانیده له سه ر کردنی کاریك كه (بتوانم) به دانیشتنه وه بیکه م، فهرمووی: سه د جار (اللَّهُ أَكْبَرُ) بکه، پاداشتی ئازاد کردنی سه د کویله ت له وه چه ی ئیسماعیل بو دهنووسری، وه سه د جار بلی: (الْحَمْدُ لِلَّهِ) پاداشتی سه د سواری لغاو کراو كه بجهنگن له ریی خوات بو دهنووسری.

(۱) (رواه أحمد: (۲۶۷۹)، وخسنه الغلامه الألباني في (السلسلة الصحيحة):

پایه و پاداشتی گوته:

رَضِيتُ بِاللّٰهِ رَبًّا وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا، وَبِمُحَمَّدٍ رَسُولًا

{ عَنْ الْمُنْذِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: «مَنْ قَالَ إِذَا أَصْبَحَ رَضِيتُ بِاللّٰهِ رَبًّا وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا، وَبِمُحَمَّدٍ نَبِيًّا فَأَنَا الزَّعِيمُ لَا أَخْذَرُ بِيَدِهِ حَتَّى أَدْخُلَهُ الْجَنَّةَ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۱)

واته: مونذیر خوا لئی رازی بی، دهلی: گویم لی بوو پیغه مبهری خوا ^{صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ} دهیغه رموو: هر مسولمانیک له کاتی به ره به یاندا گوته: رازیم خوا په روهر دگارم بی، ئیسلام ئایین و بهرنامه بی، موحه ممه دیش پیغه مبهرم بی، نه وه من گرته ئی نه وه دده منی دهستی بگرم هه تا دهیبه مه نیو بهه شتی.

{ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «مَنْ قَالَ: رَضِيتُ بِاللّٰهِ رَبًّا وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا، وَبِمُحَمَّدٍ رَسُولًا، وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

واته: نه بوو سه عیدی خودری خوا لئی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا ^{صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ} فهرموو یه تی: هر مسولمانیک بلی: رازیم خوا په روهر دگارم بی، ئیسلام ئایین و بهرنامه بی، موحه ممه دیش پیغه مبهرم بی، (جوونه) بهه شتی بو واجب ده بی.

{ عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ «مَنْ قَالَ حِينَ يَسْمَعُ الْمُؤَذِّنَ، وَأَنَا أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَخَدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ رَضِيتُ بِاللّٰهِ رَبًّا وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا، وَبِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَسُولًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۳)

(۱) (رواه الطبرانی: (۸۳۸)، وَحَسَنَةُ الْعَلَمَةِ الْأَلْبَانِي فِي (السلسلة الصحيحة): ((۳۳۴))

(۲) (رواه أبو داود: (۱۵۳۱)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَمَةُ الْأَلْبَانِي فِي (السلسلة الصحيحة): ((۳۳۴))

(۳) (رواه مسلم: (۱۶۰)، وأبو داود: (۵۲۵)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَمَةُ الْأَلْبَانِي)

واته: سه عدى كورې ئه بى وه قاص خوا لى رازى بى. دهلى: پيغه مبهري صلى الله عليه وسلم فهرموويه تي: ههر كه سيك كاتى گوئى له بانگ بوو، گوئى: وه منيش شايه دى دهم كه جگه له خوا هيچ په ستر او ديكه به ههق نيهو هيچ هاوبه شيشى نيه، وه بيگومان موحه ممه ديش بهنده و نيردراوى خوايه، وه رازيم خوا په روهردگارم بى، ئيسلام ئايين و بهرنامه م بى، موحه ممه ديش پيغه مبهري بى، ئه وه له گوناهاه گاني رابردوى دهبووردى.

{ عَنْ الْعَبَّاسِ بْنِ عَبْدِ الْمَطْلَبِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: «ذَاقَ طَعْمَ الْإِيمَانِ مَنْ رَضِيَ بِاللَّهِ رَبًّا وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا وَبِمُحَمَّدٍ نَبِيًّا» (١)}

واته: عه بباسى كورې عه بدولوته ئيب خوا لى رازى بى (واته: مامى پيغه مبهري صلى الله عليه وسلم)، دهلى: گويم له پيغه مبهري خوا صلى الله عليه وسلم بوو، دهيفه رموو: تامى ئيمانى چيژتوه، ئه وهى بلى: رازيم خوا په روهردگارم بى، ئيسلام ئايين و بهرنامه م بى، موحه ممه ديش پيغه مبهري بى.

پايه و پاداشتی گوئى:

الْحَمْدُ لِلَّهِ

{ عَنْ أَنَسِ بْنِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَا أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَى عَبْدٍ نِعْمَةً، فَقَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ إِلَّا كَانَ الَّذِي أُعْطَاهُ أَفْضَلَ مِمَّا أَخَذَ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ (٢)}

واته: ئه نه سى كورې ماليك خوا لى رازى بى، دهلى: پيغه مبهري خوا صلى الله عليه وسلم فهرموويه تي: هيچ نيعمه تيك نيه كه خوا بيدات به بهنده يه ك، بلى: (الْحَمْدُ لِلَّهِ) مه گهر خوا باشتى پيده به خشى له وهى كه پيشتى پي دراوه.

(١) (رَوَاهُ مُسْلِمٌ: (١٦٠))

(٢) (رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ: (٣٨٠٥)، وَخَسَّنَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِيُّ فِي (صَحِيحِ الْجَامِعِ): (٥٥٦٢))

{ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، يَقُولُ: «أَفْضَلُ الذَّكْرِ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَفْضَلُ الدُّعَاءِ: الْحَمْدُ لِلَّهِ» } { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۱) }

واته: جابیری کوری عهبدوللا خوا لییان رازی بی، دهلی: گویم له پیغه مبهری خوا ^{صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ} بوو دهیغه رموو: باشتین زیکر: (لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) یه، وه باشتین دووعاش: (الْحَمْدُ لِلَّهِ) یه.

{ عَنْ سَهْلِ بْنِ مُعَاذٍ بْنِ أَنَسٍ عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «مَنْ أَكَلَ طَعَامًا، ثُمَّ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنِي هَذَا الطَّعَامَ، وَرَزَقَنِيهِ مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّي، وَلَا قُوَّةَ، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ، وَمَا تَأَخَّرَ، قَالَ وَمَنْ لَيْسَ، تَوْبًا فَقَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي كَسَانِي هَذَا الثَّوبَ وَرَزَقَنِيهِ مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّي، وَلَا قُوَّةَ، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَا تَأَخَّرَ» } { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۲) }

واته: سههلی کوری موعادی کوری نه نهس له بابی دهگیریتته وه خوا لیی رازی بی، که پیغه مبهری خوا ^{صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ} فهرموویه تی: ههر کهسیک خواردنیکی خوارد، پاشان گوتی: ستایش بوئو خوییهی که نه خواردنهی دامی و رزق و رۆزی دام بهبی گۆران و توانای خوّم، وه ههر کهسیک پۆشاکیکی پۆشی و پاشان گوتی: ستایش بوئو خوییهی که نه پۆشاکهی پۆشیم و پیی بهخسیم، بهبی هیچ گۆران و توانای خوّم، نه وه خوا له گوناهاهه کانی رابردووی خویش دهبی (له ریواته که هاتوه: که له گوناهاهی داهاتووشی دهبودی، بهلام شیخی ئهلبانی رحمهه تی خوی لیبی، نهو زیادهیهی فهرمووده کهی به لاواز داناوه).

(۱) (رواه الترمذی: (۳۳۸۳)، وحسنه العلامة الألبانی فی (السلسلة الصحيحة): ((۱۴۹۷))

(۲) (رواه أبو داود: (۴۰۲۳)، وحسنه العلامة الألبانی فی (المشكاة): ((۴۳۴۳))، دون زیادة (وما تأخر) فی الموضعین)

{ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «إِنَّ اللَّهَ لَيَرْضَى عَنِ الْعَبْدِ أَنْ يَكُفِّرَ الْإِكْلَةَ أَوْ يَشْرِبَ الشَّرْبَةَ فَيَحْمَدَهُ عَلَيْهَا» } حَدِيثٌ

صَحِيحٌ^(۱)

واته: نه نه سی کوری مالیک خوا لینی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا ﷺ
 فهرموویه تی: بیگومان خوا بهود له بهنده گهی رازی دهلی، که خواردنیك بخواتو
 ستایشی بکات له سهری، وه خواردنه وودیهك بخواته وودو ستایشی بکات له سهری.

{ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَنْ قَالَ إِذَا أُوِيَ إِلَى فِرَاشِهِ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي كَفَانِي وَأَوَانِي، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنِي وَسَقَانِي، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي مَنَّ عَلَيَّ فَأَفْضَلَ، فَقَدْ حَمِدَ اللَّهَ بِجَمِيعِ مَخَامِدِ الْخَلْقِ كُلِّهِمْ» } حَدِيثٌ حَسَنٌ^(۲)

واته: نه نه سی کوری مالیک خوا لینی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری ﷺ فهرموویه تی:
 هر که سیك کاتیك جوود سهر جیگاگهی بیتر (نووستن)، بلی: ستایش بو نه و خوییه ی
 پیویستی نه خستینه غهیری خوی و، جینستینی کردم، وه ستایش بو نه و خوییه ی تیر
 خواردن و خواردنه وهی کردم، وه ستایش بو نه و خوییه ی گه وره ترین منه تی نایه سهرم،
 به دنیایی نه و که سه به نه ندازدی هه موو دروستکراوه کانی خوا سوپاس و ستایشی خوی
 بهر و مردگاری کردوه.

{ عَنْ أَبِي مَالِكٍ الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «الطُّهُورُ شَطْرُ الْإِيمَانِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ تَمْلَأُ الْمِيزَانَ، وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ تَمْلَأَانِ (أَوْ تَمْلَأُ) مَا بَيْنَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، وَالصَّلَاةُ نُورٌ، وَالصَّدَقَةُ بُرْهَانٌ، وَالصَّبْرُ ضِيَاءٌ، وَالْقُرْآنُ حُجَّةٌ لَكَ أَوْ عَلَيْكَ» } حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۳)

(۱) (رَوَاهُ مُسْلِمٌ: (۷۱۰۸))

(۲) (رَوَاهُ الْحَاكِمُ: (۲۰۰۱)) وَخَسَّنَهُ الْعَلَمَةُ الْأَبَانِيُّ فِي (السَّلْسَلَةِ الصَّحِيحَةِ): ((۳۴۴۴))

(۳) (رَوَاهُ مُسْلِمٌ: (۵۵۶))

واته: نه‌بوو مالیکی نه‌شعهری خوا لئی رازی بی، ده‌لئ: پیغه‌مبه‌ری خوا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فهرموویه‌تی: پاک و خاوینی به‌شیکی ئیمانه، (الْحَمْدُ لِلَّهِ) تهرارزوو پر ده‌کات، (سُبْحَانَ اللَّهِ) نیوانی ئاسمانه‌کان و زهوی پر ده‌کهن، نوێز نووره، خیر کردن راستی پرو گوێرایه‌لی بو خوا سه‌ماندنه، ئارامگرتن پرووناکییه، قورپانیش به‌لگه‌یه بو ت یان له‌سه‌رت، خه‌لکی هه‌موو به‌یانیان زوو ده‌رۆن خویان ده‌فرۆشن جا یان خوێ رزگار ده‌کات.

{ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، تَقُولُ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «إِنَّهُ خُلِقَ كُلُّ إِنْسَانٍ مِنْ بَنِي آدَمَ عَلَى سِتِّينَ وَثَلَاثِمِائَةِ مَفْصِلٍ، فَمَنْ كَبَّرَ اللَّهَ، وَحَمِدَ اللَّهَ، وَهَلَّلَ اللَّهَ، وَسَبَّحَ اللَّهَ، وَاسْتَغْفَرَ اللَّهَ، وَعَزَلَ حَجْرًا عَنْ طَرِيقِ النَّاسِ، وَأَمَرَ بِمَعْرُوفٍ، أَوْ نَهَى عَنْ مُنْكَرٍ، عَدَدَ تِلْكَ السِّتِّينَ وَالثَّلَاثِمِائَةِ السَّلَامَى فَإِنَّهُ يَمْشِي يَوْمَئِذٍ وَقَدْ زَحْزَحَ نَفْسُهُ عَنِ النَّارِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: عایشه خوا لئی رازی بی، ده‌لئ: پیغه‌مبه‌ری خوا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فهرموویه‌تی: هه‌موو ئینسانیک له وه‌چه‌ی ئاده‌م که دروست کراوه، له سئ سه‌دو شه‌ست جومگه بی‌ک هاتوو، جا ههر که‌سیک (اللَّهُ أَكْبَرُ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، سُبْحَانَ اللَّهِ، أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ) بکات، یان به‌ردیک له‌سه‌ر ریگای خه‌لکی لاب‌دات، یان در‌کیک، یان ئازاریک له‌سه‌ر ریگای خه‌لکی لاب‌دات، یان فه‌رمان به چاکه بکات، یاخود ریگری خراپه‌یه‌ک بکات، به نه‌ندازه‌ی نه‌و سئ سه‌دو شه‌ست جومگانه نه‌و پۆژه خوێ له ئاگری دۆزه‌خ لاداوه‌و دوور خستۆته‌وه.

{ عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ نَاسًا مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالُوا: لِلنَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): يَا رَسُولَ اللَّهِ! ذَهَبَ أَهْلُ الدُّثُورِ بِالْأَجُورِ يُصَلُّونَ كَمَا نُصَلِّي، وَيَصُومُونَ كَمَا نَصُومُ،

وَيَتَصَدَّقُونَ بِفُضُولِ أَمْوَالِهِمْ، قَالَ: «أَوَلَيْسَ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ مَا تَصَدَّقُونَ؟ إِنَّ بِكُلِّ تَسْبِيحَةٍ صَدَقَةٌ، وَكُلِّ تَكْبِيرَةٍ صَدَقَةٌ، وَكُلِّ تَحْمِيدَةٍ صَدَقَةٌ، وَكُلِّ تَهْلِيلَةٍ صَدَقَةٌ، وَأَمْرٌ بِالْمَعْرُوفِ صَدَقَةٌ، وَنَهْيٌ عَنِ مُنْكَرٍ صَدَقَةٌ، وَفِي بُضْعٍ أَحَدِكُمْ صَدَقَةٌ»، قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيَأْتِي أَحَدُنَا شَهْوَتُهُ وَيَكُونُ لَهُ فِيهَا أَجْرٌ قَالَ: «أَرَأَيْتُمْ لَوْ وَضَعَهَا فِي حَرَامٍ أَكَانَ عَلَيْهِ فِيهَا وَزْرٌ فَكَذَلِكَ إِذَا وَضَعَهَا فِي الْحَلَالِ كَانَ لَهُ أَجْرٌ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱) }

واته: ئه بوو زهر خوا لئی رازی بئ، دهلی: هندیك له هاو ده لانی پیغه مبه ر ^{صلی الله علیه و آله} به پیغه مبه ریان گوت: ئه ی پیغه مبه ری خوا! دهو له مه نده کان هه رچی پاداشت هه یه بر دوویانه بو خویان، وه کو ئیمه نویژ ده که ن، وه کو ئیمه رۆژوو ده گرن، هندیك له مال و سامانه کانیشیان ده که ن به خیر، پیغه مبه ر ^{صلی الله علیه و آله} فهرمووی: باشه مه گهر خوا شتی به ئیوه نه به خشیوه تا بیکه ن به خیر؟! دلنیا بن که هه موو (سُبْحَانَ اللَّهِ) گوتنیك چاکه یه که، هه موو (اللَّهُ أَكْبَرُ) یك چاکه یه که، هه موو (الْحَمْدُ لِلَّهِ) یك چاکه یه که، هه موو (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) یه که چاکه یه که، فهرمان به شتی په سند چاکه یه، رپگری کردن له شتی ناپه سند چاکه یه، یه کیك له ئیوه ده چیته لای خیزانی پاداشتی هه یه، گوتیان: ئه ی پیغه مبه ر ^{صلی الله علیه و آله} یه کیك له ئیمه ئاره زووی خو ی جیبه جی ده کات چۆن پاداشتی بو هه یه؟! فهرمووی: نه گهر نه و ئاره زووه ی له هه رامدا جی به جی بکات گونا هه ناگات؟ گوتیان: با، فهرمووی: ده جا نه گهر له هه لایش دا جیبه جی بکات پاداشتی هه یه.

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): قَالَ: «إِنَّ لِلْبَّطَّاعِ الشَّاكِرِ مِنَ الْأَجْرِ مِثْلَ مَا لِلصَّائِمِ الصَّابِرِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲) }

(۱) (رَوَاهُ مُسْلِمٌ: (۲۳۷۶))

(۲) (رَوَاهُ الْحَاكِمُ: (۷۱۹۵)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِيُّ فِي (صَحِيحِ الْجَامِعِ): (۲۱۷۹))

واته: نه بوو هورده پرده خوا لی رازی بی، دهلی: پیغه مبهه صَلَّى فهرموویه تی: بیگومان که سیک که نان ده خواو سویاسگوزاری خوای له سهه ددکات. هه مان یاداشتی رۆزووه وانیی ئارامگری بو هیه.

{ عَنْ عُمَرَ بْنِ حُصَيْنٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، قَالَ: «إِنَّ أَفْضَلَ عِبَادِ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الْحَمَّادُونَ، ثُمَّ لَا تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي يُقَاتِلُونَ مَنْ نَآوَاهُمْ مِنْ أَهْلِ الشِّرْكِ حَتَّى يُقَاتِلُونَ الدَّجَالَ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ }

واته: عیمرانی کوری حوصهین خوا لی رازی بی، له پیغه مبهه خوا صَلَّى دهگیریته وه، که فهرموویه تی: بیگومان باشتینی بهنده کانی خوا له رۆزی قیامهت، نه وانه که زور همدی خویان کردوه، پاشان بهردهوام تاقمیک له ئوممه ته کهم جهنگ ده کهن له گهل نه وانه ی دزایه تیایان ده کهن له نه هلی هاوبهش دانه ران، هه تاکو جهنگ له گهل ده ججالیش ده کهن.

{ عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «إِذَا مَاتَ وَلَدُ الْعَبْدِ، قَالَ اللَّهُ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى لِمَلَائِكَتِهِ: أَقْبَضْتُمْ وَلَدَ عَبْدِي؟ قَالُوا: نَعَمْ، قَالَ: أَقْبَضْتُمْ ثَمَرَةَ فُؤَادِهِ؟ قَالُوا: نَعَمْ، قَالَ: فَمَا قَالَ؟ قَالُوا: اسْتَرْجَعَ وَحَمْدَكَ، قَالَ: ابْنُوا لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ، وَسَمُّوهُ بَيْتَ الْحَمْدِ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۱) }

واته: نه بوو مووسای ئه شعهری خوا لی رازی بی، دهلی: پیغه مبهه ری خوا صَلَّى فهرموویه تی: هه ر کاتی که مندالی بهنده یه کی خوا مرد، خوا پاک و بهرز به فریشته کان ده فهرموی: گیانی مندالی بهنده که ی منتان کیشا؟ ده لئین: به لی، ده فهرموی: ئایا به ره می دله که ی تان وهر گرت؟ ده لئین: به لی، ده فهرموی: چی گوت بهنده ی من؟ ده لئین: گهراوه لای توو ستایشی

(۱) (رواه الطبرانی في (الكبير): (۲۵۴)، وصححه العلامة الألباني في (صحيح الجامع): (۱۵۷۱))

(۲) (رواه الترمذي: (۹۶۹)، وحسنه العلامة الألباني في (صحيح الجامع): (۷۹۵))

کردی، دهفه موئ: خانووئیکی بو دروست بکهن له بهههشت و ناوی بنیئ
خانووی حه مد.

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: إِذَا قَالَ الْإِمَامُ: (سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ)، فَقُولُوا: «اللَّهُمَّ رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ، فَإِنَّهُ مَنْ وَافَقَ قَوْلَهُ قَوْلَ الْمَلَائِكَةِ، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ دَنْبِهِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: ئەبوو هورەیرە خوا لئی رازی بی دهلی: پیغه مبهری خوا ^{صلی الله علیه وسلم}
فهرمووی: ئەگەر ئیمام گوئی: (سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ) ئیوه بلین: (اللَّهُمَّ رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ)، چونکه بیگومان هەر کهسیک قسه کهی له گهل قسهی
مه لائیکه ته کان ریک بکهوئ، له گوناھی رابردووی ده بوردرئ.

{ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): قَالَ: «التَّائِي مِنَ اللَّهِ وَالْعَجَلَةُ مِنَ الشَّيْطَانِ، وَمَا مِنْ شَيْءٍ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنَ الْحَمْدِ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۲)

واته: ئەنەسی کوپی مالیک خوا لئی رازی بی، دهلی: پیغه مبهەر ^{صلی الله علیه وسلم}
فهرموویه تی: له سه رخوئی له خوا وهیه، وه په له کردن له شهیتانه وهیه،
وه بهراستی هیچ شتیك به ئەندازهی ستایش (الحمد لله) کردن له لای خوا
خۆشه ویستر نیه.

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، وَأَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): قَالَ: «إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ اصْطَفَى مِنَ الْكَلَامِ أَرْبَعًا: سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ، قَالَ: وَمَنْ قَالَ: سُبْحَانَ اللَّهِ كُتِبَتْ لَهُ بِهَا عَشْرُونَ حَسَنَةً وَخُطَّ عَنْهُ عَشْرُونَ سَيِّئَةً، وَمَنْ قَالَ: اللَّهُ أَكْبَرُ فَمِثْلُ ذَلِكَ، وَمَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ فَمِثْلُ ذَلِكَ، وَمَنْ قَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ،

(۱) (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ: (۷۶۳)، وَمُسْلِمٌ: (۹۴۰))

(۲) (رَوَاهُ أَبُو يَعْلَى: (۴۲۵۶)، وَحَسَنَةُ الْعَلَامَةِ الْأَلْبَانِي فِي (صَحِيحِ التَّرْغِيبِ وَالتَّرْهِيْبِ): (۲۶۷۷))

مِنْ قَبْلِ نَفْسِهِ كُتِبَ لَهُ بِهَا ثَلَاثُونَ حَسَنَةً، وَحُطَّ عَنْهُ ثَلَاثُونَ سَيِّئَةً» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: ئه‌بوو هورپه‌ره و ئه‌بوو سه‌عیدی خودری خوا لییان رازی بی، ده‌لین: پیغه‌مبه‌ر ﷺ فه‌رموویه‌تی: خوا‌ی پایه‌دار، له‌ نیو وشه‌کاندا چواری هه‌ئب‌زار دوون: (سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ)، وه‌ هه‌ر که‌س گوتی: (سُبْحَانَ اللَّهِ) بیست چاکه‌ی بو‌ دهنووسری، بیست خراپه‌شی لی‌ دهرپینه‌وه، وه‌ هه‌ر که‌س گوتی: (اللَّهُ أَكْبَرُ)، ئه‌ویش وه‌ك ئه‌و (پاداشتی بو‌ دهنووسری)، وه‌ هه‌ر که‌س گوتی: (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) هه‌روه‌ك ئه‌و (پاداشتی بو‌ دهنووسری)، وه‌ هه‌ر که‌س گوتی: (الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ) له‌ دلی خو‌ی، سی چاکه‌ی بو‌ دهنووسری و سی خراپه‌شی لی‌ دهرپینه‌وه.

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ مُبْتَلًى، فَقَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَافَانِي مِمَّا ابْتَلَاكَ بِهِ، وَفَضَّلَنِي عَلَيْكَ، وَعَلَى كَثِيرٍ مِنْ عِبَادِهِ تَفْضِيلًا، كَانَ شَكَرَ تِلْكَ النِّعْمَةِ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۲)

واته: ئه‌بوو هورپه‌ره خوا لی‌ی رازی بی، ده‌لی: پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ فه‌رموویه‌تی: ئه‌گه‌ر یه‌کیك له‌ ئیوه‌ که‌سیکی تووش بوو به‌ به‌لایه‌کی بینی، گوتی: سوپاس و ستایش بو‌ ئه‌و خوایه‌ی منی پاراست له‌وه‌ی تووشی تو‌ی کردوه، وه‌ فه‌زلی منی داوه‌ به‌سه‌ر زۆربه‌ی به‌نده‌کانی، ئه‌وه‌ سوپاسگوزاری و شوکرانه‌ بژی‌ری ئه‌و نیعمه‌ته‌ی کردوه.

(۱) (رَوَاهُ أَحْمَدُ: (۸۰۷۹)، وَقَالَ شُعَيْبُ الأَرْنَؤُوط: إِسْنَادُهُ صَحِيحٌ عَلَى شَرْطِ مُسْلِمٍ، وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الألبَانِي فِي (صَحِيحِ الجامع) بِرَقْم: (۱۷۱۸)).

(۲) (رَوَاهُ البَيْهَقِيُّ فِي (شُعَبِ الإِيمَانِ): (۴۴۴۳) وَحَسَّنَهُ الْعَلَامَةُ الألبَانِي فِي (صَحِيحِ الجامع): (۵۵۵)).

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَنْ رَأَى مُبْتَلًى فَقَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَافَانِي مِمَّا ابْتَلَاكَ بِهِ، وَفَضَّلَنِي عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خُلِقَ تَفْضِيلًا، لَمْ يَصِبْ ذَلِكَ الْبَلَاءُ» } حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۱)

واته: نه بوو هورديره خوا لئی رازی بی، دهلی: پیغمبه ری خوا صلی الله علیه و سلم فهرموویه تی: نه گهر به کیك له نیوه که سیکی تووش بوو به به لایه کی بینی، گوتی: سوپاس و ستایش بو نهو خوییه منی پاراست له و دی تووشی تووی کردود، وه فه زلی منی داوه به سهر زوربهی دروستکراودکانی، نه وه لهو به لایه ی تووش نابی، (واته: خوی به به زدی تووشی نه به لایه ی ناکات).

پایه و پاداشتی سوپاسگوزاریی کردنی خوا

{ عَنْ الثَّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «التَّحَدُّثُ بِنِعْمَةِ اللَّهِ شُكْرٌ وَتَرْكُهَا كُفْرٌ، وَمَنْ لَا يَشْكُرُ الْقَلِيلَ لَا يَشْكُرُ الْكَثِيرَ، وَمَنْ لَا يَشْكُرُ النَّاسَ لَا يَشْكُرُ اللَّهَ، وَالْجَمَاعَةُ بَرَكَةٌ وَالْفَرَقَةُ عَذَابٌ» } حَدِيثٌ حَسَنٌ^(۲)

واته: نوعمانی کوری به شیر خوا لئی رازی بی، دهلی: پیغمبه ری خوا صلی الله علیه و سلم فهرموویه تی: باسکردنی نیعمه تی خوا سوپاسگوزاریی کردنی تی، وه باس نه کردنی کوفر کردن و سپله یی، وه هر که سیك سوپاسگوزاریی له سهر شتی که نه کات سوپاسگوزاریی زوریش ناکات، وه هر که سیك سوپاسگوزاریی خه لکی نه کات (کاتیك که چاکه یان له گه ل کردود) نه وه سوپاسگوزاریی خواش ناکات، وه بهر ده که ت له جه ماعه ته، وه سزاش له پارچه پارچه یی و دوو بهر مکیه.

(۱) (رواه الترمذی: (۳۴۳۲)، وصححه العلامة الألبانی فی (صحیح الجامع): ((۶۲۴۸))

(۲) (رواه البيهقي في (شعب الإيمان): (۴۴۴۳)، وحسنه العلامة الألبانی فی (صحیح الجامع): ((۳۰۱۴))

{ عَنْ أَسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَنْ صُنِعَ إِلَيْهِ مَعْرُوفٌ، فَقَالَ لِفَاعِلِهِ: جَزَاكَ اللَّهُ خَيْرًا، فَقَدْ أُبْلَغَ فِي الثَّنَاءِ» } حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۱)

واته: ئوسامه ی کوری زهید خوا لئی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فهرموویه تی: ههر که سیك که چاکه یه کی له گهل کرا، به کابرای چاکه کاری گوت: (جَزَاكَ اللَّهُ خَيْرًا)، نهوه به باشتین شیوه سوپاس و ستایشی کردوه.

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، قَالَ: «لَا يَشْكُرُ اللَّهُ مَنْ لَا يَشْكُرُ النَّاسَ» } حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۲)

واته: نه بوو هورپه ره خوا لئی رازی بی، دهلی: پیغه مبهر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فهرموویه تی: سوپاسگوزاری خوی نه کردوه، نهوه که سهی که سوپاسی خه لکی ناکات.

{ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، قَالَ: «مَنْ أُبْلِيَ بَلَاءً فَذَكَرَهُ فَقَدْ شَكَرَهُ، وَإِنْ كَتَمَهُ فَقَدْ كَفَرَهُ» } حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۳)

واته: جابیری کوری عه بدوللا خوا لیان رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فهرموویه تی: ههر که سیك چاکه یه کی له گهل کرا باسی (چاکه که) بکات نهوه سوپاسگوزاری کردوه، وه نه گهر بیشاریته وهو باسی نه کات نهوه کوفرانهی نهوه چاکه یه کی کردوه و سپله یی کردوه.

(۱) (رواه الترمذي: (۲۰۳۵) وصححه العلامة الألباني في (السلسلة الصحيحة): ((۲۰۳۵))

(۲) (رواه أبو داود: (۴۸۱۱)، وصححه العلامة الألباني في (صحيح الجامع): ((۷۷۱۹))

(۳) (رواه أبو داود: (۴۸۱۴)، وصححه العلامة الألباني في (السلسلة الصحيحة): ((۶۱۸))

پایه و پاداشتی گوتنی:

لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

{ عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «يَا أَبَا مُوسَى أَلَا أَدُلُّكَ عَلَى كَلِمَةٍ مِنْ كَنْزِ الْجَنَّةِ»، قُلْتُ: مَا هِيَ يَا رَسُولَ اللَّهِ! قَالَ: «لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: نه بوو مووسا خوا لی رازی بی، دهلی: پیغمبهری خوا ﷺ پی فهرمووم: نایا رینماییت نه کهم بو گوتنی: وشیه که له کهنزی بههشته؟! گوتم: نهی پیغمبهری خوا! نه وشیه جیه؟ فهرمووی: (لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ)، چونکه بیگومان کهنزیکی بههشته.

{ عَنْ قَيْسِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «أَلَا أَدُلُّكَ عَلَى بَابٍ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ»؟ قُلْتُ: بَلَى، قَالَ: «لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

واته: قهسی کوری ساعد خوا لی رازی بی، دهلی: پیغمبهری خوا ﷺ فهرمووی: نایا رینماییت نه کهم بو درگایه که له درگاکی بههشت؟ گوتم: با، فهرمووی: (لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ).

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، قَالَ: «أَلَا أَعْلَمُكُمْ أَوْ قَالَ: أَلَا أَدُلُّكُمْ عَلَى كَلِمَةٍ مِنْ تَحْتِ الْعَرْشِ مِنْ كَنْزِ الْجَنَّةِ، تَقُولُ: لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، فَيَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: أَسْلَمَ عَبْدِي وَاسْتَسْلَمَ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۳)

واته: نه بوو هوریره خوا لی رازی بی، دهلی: پیغمبهری خوا ﷺ فهرمووی: نایا وشیه کهت فیرت نه کهم، یان فهرمووی: رینماییت نه کهم بو گوتنی: وشیه که له زیر

(۱) (رَوَاهُ مُسْلِمٌ: (۷۰۳۹)

(۲) (رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ: (۳۵۸۱)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِيُّ فِي (السَّلْسَلَةِ الصَّحِيحَةِ): ((۱۷۴۶)

(۳) (رَوَاهُ الْخَاكِمُ: (۵۴)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِيُّ فِي (صَحِيحِ الْجَامِعِ): ((۲۶۱۴)

عه رشه و له که نزی بهه شته؟! بلی: (لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ)، خوی زالی پایه دار دمه رموی: بهنده که مملکه چ بوو و سه لامه ت و گویرایه ل بوو.

{عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «كَثُرُوا مِنْ غَرَسِ الْجَنَّةِ فَبُنِيَ عَذْبُ مَاؤِهَا، طَيِّبٌ تَرَابُهَا، فَأَكْثَرُوا مِنْ غَرَسِهَا: لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۱)

واته: ئیبنو عومر خوا لیان رازی بی، دهلی: پیغمبه ری خوا ﷺ فه رموی: زور داری بهه شت بروینن، چونکه ئاوه که ی سازگار و خو له که ی پا که، دمرخته که شی بریتیه له: (لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ).

پایه و پاداشتی

داوای لیخو شبوون کردن

خوی په روه ردگار دهرباره ی پله و پایه و پاداشتی نه و که سانه ی دوی نه و می گوناح و تاوانیک ده که ن، په شیمان ده بنه و ده و توبه ده که ن زور فه رمایشتی فه رموون، له سوورپه تی (آل عمران) فه رموویه تی:

﴿وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَمَنْ يَغْفِرِ اللَّهُ فَعَسَىٰ أَلَّا اللَّهُ وَلَمْ يُبْصِرُوا عَلَىٰ مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٣٥﴾ أُولَٰئِكَ جَزَاءُكُمْ مَغْفِرَةٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَجَنَّتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَنِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ ﴿١٣٦﴾﴾

واته: نه وانه ی هه ركات کاریکی ناقولایان کرد یان سته میان له خو یان کرد یادی خوا ده که ن و یه که سر بو گونا هه کان یان داوای لیبوردن ده که ن، جا نایا

(۱) (رواه الطبرانی (۱۳۳۵۴)، وحسنه العلامة الألبانی فی (صحیح الجامع): ((۱۲۱۳))

جگه له خوا کي له گوناهان دهووری؟ وه له کاتیکدا که دهزانن (گوناھو خراپه چهند زیانبه خشن) له سهر نهو (خراپه) ی دهیکهن پیداییری ناکهن . نهوانه پاداشتیان لیبورده له پهرومردگاریانه وهو چهند بههشتیک که پرووباریان بهژیردا دهرؤن و تیپاندا همیشهیین، وه باشرین پاداشتی نهنجامدهرانی کردهوه چاکهکانه، وه ههروهها له سوورپهتی (هود) نایهتی (۲) دا فهرموویهتی: ﴿وَأَنْ أَسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يُمْنِعْكُمْ مِّنَّا حَسَنًا إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى وَيُؤْتِ كُلَّ ذِي فَضْلٍ فَضْلَهُ...﴾ (۳) ، واته: (ئهی خه لکینه) داوای لیبورده له پهرومردگارتان بکهن، پاشان بگهړینهوه بو لای وی، نهو کاته به چاکی دهتانژیینی به ژیانیکی چاک تا کاتیکی دیاریکراو، وه پاداشتی ههموو خاوهن چاکهیهک به زیادهوه دمداتهوه...

ننجا پیغه مبهری خواش ﷺ له وبارموه فهرموودهی زورن، بو وینه: له فهرمایشتیکدا که زیاتری مبهستهیهتی نیمه ی گوناھبارو تاوانبارو پر کهم و کورتی پهندي لی وهر بگرین و ئارهزوومان بو داوای لی بوورده کردن و توبه کردن بجی فهرموویهتی، نهگهرنا بیگومان پیغه مبهری خوا ﷺ لهوپهري پاکیی و چاکی و سوپاسگوزاری و به پاک و تاک گرتنی خوا بی وینه دا بووه بهلام له گهل نه مهشدا فهرموویهتی: {وَاللّٰهُ اِنِّیْ لَاسْتَغْفِرُ اللّٰهَ وَ اَتُوبُ اِلَیْهِ فِی الْیَوْمِ اَکْثَرَ مِنْ سَبْعِیْنَ مَرَّةً} حَدِیْثٌ صَحِیْحٌ^(۱)

واته: سویند به خوا من له رپوژیک دا زیاتر له حهفتا جار داوای لیبورده له خوا دهکهم و دهگهړیمهوه بو لای وی، وه له کوتایی دا نه م فهرموودهیه دینمهوه بو زیاتر بهرچاو پروونی و هاندانی زیاتر بو گوتنی: نه م زیکره پر خیر و بهرکهته: {عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ لَمْ تُذْنِبُوا

(۱) (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ: (۵۹۴۸)، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ)

لَذَهَبَ اللَّهُ بِكُمْ وَلَجَاءَ بِقَوْمٍ يُدْنِبُونَ فَيَسْتَغْفِرُونَ اللَّهَ فَيَغْفِرُ لَهُمْ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: نه بوو هور پهیره خوا لی پازی بی، ده لی: پیغه مبهری خوا صلی الله علیه و آله فرموویه تی: سویند بهو که سه ی که گیانی منی به دهسته، نه گهر گوناح نه کهن نه وه خوا له ناوتان ده بات، وه گه لیکی تر دینیت که گوناح بکهن و داوای لی خوشبوون له خوا بکهن و نه ویش لیان خوش ده بیت.

که واته: نه نجامدانی گوناح و سهر پیچی له لایه ن بهنده گانه وه سوننه تیکی جیگیری خوی دادگهرو کار به جیه، وه خوی پهروهر دگاریش چهز دهکات هه میسه بهنده کانی به ندایه تی بو پیشان بدهن و نه ویش به چاوی سوزو په حمهت و لیبوردنه وه سهر پریان بکات و لیان ببوری.

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا أَخْطَأَ خَطِيئَةً نُكَّتَتْ فِي قَلْبِهِ نُكْتَةٌ سَوْدَاءٌ، فَإِذَا هُوَ نَزَعَ وَاسْتَغْفَرَ وَتَابَ سُقِلَ قَلْبُهُ، وَإِنْ عَادَ زِيدَ فِيهَا حَتَّى تَعْلُوَ قَلْبُهُ، وَهُوَ الرَّانُ الَّذِي ذَكَرَ اللَّهُ: ﴿كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ﴾

{ الْمُطَفِّينَ } حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

واته: نه بوو هور پهیره خوا لی پازی بی، ده لی: پیغه مبهری خوا صلی الله علیه و آله فرموویه تی: کاتیک بهنده گونا هیکی کرد خالیکی رهش له سهر دلی پهیدا ده بیت، جا نه گهر وازی لی هیناو داوای لیبوردنی کردو گه پراوه (بو لای خوا) و توبه ی کرد، دلی سپی ده بیت هوه، وه نه گهر گونا هه کانی به رده وام بوون خاله ره شه کان زیاد ده کهن هه تا ده بیت ه ژهنگ به سهر دلی هوه و ته واو

(۱) (رَوَاهُ مُسْلِمٌ: (۷۱۴۱))

(۲) (رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ: (۳۳۳۴)، وَحَسَنَةُ الْعَلَامَةِ الْأَلْبَانِيِّ فِي (صَحِيحِ التَّرْغِيبِ وَالتَّرْهيبِ): (۲۴۶۹))

که مه پری له سهر دهبهستی نه وه نه وه یه که خوای یه روه دگار باسی
 فهرموه: ﴿كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ﴾ (۱۴) المطففين، واته: نه خیر
 راست ناکهن، به لکو دلیان به هو ی گونا هه کانه وه که مه پری به ستو وه
 ژهنگیان هی ناوه و داخراوه.

{ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُسْرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ: قَالَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «طُوبَى لِمَنْ وَجَدَ فِي صَحِيفَتِهِ إِسْتِغْفَارًا كَثِيرًا» } حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۱)

واته: عه بدو لای کوری بوسر خوا لی پازی بی، ده لی: پیغه مبه ر صلى الله عليه وسلم
 فهرموویه تی: خوشی و به خته وه ری بو نه و که سه ی، که له ده فته ری
 (کرده وه کانی) داوای لی بوردن کردنی زور هه بی.

{ عَنْ يَسَارِ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: «مَنْ قَالَ أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ، وَأَثُوبُ إِلَيْهِ، غُفِرَ لَهُ وَإِنْ كَانَ قَرًّا مِنَ الرَّحْفِ» } حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۲)

واته: یه ساری کوری زهید خوا لی پازی بی ده لی: پیغه مبه ر صلى الله عليه وسلم
 فهرموویه تی: هه ر که سیك بل ی: داوای لی بوردن له خوای مه زن ده که م،
 (نه و خوایه ی) جگه له و هیج په رستراوی دیکه نین به هه ق، زیندوو و
 راگره، وه توبه ده که م و ده که پیمه وه بو لای وی، نه وه له گونا هه کانی
 ده بوردی نه که ر له جهنگیش رای کرد بیت.

(۱) (رواه ابن ماجه: (۳۸۱۸)، وصححه العلامة الألباني في (صحيح الجامع): ((۳۹۳۰))

(۲) (رواه أبو داود: (۱۵۱۹)، وصححه العلامة الألباني في (صحيح سنن أبي داود))

{ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مَنْ عَلِمَ أَنِّي ذُو قُدْرَةٍ عَلَى مَغْفِرَةِ الذُّنُوبِ، غَفَرْتُ لَهُ وَلَا أُبَالِي مَا لَمْ يَشْرِكْ بِي شَيْئًا» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۱)

واته: عهبدووللای کوری عه عباس خوا لییان رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فهرموویه تی: خوای زالی بهرز فهرموویه تی: ههر که سیک بزانئ و بروای وابی من خاومن توانای لیبور دنم له گونا هان، نه وه لیی خوش دمبه و باکیشم نیه مادام هاوبه شی بو پهیدا نه کردیم.

{ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: «يَا ابْنَ آدَمَ! مَهْمَا عَبْدَتَنِي وَرَجَوْتَنِي وَلَمْ تُشْرِكْ بِي شَيْئًا غَفَرْتُ لَكَ عَلَى مَا كَانَ فِيكَ، وَإِنْ اسْتَقْبَلْتَنِي بِمِلءِ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ خَطَايَا وَذُنُوبًا اسْتَقْبَلْتُكَ بِمِلْئِهَا مِنَ الْمَغْفِرَةِ وَأَغْفِرُ لَكَ وَلَا أُبَالِي» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

واته: نه بوو دهر داء خوا لی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فهرموویه تی: خوا فهرموویه تی: نهی و مچهی ئادهم! ههر چه ند تو به ندایه تی بکهی بوم وه تکام لیبکهی، وه هیچ هاوه لیکم بو پهیدانه کهی، نه وه منیش ههر چی تو کردبت (له گونا ح) لیّت دهبوورم، وه نه گهر پر به ئاسمان و زهوی له گونا ح تاوان بییته وه بو لام، منیش به پری ئاسمان و زهوی له لیبور دن پیشوازیت لی ده کهم، وه لیّت دهبوورم و هیچ باکم نیه.

{ عَنْ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: «مَا مِنْ رَجُلٍ يُذْنِبُ ذَنْبًا ثُمَّ يَقُومُ فَيَتَطَهَّرُ، ثُمَّ يُصَلِّي، ثُمَّ يَسْتَغْفِرُ اللَّهَ إِلَّا غَفَرَ لَهُ»، ثُمَّ قَرَأَ هَذِهِ الْآيَةَ: ﴿وَالَّذِينَ إِذَا

(۱) (رَوَاهُ الطَّبْرَانِيُّ فِي (الكبير): (۱۱۶۱۵)، وَحَسَنَةُ الْعَلَامَةِ الْأَلْبَانِي فِي (صحيح الجامع): (۴۳۳۰))

(۲) (رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي (شعب الإيمان): (۱۰۴۰)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِي فِي (صحيح الجامع): (۴۳۴۱))

فَعَلُوا فَحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكِّرُوا اللَّهَ فَأَسْتَغْفِرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَمَنْ يَغْفِرِ اللَّهُ لَهُ إِلَّا اللَّهُ وَلَمْ يُصِرُّوا عَلَى مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٣٥﴾ ۝ آل عمران ﴿١﴾ حَدِيثٌ حَسَنٌ^(۱)

واته: نه بو به کر خوا لی رازی بی، ده لی: گویم له پیغه مبهری خوا بوو ﷺ، دهیغه رموو: هیچ بیاویک نیه گونا هیك نه نجام بدات، دوا یی ههستی و خوی پاك كاته وه (واته: دهست نویژ بگری، وهكو له فهرمووددی دیکه هاتوه) ئنجا دوو ركات نویژان بکات، بیگومان خوا دهیپوری و لی خوشده بی، پاشان نهو ثایه تهی خوینده وه: ﴿وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكِّرُوا اللَّهَ فَأَسْتَغْفِرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَمَنْ يَغْفِرِ اللَّهُ لَهُ إِلَّا اللَّهُ وَلَمْ يُصِرُّوا عَلَى مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ﴾ (۱۳۵) آل عمران

واته: نه وانهی هه ركات کاریکی ناقولایان کرد یان سته میان له خو یان کرد یادی خوا دهکهن و یه کسه ر بو گونا هه کان یان داوای لیپوردن دهکهن، جا نایا جگه له خوا کی له گونا هان ده بووری؟ وه له کاتی کدا که دهزانن (گونا هو خراپه چهنه زیانبه خشن) له سه ر نهو (خراپه) ی دهیکهن پیداکیری ناکهن.

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، يَقُولُ: «وَاللَّهِ! إِنِّي لَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ فِي الْيَوْمِ أَكْثَرَ مِنْ سَبْعِينَ مَرَّةً» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۲)

واته: نه بوو هو ردهیره خوا لی رازی بی، ده لی: بیستم که پیغه مبهری خوا ﷺ دهیغه رموو: وه لا هی! من له روژیکدا، زیاتر له سه د جار داوای لی خوشبوون دهکه م و دهکه ریمه وه بو لای خوا.

(۱) (رواه الترمذی: (۳۵۷۷)، وحسنه العلامة الألبانی فی (المشكاة): (۱۳۲۴))

(۲) (رواه البخاری: (۵۹۴۸))

{ عَنْ الزُّبَيْرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، قَالَ: «مَنْ أَحَبَّ أَنْ تَسْرَهُ صَحِيفَتُهُ فَلْيُكْثِرْ فِيهَا مِنَ الِاسْتِغْفَارِ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۱)

واته: زوبهیر خوا لیلی رازی بی، دهلی: پیغمبهری خوا صلی الله علیه و آله فهرموویه تی: ههر که سیک حمز دهکات دلخوش بی به دهفته ری (کرده وهکانی له رۆزی دواپی) با زور داوای لی خوشبوون و لیبوردن له خوای پهروه ردگار بکات.

{ عَنْ بِلَالِ بْنِ يَسَارٍ بْنِ زَيْدٍ مَوْلَى النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): حَدَّثَنِي أَبِي: عَنْ جَدِّي رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ سَمِعَ النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، يَقُولُ: مَنْ قَالَ: «أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الْعَظِيمَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ، غُفِرَ لَهُ وَإِنْ كَانَ فَرًّا مِنَ الزَّخْفِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

واته: بیلالی کوری یه ساری کوری زهید له بابی نهویش له باپیریسه وه خوا لیلی رازی بی، دهگیریتته وه که گوپی له پیغمبهری خوا صلی الله علیه و آله بووه، فهرموویه تی: ههر که سیک بلی: (أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الْعَظِيمَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ)، له گونا ههکانی دهبوردری، نه گهر بی تو له جهنگیش رای کردی.

{ أَنَّهُ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: لَا بِي يَكُرُّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: الشَّرُّكَ فِيكُمْ أَخْفَى مِنْ دَبِيبِ النَّمْلِ وَسَادُّكَ عَلَى شَيْءٍ إِذَا فَعَلْتَهُ أَذْهَبَ عَنْكَ صِغَارَ الشَّرِّكَ وَكِبَارُهُ تَقُولُ: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَشْرَكَ بِكَ وَأَنَا أَعْلَمُ وَأَسْتَغْفِرُكَ لِمَا لَا أَعْلَمُ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۳)

واته: پیغمبهری خوا صلی الله علیه و آله به نه بوو به کری صیددیقی خوا لیلی رازی بی، فهرمووه: شیرک بو خوا دانان له نیوتان زور نادیارو په نهانه، نادیارتره له رۆیشتنی میروولهش، وه من رینماییت ده که م بو نه جامدانی کاریک (لیره مه بهست گوفتاره، چونکه به زار

(۱) (رواه الطبرانی في (الأوسط): (۸۳۹)، وخسنه العلامة الألباني في (صحيح الجامع): (۵۹۵۵)

(۲) (رواه الترمذي: (۳۵۷۷)، وصححه العلامة الألباني في (صحيح الترهيب) والتهيب: (۱۶۲۲)

(۳) (رواه الحكيم (ج ۴، ص ۱۴۲)، وصححه العلامة الألباني في (صحيح الجامع): (۳۷۳۱)

دهگوتری) که دهتانپاریزی له شیر کی گچکه و شیر کی گهوره، بلنبی: (اللهم انی اعوذ بک ان اُشْرک بک و انا اعلم و استغفرک لما لا اعلم)، واته. نهی خواجه! بهنا به تو دهگرم له ههر هاوبهش پهیداگردنیک که دهیزانم، وه داوای لی خوشبوویت له ههر هاوبهش پهیداگردنیک لی دهکم که نایزانم.

عن ابن عباس رضي الله عنهما قال: قال رسول الله (صلى الله عليه وسلم): «قال الله عز وجل من علم اني ذو قُدرة على مغفرة الذنوب غفرت له ولا ابالي ما لم يشرك بي شيئا» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۱)

واته: عهبدوئلاي کورپی عههباس خوا لییان رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا ﷺ فهرموویه تی: خوای زالی پایه دار فهرموویه تی: ههر کهسیک بزانی من خاوهن تواناو لی خوشبوونی گوناهم، لی خوش دهم و هیچ باکم نیه، مادام هیچ هاوبه شیکی بو بریار نه دایم.

عن أبي أَمَامَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ: عَنْ رَسُولِ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، قَالَ: «إِنْ صَاحِبُ الشَّمَالِ لِيَرْفُعَ الْقَلَمَ سِتَّ سَاعَاتٍ عَنِ الْعَبْدِ الْمُسْلِمِ الْمُخْطِئِ أَوْ الْمُسِيءِ، فَإِنْ نَدِمَ وَاسْتَغْفَرَ اللهَ مِنْهَا أَلْقَاهَا، وَإِلَّا كُتِبَتْ وَاجِدَةٌ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۲)

واته: نه بی ئومامه خوا لی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا ﷺ فهرموویه تی: بیگومان خاوهنی لای چهپ (واته: مه لائیکه ی سهر شانی چهپ) تاگو شش کات قه له م هه لده گری له سهر بهنده ی گوناهاکار یان خراپه کار، نه گهر په شیمان بووه و داوای لی خوشبوونی کرد، نه وه له سهری نانوو سری، نه گهر (نه وه ی نه کرد، واته: په شیمان نه بووه) نه وه ته نها یه ک گوناھی بو دهنووسی.

(۱) (رواه الطبرانی في (الكبير): (۱۱۶۱۵)، وحسنه العلامة الألباني في (صحيح الجامع): ((۴۳۳۰))

(۲) (رواه الطبرانی في (الكبير): (۷۷۶۵)، وحسنه العلامة الألباني في (السلسلة الصحيحة): (۱۲۰۹))

دووباره کردنه وهی توبه و

داوای لیخوش بوون

{ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، قَالَ: «إِنَّ الشَّيْطَانَ قَالَ: وَعِزَّتِكَ يَا رَبِّ لَا أَبْرَحُ أُغْوِي عِبَادَكَ مَا دَامَتْ أَرْوَاحُهُمْ فِي أَجْسَادِهِمْ، فَقَالَ الرَّبُّ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: وَعِزَّتِي وَجَلَالِي لَا أَزِلُّ أَغْفِرُ لَهُمْ مَا اسْتَغْفَرُونِي» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۱)

واته: نه بوو سه عیدی خودری خوا لیی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا ^{صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ} فهرموویه تی: شهیتان گوتی: سویند به عیززه تت نهی پهر و مردگارم دهست هه ئناگرم له گومراو سه رگه ردان کردنی بهنده گانت، هه تاکو پرووح له جهسته یان دا مابیت، پهر و مردگار (تَبَارَكَ وَتَعَالَى) فهرمووی: به عیززه تت و به گه وره یی خوّم منیش به رده وام لییان ده بوورم و لییان خوْش دهم، هه تاکو داوای لیبوردن و لیخوش بوونم لی بکه ن.

{ عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَجُلًا جَاءَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، فَقَالَ: أَحَدُنَا يُذْنِبُ قَالَ: «يُكْتَبُ عَلَيْهِ»، قَالَ: ثُمَّ يَسْتَغْفِرُ مِنْهُ وَيَتُوبُ قَالَ: «يُغْفَرُ لَهُ وَيُتَابُ عَلَيْهِ»، قَالَ: فَيَعُودُ فَيُذْنِبُ قَالَ: «يُكْتَبُ عَلَيْهِ»، قَالَ: ثُمَّ يَسْتَغْفِرُ مِنْهُ وَيَتُوبُ قَالَ: «يُغْفَرُ لَهُ وَيُتَابُ عَلَيْهِ، وَلَا يَمَلُ اللَّهُ حَتَّى تَمْلُوا» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

واته: عوقبه ی کوری عامیر خوا لیی رازی بی، دهلی: پیاویک هاته لای پیغه مبه ^{صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ} گوتی: یه کیک له ئیمه گونا هیک دهکات، فهرمووی: له سه ری دهنووسری، گوتی: داوای لیبوردن دهکاو ده گه ریته وه، فهرمووی:

(۱) (رَوَاهُ أَحْمَدُ: (۱۱۲۵۵)، وَخَسَنَةُ الْعَلَامَةِ الْأَلْبَانِي فِي (السَّلْسَلَةِ الصَّحِيحَةِ): (۱۰۴))
(۲) (رَوَاهُ الطَّبْرَانِيُّ فِي (الْأَوْسَطِ): (۸۶۸۹)، وَالْحَاكِمُ: (۷۶۵۸)، وَقَالَ: هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ عَلَى شَرْطِ الشَّيْخَيْنِ وَلَمْ يَخْرُجْ، وَوَافَقَهُ الذَّهَبِيُّ فِي (التَّلْخِصِ))

لیی دهبووردی و گه پانه وهی ئی وهرده گیری. گوتی: ده گهریته وه سهری و
 گونا هه که دهکات، فهرمووی: له سهری دهنووسری، گوتی: داوای لیبور دنی
 لی دهکاو ده گهریته وه، فهرمووی: لیی دهبووردی و گه پانه وهی ئی
 وهرده گیری. وه خوا بیزار نابی (له لی خوشبوونی بهنده کهی) تا کو نه و
 بیزار دهبی (له گوناخ کردن)!!

{ عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «يَذُ اللَّهُ بِسَطَانٍ لِمُسِيءِ اللَّيْلِ لِيَتُوبَ بِالنَّهَارِ، وَلِمُسِيءِ النَّهَارِ لِيَتُوبَ بِاللَّيْلِ، حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنْ مَغْرِبِهَا» } حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۱)

واته: نه بوو مووسا خوا لیی رازی بی، ده لی: پیغه مبه ر صلى الله عليه وسلم دهستی خوی بی وینه
 کراو دیه بو که سانیک که شهو گونا هیان نه نجام داوه، به رۆژ په شیما ببنه وهو توبه
 بکه، وه بو که سانیک که به رۆژ خرایه یان نه نجام داوه به شهو په شیما ببنه وهو توبه
 بکه، تا نه و کاته ی که رۆژ له رۆژ ناواوه هه لیدی.

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَيَرْفَعُ الدَّرَجَةَ لِلْعَبْدِ الصَّالِحِ فِي الْجَنَّةِ، فَيَقُولُ: يَا رَبِّ! أَنَّى لِي هَذِهِ؟ فَيَقُولُ: بِاسْتِغْفَارٍ وَلَدِكْ لَكَ» } حَدِيثٌ حَسَنٌ^(۲)

واته: نه بوو هوریه ره خوا لیی رازی بی، ده لی: پیغه مبه ری خوا صلى الله عليه وسلم فهرمووی ته:
 به راستی خوی زالی پایه دار پله ی بهنده ی صالح بهرز دهکاته وه له به ههشت، (نه ویش)
 ده لی: نه ی په رومردگارم! نه وه له کوپوه بو من هاتوه، پیی دهگوتری: به هو ی داوای
 لی خوشبوون کردنی منداله که ته که دووای کردووی.

(۱) (الزهد لابن السري: (۸۸۵)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِي فِي (السلسلة الصحيحة):

((۳۵۱۳))

(۲) (رواه أحمد: (۱۰۶۱۸)، وَحَسَّنَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِي فِي (السلسلة الصحيحة):

((۱۵۹۸))

پایه و پاداشتی

داوای لیخو شبوون کردن بو برواداران

عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: «مَنْ اسْتَغْفَرَ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ، كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ مُؤْمِنٍ وَمُؤْمِنَةٍ حَسَنَةً» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۱) }

واته: عوبادهی کوری صامیت خوا لیی رازی بی، دهلی: گویم له پیغه مبهری خوا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بوو دهیغه رموو: هر که سیک داوای لی خو شبوون بکات بو ئیماندارانی پیاوو نافرمت، خوا به هموو ئیمانداریکی پیاوو نافرمت چاکه یه کی بو دهنووسی.

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، فِيمَا يَحْكِي عَنْ رَبِّهِ عَزَّ وَجَلَّ قَالَ: «أَذْنَبَ عَبْدٌ ذَنْبًا، فَقَالَ: اللَّهُمَّ! اغْفِرْ لِي ذَنْبِي، فَقَالَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: أَذْنَبَ عَبْدِي ذَنْبًا، فَعَلِمَ أَنَّ لَهُ رَبًّا يَغْفِرُ الذَّنْبَ، وَيَأْخُذُ بِالذَّنْبِ، ثُمَّ عَادَ فَأَذْنَبَ، فَقَالَ: أَيُّ رَبِّ اغْفِرْ لِي ذَنْبِي، فَقَالَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: عَبْدِي أَذْنَبَ ذَنْبًا، فَعَلِمَ أَنَّ لَهُ رَبًّا يَغْفِرُ الذَّنْبَ، وَيَأْخُذُ بِالذَّنْبِ، ثُمَّ عَادَ فَأَذْنَبَ، فَقَالَ: أَيُّ رَبِّ اغْفِرْ لِي ذَنْبِي، فَقَالَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: أَذْنَبَ عَبْدِي ذَنْبًا، فَعَلِمَ أَنَّ لَهُ رَبًّا يَغْفِرُ الذَّنْبَ، وَيَأْخُذُ بِالذَّنْبِ، اْعْمَلْ مَا شِئْتَ فَقَدْ غُفِرَتْ لَكَ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲) }

واته: نه بوو هورمهیره خوا لیی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لهو شتانهی که له پهرومردگاری زالی پایه دار دهیگیریتته وه، فهرمووی: بهندهیه که گونا هیکی کرد، پاشان گوتی: خوییه له گونا هه کهم خوشبه، خوی (تبارک و تعالی) فهرمووی: بهنده کهم گونا هیکی کرد، زانی که پهرومردگاریکی هه یه له گوناخ خوش دهییت، له سر گوناخ سزای ددهات، پاشان گونا هیکی دیکه ی کرده وه، گوتی: نه ی پهرومردگار له گونا هه کهم خوشبه، خوی (تبارک و تعالی) فهرمووی: بهنده کهم گونا هیکی کرد، زانی پهرومردگاریکی

(۱) (مُسْنَدُ الشَّامِيِّينَ: (۲۱۵۵)، وَحَسَنَةُ الْعَلَامَةِ الْأَلْبَانِيِّ فِي (صَحِيحِ الْجَامِعِ): (۶۰۲۶))

(۲) (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ، الْبُخَارِيُّ: (۷۰۶۸)، وَمُسْلِمٌ: (۷۱۶۲) وَاللَّفْظُ لَهُ)

ههیه له گوناح خوش دهبیټ، سزای ددهات له سهر گوناح، پاشان دیسان گوناھیکی دیکه ی کردهوه، گوتی: پهروهردگار له گوناھه کهم خوشبه، خوای (تبارک وتعالی) فهرمووی: بهنده کهم گوناھیکی کرد، زانی که پهروهردگاریکی ههیه له گوناح خوش دهبیټ و سزای ددهات له سهر گوناح کردن، پاشان جاریکی دیکه گوناھیکی دیکه ی کردهوه، دیسان گوتی: پهروهردگار له گوناھه کهم خوش به، خوای (تبارک وتعالی) فهرمووی: بهنده کهم گوناھیکی کرد زانی که پهروهردگاریکی ههیه له گوناح خوش دهبیټ و سزای ددهات له سهر گوناح چی دهکهیت بیکه ئهوا من لیټ خوش بووم (بیزار نابم لهوه که داوای لیټوردنت لی قبول بکه م).

{ عَنْ ثَوْبَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، قَالَ: «إِنَّ الْعَبْدَ لَيَلْتَمِسُ مَرْضَاةَ اللَّهِ وَلَا يَزَالُ بِذَلِكَ، فَيَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لِجَبْرِيلَ: إِنَّ فُلَانًا عَبْدِي يَلْتَمِسُ أَنْ يُرَضِّيَنِي، أَلَا وَإِنَّ رَحْمَتِي عَلَيْهِ، فَيَقُولُ جَبْرِيلُ: رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَى فُلَانٍ، وَيَقُولُهَا حَمَلَةُ الْعَرْشِ، وَيَقُولُهَا مَنْ حَوْلَهُمْ، حَتَّى يَقُولُهَا أَهْلُ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ، ثُمَّ تَهْبِطُ لَهُ إِلَى الْأَرْضِ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ^(۱)

واته: شهوبان خوا لیټی رازی بی، دهگیریتتهوه له پیغه مبهه ^{صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ} فهرموویته: بهراستی بهنده داوای پرمزانه ندیی خوای پهروهردگار دهکات و بهردهوام دهبیټ له سهر ئهوه، خوای زالی پایه دار به جبریل ده فهرمووی: فلانه بهندهم داوا دهکات لیټی رازیبم، ناگادار به ئهوه پهحمهتی منی پرژا سهر، یانی: بهزهیمم ئهوی گرتهوه (جبریل) یش دهلی: پهحمهتی خوا له سهر فلان بی، وه هه لگرانی عهش، ههروا دهلین، وه ئهوانه ی به دهوریانه وهن واده لین، ههتاگو خه لکی ههر جهوت ئاسمانه کانیش وا دهلین، پاش ئهوه (پهحمهته ی) بو دیتته سهر زهوی واته: خه لکی سهر زهویش دووعای بو دهکن، (که لیټره مه بهست پیټی نیمانداره کانن).

{ عَنْ شَدَّادِ بْنِ أَوْسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، قَالَ: «سَيِّدُ الْأَسْتَغْفَارِ أَنْ تَقُولَ: (اللَّهُمَّ! أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ، وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ، أَعُوذُ بِكَ

(۱) (رَوَاهُ أَحْمَدُ: (۲۲۴۵۴)، وَقَالَ شُعَيْبُ الْأَرْنَؤُوطُ: إِسْنَادُهُ حَسَنٌ)

مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ، أَبُوْءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَأَبُوْءُ لَكَ بِذَنْبِي فَاغْفِرْ لِي، فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ، قَالَ: وَمَنْ قَالَهَا مِنَ النَّهَارِ مُوقِنًا بِهَا، فَمَاتَ مِنْ يَوْمِهِ قَبْلَ أَنْ يُمْسَى، فَهُوَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ، وَمَنْ قَالَهَا مِنَ اللَّيْلِ وَهُوَ مُوقِنٌ بِهَا، فَمَاتَ قَبْلَ أَنْ يُصْبِحَ، فَهُوَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: شهدادی کوری ئهوس خوا لیی رازی بی، دهلی: پیغه مبه ر ﷺ
 فهرمووی: گه ورهترین و چاکترین پارانیهوی داوای لیخوش بوون ئهوهیه،
 که (بهنده) بلی: ئهی خودایه، تو پهروهردگاری منی جگه له تو هیچ
 په رستراوی دیکه نیه (بههق)، وه تو منت دروست کردوه من بهندهی
 تو، وه من تا بتوانم له سهر به لئین و پهیمانه کهمم که به تو داوه، پهنا
 ده گرم به تو له خراپه ی کردهوی خو، وه دان دهنیم به نیعمه ته کانت
 له سهرم و دان دهنیم به گونا هه کانت دا، لیم خوشبه، بیگومان جگه له تو
 کهس (بو ی نیه گونا هه بهنده کانت) خوشبی، وه هر کهسیک له رۆژدا
 ئهوه بلی، وه به دلش باوهری تهواوی پی هه بیته وه پیش هاتنی شهو
 لهو رۆژدها بمری ئهوه کهسه بههشتیه. وه هر کهس له شهوه دا ئهوه بلی،
 وه به دلش باوهری تهواوی پی هه بیته، وه پیش هاتنی رۆژ لهو شهوه دا
 بمری ئهوه بههشتیه.

{ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْأَنْصَارِيِّ، عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، قَالَ: «الَّذُْمُ تَوْبَةٌ، وَالتَّائِبُ مِنَ الذَّنْبِ كَمَنْ لَا ذَنْبَ لَهُ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۲)

(۱) (رَوَاةُ الْبُخَارِيِّ: (۵۹۴۷))

(۲) (رَوَاةُ الطَّبْرَانِيِّ فِي (الكبير): (۷۷۵)، وَحَسَنَةُ الْعَلَامَةِ الْأَلْبَانِيِّ فِي (صحيح

الجامع): (۶۸۰۳))

واته: ئه‌بوو سه‌عیدی ئه‌نصارپی خوا لیی رازی بی، ده‌لی: پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ
 فه‌رموویه‌تی: په‌شیمانی: تۆبه‌کردن و گه‌رانه‌ویه له گوناح، وه ئه‌و که‌سه‌ی تۆبه‌ ده‌کات و
 ده‌گه‌رپته‌وه له گوناح وه‌ک ئه‌و که‌سه‌ وایه که هیچ گوناھی نه‌کردوه.

به‌سه‌ره‌اتیك له‌م باره‌یه‌وه^(۱)

ئه‌بوو هورپه‌ره خوا لیی رازی بی، له پیغه‌مبه‌ری خواوه ﷺ بۆمان ده‌گی‌رپته‌وه، که
 فه‌رموویه‌تی: دوو پیاو له به‌نی ئیسرائیل هه‌بوون، یه‌کیکیان گونا‌ه‌کار بوو،
 ئه‌ویدیکه‌شیان به‌رده‌وام سه‌رگه‌رمی خواپه‌رستی بوو، وه رۆژیک پیاوه گونا‌ه‌کاره‌که‌ی
 ده‌بینی له کاتی ئه‌نجامدانی گوناح، پیی گوت: وازبین، به‌سه‌ هیچ‌که گوناح مه‌که،
 گونا‌ه‌کاره‌که‌ش پیی گوت: وازم لی بینه بۆ په‌روه‌ردگارم، ئه‌و بۆ خۆی زیندووم
 ده‌کاته‌وه‌و به‌سه‌ریشم چاودی‌ره، کابرای خواپه‌رستیش گوتی: وه‌للا‌هی هه‌رگیز خوا له تۆ
 خوشنابی و لی‌ت نابووری، یان هه‌رگیز خوا ناتخاته نیو به‌هه‌شت، که هه‌ردووکیان
 روو‌حیان کیشراو مردن، بردرانه به‌رده‌ستی خوی دادگه‌ر، خوا به‌و پیاوه‌ی خواپه‌رست
 بوو، فه‌رمووی: ئایا تۆ به‌وه‌ی من دمه‌ه‌وی بیکه‌م زانای (واته: ئایا تۆ غه‌یب زانی) یاخود
 ئه‌وه‌ی له ژیر ده‌ستی من دایه تۆ توانات به‌سه‌ری دا هه‌یه (واته: ئایا تۆ له حیاتی من
 ده‌توانی خه‌لگی ببوری، یان نه‌یانبوری)؟! بۆیه: به‌ پیاوه گونا‌ه‌کاره‌که‌ی گوت: برۆ
 به‌هه‌شت به‌ ه‌وی ره‌حمه‌ت و به‌زه‌یی منه‌وه، وه به‌ پیاوه‌که‌ی دیکه‌شی فه‌رموو: برۆ نیو
 ناگرمه‌وه.

جا ئه‌بوو هورپه‌ره خوا لیی رازی بی، که ئه‌و به‌سه‌ره‌اته‌ی ده‌گی‌راوه، ده‌ی‌گوت:
 سویند به‌و که‌سه‌ی گیانی منی به‌ ده‌سته ته‌نیا یه‌ک وشه‌ی گوت: دنیاو دوا‌رۆژی له
 ده‌ست چوو!!

(۱) (رواة أبو داود: (۴۹۰۳)، وصححه الغلامه الألباني في (صحيح الجامع):
 ((۴۴۵۵))

چۆنیه تی تۆبه کردن^(۱)

پیغمبهر ﷺ فرموویه تی: إِمَّا مِنْ رَجُلٍ لُذْبٍ ذَلِيبٍ، ثُمَّ يَمُوتُ فَيَنْطَبِرُ، ثُمَّ يُصَلِّي، ثُمَّ يَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الْآ غَفْرَ لَهُ؛ حَدِيثٌ حَسَنٌ^(۲)

واته: ههركه سیك تاوانیك بكات، پاشان ههستی خۆی یاك بكاته وه. خۆی مستوات یان دهست نویژی بگری ئنجا دوو ركات نویژ بكات، دواپی داوای لی خۆش بوون له خوا بكات، بیگومان خوا دهیبه خشی.

كهواته: خۆینه ری شیرین، مسوئمانی بهریز، نهگهر دهتهوی ریگای صالح بوون و بهرهو خوا چوون بگری! ههنگاوی یهكه مت نهوهیه كه به نیازی تۆبه کردن و گهرا نهوه لای خوا، خۆت بشوی، یان نهگهر بۆت ری نهكهوت خۆت بشوی دهست نویژیکی بوخت بگری، ئنجا دوو ركات نویژی تۆبه بكه.

دواپی ههتا دهتوانی سوپاس و ستایشی خوا بكهو سهلات و سهلام بۆ پیغمبهر ﷺ بنیره، ئنجا چاو به رابردووی خۆت دا بگیرهه ههموو نهو تاوان و خراپانهی كه به دل و زمان و چاو و گوێ و دهست و لاق و زارو گهدهو... هتد كردووتن وهبیر خۆتیان بی نهوهو، به گهردنی كهچ و رووی زهردو چاوی فرمیسكاوی و دهنگیکی كزو به لالانهوهو كرووزانهوهو فرمیسك باراندنهوه دهست بهرز بكهوهو بلی:

(۱) خوايه من له ههموو نهو تاوان و خراپانهوه زۆری ديكهش كه من یان له یادم نه ماون یان هه نه مزانیون، كردوومن و لیان په شیمانم و دان به هه لهو ناته واوی خۆمدا دینم، به لام لیم روونه كه تاوان و خراپه كانم هه رچهنده زۆربن، لی بووردنی تۆ زۆرت رهو، هه رچهنده گه وره بن، به زه یی تۆ مه زنت ره، جا خوايه داوای لی بووردن و چاو بۆسیت لی دهكه م و تۆش نانومی دم مه كهو به لوتف و به زه یی خۆت بمبووره،

(۱) ریگای صالح بوون و بهرهو خوا چوون چاپی پینجه م، نووسینگه ی ته فسیر
(۲) (رواه الترمذی: (۲۰۶)، وفال: حدیث صحیح، وابن حبان: (۶۲۳)، و حسنه
الالبانی فی (المشكاة): (۱۳۲۴)، عن أبي بكر رضي الله عنه)

پایه و پاداشتی

زیکری نووستن و له خه وه لسان

عَنْ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «ذَا أَنْتَ مُضْجَعُكَ، فَتَوَضَّأَ وَضُوءَكَ لِلصَّلَاةِ، ثُمَّ اضْطَجَعَ عَلَى شَعِكَ الْأَيْمَنِ، ثُمَّ قَالَ: نَسَمْتُ! أَسَمْتُ وَجْهِي إِلَيْكَ، وَفَوَّضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ، وَالْجَأْتُ ظَهْرِي إِلَيْكَ، رَحِمَهُ اللَّهُ وَرَحِمَ نَبِيَّهُ، لَا مُنْجَا وَلَا مُنْجَا مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ، اللَّهُمَّ! أَمْنْتُ بِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ، وَبِسَبْتِ الَّذِي رَسَلْتَ، فَإِنْ مِتُّ مِنْ لَيْلَتِكَ فَأَنْتَ عَلَى الْفِطْرَةِ وَاجْعَلْهُنَّ آخِرَ مَا تَنْكَلِمُ بِهِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱) }

واته: به پرائی کوری عازیب خوا لئی رازی بی، ده لئی: پیغه مبهری خوا ^{صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ} فهرمووی: نه گهر جووویته سهر جیگاگهت. دهستنوویژی نویژ بشورهو، پاشان له سهر لای راست رابکستی و نجا بلئی: خوایه نه فسم ته سلیمی تو کردو کاروباری خوم دایه دهستی تو. وه رووم کرده توو پشتم به ست به تو، به پی خوشبوون و هز پیکردن و به ترسان له تو. هیچ هشارگه و شوینی رزگار بوونی نیه مه گهر بو لای تو، بروام هیناوه به کتیبه کهت که داتبه زاندوته خواره وه، وه به پیغه مبهره کهت که رهوانهت کردوه، نه گهر نه وه تهوه ببری نه وه له سهر فیطرهت مردوه، وه کوئا شتیکیش بی که ده لیلیت.

{ عَنْ خُذِيفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) إِذَا أَخَذَ مَضْجَعَهُ مِنَ اللَّيْلِ وَضَعَ يَدَهُ تَحْتَ خَدِّهِ ثُمَّ يَقُولُ: «اللَّهُمَّ! بِاسْمِكَ أَمُوتُ وَأَحْيَا»، وَإِذَا سَقِطَ قَالَ: «الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَانَا بَعْدَ مَا أَمَاتَنَا وَإِلَيْهِ النُّشُورُ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲) }

واته: حوزدیفه خوا لئی رازی بی، ده لئی: پیغه مبهری خوا ^{صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ} نه گهر له شهودا بچووبایه سهر جیگاگه دی دهستی راستی ده خسته زیرو روومه تی و پاشان دهیغه رموو: نهی خوایه! به ناوی تووود دهرموو ده ژیم، وه نه گهر به ناگا بهاتایه له خه وه دهیغه رموو: سوپاس و ستایش بو نه وه خوایه ی زیان دینی دوا ی نه وه ی مراندنی، گهرانه وهش بو لای ویه.

(۱) (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ، الْبُخَارِيُّ: (۲۴۴) وَالْفُطُّ لَه، وَمُسْلِمٌ: (۷۰۵۷))

(۲) (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ: (۵۹۵۵))

پایه و پاداشتی

زیگری له خه وه لسان

إِغْنِ عِبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «مَنْ تَعَارَّ مِنَ اللَّيْلِ، فَقَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، ثُمَّ قَالَ: رَبِّ اغْفِرْ لِي أَوْ قَالَ، ثُمَّ دَعَا اسْتَجِيبَ لَهُ فَإِنْ عَزَمَ فَتَوَضَّأَ ثُمَّ صَلَّى قُبِلَتْ صَلَاتُهُ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱) }

واته: عوبادهی کوری صامیت خوا لیی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری
 خوا ^{صلی الله علیه و آله} فهرموویه تی: ههر کهسیک شهو به ئاگا هات (له خه وه)، بلی:
 هیچ په رستراویک نیه (به ههق) جگه له خوا، تاکی بی هاوه له،
 ههرچی موئک و سوپاس و ستایشه ههر بو ئه وه و به سه ر هه موو
 شتی کدا به توانایه، پاکی بو خوا و سوپاس و ستایش بو خوا، وه هیچ
 په رستراویک نیه به ههق جگه له (الله)، خوا گه وره تره، وه هیچ
 گوران و هیزیک نیه مه گهر به خوای به رزی مه زنه وه، پاشان
 (بپاریته وه) و بلی: په روه ردگارم لییم خوشبه، (خوا لیی خوش ده بی)،
 یان دوو عا بکات وه لامی دهریته وه، وه ته گهر ده ست نویژ بگرییت و
 نویژ بکات نویژه که ی و مرده گیرئ.

(۱) (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ: (۱۱۰۳))

پایه و پاداشتی

زیکره‌کانی ئیواران و به‌یانیان

عن شداد بن اوس رضي الله عنه: عن النبي (صلى الله عليه وسلم)، قال سئد الاستغفار ان تقول: «اللهم! انت ربى لا اله الا انت، خلقتنى وانا عبدك، وانا على عهدك ووعدك ما استطعت، أعوذ بك من شر ما صنعت، ابوء لك بنعمتك علىّ وأبوء لك بذنبي فاغفر لي، فإنه لا يغفر الذنوب الا انت، قال: ومن قالها من النهار موقناً بها، فمات من يومه قبل ان يمسي، فهو من اهل الجنة، ومن قالها من الليل وهو موقن بها، فمات قبل ان يصبح، فهو من اهل الجنة» { حديث صحيح^(۱)

واته: شه‌دادی کوری نه‌وس خوا لێی رازی بێ، ده‌لێ: پیغه‌مبه‌ر ﷺ
 فه‌رمووی: گه‌وره‌ترین و چاکترین پارانه‌وه‌و داواى لیخووش بوون کردن
 نه‌وه‌یه، که (به‌نده) بلی: نه‌ی خودایه، تو په‌روه‌ردگاری منی، جگه‌ له‌ تو
 هیچ په‌رستراوی دیکه‌ نیه (به‌هه‌ق)، وه‌ تو منت دروست کردوه‌و من
 به‌نده‌ی تو، وه‌ من تا بتوانم له‌سه‌ر به‌لێن و په‌یمان‌ه‌که‌مم که به‌ تو
 داوه‌، یه‌نا ده‌گرم به‌ تو له‌ خراپه‌ی کرده‌وه‌ی خو، وه‌ دان ده‌نیم به‌
 نیعمه‌ته‌کانت له‌سه‌رم و دان ده‌نیم به‌ گونا‌هه‌کانت دا، لیم خو‌شبه‌،
 بیکومان جگه‌ له‌ تو که‌س (بو‌ی نیه‌ له‌ گونا‌ه‌ی به‌نده‌کانت) خو‌شبی، وه‌
 هه‌ر که‌سیک له‌ رۆژدا نه‌وه‌ بلی، وه‌ به‌دلێش بر‌وا‌ی ته‌وا‌وی پێی هه‌بی‌ت وه‌
 ییش هاتنی شه‌و له‌و رۆژدا بمری نه‌و که‌سه‌ به‌هه‌شتیه‌. وه‌ هه‌ر که‌س له‌
 شه‌ودا نه‌وه‌ بلی، وه‌ به‌دلێش بر‌وا‌ی ته‌وا‌وی پێی هه‌بی‌ت، وه‌ پێش هاتنی
 رۆژ له‌و شه‌وه‌دا بمری نه‌وه‌ به‌هه‌شتیه‌.

(۱) (رواه البخاري: (۵۹۴۷))

{ عَنْ أَبِي عِيَّاشٍ الزُّرْقِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَنْ قَالَ حِينَ يُصْبِحُ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، كَانَ لَهُ عَدْلٌ رَقِيبَةٌ مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ، وَخُطُّ عَنْهُ عَشْرُ خَطِيبَاتٍ، وَرُفِعَ لَهُ عَشْرُ دَرَجَاتٍ، وَكَانَ فِي جَرَزٍ مِنَ الشَّيْطَانِ حَتَّى يُمْسِيَ، وَإِذَا أَمْسَى فَمِثْلُ ذَلِكَ حَتَّى يُصْبِحَ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: نه بی عیاشی زوره قی خوا لی رازی بی ده لی: بیغه مبهری خوا ^(۱) فهرموویه تی: ههر که سیک له به یانی دا بل ی: (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) نه وه به نه ندازه ی نازاد کردنی کو یله یه ک له نه وه ی ئیسماعیل (علیه السلام) پاداشتی بو دهنووسری، وه ده گونا هی له سهر دهردریته وه ده پلهش بهرز ده کریته وه، وه پاریزه ریکی بو ده بی ده یپاریزی له شهیتان تا کو ئیواره ی لی ده بیته وه، وه نه گهر ئیوارهش داهات به هه مان شیوه تا کو به یانی ده یپاریزی نه گهر نه م زیکره ی کرد.

{ عَنْ عُثْمَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: «مَنْ قَالَ: بِاسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ، فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ، وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، لَمْ تُصِْبْهُ فَجَاءَةٌ بَلَاءٍ حَتَّى يُصْبِحَ، وَمَنْ قَالَهَا حِينَ يُصْبِحُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، لَمْ تُصِْبْهُ فَجَاءَةٌ بَلَاءٍ حَتَّى يُمْسِيَ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

واته: عوسمان خوا لی رازی بی، ده لی: گویم له بیغه مبهری خوا ^(۱) بوو ده یفه رموو: ههر که سیک سی جاران بل ی: (بِاسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ، فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ، وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ)، واته: به ناوی نه وه خوا یه ی که له گهل ناوی نه ودا هیج شتیک زیان ناگهی نه ی، نه له زهوی و نه له ناسمان وه نه و بیسه ری

(۱) (رواه أحمد: (۱۶۶۳۳)، وصححه العلامة الألباني في (صحيح الترمذي

والترويهب): (۶۵۶))

(۲) (رواه أبو داود: (۵۰۹۰)، وصححه العلامة الألباني في (صحيح ابن ماجه):

((۳۸۶۹))

زانایه، بهود توووسی هیج به لایه کی له ناکاو نابی تاگو به یانی، وه هر که سیک به یانی وا بلن. توووسی هیج به لایه کی له ناکاو نابی تاگو نیوارده.

عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: لدغت عقرب رجلاً فلم ينم ليلته، فقيل للنبي (صلى الله عليه وسلم): إن فلانا لدغته عقرب فلم ينم ليلته، فقال: «أما إنه لو قال حين أمسى: أعوذ بكلمات الله التامات من شر ما خلق، ما ضره لدغ عقرب حتى يصبح» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: نه بوو هورپه ره خوا لی پازی بی، ده لی: دوویشکیک پیاویکی گهستیوو، که نهو شهوه خهوی لی نه که وستیوو، به پیغه مبه ر ^(ص) گوت، فلان کهس نهو شهو دوو پشک پیوهی داودو نهو ستوه (پیغه مبه ری خواش ^(ص)) فهرمووی: نه گهره اتباو له کاتی نیواره بیگووتبا: (أعوذ بكلمات الله التامات من شر ما خلق)، واته: په نا به خوا ده گرم له خراپه ی نهوه ی دروستی کردوه، گهستی نهو دوویشکه زیانی پینه ده گه یاند تاگو به یانی.

{ عن أبي هريرة رضي الله عنه: عن النبي (صلى الله عليه وسلم) قال: «مَنْ قَالَ حِينَ يُمْسِي: أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ لَمْ تَضُرَّهُ حَيَّةٌ إِلَى الصُّبْحِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

واته: نه بوو هورپه ره خوا لی پازی بی، ده لی: پیغه مبه ر ^(ص) فهرموویته ی: هر که سیک له کاتیک نیواره ده کاته وه سی جارن بلن: (أعوذ بكلمات الله التامات من شر ما خلق). واته: په نا به خوا ده گرم له خراپه ی نهوه ی دروستی کردوه، هیج ماریک (زینده وهریک) زیانی پینا گه یه نی تاگو به یانی دادی.

(۱) (رواؤه مسلم: (۷۰۵۵)، وابن ماجة: (۳۵۱۸)، واللفظ له، وصححه العلامة الالباني في (صحيح الجامع): (۱۳۲۴)
(۲) (رواؤه ابن حبان: (۱۱۸)، وقال شعيب الارنؤوط: اسناده صحيح على شرط مسلم)

عن الميثر رضى الله عنه قال: سمعت رسول الله (صلى الله عليه وسلم) يقول: «من قال إذا أصبح رضى الله عنه ربا ووالا لاسلام بيا، ومحمد بيا قال الزعم لأحسن بيده حتى أدخله الجنة» { حديث حسن^(١) }

واته: مهندير (كه يه كيكه له هاوه لان) خوا لئی رازی بی، دهلی: گویم له پیغه مبه ری خوا یتا بوو، دهیغه رموو: هه ر مسولمانیک له کاتی به ره به یاندا گوئی: رازیم خوا به روه ردگارم بی، نیسلام ناییو به رنامه م بی، موحه ممه دیس پیغه مبه رم بی، نه وه من گره نئی نه وهی ده ده می دهستی بگرم هه تا دهیبه مه به هه شتی.

قورئان خویندن پیش نووستن

عن العرّاب بن سارية رضى الله عنه أن النبي (صلى الله عليه وسلم) «كان لا ينام حتى يقرأ المسبحات، ويقول: «فيها آية خير من ألف آية» { حديث حسن^(٢) }

واته: عیرباضی گوری ساریه خوا لئی رازی بی، دهلی: پیغه مبه ر یتا نه ده خهوت تا کو سووره ته کانی (مُسَبَّحات) ی نه خویند بایه، (كه بریتین له: الإسراء، الحديد، الحشر، الصف، الجمعة، التغابن، الأعلى)، وه دهیغه رموو: نه وه سووره تانه: نایه تیکیان تیدییه خیری زیاتره له هه زار نایهت.

عن نوفل الأشجعي رضى الله عنه: أن النبي (صلى الله عليه وسلم) قال لنوفل: «اقرأ: ﴿قُلْ يَٰٓأَيُّهَا الْكَافِرُونَ﴾»، ثُمَّ نَامَ عَلَى خَاتَمَتِهَا، فَإِنَّهَا بَرَاءَةٌ مِنَ الشَّرِّ» { حديث صحيح^(٣) }

(١) (رواه الطبراني: (٨٣٨)، وحسنه العلامة الألباني في (السلسلة الصحيحة): ((٣٣٤))

(٢) (رواه الترمذي: (٣٤٠٦)، وحسنه العلامة الألباني في (صحيح سنن الترمذي))

(٣) (رواه أبو داود: (٥٠٥٥)، وصححه العلامة الألباني في (صحيح الجامع): ((٢٩٢))

واته: نه و فه لی نه شجعه لی خوا لیی رازی بی، ده لی: پیغه مبه ر ﷺ پیی
 فهرمووم: ﴿قُلْ يَأَيُّهَا الْكَافِرُونَ﴾، بخوینه و ته وای بکه، ننجا بخه وه، چونکه
 بیگومان ده بیته به رائهت بو له هاوبه ش بو خوا په یداگردن.

{ عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) «لَا يَنَامُ حَتَّى يَقْرَأَ: ب ﴿تَنْزِيلُ﴾، السَّجْدَةِ، وَب ﴿تَبَارَكَ﴾» } حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۱)

واته: جابری کوری عه بدوللا خوا لیی رازی بی، ده لی: پیغه مبه ر ﷺ
 نه ده خه وت هه تاکو سووره تی (الْمُلْك) و سووره تی: (السجدة) ی ده خویند.

{ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) «لَا يَنَامُ حَتَّى يَقْرَأَ: ﴿الزُّمَرِ﴾، وَ ﴿بَنِي إِسْرَائِيلَ﴾» } حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۲)

واته: عائشه خوا لیی رازی بی، ده لی: پیغه مبه ر ﷺ نه ده خه وت هه تاکو
 سووره تی (الزُّمَر) و سووره تی: (بَنِي إِسْرَائِيل) ی ده خویند.

(۱) (رواه الترمذي: (۳۴۰۴)، وصححه العلامة الألباني في (السلسلة الصحيحة)

((۵۸۵))

(۲) (رواه الترمذي: (۳۴۰۵)، وصححه العلامة الألباني في (السلسلة الصحيحة):

((۶۴۱))

پایه و پاداشتی

زیکری چوونه مزگهوت

عن عبد الله بن عمرو بن العاص عن النبي (صلى الله عليه وسلم) انه كان اذا دخل المسجد قال: «أعوذ بالله العظيم، وبوجهه الكريم، وسلطانه القديم، من الشيطان الرجيم»، قال: فاذا «قال ذلك قال: الشيطان خُفِطَ مني سائر اليوم» { حديث صحيح^(١)

واته: عهبدوولای کوری عه مپی کوری عاص خوا لیان رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا ﷺ کاتی ده چووه نیو مزگهوت دهیغه رموو: (اعوذ بالله العظيم، وبوجهه الكريم، وسلطانه القديم، من الشيطان الرجيم)، وه دهیغه رموو: نه گهر نهو (زیکره) گوترا نهو دهو شهیتان دهلی هه موو نه مپو به تهواوی له من پاریزراوه.

پایه و پاداشتی

زیکری دهرچوون له مال

عن انس بن مالك رضي الله عنه: ان النبي (صلى الله عليه وسلم) قال: «اذا خرج الرجل من بيته فقال: بسم الله توكلت على الله لا حول ولا قوة الا بالله»، قال: «يُقال حينئذ: هُدِيت وكُوفيت ووُقيت، فيتتخى له الشياطين فيقول له شيطان آخر: كيف لك برجل قد هُدي وكُفي ووُقي» { حديث صحيح^(٢)

واته: به نه سی کوری مالیک خوا لی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری ﷺ فه رموویه تی: هه ر بیاویک له مال بیته دهر و بی: (بسم الله توكلت على الله لا حول ولا قوة الا بالله) واته: خوایه پشتم به تو به ست و هیج گوران و توانایه ک نیه مه گهر به خوا ی زالی خاوهن تواناوه، نه وه لهو کاته دا پی ده گوتری: هیدایهت درایت و کیفایهت کرایت و

(١) (رواه ابو داود برقم: (٤٦٦)، وصححه العلامة الألباني في (المشكاة): (٧٤٩))

(٢) (رواه ابو داود: (٥٠٩٧) وصححه العلامة الألباني في (صحيح الجامع): (٤٩٩))

پاریزرایت، وه شهیتانه کانی لی دوور دهخرینه وه، وه شهیتانیکی دیکه دهلی: تو چ دهسته لاتیکت ههیه به سهر که سیك دا که هیدایهت درابیئت و کیفایهت کرابیئت و پاریزرایت.

{ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: مَا خَرَجَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) مِنْ بَيْتِي قَطُّ إِلَّا رَفَعَ طَرَفَهُ إِلَى السَّمَاءِ، فَقَالَ: «اللَّهُمَّ! إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَضِلَّ أَوْ أَضِلَّ، أَوْ أَزِلَّ أَوْ أُزَلَ، أَوْ أَظْلِمَ أَوْ أُظْلِمَ، أَوْ أَجْهَلَ أَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ» } حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۱)

واته: ئوممو سه له مه خوا لی پازی بی، دهلی: هیچ کاتی که نه بووه پیغه مبه ر صلی الله علیه و آله بهیته دهر له مال ئیلا رووی ده کرده ئاسمان و دهیغه رموو: خواجه په نات پیده گرم له وهی خه لک گومرا بکه م، یان گومرا بکریم، هه له بکه م یان هه له م له گهل بکری، سته م بکه م یان سته م لی بکری، یان نه فامی بکه م نه فامیم له گهل دا بکری.

پایه و پاداشتی

زیکر کردن له کاتی چوونه وه مال

{ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: «إِذَا دَخَلَ الرَّجُلُ بَيْتَهُ، فَذَكَرَ اللَّهَ عِنْدَ دُخُولِهِ وَعِنْدَ طَعَامِهِ، قَالَ الشَّيْطَانُ: لَا مَبِيتَ لَكُمْ وَلَا عَشَاءَ» } حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۲)

واته: جابیری کوری عه بدوللا خوا لی پازی بی، بیستوویه تی له پیغه مبه ر صلی الله علیه و آله که فه رموویه تی: نه گهر پیاویک چوو مه ماله وهو زیکری خوی په روه ردگاری کرد له کاتی چوونه ژووره وهو له کاتی نان خواردن دا. نه وه شهیتان (به هاوه له کانی) دهلی: لی ره نه جیگه وه نه شیوو خواردنتان نیه.

(۱) (رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ: (۵۰۹۴) وَاللَّفْظُ لَهُ، وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِيُّ فِي (الْمَشْكَاةِ): ((۲۴۴۲))

(۲) (رَوَاهُ مُسْلِمٌ: (۵۳۸۱))

پایه و پاداشتی پارانه وه: (الدعاء)

خوای بهر وهر دگار زۆر جهختی له سهر دوو عاکردنی بهنده گانی کردۆته وه، وه زۆری بیخۆشه بهنده گانی لئی بیاریته وه و داوای لیبکه ن، بۆیه ش فهرموویه تی: ﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ﴾

﴿البقرة ١٨٦﴾

واته: وه ههر کاتیك بهنده گانم له باره ی منه وه پرسیاریان لی کردی (واته: له تو ئه ی موحه ممه د ﷺ) ئه وه (با بزنان كه) من نزیکم، وه لامی داواكه ر ده ده مه وه ههر کات لیم بیاریته وه، ده جا با ئه وانیش به ده نگمه وه بین و بروام پی بینن، به لکو سهر راست بن.

خوا سبحانه و تعالی زۆر به مسۆگه ریی ده فهرمو ی: من وه لامی داوای داواكه ر ده ده مه وه نه گه ر لیم پارایه وه، لی ره دا یه کیك بۆی هه یه بل ی: ئه دی بۆچی زۆر كه س ده پارێته وه له خوا و ئه و شته ش كه بۆی ده پارێته وه حیبه حی نابی؟

ده لیین: فهرموو ده یه کی پیغه مبه ر ﷺ هه یه، ئه وه مان بۆ روون ده کاته وه، كه وه لامدان ه وه ی خوا بۆ پارانه وه ی بهنده گانی ههر یه ك شیوه نیه، پیغه مبه ر ﷺ فهرموویه تی: ﴿مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَدْعُو بِدَعْوَةِ لَيْسَ فِيهَا إِثْمٌ وَلَا قَطِيعَةٌ رَجِمَ، إِلَّا أَعْطَاهُ اللَّهُ بِهَا إِحْدَى ثَلَاثٍ: إِمَّا أَنْ تُعَجَّلَ لَهُ دَعْوَتُهُ، وَإِمَّا أَنْ يَدْخِرَهَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ، وَإِمَّا أَنْ يَصْرِفَ عَنْهُ مِنَ السُّوءِ مِثْلَهَا﴾ حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ^(١)

(١) (رواه أحمد: (١١١٤٩)، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ، وَقَالَ الشَّيْخُ الْأَلْبَانِيُّ: هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ، أَنْظَر: (صَحِيحُ التَّرْغِيبِ وَالتَّرْهِيْبِ): (١٦٣٣))

واته: هیچ مسولمانیک نیه له خوا بیاریتهوه به پارانه وهیهك، پارانه و دهكه له خودی خویدا گوناح نه بیته، وه مایه ی پچرانی په یوه ندی خزمایه تی نه بی، نه وه خوا یه کیك له و سئ شتانه بو ئه و به نده یه ی خو ی دهکات:

(۱) یان نه وه تا نه و شته ی داوای دهکات یه کسه ر بو ی جیبه جیدهکات،.

(۲) یاخود بو ی هه لده گری و پاداشته که ی له دواړو ژدا ده داته وه.

(۳)- یان به قه دمر نه و شته باشه ی که داوای کردوه، خراپه یه کی ئی لاده دات، بو وینه: (داوای شتیکی باشی کردوه، خوا شته باشه که ی بو ناکات حیکمه تی خوا و ناخواری که ئه م کاره ی بو بکات، به لام به قه دمر نه و شته باشه یاخود زیاتریش خوا خراپه و به لای ئی لاده دات).

ئهم فهرمو وده یه نه وه ده که یه نی که ئینسان کاتیك که له خوا ده پاریته وه و خوا یه کسه ر وه لامی ناداته وه، واته: وه لامه که نابینی با نائومید نه بی، وهك: پیغه مبه ر ﷺ فهرمو ویه تی: {يُسْتَجَابُ لِأَحَدِكُمْ مَا لَمْ يَعْجَلْ، يَقُولُ: دَعَوْتُ فَلَمْ يُسْتَجَبْ لِي} حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۱)

واته: یه کیك له ئیوه وه لامی ده دریته وه، نه گه ر په له نه کات، ده ئی: له خوا پارامه وه به لام وه لامی نه بو و شته که ی بو نه کردم. با په له نه کات چونکه خوا سبحانه و تعالی له و کاته دا که خو ی به بهر ژه وه ندی دهرانی بو به نده ی خو ی، وه نه و شته ی که بو خو ی به چاکی دهرانی، ئاوا وه لامی ده داته وه، نهك نه وه ی که نه و دمه یو ی، چونکه ئینسان جاری وایه شتیك له خوا داوا دهکات، نه گه ر بو ی بکات زهره ری ئی دهکات، بو وینه: جاری

(۱) (رواه البخاري: (۵۹۸۱)، ومسلم: (۷۱۱۰)، عن أبي هريرة رضي الله عنه)

وايه باب يان دايك له مندالتيكي خوئی تووړه دهبی، يان كه سيك له خزميكي نيگه ران دهبی و دووعای خراپی لی دهكات، جا نه گهر خوا يه كسهر بوئی بكات، رهنه گه په شي مان بيته وه، بويه بوئی ناكات، كه واته: دهبی ئينسان ناثوميد نهبی، كاتئ كه راسته وخو وهلامی پارانه وهكهی نابینئ، بهلكو دلنيابی له وهی كه خوا پارانه وهكهی دهبيستی، وه به يه كيك له و سئ حالته ته داوايه كهی بو جئ به جئ دهكات، به لام ئیستا يه كسهر نا دوايی له و كاته دا كه خوا دهيه وئ، يا خود خراپه ی لی لاده دات، يان له قيامه تي پاداشتی ده داته وه.

وه دووعا گه وره ترين جوړی عياده ته و زورترين پاداشتی له نیو خو دا هه لگرتوه، چونكه سوننه تی هه موو پیغه مبه ران بووه، سه لامی خويان له سهر بی، وه وهك خوی زانا وشارمزا دهر باره يان ده فهرموئ:

﴿إِنَّهُمْ كَانُوا يُسْرِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَكَ رَغْبًا وَرَهْبًا
وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ﴾ (١٠) ﴿الأنبياء﴾.

ئجا نه گهر سهیری قورئان بكهين ده بينين خوی په روه ردگار به نارم زوودانه بهر وه سفيكي زور جوانی نه و كه سانه دهكات كه دووعا دهكهن، وهك فهرموويه تی: ﴿تَجَافَى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ﴾ (١٦) ﴿فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُمْ مِّن قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ (١٧) ﴿السجدة﴾.

واته: ته نيشتيان دوور دهكه ويته وه له جيگای خه وتنيان (له خه وه لدهستن و شهو نوئر دهكهن)، هاوارو نزا له په روه ردگاريان دهكهن به ترسو هيواو، وه له و رزق و روزهيهی پيمان داوون ده به خشن. ئجا هيچ

کهس نازانی چی شاراوته وه بویان له (بههشت دا که هوئی) که شبوونی
چاوانن نه م پاداشته (دهدرینه وه) به هوئی نه و کرده وانه ی که کردوویانه.
وه له کو تاییش ده لیم: دووعا کردن سیفه تی نه هلی بههشتیه کانه،
وهک خوای په نهانزان له سهر زاری بههشتیه کان ده فهرموئ:

﴿ إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ يَهْدِيهِمْ رَبُّهُمْ بِإِيمَانِهِمْ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ۝۱ دَعَوْنَهُمْ فِيهَا سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَتَحِيَّاتُهُمْ
فِيهَا سَلَامٌ ۝۱۰ وَأَخِرُ دَعَوْنَهُمْ أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝۱۰﴾ یونس،
{ عَنْ النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ (صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: «الدُّعَاءُ هُوَ الْعِبَادَةُ، ثُمَّ قَرَأَ: ﴿ وَقَالَ رَبُّكُمْ
ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ
﴾﴾ { غافر: حَدِيثٌ صَحِيحٌ ۱}

واته: نوعمانی کوپی به شیر خوا لئی رازی بی، ده لئ: بیستم
پیغه مبهری خوا ﷺ دهیغه رموو: پارانه وه خودی خوا په رستییه. واته:
به شیکی که وره و گرنگی خوا په رستی بریتییه له پارانه وه له خوا) پاشان
نه و نایه ته ی خوینده وه: ﴿ وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ... ﴾، واته:
نه ی خه لکینه په روه ردگارتان فهرموویه تی: ئیوه هاناو هاوار بو من بینن،
نه وه من دووعا و نراتان قبول ده که م...

{ عَنْ سَلْمَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «لَا يَرُدُّ
الْقَضَاءُ إِلَّا الدُّعَاءَ، وَلَا يَزِيدُ فِي الْعُمْرِ إِلَّا الْبِرُّ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ۲}

(۱) (رواه الترمذی: (۳۲۴۷)، وصححه العلامة الألبانی فی (صحيح الترغيب والترهيب):
(۱۶۲۷))

(۲) (رواه أحمد: (۱۸۳۷۸)، عن ثوبان، وحسنه العلامة الألبانی فی (السلسلة
الصحيحة): (۱۵۴)، دون وإن الرجل ليحرم...)

واته: سه لماني فارسي خوا ليی رازی بی، دهلی: پیغه مبهري خوا ﷺ فهرموویه تی: هیچ شتیك قهدهری خوا رَهت ناکاته وه جگه له دووعا، (دووعا قهدهر رَهت دهکاته وه، چونکه دووعاش به شیکه له قهدهری خوا: خوای په نهانزان شتیکی بریار داوه که نهو شته بی، له هه مان کاتدا بریاریشی داوه، که نه گهر نهو بهندهیه دووعای کرد نهو شته نابی)، وه هیچ شتیك ته مهن زیاد ناکات جگه له چاکه کاری.

{ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «لَا يُغْنِي حَذْرٌ مَنْ قَدَّرَ، وَالْدُّعَاءُ يَنْفَعُ مِمَّا نَزَلَ وَمِمَّا لَمْ يَنْزَلْ، وَإِنَّ الْبَلَاءَ لَيَنْزِلُ، فَيَنْتَلِقَاهُ الدُّعَاءُ، فَيُعْتَلِجَانِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(١)

واته: عائشه خوا ليی رازی بی، دهلی: پیغه مبهري خوا ﷺ فهرموویه تی: هیچ سوودی نیه وریا بوون و چه زهر کردن له قهدهر، وه دووعا سوودی ههیه بو نهو دی نیرواوه ته خوارو نهو دی نه نیرواوه ته خوار، وه بیگومان به لاو موصیبهت دیته خوار له گهل دووعا بهیهك دهگهن، مله لانی دهکهن ههتا رۆزی دواپی، (واته: ئەم دووعایه نهو به لاو موصیبهته راده گریو، وا دهکات جیبه جی نه بی).

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) «لَيْسَ شَيْءٌ أَكْرَمَ عَلَى اللَّهِ سُبْحَانَهُ مِنَ الدُّعَاءِ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(٢)

واته: نه بوو هور هیره خوا ليی رازی بی، دهلی: پیغه مبهري خوا ﷺ فهرموویه تی: هیچ شتیك نیه له دووعاو پارانه وه کردن به پزتر بی له لایهن خوای پاك و بیگهره، (دیاره ئینسانیش که دووعا دهکات به نه ندازهی شهرعی بوون و نواندن نه دهب تیدا ریزی له لای خوا ده بی).

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَسْتَجِيبَ اللَّهُ لَهُ عِنْدَ الشَّدَائِدِ وَالْكَرْبِ فَلْيُكْثِرِ الدُّعَاءَ فِي الرِّخَاءِ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(٣)

(١) (رَوَاهُ الْحَاكِمُ: (٢٨١٣)، (١٨١٣)، وَحَسَنَةُ الْعَلَامَةِ الْأَلْبَانِي فِي (صَحِيحِ الْجَامِعِ): ((٧٧٣٩))

(٢) (رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ: (٣٨١٩)، وَحَسَنَةُ الْعَلَامَةِ الْأَلْبَانِي فِي (صَحِيحِ سُنَنِ ابْنِ مَاجَةَ): ((٣٠٨٧))

(٣) (رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ: (٣٣٨٢)، وَحَسَنَةُ الْعَلَامَةِ الْأَلْبَانِي فِي (السَّلْسَلَةُ الصَّحِيحَةُ): ((٥٩٣))

واته: ئه‌بوو هورمه‌پره خوا لښی رازی بی، ده‌لئ: پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ فه‌رموویه‌تی: هه‌ر که‌سیک پښی خو‌شه له کاتی ته‌نگانه خوا وه‌لامی دووعای بداته‌وه، با له کاتی فه‌رحانی و دلخو‌شیدا زور دووعا بکات.

عن سلمان الفارسي رضي الله عنه: عن النبي (صلى الله عليه وسلم) قال: «ان الله تعالى حيي كريم، يستحي إذا رفع الرجل إليه يديه أن يردهما صفراً خائبين» { حديث صحيح^(۱)

واته: سه‌لمانی فارسی خوا لښی رازی بی، ده‌لئ: پیغه‌مبه‌ر ﷺ فه‌رموویه‌تی: بیگومان خوی به‌رز به‌شه‌رم و به‌پړزه، شه‌رم ده‌کات نه‌گه‌ر پیاوړیک ده‌سته‌کانی به‌رز بکاته‌وهو لښی بپاړښته‌وه ره‌تی بکاته‌وه، به به تالی، (واته: هه‌تمه‌ن وه‌لامی ده‌داته‌وه).

چه‌ند کات و شوینیک که دووعا‌کانی تی‌دا قبول ده‌بی^(۲)

بیگومان خوی په‌نه‌انزان له هه‌موو کاتی‌ک چاوی له به‌نده‌کانیه‌تی و دووعا و پارانه‌وه‌کانیشیان ده‌بیستی، وه وه‌لامی دووعا‌کانیشیان ده‌داته‌وه، به‌لام له‌گه‌ل نه‌وه‌شدا به ده‌قی فه‌رمایشتی پیغه‌مبه‌ری خو‌شه‌ویستمان ﷺ هه‌ندی‌ک کات تایبه‌ت کراون و ده‌ستنی‌شان کراون که پارانه‌وه‌کان تی‌یان دا زیاتر گیراده‌بن و زووتر وه‌لام ده‌درینه‌وه، دیاره خوی بی وینه پښی خو‌شه به‌نده‌کانی زیاتر له‌و کاتانه لښی بپاړښته‌وهو داواکاریه‌کانیان پښکه‌شی بکه‌ن، کاته‌کانیش بریتین له:

(۱)- شه‌وی قه‌در.

(۲)- کو‌تایی نیوه‌ی شه‌و (سی‌یه‌کی شه‌و).

(۳)- له پاش هه‌موو نو‌پړزه فه‌رزه‌کانه‌وه.

(۴)- له نیوان بانگ و قامه‌ت دا.

(۵)- کاتی‌ک له هه‌موو شه‌ویدا‌یه.

(۱) (رواه الترمذي: (۳۵۵۶)، وصحة العلامة الألباني في (صحيح الترغيب والترهيب): (۱۶۳۵))

(۲) هه‌لای موسلمان له زیکره‌کانی پو‌زانه‌و شه‌وانه‌دا.

(۶) - له کاتې بانگدان بو نوږه هه رزه گان.

(۷)۔ لہ کاتی باران بارین۔

(۸) له کاتی لیکرزانی سویای نیمانداران و کافران له جهاد دا

(۹) کاتیک له روژی ههینی دایه: وه راسترین گوته: له مه دا به به به که که کۆمانی که.

له کاته‌گانی عه‌سری روژی هه‌ینی، وه واریش بووه که ددگوچی له بهێدا

بی که نیمام له کاتی وتاردان دا دادنه نیشی تا نویر ده که ته و او دهی

(۱۰) له کاتي خواردنه وهی ئاوی (زهمزمه) له گهڼ نیه تیکي راست

(۱۱)- له ګړنووش دا (السجود).

(۱۲) له کاتی به خه‌به‌ر هاتن له شه‌وداو پارانه‌وه به سوینه‌تی (مستقر) له‌ه کانه‌دا

(۱۳) له سهر پاکیه تی (به دهستنوښ) نووستن و پاشان به خه بهر هاتن و یارانه وود.

(۱۴)۔ لہ کاتی پارانہ وہ بہ زیکری: (لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ).

(۱۵) - پارانه‌وهی مسوولمانان بۆ كهسيك پاش مردنى.

(۱۶) پارانه وه له دواى ستايشى خواو سه لاوات دان له سهر پيځمبهړ ^{صدي} له ته حيايت

12

(۱۷) له کاتی پارانېوه له خوا به ناوه گوره کې، وهك له فره مایشتیكدا هاتوه: | عن

أنس رضي الله عنه أنه كان مع رسول الله (صلى الله عليه وسلم) جالسا ورجل
يُصلي، ثم دعا اللهم إني أسألك بأن لك الحمد لا إله إلا أنت المنان بديع السموات
والأرض يا ذا الجلال والإكرام يا حي يا قيوم، فقال النبي (صلى الله عليه
وسلم): «لقد دعا الله باسمه العظيم الذي إذا دُعي به أجاب وإذا سُئل به أعطى»؛

١٠٠

١٠١

١٠٢

١٠٣

١٠٤

١٠٥

١٠٦

١٠٧

١٠٨

١٠٩

١١٠

١١١

١١٢

١١٣

١١٤

١١٥

١١٦

١١٧

١١٨

١١٩

١٢٠

١٢١

١٢٢

١٢٣

١٢٤

١٢٥

١٢٦

١٢٧

١٢٨

١٢٩

١٣٠

١٣١

١٣٢

١٣٣

١٣٤

١٣٥

١٣٦

١٣٧

١٣٨

١٣٩

١٤٠

١٤١

١٤٢

١٤٣

١٤٤

١٤٥

١٤٦

١٤٧

١٤٨

١٤٩

١٥٠

١٥١

١٥٢

١٥٣

١٥٤

١٥٥

١٥٦

١٥٧

١٥٨

١٥٩

١٦٠

١٦١

١٦٢

١٦٣

١٦٤

١٦٥

١٦٦

١٦٧

١٦٨

١٦٩

١٧٠

١٧١

١٧٢

١٧٣

١٧٤

١٧٥

١٧٦

١٧٧

١٧٨

١٧٩

١٨٠

١٨١

١٨٢

١٨٣

١٨٤

١٨٥

١٨٦

١٨٧

١٨٨

١٨٩

١٩٠

١٩١

١٩٢

١٩٣

١٩٤

١٩٥

١٩٦

١٩٧

١٩٨

١٩٩

٢٠٠

٢٠١

٢٠٢

٢٠٣

٢٠٤

٢٠٥

٢٠٦

٢٠٧

٢٠٨

٢٠٩

٢١٠

٢١١

٢١٢

٢١٣

٢١٤

٢١٥

٢١٦

٢١٧

٢١٨

٢١٩

٢٢٠

٢٢١

٢٢٢

٢٢٣

٢٢٤

٢٢٥

٢٢٦

٢٢٧

٢٢٨

٢٢٩

٢٣٠

٢٣١

٢٣٢

٢٣٣

٢٣٤

٢٣٥

٢٣٦

٢٣٧

٢٣٨

٢٣٩

٢٤٠

٢٤١

٢٤٢

٢٤٣

٢٤٤

٢٤٥

٢٤٦

٢٤٧

٢٤٨

٢٤٩

٢٥٠

٢٥١

٢٥٢

٢٥٣

٢٥٤

٢٥٥

٢٥٦

٢٥٧

٢٥٨

٢٥٩

٢٦٠

٢٦١

٢٦٢

٢٦٣

٢٦٤

٢٦٥

٢٦٦

٢٦٧

٢٦٨

٢٦٩

٢٧٠

٢٧١

٢٧٢

٢٧٣

٢٧٤

٢٧٥

٢٧٦

٢٧٧

٢٧٨

٢٧٩

٢٨٠

٢٨١

٢٨٢

٢٨٣

٢٨٤

٢٨٥

٢٨٦

٢٨٧

٢٨٨

٢٨٩

٢٩٠

٢٩١

٢٩٢

٢٩٣

٢٩٤

٢٩٥

٢٩٦

٢٩٧

٢٩٨

٢٩٩

٣٠٠

٣٠١

٣٠٢

٣٠٣

٣٠٤

٣٠٥

٣٠٦

٣٠٧

٣٠٨

٣٠٩

٣١٠

٣١١

٣١٢

٣١٣

٣١٤

٣١٥

٣١٦

٣١٧

٣١٨

٣١٩

٣٢٠

٣٢١

٣٢٢

٣٢٣

٣٢٤

٣٢٥

٣٢٦

٣٢٧

٣٢٨

٣٢٩

٣٣٠

٣٣١

٣٣٢

٣٣٣

٣٣٤

٣٣٥

٣٣٦

٣٣٧

٣٣٨

٣٣٩

٣٤٠

٣٤١

٣٤٢

٣٤٣

٣٤٤

٣٤٥

٣٤٦

٣٤٧

٣٤٨

٣٤٩

٣٥٠

٣٥١

٣٥٢

٣٥٣

٣٥٤

٣٥٥

٣٥٦

٣٥٧

٣٥٨

٣٥٩

٣٦٠

٣٦١

٣٦٢

٣٦٣

٣٦٤

٣٦٥

٣٦٦

٣٦٧

٣٦٨

٣٦٩

٣٧٠

٣٧١

٣٧٢

٣٧٣

٣٧٤

٣٧٥

٣٧٦

٣٧٧

٣٧٨

٣٧٩

٣٨٠

٣٨١

٣٨٢

٣٨٣

٣٨٤

٣٨٥

٣٨٦

٣٨٧

٣٨٨

٣٨٩

٣٩٠

٣٩١

٣٩٢

٣٩٣

٣٩٤

٣٩٥

٣٩٦

٣٩٧

٣٩٨

٣٩٩

٤٠٠

٤٠١

٤٠٢

٤٠٣

٤٠٤

٤٠٥

٤٠٦

٤٠٧

٤٠٨

٤٠٩

٤١٠

٤١١

٤١٢

٤١٣

٤١٤

٤١٥

٤١٦

٤١٧

٤١٨

٤١٩

٤٢٠

٤٢١

٤٢٢

٤٢٣

٤٢٤

٤٢٥

٤٢٦

٤٢٧

٤٢٨

٤٢٩

٤٣٠

٤٣١

٤٣٢

٤٣٣

٤٣٤

٤٣٥

٤٣٦

٤٣٧

٤٣٨

٤٣٩

٤٤٠

٤٤١

٤٤٢

٤٤٣

٤٤٤

٤٤٥

٤٤٦

٤٤٧

٤٤٨

٤٤٩

٤٥٠

٤٥١

٤٥٢

٤٥٣

٤٥٤

٤٥٥

٤٥٦

٤٥٧

٤٥٨

٤٥٩

٤٦٠

٤٦١

٤٦٢

٤٦٣

٤٦٤

٤٦٥

٤٦٦

٤٦٧

٤٦٨

٤٦٩

٤٧٠

٤٧١

٤

واته: تهنهس خوا لیی رازی بی، له گهل پیغه مبه ر عَلَيْهِ السَّلَام دانیشته، پیاویکیش نویری

کردود یاشان دووعای کردهوگو تووویه تی: خویه من دهپاریمه و هو داوات ئی دهکم

(١) (رواه أبو داود: (١: ٩٧)، وصححه العلامة الإلباني في (صحيح سنن أبي داود):

((1342))

به وهی که سوپاس و ستایش هر بۆ تویه، هیچ په ستر او یك نیه به ههق جگه له تۆ،
ته نهاو بی هاوه لی، خاوه نی فزل و منه تی. ئه ی به دیهینه ری ئاسمانه کان و زهوی! ئه ی
خاوه ن پایه ی به رزو ریز! ئه ی زیندووی مشوورگی ری هه ل سوورپینه ری بونه وه!
پیغه مبه ر ﷺ فهرمووی: ئه وه داوای له خوا کرد به ناوه گه وره که ی، ئه و ناوه ی که
ئه گهر دووعای پیبکری وه لام دهریته وه، وه ئه گهر داوای پیبکری ده به خشری.

(۱۸) پارانه وهی مسوئمان بۆ (براو خوشکی) مسوئمانی به په نهانی.

(۱۹) پارانه وه له رۆژی عه رفه، له عه رفه.

(۲۰) پارانه وه له مانگی رهمه زان دا.

(۲۱) له کاتی گۆبونه وهی مسوئمانان له گۆری زیکرا.

(۲۲) پارانه وه له کاتی تووش بوون به موصیبه ت، به گوته ی: (إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ
رَاجِعُونَ، اللَّهُمَّ عِنْدَكَ أَحْتَسِبُ مُصِيبَتِي فَاجِرْنِي فِيهَا وَأَبْدِلْ لِي خَيْرًا مِنْهَا).

(۲۳) پارانه وه له کاتی رووکردنی دل بۆ لای خوای گه وره و تاوسه ندنی دلسۆزی
(الإخلاص).

(۲۴) پارانه وهی سته م لیکراو، له و که سه ی سته می لیکردوه.

(۲۵) پارانه وهی بابو دایک له مندا له که یان به چاک و خراپ.

(۲۶) پارانه وهی گه شتیار (المسافر).

(۲۷) پارانه وهی رۆزووه وان هه تا به ربانگ ده کاته وه.

(۲۸) پارانه وهی رۆزووه وان له کاتی به ربانگ کردنه وه دا.

(۲۹) پارانه وهی ناچارو لیقه و ماو پیگیراو.

(۳۰) پارانه وهی پی شه وای دادگهر (الإمام العادل).

(۳۱) پارانه وهی کور و کچی چاکه کارو صالح بۆ دایک و بابی.

(۳۲) پارانه وه له دوا ی ده ست نو یژ، ئه گهر پارایه وه به سوننه تی (مأثور) ئه و کاته.

(۳۳) پارانه وهی دوا ی ره جم کردنی (الجمرة الصغرى).

(۳۴) پارانه وهی دوا ی ره جم کردنی (الجمرة الوسطى).

(۲۵) - پارانه وه له ناو که عبه.

(۲۶) - پارانه وه له سه ر سه فا.

(۲۷) - پارانه وه له سه ر مه روه.

(۲۸) - پارانه وه له لای مه شعری چه رام (المشعر الحرام) دا.

وه له بهر ئه وهی زۆربهی فهرمایشته کان که دهربارهی کاتی وه لامدانه وهی دوو عاکانن خووی له سی و ههشت خال ده بینیتته وه له م کتیبه باسکراون و هینراون، جا بو زیاتر درێژنه بوونه وهی بابه ته که لیژدا هه ر ته نیا به کورتیی و پوختیی دهقه کوردیه کهی ئاماژهمان پیدان و به لگه کانمان راسته وخو باس نه کردن، هه رچه نده دواتر هه ندیک له وه فهرموودانه مان به دهقه عه ره بیه که وه هیناوه، به لام دیاره نه و جوړه ریکخستنه ش سوودی زیاتری ده بی بو هه ر که سی که ناتوانی وه ک پیویست به دواي ئه م بابه ته بگه ری، وه دیسان بو که سی که ورد ده بیته وه له راستی و ناراستی نه و فهرموودانه ی که باسکراوه هه ر جیگای که ئک و سووده، چونکه ئیمه له سه ره تای ئه م کتیبه دا به یانی ئه وه مان کردوه ئه م کتیبه ان شاء الله دووره له فهرمووده ی (ضعیف)، هه ولدراوه جیگای متمانه و پشت پیبه ستنی هه موو مسولمانیکی دل سوژو به سوژ بیت.

{ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «إِذَا نُودِيَ بِالصَّلَاةِ فَتَحَتِ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَاسْتُجِيبَ الدُّعَاءُ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: ئه نه سی کوری مالیک خوا لیی رازی بی، له پیغه مبه ره وه ^{صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ} ده گیریتته وه که فهرموویه تی: کاتیک بانگیژرا بو نویژ دهرگاکانی به ههشت ده کرینه وه دوو عاو پارانه وه وه لام دهری نه وه.

{ عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «ثَلَاثَانِ لَا تُرَدَّانِ: عِنْدَ النَّدَاءِ وَ عِنْدَ الْبَاسِ حِينَ يُلْجَمُ بَعْضُهُمْ بَعْضًا» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

(۱) (رواه أبو يعلى: (۴۰۷۲)، وصححه العلامة الألباني في (السلسلة الصحيحة):

((۱۴۱۳))

(۲) (رواه أبو داود: (۲۵۴۰)، وصححه العلامة الألباني في (المشكاة): (۶۷۲))

واته: سه هلی کورپی سه عد خوا لیی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا ﷺ
 فهرموویه تی: له دوو کاتدا دووعاو پارانه وه رمت ناکرینه وه، له کاتی بانگدان، ود له کاتی
 پرووبه پروو بوونه وه له (جهنگ) دا که سوپای برواداران و سوپای کافران به یه کدا دده دن.
 { عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):
 «لَا يَزِدُّ الدُّعَاءَ بَيْنَ الْأَذَانِ وَالْإِقَامَةِ» } حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۱)

واته: نه نه سی کورپی مالیک خوا لیی رازی بی، له پیغه مبهردوه ﷺ دهگیریتته وه که
 فهرموویه تی: دووعاو پارانه وهی نیوان بانگو قامهت رمت ناکریتته وه (واته: ودرده گیری).
 { عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «إِذَا
 سَمِعْتُمْ صِيَاحَ الدِّيَكَةِ، فَاسْأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ، فَإِنَّهَا رَأَتْ مَلَكًا، وَإِذَا سَمِعْتُمْ نَهْيَ
 الْجَمَارِ، فَتَعَوَّذُوا بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ، فَإِنَّهُ رَأَى شَيْطَانًا» } حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۲)

واته: نه بوو هوریه ره خوا لیی رازی بی، دهلی: پیغه مبهر ﷺ فهرموویه تی: نه گهر
 گویتان له خویندنی که له شیر بوو داوای پایه ی خوای پی بکه ن، چونکه بیگومان نه و
 فریشته ی بینیه، وه نه گهر گویتان له زهره ی گوئ دریز بوو په نا بگرن به خوای
 پاریزمر له شهیتان، چونکه شهیتانی بینیه.

زورترین دووعاو پارانه وهی پیغه مبهر ﷺ چ بووه ؟

{ عَنْ أَنَسِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ أَكْثَرُ دُعَاءِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):
 «اللَّهُمَّ رَبَّنَا! آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً، وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً، وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ» } حَدِيثٌ
 صَحِيحٌ^(۳)

واته: نه نه س خوا لیی رازی بی، دهلی: زورترین دووعای پیغه مبهر ﷺ نه وه بوو:
 (اللَّهُمَّ رَبَّنَا! آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً، وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً، وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ)، واته: نه ی
 خوایه، په رودر دگارمان! له دنیا دا چاکه و له دواړو ژیشدا چاکه مان بده یه وه و له سزاو
 نازاری ناگر بمان پاریزه.

(۱) (زواة أبو داود: (۵۲۱)، وصححه العلامة الألباني في (المشكاة): ((۶۷۱))

(۲) (متفق عليه، البخاري: (۳۱۲۷)، واللفظ له، ومسلم: (۷۰۹۶))

(۳) (زواة البخاري: (۶۰۲۶)، ومسلم: (۷۰۱۷))

دووعای سى جوړه که س رږت ناکړیته وه

{ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ لَا تُرَدُّ: دَعْوَةُ الْوَالِدِ، وَدَعْوَةُ الصَّائِمِ، وَدَعْوَةُ الْمُسَافِرِ» } حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۱)

واته: نه نه سى کورې مالیک خوا لیې رازی بى، دهلى: پیغه مبهري خوا صلى الله عليه وسلم فهرموویه تی: سى دووعا هه ن رږت ناکړیته وه: دووعای دایک و باب، وه دووعای رږزووه وان، وه دووعای گه شتیارو رږبووار.

داوا کردنى به هه شت و په ناگرتن له دوزخ

{ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَنْ سَأَلَ اللَّهَ الْجَنَّةَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، قَالَتِ الْجَنَّةُ: اللَّهُمَّ! ادْخِلْهُ الْجَنَّةَ، وَمَنْ اسْتَجَارَ مِنَ النَّارِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ قَالَتِ النَّارُ اللَّهُمَّ! أَجِرْهُ مِنَ النَّارِ» } حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۲)

واته: نه نه سى کورې مالیک خوا لیې رازی بى، دهلى: پیغه مبهري خوا صلى الله عليه وسلم فهرموویه تی: ههر که سیك (له ناخى دلیه وه) داواى به هه شت له خوا بکات، به هه شت دهلى: نهى خوايه! بیه نیو به هه شت، وه ههر که سیکیش سى جار ان په نا به خوا بگرى له چوونه نیو ناگر، ناگر (واته: جهه نه نه م) دهلى: نهى خوايه! بیپاریزه و چه پالهی بده له ناگر.

(۱) (رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي الْكُفْرِ): (٦١٨٥)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِي فِي (السَّلْسَلَةِ الصَّحِيحَةِ): ((١٧٩٧))

(۲) (رَوَاهُ ابْنُ مَاجَهَ): (٤٣٤٠)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِي فِي (صَحِيحِ الْجَامِعِ): ((٦٢٧٥))

پایه و پاداشتی

دووعا کردن بو مسؤلمانان

{ عَنْ أُمِّ كُرَيْزٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «دَعَا الرَّجُلُ لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ مُسْتَجَابَةً وَمَلَكَ عِنْدَ رَبِّهِ يَقُولُ: آمِينَ وَلَكَ بِمِثْلِ ذَلِكَ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: ئوممی که ردز خوا لیی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا ﷺ فهرموویه تی: دووعای پیاو له پاشمله بو براکهی له په نهان وهرگیراوه، وه فریشته یه که له لای سهریه تی و دهلی: (خوایه) قبولی بکه. وه بو توش به وینهی ئه وه (واته: ئه وه فریشته هه مان دووعای بو که سی به رانبهر دهکات).

{ عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، إِذَا آتَاهُ طَالِبٌ حَاجَةً أَقْبَلَ عَلَى جُلْسَانِهِ، فَقَالَ: «اشْفَعُوا فَلْتُؤْجَرُوا وَلِيَقْضِيَ اللَّهُ عَلَى لِسَانِ نَبِيِّهِ مَا أَحَبَّ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

واته: ئه بوو مووسا خوا لیی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا ﷺ عاده تی وابوو نه گهر یه کی که بهاتبایه لای بو پیویستی که داوی شتی کی کردبایه، پرووی له کوره کهی ددکردو دهیغه رموو: تکای بو بکه و پاداشتی خوتان وهر بگرن، ئه وهی خوا چهز بکات له سهر زاری پیغه مبهره کهی جیبه جی دهکات.

{ عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: «مَنْ اسْتَغْفَرَ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ مُؤْمِنٍ وَمُؤْمِنَةٍ حَسَنَةً» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۳)

(۱) (رواذاً أبي بكر الشافعي في (الفوائد المنتخبة الشهير بالغيلانيات): (۵۸۸)، وصححه العلامة الألباني في (صحيح الجامع): (۳۳۸۱)

(۲) (متفق عليه: البخاري: (۷۰۳۸)، ومسلم: (۶۸۵۸))

(۳) (مسند الشاميين: (۲۱۵۵)، وحسنه العلامة الألباني في (صحيح الجامع): (۶۰۲۶)).

واته: عوبادهی کوری صامیت خوا لی رازی بی، دهلی: گویم له پیغه مبهری خوا ^{صَلَّى} بوو دهیغه رموو: ههر که سیک (له خوا بپاریته وهو) داوی لی خوشبوون بو ئیماندارانی پیاوو ئافرمت بکات به ئەندازهی ژمارهی ئیماندارانی پیاوو ئافرمت خوا چاکه ی بو دهنووسی.

که واته: یانی ئەگەر توی مسوڵمان بلئی ئەی خوا ی لیبووردهو به به زهیی! ئەی پهروهر دگاری میهره بانم! لی ت ده پاریمه وهو تکات لی ده کهم به به خشندهیی و به زدییه فره وانه کهت له مسوڵمانان خوشبی، ههر که له ناخی دل وه ئەم دووعایهت کرد، راسته وخو به ئەندازهی ژمارهی هه موو مسوڵمانان پاداشتت بو دهنووسی!!

{ عَنْ أُمِّ الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: حَدَّثَنِي سَيِّدِي أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: «مَنْ دَعَا لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ، قَالَ الْمَلِكُ الْمُوَكَّلُ بِهِ: آمِينَ، وَلَكَ بِمِثْلٍ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: ئوممو دهر داء خوا لی رازی بی، دهلی: گه وره کهم بو ی گیرامه وه (واته: پیاوه کهم، که ده کاته: باوکی دهر داء، خوا لیان رازی بی) که ئەو گوئی له پیغه مبهری خوا ^{صَلَّى} بووه فره موویه تی: ههر که سیک دووعا له پاشمله بو برا که ی بکات به په نهانی، فریشته یه کی راسپی رراو به وه وه دهلی: (خوایه) قبوولی بکه، وه بو توش به وینه ی ئەوه.

{ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «مَا مِنْ مَيِّتٍ يُصَلِّي عَلَيْهِ أُمَّةٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ، يَبْلُغُونَ مِائَةً، كُلُّهُمْ يَشْفَعُونَ لَهُ إِلَّا شَفَعُوا فِيهِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

واته: عائشه خوا لی رازی بی، دهلی: پیغه مبهر ^{صَلَّى} فره موویه تی: هیچ مردوویه ک نیه، که کۆمه لیک له مسوڵمانان نویری له سه ر بکه ن، ژماره یان بگاته سه د که سو هه موویان دووعای بو بکه ن مه گه ر دووعاکه یان بو وهر ده گیر، (واته: حه تمه ن دووعاکه یان بو ئەو مردوه قبوول ده بی له لایه ن خوا ی پهروهر دگاره وه).

(۱) (رَوَاهُ مُسْلِمٌ: (۷۱۰۴)).

(۲) (رَوَاهُ أَحْمَدُ بِرَقْمٍ: (۱۳۸۳۱)، وَمُسْلِمٌ: (۹۴۷)).

پایه و پاداشتی

دووعای کوئیای شهو

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «يَنْزِلُ رَبُّنَا تَبَارَكَ وَتَعَالَى كُلَّ لَيْلَةٍ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا، حِينَ يَبْقَى ثُلُثُ اللَّيْلِ الْآخِرِ يَقُولُ: مَنْ يَدْعُونِي فَأَسْتَجِيبَ لَهُ، مَنْ يَسْأَلُنِي فَأُعْطِيَهُ، مَنْ يَسْتَغْفِرُنِي فَأَغْفِرَ لَهُ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: نه بوو هورپهړه خوا لیلی رازی بی، ده لی: پیغه مبهړ ﷺ فهرموویه تی: په روهردگارمان (تبارک و تعالی) هه موو شهو یك دده به زی و دیته ئاسمانی دنیا، له کاتی کدا که سییه کی کوئیای شهو دهمینی، دهفه رموی: کی دووعا دهکات؟ وهلامی ددهمه وه، کی داوام لی بکات؟ پیی بهه خشم، کی داوا ی لی خوشبوونم لی دهکات؟ لیلی خوش دهم.

{ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَا: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «إِنَّ اللَّهَ يُمَهِّلُ، حَتَّى إِذَا ذَهَبَ ثُلُثُ اللَّيْلِ الْأَوَّلِ، نَزَلَ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا فَيَقُولُ: هَلْ مِنْ مُسْتَغْفِرٍ، هَلْ مِنْ تَائِبٍ، هَلْ مِنْ سَائِلٍ، هَلْ مِنْ دَاعٍ، حَتَّى يَنْفَجِرَ الْفَجْرُ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

واته: نه بوو سه عیدی خودری و نه بوو هورپهړه خوا لییان رازی بی، ده لین: پیغه مبهړی خوا ﷺ فهرموویه تی: بیگومان خوا ماوه دده هه تا سی بهشی یه که می شهو دهروات، ئنجا دده به زیت بو ئاسمانی دنیا و دهفه رموی: ئایا کهس هه یه داوا ی لی خوشبوون بکات؟ ئایا کهس هه یه توبه بکات؟ ئایا کهس هه یه داوا بکات و پرسیار بکات؟ ئایا کهس هه یه دووعا بکات، هه تا روژ هه لئی.

(۱) (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ، الْبُخَارِيُّ: (۱۰۹۴) وَاللَّفْظُ لَهُ، وَمُسْلِمٌ: (۱۸۰۸))

(۲) (رَوَاهُ مُسْلِمٌ: (۱۸۱۳))

وه لامي دووعاو پارانه وهی ستهم ليکراو

{ عَنْ خُزَيْمَةَ بْنِ ثَابِتٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «اتَّقُوا دَعْوَةَ الْمَظْلُومِ، فَإِنَّهَا تُحْمَلُ عَلَى الْغَمَامِ، يَقُولُ اللَّهُ جَلَّ جَلَالُهُ: وَعِزَّتِي! وَجَلَالِي! لَا نُصْرَتَكَ وَلَوْ بَعْدَ حَيْنٍ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۱)

واته: خوزيمه ی کوری تابیت خوا لیی رازی بی، ده لی: پیغه مبهری خوا صلی الله علیه وسلم فهرموویه تی: خۆتان بیاریزن له دووعای ستهم لیکراو، چونکه بیگومان دووعاکه ی هه لده گیر ی له سهر ههور، وه خوا (جَلَّ جَلَالُهُ) ده فهرمو ی: به عیززه تو شکویم! سهر تده خه م نه گهر بو ماوهیه کیشی پی بجیت.

{ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «اتَّقُوا دَعْوَةَ الْمَظْلُومِ وَإِنْ كَانَ كَافِرًا فَإِنَّهُ لَيُسْأَلُنَّ عَنْهَا جَبَابٌ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ^(۲)

واته: نه نه سی کوری مالیک خوا لیی رازی بی، ده لی: پیغه مبهری خوا صلی الله علیه وسلم فهرموویه تی: خۆتان بیاریزن له دووعای ستهم لیکراو نه گهر هاتوو کافریش بوو، چونکه هیچ په ردهیه ک نیه له نیوان (دووعاو قبوول بوونه که ی).

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «دَعْوَةُ الْمَظْلُومِ مُسْتَجَابَةٌ وَإِنْ كَانَ فَاجِرًا فَفُجُورُهُ عَلَى نَفْسِهِ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ^(۳)

واته: نه بوو هوریه ره خوا لیی رازی بی، ده لی: پیغه مبهر صلی الله علیه وسلم فهرموویه تی: دووعای ستهم لیکراو وه لام دهریته وه نه گهر که سیکی خراپیش بی، چونکه خراپه که ی ته نیا بو نه فسی خویه تی.

(۱) (رواه الطبرانی (۳۷۱۸)، وصححه العلامة الألبانی فی (السلسلة الصحيحة): ((۸۷۰))

(۲) (رواه أحمد: (۱۲۵۷۱)، وحسنه العلامة الألبانی فی (السلسلة الصحيحة): (۷۶۷))

(۳) (رواه أحمد: (۷۶۷)، وحسنه العلامة الألبانی فی (صحيح الجامع): (۳۳۸۲))

دووعای کاتی گرفتاری و ناره حه تی

{ عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ عُمَيْسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) بِأَذْنِي هَاتَيْنِ يَقُولُ: «مَنْ أَصَابَهُ هُمٌّ أَوْ غَمٌّ أَوْ سُقَمٌ أَوْ شِدَّةٌ، فَقَالَ: اللَّهُ رَبِّي لَا شَرِيكَ لَهُ كُشِفَ ذَلِكَ عَنْهُ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۱)

واته: نه سمائی کچی عوممهیس خوا لئی رازی بی، دهلی: به ههردوو گوئییه کانم بیستم له پیغه مبهری خوا ^{صلی الله علیه و آله} دهیفرموو: هه رکه سیك تووشی خهفەت، یان دلته نگیی، یان به ژارهیهك، یان نه خووشی و ناره حه تی بی و بلی: ته نیا خوایه پهرومردگارم، وه هیج هاوہلی نین، نه وه خوا له سهری لاده بات.

{ عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ عُمَيْسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: عَلَّمَنِي رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) كَلِمَاتٍ أَقُولُهُنَّ عِنْدَ الْكَرْبِ: «اللَّهُ اللَّهُ رَبِّي لَا أُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲).

واته: نه سمائی کچی عوممهیس خوا لئی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا ^{صلی الله علیه و آله} چەند وشهیه کی فیړکردووم، که له کاتی ناخووشی و گرفتاری بیلیم: (خوایه خوایه پهرومردگارم، هیج هاو به شیکی بو دانانیم).

{ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) كَانَ يَقُولُ عِنْدَ الْكَرْبِ: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَظِيمُ الْحَلِيمُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَرَبُّ الْأَرْضِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۳).

واته: عه بدوللای کوری عه عباس خوا له خوئی و بابی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا ^{صلی الله علیه و آله} له کاتی ناخووشی و ناره حه تی دا دهیگوت: هیج په رستراویك نیه به ههق جگه له خوای مهزن و هییدی و مهند. هیج په رستراویك نیه به ههق جگه له پهرومردگاری عه رشی مهزن، هیج په رستراویك نیه به ههق جگه له پهرومردگاری ناسمانه کان و پهرومردگاری زهوی و پهرومردگاری عه رشی بهریر.

(۱) (رَوَاهُ الطَّبْرَانِيُّ فِي (الْكَبِيرِ): (۳۹۶)، وَحَسَنَةُ الْعَلَامَةِ الْأَلْبَانِيِّ فِي (صَحِيحِ الْجَامِعِ): ((۶۰۴۰)).

(۲) (رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ: (۳۸۸۲)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِيُّ فِي (صَحِيحِ الْجَامِعِ): ((۳۱۳۲)).

(۳) (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ: (۵۹۸۶)).

بەشى سىيەم

پايە و پاداشتى

صداقە
علیہ
وسلام

صەلاۋات ناردن بۆيىغە مېەر

پایه و پاداشتی سه لاوات ناردن بو پیغمبر ﷺ

واتاو پیناسه (الصلاة)

(۱)- له نه سلی زمان دا:

(الصلاة في اللغة: هي الدعاء والتبريك والتمجيد) واته: (صلاة) له نه سلی زمان دا به مانای پارانه وهو به ییزکردن و به بهرزگرتن دی، (يُقَالُ صَلَّيْتُ عَلَيْهِ أَي دَعَوْتُ لَهُ وَزَكَّيْتُهُ) دهگوتری سه لاواتم لیدا، واته: بو ی پارامه وه به پاک و چاکم دانا، وهك خوی پهر و مردگار له قورئانی بهرزو بهریزیش دا له و باره وه به پیغمبر ﷺ ده فهرموی: ﴿وَصَلِّ عَلَيْهِمْ إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ﴾ ۱۳ التوبة، واته: دووعای دابارینی ره حمهت بکه بو یان (واته: بو ئیمانداران) نه گهر مردیشن نویژیان له سه ر بکه چونکه بیگومان دووعاو نویژی تو مایه ی ئارامی یه بو یان، ههروه ها پیغمبریه ری خوا ﷺ له فهرمایشتیکدا فهرموویه تی: ﴿إِذَا دُعِيَ أَحَدُكُمْ إِلَى طَعَامٍ فَلْيُجِبْ، فَإِنْ كَانَ مُفْطَرًّا فَلْيَأْكُلْ، وَإِنْ كَانَ صَائِمًا فَلْيُصَلِّ﴾ حَدِيثٌ صَحِيحٌ

واته: نه گهر یه کیکتان بو خواردنی بانگهیشت کرا، با وه لام بداته وه، وه نه گهر به رۆژووش بوو، با دووعا بو دهعه و ته که ر بکات (واته: بیاریته وه بلئ: خوا پاداشتی خیرت بداته وه).

(ب)- له زاراوی شه رعدا:

(الصلاة: هي عبادة تشتمل على أقوال وأفعال مخصوصة تفتح بالتكبير وتختتم بالتسليم) (صلاة) بریتییه له و عیبادته ی که هه موو نه و گوفتار و کرداره تاییه تیانه دهگریته وه که به ته کیر کردن دهست پی

(۱) (رَوَاهُ مُسْلِمٌ: (۳۵۹۱)، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ)

دهکاو به سه لام دانه وه کو تای دی، که نه ویش پی ده گوتری: نویژ،
(والمُرَادُ بِالْأَقْوَالِ: التَّكْبِيرُ وَالْقِرَاءَةُ وَالتَّسْبِيحُ وَالذُّعَاءُ، وَنَحْوَ ذَلِكَ)
دیاره مه به ستیش له گو فتارو قسه کان بریتیه له: ته کیر کردن و
خویندن قورپان و به پاک گرتنی خواو و وینه ی ته وانه (والمُرَادُ
بِالْأَفْعَالِ: الْقِيَامُ وَالرَّكُوعُ وَالسُّجُودُ وَالْجُلُوسُ وَنَحْوَ ذَلِكَ) وه
مه به ستیش له کردار ه کان بریتیه له: راوه ستان و چه مینه وه و کرنووش
بردن و دانیشتن و وینه ی ته وانه.

چونیه تی سه لاوات دان له سهر پیغه مبه^{صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ}

{اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ
وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ
مُحَمَّدٍ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ}
حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۱)

خوایه! درودو ره حمهت برپژره بو سهر موحه ممهد، وه خزم و کهسانی
شوینکه وتووی، هه وهک چۆن درودو ره حمهتت پڑانده سهر ئیبراهیم و
خزم و کهسانی شوینکه وتووی، بیگومان تو سوپاسکراوو خاوهن شکوو
پژیت، خوایه! پیژو بهر هکهت برپژره سهر موحه ممهد، وه خزم و کهسانی
شوینکه وتووی، هه وهک چۆن پیژو بهر هکهتت پڑانده سهر ئیبراهیم و
خزم و کهسانی شوینکه وتووی، بهراستی تو سوپاسکراوو خاوهن شکوو
پژیت.

(۱) (رواه البخاری: (۵۹۹۶)، ومسلم: (۹۳۵) عَنْ كُثْبُ بْنِ عُجْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ)

مانای سه لاوات له لایه ن

خواو فریشته و مسوئلمانانه وه:

سه لاوات ناردن له لایه ن هه ر یه کیك له: خوا ی بی وینه و، فریشته به ریزه کان و، مسوئلمانانه وه سی مانای جیاوازی هه ن، كه ئیمه به كورتی باسی ده كه یه ن بۆ ئه وه ی هه ر كاتیك گویمان لی بوو كه باسی سه لاوات دان له لایه ن هه ر یه کیك یانه وه كرا وهك خوی تییبگه یه ن:

یه كه م: به نسبت خوا ی بی وینه كه سه لاوات ده نیری بۆ پیغه مبه ری خوی و، وه بۆ مسوئلمانان، (راغب الأصفهانی) گو تو ویه تی: (وَصَلَاةُ اللَّهِ لِلْمُسْلِمِينَ هُوَ فِي التَّحْقِيقِ: تَرْكِتُهُ إِيَّاهُمْ)، سه لاواتی خوا بۆ مسوئلمانان بریتیه له وه كه خوا پاك و، چاکیان بكات و، پله یان به رزبكات ه وه گه شه یان پی بدات.

دوو وه: (وَمِنَ الْمَلَائِكَةِ هِيَ الدُّعَاءُ وَالِاسْتِغْفَارُ كَمَا هِيَ مِنَ النَّاسِ) وه سه لاواتی فریشتان بریتیه له پارانه وه یان، وه داوا ی لیبوردن و لیخو شبوون گردنیان بۆ مسوئلمانان له خوا سبحانه و تعالی، هه ر وهك خه لك ئاوا دوو عاو پارانه وه بۆ یه كدی ده كه ن له لای خوا.

سییه م: هه ر وه ها خه لكیش كه سه له وات ده نیرین بۆ پیغه مبه ر ﷺ، واته: بۆی ده پارینه وه كه خوا پله و پایه و مه نزلگای به رزتر بکاته وه هه م له دنیا، هه م له دواړو ژ.

بیگومان ناردنی سه لاوات یه کیكه له نیشانه دیاره کانی وه فای ئینسانی ئیماندار بۆ پیغه مبه ری خوا ﷺ، ئنجا سه لاوات دان بۆ پیغه مبه ر ﷺ جگه له وه ی له هه ندی کات دا پیویست کراوه كه بۆی بنیردری، ته نانه ت کراوه به روکنیکی گه وره ی یه کیك له واجباته هه ره گه وره کان كه رۆژانه پینج جار ئه نجام ده درین، كه ئه ویش بریتیه له نویت، دیاره ئه وه نه گه ر

ههر نویژه فهرزه کان بکری، جگه له نویژی سوننه ته! وه ته حیات به کو
 دهنگ (اجماع) ی زانایانی ئیسلام بریتیه له روکنیکی نویژ، وه هر
 واجبیک روکنیکی ناته و او بی، دیاره و مرناگیری، ههروهک چوون خویندنی
 سوورپه تی (فاتحه) روکنیکه له نویژ نه گهر نه خوینری له نویژ نه وه
 نویژه که ی ناته و او وه، وهک له فهرمووده ی (صحیح) ی پیغه مبهری خوا
 ﷺ دا هاتوو: { عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «مَنْ صَلَّى صَلَاةً لَمْ يقرأ فِيهَا بِأَمِّ الْقُرْآنِ فَهُوَ خِدَاجٌ
 (ثَلَاثًا) غَيْرُ تَمَامٍ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: نه بوو هورپه ره خوا لی ی رازی بی، ده لی: پیغه مبهری ﷺ
 فهرموویه تی: هر که سیك نویژ بکات سوورپه تی فاتحه ی تیدا نه خوینی
 نه وه نویژه که ی ناته و او وه، نویژه که ی ناته و او وه، نویژه که ی ناته و او وه،
 (دوایش بو دنیای فهرمووی: (غیر تَمَام) واته: نویژه که ی ناته و او وه، هر
 بویه ش زور له زانایان جگه له (أبو حنیفة) رهحه تی خویان لی بیت
 رایان وایه که له هه موو رکاتیك دا فهرزه سوورپه تی (الفاتحة) بخویندری،
 نه گهرنا نه نویژه بهرنا که وی.

جا بیینه وه سه ره سلی مه به ست، که ناردنی سه لاواته له نویژ له
 کاتی خویندنی ته حیات، دیاره واجب، پاشان خوی بهروردگار به
 شیوه ی فهرمان داوای له ئیمانداران کردوه، سه لاوات بو پیغه مبهری
 خاتهم ﷺ بنیرن، وهک له سوورپه تی (الأحزاب) فهرموویه تی: ﴿إِنَّ اللَّهَ
 وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

واته: بیگومان خواو فریشته کان سه لاوات ددهن له سه ر پیغه مبه ر
(ﷺ) نهی نه وانهی برواتان هی ناوه! نیوهش سه لات و سه لامی زوری
له سه ر بدهن.

وه سه لات و سه لام ناردن دیاره به شیکی گه وره و گرنگی زیگری خوا
کردنه، وه خوی په روه ردگاریش له و باره وه فه رموو یه تی:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا ﴿٤١﴾ وَسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا
﴿٤٢﴾ هُوَ الَّذِي يُصَلِّي عَلَيْكُمْ وَمَلَائِكَتُهُ لِيُخْرِجَكُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى
النُّورِ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا ﴿٤٣﴾ الْأَحْزَاب

واته: نهی نه وانهی برواتان هی ناوه! زور یادو زیگری خوا بکه ن . وه به
پاکی یادو خوا بکه ن به یانیان و نیواراندا . وه نه و (خوا) زاتیکه به زه یی
خوی دهرژینی به سه رتان داو فریشته گانیسی داوای لیخوش بوونتان بو
دکه ن به و هو یه وه (خوا) له تاریکی یه کانه وه دهرتان دینی به ره و نوورو
رووناکی (نیمان و نیسلام) وه خوا به به زه یی یه به نیمانداران.

ننجا زیاد له وهش چند فه رمایشتی پیغه مبه ری خوشه ویست ﷺ له و
باره وه هه ن که داوای لی کردووین و فه رموو یه تی سه لاواتم له سه ر بدهن
بو وینه: له فه رمووده یه کی (صحیح) دا ده فه رموی: { حَيْثُمَا كُنْتُمْ فَاذْكُرُوا
عَلَىٰ فَإِنْ صَلَاتَكُمْ تَبْلَغْنِي } حدیث صحیح^(۱)

واته: له هه ر کو یی ه ک بوون سه لاواتم له سه ر بدهن، چونکه بیگومان
سه لاواته کانتان پیم ده گات، وه هه روه ها له فه رمووده یه کی دیکه دا هاتوه:
{ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى

(۱) (رواه الطبراني في (الكبير) . (۲۷۲۹) عن علي بن أبي طالب ، وصححه العلامة
الألباني في (صحيح الجامع): (۳۱۶۴))

الله عليه وسلم): «ان الله في الارض ملائكة سياحين يبلغونني من امتي السلام»؛ حديث صحيح^(۱)

واته: عهبدو لای کوری مه سعوود خوا لی رازی بی، دهلی: پیغمبهری خوا ﷺ فهرموویه تی: بیگومان خوی یه روهر دگار له سه ر زهوی فریسته ی گهروکی هه ن، سه لامی ئوممه ته که مم پی ددگه یه نن.

وه به راستی نه وه ی حی سهرنجه نه وه یه که پیغمبهری خوا ﷺ به سیفه تیکی زور ناپه سند باسی نه و که سانه ی کردوه که سه لاواتی بو نانیرن له کاتی ناو هی نانی وه ک فهرموویه تی: {«ان البخيل من ذكرت عنده فلم يصل علي»} حديث صحيح^(۲)

واته: به راستی ره زیل نه و که سه یه که ناوی منی له لا ده یئرئ و سه لاواتم له سه ر نادات.

نیستاش با بچینه خزمه ت نه و فهرموودانه ی که پاداشتی سه لاوات ناردنیان تیدا با سکراره:

{عن أبي هريرة رضي الله عنه، أن رسول الله (صلى الله عليه وسلم) قال: «من صلى عليّ واحدة صلى الله عليه عشراً»} حديث صحيح^(۳)

واته: نه بوو هور په ره خوا لی رازی بی، دهلی: پیغمبهری خوا ﷺ فهرموویه تی: هه ر که سیك یه ک سه لاواتم له سه ر بدات، خوی بهرز ده سه لاواتی له سه ر ده دات.

(۱) (رواه أحمد: (۴۲۱۰)، وصححه العلامة الألباني في (فضل الصلاة على النبي): ((۲۱))

(۲) (رواه البيهقي: (۱۵۶۸)، وصححه العلامة الألباني في (فضل الصلاة على النبي ﷺ): ((۳۵))

(۳) (رواه مسلم: (۹۳۹))

عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَنْ صَلَّى عَلَيَّ حِينَ يُصْبِحُ عَشْرًا، وَحِينَ يُنْصِي عَشْرًا، أَدْرَكْتُهُ شَفَاعَتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ»^(١)

واته: ئەبوو دەرداء خوا لێی رازی بێ، دەلی: پیغه مبهری خوا ^{صلی الله علیه وسلم} فەرمووویهتی: ھەر کەسێک کاتیەک بەیانی ددکاتەووە دە صەلاواتم لەسەر بدات، وە لە کاتیەک نیواری ددکاتەووە دە صەلاواتم لەسەر بدات، شەفاعەت و تکای منی بەردەکەوی لە رۆژی دوایی دا.

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) جَاءَ ذَاتَ يَوْمٍ وَالبُشَيْرِي فِي وَجْهِهِ، فَقُلْنَا: إِنَّا لَنَرِي البُشَيْرِي فِي وَجْهِكَ؟! فَقَالَ: «إِنَّهُ أَتَانِي الْمَلِكُ فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ! إِنَّ رَبَّكَ يَقُولُ: أَمَا يُرْضِيكَ أَنَّهُ لَا يُصَلِّي عَلَيْكَ أَحَدٌ إِلَّا صَلَّيْتُ عَلَيْهِ عَشْرًا وَلَا يُسَلِّمُ عَلَيْكَ أَحَدٌ إِلَّا سَلَّمْتُ عَلَيْهِ عَشْرًا» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ }^(٢)

واته: عەبدوڵلای کوری ئەبی تەلحە لە بابی دەگیریتەووە خوا لێی رازی بێ، کە گوتووویهتی: رۆژێک پیغه مبهری خوا ^{صلی الله علیه وسلم} هات، وە موژدە لە رووی دەبینرا، گوتمان: ئێمە موژدە لە پرووت دەبینین؟! فەرمووی: فریستەیهک هاتە لام، گوتی: ئەی موحەممەد! پەروەردگارت دەفەرموی: رازییە بەوێی کە ھەر کەسێک یەک صەلاواتی لەسەر تۆ بدات، ئەوێ من دە صەلاواتی لەسەر دەدەم، وە ھەر کەسێک یەک سەلامت لێ بکات، ئەوێ من دە سەلامی لێدەکەم.

(١) (رواه الطبراني كما في (مجمع الزوائد): (١٧٠٢٢)، قال الهيثمي: رواه الطبراني باسنادين، واسناد احدهما جيد ورجاله وثقوا، وحسنه العلامة الألباني في (صحيح الجامع): (٦٣٥٧)، ثم ضعفه في (ضعيف الترغيب والترهيب): (٣٩٦)، و (السلسلة الضعيفة): (٥٧٨٨) بؤ بهرجاو پروونی ئەم فەرموودەم نووسی!

(٢) (رواه النسائي): (١٢٨٣)، وصححه العلامة الألباني في (صحيح سنن النسائي)

عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: «ما من أحد يستلم علي الأثر الله على روحه حتى يرفع له عليه السلام» { حديث صحيح^(١) }

٢

واته: نه بوو هوردهرد خو لینی رازی بی، ددلی: بیغه مبهری خوا ^{صبره} فهرموویه تی هیچ که سیک نیه که سه لامم لیبکات حتمه ن خوی بهرودردگار پرووچه که م بو ددگیریته وه هه تاکو و دلامی سه لامه که ی دددهمه وه.

عن أنس بن مالك رضي الله عنه قال: قال رسول الله (صلى الله عليه وسلم): «من صلى على صلاة واحدة، صلى الله عليه عشر سنوات، وحُطَّ عنه عشر خطيئات، ورفعت له عشر درجات» { حديث صحيح^(٢) }

واته: نه نه سی گوری مالیک خوا لینی رازی بی، ددلی: بیغه مبهری خوا ^{صبره} فهرموویه تی: ههر که سیک یه ک سه نواتم له سه ر بدات، خوا ده سه لاواتی له سه ر ددات، وه ده گوناھی لی ددسپرتیه وه، وه ده یلهش بهرزی ددگاته وه.

عن عامر بن ربيعة عن أبيه قال: قال رسول الله (صلى الله عليه وسلم): «ما صلى علي أحد صلاة إلا صلت عليه ملائكة، ما دام يصلي علي فليقرن عبدا من ذلك أو ليكثر» { حديث حسن^(٣) }

واته: عامری گوری ره بیعه له بابی ددگیریتیه وه، خوا لینی رازی بی، گوتووویه تی: بیغه مبهری خوا ^{صبره} فهرموویه تی: هیچ یه کی که نیه که سه لاواتم له سه ر بدات، مه گهر فریسته یه ک دووعای بو ددکات و بو دیارپرتیه وه مادام سه لاواتم له سه ر بدات، بهنده به نارمزووی خوی که مددکات زور ددکات (وه به نه ندازدی سه لاواته که ی فریسته کان دووعای بو دمکه ن).

(١) (رواه ابو داود: (٢٠٤٣)، وصححه العلامة الألباني في (السلسلة الصحيحة): ((٢٢٦٦))

(٢) (رواه النسائي: (١٢٩٧)، وصححه العلامة الألباني في (المشكاة): (٩٢٢)

(٣) (رواه احمد: (١٥٧٢٧)، وحسنه العلامة الألباني في (صحيح الترغيب والترهيب): ((١٦٦٩))

۱ عن أبي بكر رضي الله عنه قال: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «اَكْثَرُوا الصَّلَاةَ عَلَيَّ فَإِنَّ اللَّهَ وَكُلَّ بِي مَلَكًا عِنْدَ قَبْرِي، فَإِذَا صَلَّى عَلَيَّ رَجُلٌ مِنْ أُمَّتِي، قَالَ لِي ذَلِكَ الْمَلَكُ: يَا مُحَمَّدُ! إِنَّ فُلَانًا ابْنُ فُلَانٍ صَلَّى عَلَيْكَ السَّاعَةَ»، { حَدِيثٌ حَسَنٌ }^(١)

واته: نه بوو به کر خوا لیبی رازی بی دهلی: پیغمبهری خوا ﷺ فەر موویه تی: زور سه لاوات له سهر من بدن، چونکه خوا فريشته يه کی بو دانوم له لای گوره کهم، کاتيک پياويک (يان نافر هتيک) له نومه ته کهم سه لاواتم له سهر بدات، نه وه نه وه فريسته پيم دهلی: نه ی موحه ممه ده! نه وه فلانی کوری فلان له و کاته ده سه لاواتی له سهر تو دا.

۱ عن أبي بن كعب رضي الله عنه قال: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): إِذَا ذَهَبَ ثَلَاثًا اللَّيْلِ قَامَ فَقَالَ: «يَا أَيُّهَا النَّاسُ! اذْكُرُوا اللَّهَ اذْكُرُوا اللَّهَ، جَاءَتْ الرَّاجِفَةُ تَتْبَعُهَا الرَّادِفَةُ، جَاءَ الْمَوْتُ بِمَا فِيهِ، جَاءَ الْمَوْتُ بِمَا فِيهِ»، قَالَ أَبِي، قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِنِّي أَكْثَرُ الصَّلَاةَ عَلَيْكَ فَكَمْ أَجْعَلُ لَكَ مِنْ صَلَاتِي؟ قَالَ: «مَا شِئْتَ»، قَالَ: قُلْتُ: الرَّبْعُ؟ قَالَ: «مَا شِئْتَ، فَإِنْ زِدْتَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكَ»، قُلْتُ: النِّصْفُ؟ قَالَ: «مَا شِئْتَ، فَإِنْ زِدْتَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكَ»، قَالَ: قُلْتُ: فَالثَّلَاثِينَ؟ قَالَ: «مَا شِئْتَ، فَإِنْ زِدْتَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكَ»، قُلْتُ: أَجْعَلُ لَكَ صَلَاتِي كُلَّهَا قَالَ: «إِذَا يَكْفِي هَمَّكَ، وَيُغْفِرُ لَكَ ذَنْبَكَ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ }^(٢)

واته: نوبه یی کوری که عب خوا لیبی رازی بی، دهلی: کاتی دوو له سیی شهو دهرویی پیغمبهری خوا ﷺ هه لده ستاو دهیفه رموو: نه ی خه لکینه! زیکی خوا بکهن، زیکی خوا بکهن، وا هات نه فخری یه کهم و به دوا یی دا نه فخری دوو همیش هات، وه مردن وا هات به وهی که تییدایه، وا مردن هات به وهی که تییدایه، نوبه یی دهلی: گوتم: نه ی پیغمبهری خوا! من زور سه لاوات له سهر دهدهم، کاتی نویژ ده کهم له و کاته ی خوّم

(١) (رَوَاهُ الدِّيلَمِي: (٢١٦)، وَحَسَنَةُ الْعَلَامَةِ الْأَلْبَانِي فِي (السَّلْسَلَةِ الصَّحِيحَةِ): ((١٥٣٠))

(٢) (رَوَاهُ التَّرْمِذِيُّ: (٢٤٥٧)، وَحَسَنَةُ الْعَلَامَةِ الْأَلْبَانِي فِي (صَحِيحِ الْجَامِعِ): ((٧٨٦٣))

چهند تهرخانکه م بو سه لاوات دان له سهرت؟ فهرمووی: چهندي دتهوئ، به ناره زووی خوت، دهئ: گوتم: که واته: چوار یهکی تهرخان بکه م؟ فهرمووی: به ناره زووی خوت، چهندي دتهوئ، به لام نه گهر زیادی بکهی خیرت زورتیه، گوتم: نیوهی (باشه)؟ فهرمووی: ناره زووی خوت، چهندي دتهوئ، به لام نه گهر زیادی بکهی خیرت زورتیه، گوتم: دوو سییه کی (باشه)؟ فهرمووی: ناره زووی خوت، چهندي دتهوئ، به لام نه گهر زیادی بکهی خیری بو تو زورتیه، گوتم: ده کاته کهی هه موو تهرخان ده که م بو سه لاوات دان له سهر تو؟! فهرمووی: هیچ خه مت نه بی، خه مه کانت نامینن، ههرچ ئومیدیکي دنیات ههیه دیتهدی، وه له گونا هه کانیش ت ده بوردری.

{ عَنْ فَضَالَةَ بْنِ عُبَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: بَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): قَاعِدٌ إِذْ دَخَلَ رَجُلٌ فَصَلَّى فَقَالَ: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «عَجَلْتَ أَيُّهَا الْمُصَلِّي، إِذَا صَلَّيْتَ فَقَعْدْتَ فَأَحْمَدَ اللَّهُ بِمَا هُوَ أَهْلُهُ، وَصَلَّى عَلَيَّ ثُمَّ ادْعُهُ». قَالَ: ثُمَّ صَلَّى رَجُلٌ آخَرُ بَعْدَ ذَلِكَ، فَحَمِدَ اللَّهُ وَصَلَّى عَلَى النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «أَيُّهَا الْمُصَلِّي! ادْعُ تُجِبْ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: فوزا لهی کوری عوبهید خوا لیی رازی بی دهئ: پیغه مبهری خوا ﷺ له نیوماندا دانیشتبوو پیاویک هاته ژووړو نویژی کرد، دواي گوتی: خوايه! لیم خوشبه، ردحمم پی بکه، پیغه مبهری خوا ﷺ فهرمووی: نهی کابرای نویژکه ر په له ت کرد، نه گهر نویژت کرد دانیشه، ستایشی خوا بکه بهو شیوهی که شایسته یه تی، دواي سه لاواتم له سهر بده، نجا دووعا بکه و له خوا بپاریوه، دهئ: دواي کابرایه کی دیکه هات نویژی کرد، پاشان سوپاس و ستایشی خواي په روه ردگاری کرد، نجا سه لاواتی له سهر پیغه مبهری خوا ﷺ دا، پیغه مبهری خواش ﷺ پیی فهرموو: نهی کابرای نویژکه ر دووعا بکه وه لامت ده دریته وه.

(۱) (رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ: (۳۴۷۶)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِيُّ فِي (صَحِيحِ الْجَامِعِ): (۳۸۹۹))

{ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: «إِنَّ الدُّعَاءَ مَوْقُوفًا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا يَصْغَدُ مِنْهُ شَيْءٌ حَتَّى تُصَلِّيَ عَلَى نَبِيِّكَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ» } حَدِيثٌ حَسَنٌ^(۱).

واته: عومهری کوری خه تباب گوتوویه تی: بیگومان دووعا راوه ستاوه له نیوان ناسمان و زهوی هیچ شتیکی لی بهرز نابیته وه هه تا سه لاوات لی دهدی له سه ر پیغه مبه ره که ت صلی الله علیه و سلم.

پایه و پاداشتی

داواکردنی (الْوَسِيلَةُ) بۆ پیغه مبه ر صلی الله علیه و سلم:

{ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «سَلُّوا اللَّهَ لِي الْوَسِيلَةَ، فَإِنَّهُ لَمْ يَسْأَلْهَا لِي عَبْدٌ فِي الدُّنْيَا، إِلَّا كُنْتُ لَهُ شَهِيداً أَوْ شَفِيعاً يَوْمَ الْقِيَامَةِ» } حَدِيثٌ حَسَنٌ^(۲).

واته: عه بدوللای کوری عه بباس خوا لیان رازی بی، ده لی: پیغه مبه ری خوا صلی الله علیه و سلم فهرموویه تی: داوای وه سیله م بۆ له خوا بکه ن، چونکه بیگومان هیچ که سیک نیه له دنیا داوای وه سیله م بۆ بکات، ئیلا بۆی دهمه شاهد یان شه فاعه تی بۆ ده که م له روژی دوا یی.

{ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «الْوَسِيلَةُ تَرَجُّعٌ عِنْدَ اللَّهِ، لَيْسَ فَوْقَهَا دَرَجَةٌ، فَسَلُّوا اللَّهَ أَنْ يُؤْتِيَنِي الْوَسِيلَةَ» } حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۳).

(۱) (رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ: (۴۸۶)، وَخَسَّنَهُ الْعَلَامَةُ الْأَبَانِي فِي (السَّلْسَلَةِ الصَّحِيحَةِ): ((۲۰۳۵))

(۲) (رَوَاهُ الطَّبْرَانِيُّ فِي (الْأَوْسَطِ): (۶۳۳)، وَخَسَّنَهُ الْعَلَامَةُ الْأَبَانِي فِي (صَحِيحِ الْجَامِعِ): ((۳۶۳۷)).

(۳) (رَوَاهُ أَحْمَدُ: (۱۱۸۰۰)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَبَانِي فِي (السَّلْسَلَةِ الصَّحِيحَةِ): ((۳۵۷۱)).

واته: نه بوو سه عید خوا لی رازی بی، دهلی: پیغمبه ری خوا ﷺ فرموویه تی: وه سیله پله یه که له لای خوا، هیچ پله یه کی دیکه نیه له و بهر زتر بی، داوا له خوا بکه ن وه سیله م بداتی.

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «سَلُوا اللَّهَ لِي الْوَسِيلَةَ»، قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! وَمَا الْوَسِيلَةُ؟ قَالَ: «أَعْلَى دَرَجَةٍ فِي الْجَنَّةِ، لَا يَنْتَالُهَا إِلَّا رَجُلٌ وَاحِدٌ أَرْجُو أَنْ أَكُونَ أَنَا هُوَ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: نه بوو هور په ر خوا لی رازی بی، دهلی: پیغمبه ری خوا ﷺ فرموویه تی: داوا وه سیله م بو له خوا بکه ن، گوتیان: نه ی پیغمبه ری خوا! وه سیله چیه؟ فرمووی: بهر زترین پله یه له به هشت، ته نیا بو یه ک پیاوه، به هیوام نه وه من بم.

{ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَنْ قَالَ: حِينَ يَسْمَعُ النِّدَاءَ، (اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدَّعْوَةُ الثَّامَّةُ وَالصَّلَاةُ الْقَائِمَةُ، أَتِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ، وَالْفَضِيلَةَ، وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُودًا الَّذِي أَفْعَدَ، وَغَدَتْهُ) إِلَّا حَلَّتْ لَهُ الشَّفَاعَةُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

واته: جابری کوری عه بدوللا خوا لیان رازی بی، دهلی: پیغمبه ری خوا ﷺ فرموویه تی: هر که سیک گوئی له بانگ بوو، له و کاته دا گوتی: خواجه! نه ی بهروردگاری نه م بانگه وازه ته واه، وه نه م نویژه دامه زراوه، بیه خشه به موحه ممه د ﷺ پله ی وه سیله، وه (فضیله) و بیبه بو نه شوینه سوپاسکراوه ی که به لیت پیداه، حه تمه ن شه فاعه تی بو پیویست ده بی له روژی دوا یی.

(۱) (رواه الترمذی: (۳۶۱۲)، وصححه العلامة الألبانی فی (صحیح سنن الترمذی):

((۲۸۵۷))

(۱) (رواه البخاری: (۵۸۹))

سووده کانی سه لآوات ناردن بو پیغه مبهري خوا ﷺ

- (۱) - فەرمانی خوای بهرزت به جیهیناوه.
- (۲) دووعات بو بهرتر بوونه وهی پله و پایه پیغه مبهري کردوه (الوسيلة).
- (۳) به ههر سه لآواتیک ناردنیکت، ده سه لآوات له سه ر لی دهری له لایهن خوا.
- (۴) ده پله بهرز ده بیه وه.
- (۵) - ده چاکهت بو دهنووسری.
- (۶) - ده گوناح و خراپهت لی دهریته وه.
- (۷) دووعات قبول ده بی نه گهر سه رهتا سه لآوات نارد بی.
- (۸) - شه فاعهتت بو ده کری له رۆزی قیامهت.
- (۹) - له پیغه مبهري نیزیک ده بیه وه له رۆزی دوا یی.
- (۱۰) - خوشه ویستی و گوپرایه لیت بو پیغه مبهري ﷺ بهردهوام زیاد دهکات.
- (۱۱) پیغه مبهري ﷺ سه لامت بو دهنیته وه.
- (۱۲) بهر دهکات ده که ویته ته مه ن و ئیش و کارت.
- (۱۳) - بهردهوام خوا باست دهکات له نیو فریشته کان.
- (۱۴) - رینگه ی چوونه به هه شتت بو خوش ده بی.
- (۱۵) نووریکی تایبهتت ده بی له سه ر پردی صیراط.
- (۱۶) - دل تووندی و خه م و په ژارم نامینی.

پایه و پاداشتی ره‌وشته به‌رز و په‌سنددگان

واتاو پیناسه‌ی (حَسَنُ الْخُلُقِ)

(۱)- له ئەسلی زماندا:

خاوه‌نی کتییی (مختار الصحاح) ده‌لی: (الْحَسَنُ: ضُفُّ الْفُجِّ). واته: (حَسَن) پی‌جه‌وانه‌ی (فُجِّ) ده، یانی: ناشیرین، که‌واته: (حَسَن) واته: جوان و باش.

(راغب الأصفهانی) ده‌لی: (الْخُلُقُ وَالْخُلُقُ "وَالْخُلُقُ" فِي الْأَصْلِ وَاحِدٌ، لَكِنْ خُصَّ الْخُلُقُ بِالْهَيْئَاتِ وَالْأَشْكَالِ وَالصُّوَرِ الْمَذْكُورَةِ بِالْبَصَرِ، وَخُصَّ الْخُلُقُ بِالْقَوَى وَالسَّجَايَا الْمَذْكُورَةِ بِالْبَصِيرَةِ)، واته: (خُلُقٌ وَخُلُقٌ) هه‌رسیکیان له بنه‌ره‌تدا یه‌کن، به‌لام (خُلُقٌ) تایبەت کراوه به پیکهاته‌و شکل و شیوه که به چاو ده‌بینری، وه (خُلُقٌ) یش تایبەت کراوه به سروشتی نینسان که به عه‌قل و دل هه‌ستی پی ده‌گری، واته: هه‌ئسوکه‌وتی نینسان.

(ب)- له زاراوی شهر عدا:

(فهی تطهر صَاحِبَهَا مِنْ أَفَاتِ اللِّسَانِ وَالْجَنَانِ، وَتَرْتَقِي بِهِ إِلَى مَرَاتِبِ الْإِحْسَانِ مَعَ خَالِقِهِ وَمَعَ سَائِرِ النَّاسِ). بریتییه له‌و سیفه‌ته‌ی که خاوه‌نه‌که‌ی پاک ده‌کاته‌وه له خراپیه‌کانی زارو دل (واته: قسه‌ی بی حی و خوتخوته‌و وه‌سو‌سه‌ی خراپی نیو دل) وه به‌رزى ده‌کاته‌وه بو پله‌ی چاکه‌کاری (واته: به جَوْرِيك هه‌ئسوکه‌وت ده‌کات، وه‌ک نه‌ودى خوا ببینی، نه‌گه‌رنا دنیایه که نه‌گه‌ر نه‌ویش خوا نابینی، نه‌وه به ته‌کید خوا نه‌و ده‌بینی) وه ده‌بیته که‌سیکی چاکه‌کار له‌گه‌ل خوا که دروستکه‌ریه‌تی، وه هه‌روه‌ها له‌گه‌ل هه‌موو خه‌لکیش که‌سیکی زور چاکه‌کار ده‌بی.

وه به دنیاییش ره‌وست جوانی بریتییه له‌و سیفه‌تانه‌ی که له قورئان و فهرمووده به‌پێزمه‌کانی پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ، به په‌سند زائراون، وه‌ک: نارامگری، خو به که‌مگری. نه‌رم و

نیانی، لیبوردهیی، راستگوویی، دستپاکی، به خسندهیی، ریژگرتنی خه لک و، قسه خوشیی و، هه لسوکه وتی جوان و، جگه له وانه ش، وه هیچ گومانی تیدانیه که سیک که رهوشتی جوانیی. پلهیه کی بهرز له لای خواو ریژیکی زوری له نیو دلی خه لکی دا دهیی، له بهر نه وهی فهرمانی خوای بی وینهی جیه جیکردوه. چونکه خوای کار به جی له قورئانی پیروژدا پیش فهرمان کردن به نه جامدانی نوژو زمکات، فهرمانی به رهوشت جوانیی و قسهی باش کردن له گهل خه لک کردوه، وهک له سوورمهتی (البقرة) دا فهرموویه تی: ﴿ وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا ۚ ﴾. واته: قسهیه ک بکهن له گهل خه لک که جوان و باش و چاک بی، به که لک بی، وه نوژر بهریا بکهن، وه زمکاتیش بدهن.

ننجا چهندان ئایهت دهر بارهی رهوشته جوانهکانی وهک: چاکه کاری و بهزهیی و دنهرمی و لیبوردهیی و ئارامگری و بهخشین و سه خاوه تی و هتد، هاتوون، بو نه وهی ئیمه ی مسولمان ددستیان پیوه بگرین و له خو مانیاندا بهرجهسته بکهین و خو مانیان پی برازینینه وه، تا کو ببینه مسولمانییکی خاوهن به ها بهرزو سیقهت په سندن، بهو هویه وهش له خوای بهرزوهه نیزیک ببینه وه، سه ره تاش چهند ئایهتیک له و باره وه دهنووسین:

خوای پهروهردگار له وهسفی کهسانی چاکه کارو بهخشهر له پیناوی خوا که یه کیکه له رهوشته بهرزو په سندهکانی ئینسانی ئیماندارو پاریزکار فهرموویه تی:

﴿ لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُولُوا وَجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ ءَامَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّنَ وَءَاتَى الْمَالَ عَلَى حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَابْنَ
السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَءَاتَى الزَّكَاةَ وَالْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَاهَدُوا
وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ وَحِينَ الْبَأْسِ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَأُولَئِكَ هُمُ
الْمُتَّقُونَ ۝ (١٧٧) ﴾ البقرة.

واته: چاکه نه وه نیه که پرووی خوتان بکهنه لای روژهه لاتو روژئاوا، به لکو چاکه چاکه ی که سیکه برپوای به خواو به روژی دوايي و فريستان و کتیب و پیغه مبه ران بینو و

مالی خویشی و پرای خوشویستنیستی به خزمان و ههتیوان و نه‌داران و ریبواران و سوالکهران و له نازادکردنی کویلان دا ببه‌خشی. وه نویژ به‌رب بکات و زدکات بدا. وه به‌جی هینانی په‌یمان که په‌یمانیاں دا، وه خوراکران له حاله‌تی بنویستی و نه‌خویشی و له کاتی جهنگ دا، نا نه‌وانه که‌سانیکن راست ده‌کن و نه‌وانه یاریزکاران.

وه له مه‌دحی ره‌وشته به‌رزده‌کانی بیغه‌مبه‌ر صیتدا فه‌رموویه‌تی: ﴿وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ ۝۱۰﴾ القلم. واته: بیگومان تو (ئه‌ی موحه‌مه‌د ص) له‌سه‌ر خو و ره‌وشتیکی زور گه‌وره‌و به‌رزی.

پاشان له سووره‌تی (الحجرات) یش دا باسی خوشه‌ویستترین و به‌ریزترین که‌سمان بو ده‌کات و ده‌فه‌رموی: ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتَقَىٰكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ۝۱۲﴾

واته: ئه‌ی خه‌لکینه بیگومان ئیمه دروستان کردوون له نیرو می، وه کردوومانن به چه‌ند گهل و هوزده‌و تاکو یه‌کدی بناسن. به‌راستی به‌ریزترینتان له لای خوا پاریزکارترینتان، وه بیگومان خوا زانای شاره‌زیه.

که دیاره بیگومان په‌سندترین و به‌رزترین سیفه‌تیش بریتیه له پاریزکاری، وه خوی په‌روه‌ردگار له سووره‌تی (الفرقان) یش دا مه‌دحی به‌نده هه‌لبزیراوه‌کانی خوی ده‌کات و به چه‌ند سیفه‌تیکی جوان و به‌رز پیناسه‌یان ده‌کات بو ئه‌وه‌ی بناسرینه‌وه‌و جیا‌بکرینه‌وه، ده‌فه‌رموی: ﴿وَعِبَادُ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا وَإِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا ۝۱۲﴾ وَالَّذِينَ يَبِيتُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقِيَمًا ۝۱۳

واته: وه به‌نده تاییه‌تی یه‌کانی خوی به‌به‌زه‌یی که‌سانیکن به وبقار و نه‌رمی ده‌روون به‌سه‌ر زه‌وی دا (بی لووت به‌رزی و که‌شخه‌و فیز کردن) وه کاتیکی نه‌زان و نه‌قامه‌کان (به گوشتاری ناشیرن) له‌گه‌لیان بدوین. قسه‌یه‌ک ده‌کن که گوناخ نه‌بی‌ت (یاخود پروویان

لی وهرده چه رخیئن و به جیآن دیلن). وه نهو (به ندانه) که سانیکن له شهودا بو
په روه دگاریان سوچه بهرن و شهو نویژ دهکن.

وه له سووره تی (فصلت) یش باسی به کیك له ره وشته جوانه کانمان بو دهکات
دهفه رموی: ﴿وَلَا تَسْتَوِ الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ
عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ﴾ (۲۱)

واته: (هه رگیز) چاکه و خراپه چۆن بهك نین به چاکترین شیوه وهلامی (خرابه)
بدمروه، نهوسا که له نیوان توو نهودا دوژمنایه تی ههیه وهکو دوستیکی دلسوز وگیانی
به گیانی لی دیت. وه بهم ئاسته ناگات که سانی نه بی که خو راده گرن و به سه برن، وه
پی ناگات مه گهر که سی که خاوهنی بهشی هه ره گه وره بی له (به ههشت).

ننجا له فه رمایشتی کدا پیغه مبه ر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ زور جوان بومان پیناسه ی (بر) واته: چاکه،
وه (إثم) واته: خراپه دهکات، که زیاتر به رچاومان روشن دهکاته وه، بو نه وهی له ماناکه ی
تیبگه ی، فه رمووده که بهم شیوه یه: {عَنِ النَّوَّاسِ بْنِ سِمْعَانَ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُ قَالَ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): عَنِ الْبِرِّ وَالْإِثْمِ؟ فَقَالَ: «الْبِرُّ
حُسْنُ الْخُلُقِ، وَالْإِثْمُ مَا حَاكَ فِي صَدْرِكَ وَكَرِهْتَ أَنْ يَطْلُعَ عَلَيْهِ النَّاسُ»} حدیث
صحیح^(۱)

واته: نهو واسی کوری سه معانی نه نصاری خوا لی پازی بی، دهلی: پرسیارم له
پیغه مبه ری خوا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ کرد دهر باره ی چاکه و خراپه؟ فه رمووی: چاکه ره وشت جوانیه،
وه خراپه ش بریتیه لهو شته ی له نیو سینه ت دایه و پی ت ناخوشه و هه زناکه ی خه لک
پی بزانی.

{عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «إِنَّ فِي
الْجَنَّةِ غُرَفًا تَرَى ظُهُورَهَا مِنْ بَطُونِهَا، وَبَطُونُهَا مِنْ ظُهُورِهَا، فَقَامَ أَغْرَابِيٌّ فَقَالَ:

لَمَنْ هِيَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: هِيَ لِمَنْ قَالَ صَبَّ نَكَرًا، وَصَغَمَ لَطْفًا، وَفَتَى السَّلَامَ، وَصَلَّى بِاللَّيْلِ وَالنَّاسِ نَيْمًا» { حَدِيثٌ حَسَنٌ }

واته: نيمامی عهلی خوا لئی رازی بی، دهلی: پیغمبهری خوا ﷺ فهرمووی: بهراستی کۆشک و خانووی وا له بههشت هه ن درودی له ناودودی دهینری، وه ناودودی له درودی دهینری، بیاویکی ددشتهکی ههساو گوتی: نهوه هی کییه نهی پیغمبهری خوا؟ فهرمووی: نهوه هی نهو کهسهیه که قسهی خوشرو زمان شیرین بی و ناندربی و سهلام بلا و بکاته وه به شه و نوێز بکات له کاتی کدا خه لک خه وتوون.

{ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «أَنَا زَعِيمٌ بِبَيْتٍ فِي رِبْضِ الْجَنَّةِ لِمَنْ تَرَكَ الْمِرَاءَ، وَإِنْ كَانَ مُحِقًّا، وَبَيْتٍ فِي وَسْطِ الْجَنَّةِ، لِمَنْ تَرَكَ الْكَذِبَ، وَإِنْ كَانَ مَلَزِحًا، وَبَيْتٍ فِي أَعْلَى الْجَنَّةِ، لِمَنْ حَسَنَ خُلُقُهُ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(١) }

واته: نهبی ئومامه خوا لئی رازی بی، دهلی: پیغمبهری خوا ﷺ فهرموویهتی: من گرهنتی خانوویک له دور و بهری بههشت ده کهم بو کهسیک که واز له موناقه شه و ده مه قالی دهینری هه چهنده له سه ره قیش بی، وه به خانوویک له ناودراستی به ههشتی بو کهسیک که واز له درو کردن دهینری نه گهر بو نوکته و گالتهشی بی، وه به خانوویک له بهرزترین شوینی به ههشت بو کهسیک که خاودنی جوانترین رهوشت بی.

{ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «إِنَّ الرَّجُلَ لَيُذْرِكُ بِحَسَنِ خُلُقِهِ، دَرَجَاتٍ قَائِمِ اللَّيْلِ صَائِمِ النَّهَارِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(٢) }

واته: عائشه خوا لئی رازی بی، دهلی: پیغمبهری خوا ﷺ فهرموویهتی: بهراستی بیاو (یان ژن) به هوی رهوشت جوانییه وه ددگاته پله و پایه کی کهسیک که به شه وان شه و نوێز بکات و به رهویش به رهوژوو بی.

(١) (رواة الثرمذی: (١٩٨٤)، وحسنه العلامة الألبانی فی (المشكاة): (٢٣٣٥))

(٢) (رواة أبو داود: (٤٨٠٢)، وحسنه العلامة الألبانی فی (السلسلة الصحيحة): (٢٧٣))

(٣) (رواة البيهقي فی (شعب): (٧٩٩٨)، وصححه العلامة الألبانی فی (السلسلة الصحيحة): (٧٩٥))

(١) (رواة ابن أبي الدنيا في (مكارم الأخلاق)، وصححه العلامة الألباني في (صحيح الجامع): (١٨٠٠))
 (٢) (رواة أبو داود: (٤٧٠١)، وصححه العلامة الألباني في (صحيح الترغيب والترهيب): (٢٦٤١))
 (٣) (رواة الطبراني: (٤٧١)، وصححه العلامة الألباني في (السلسلة الصحيحة): (٤٣٢))

{ عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: قَالَ: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «اتَّقِ اللَّهَ حَيْثُمَا كُنْتَ، وَاتَّبِعِ السَّيِّئَةَ الْحَسَنَةَ تَمَحُّهَا، وَخَالِقِ النَّاسَ بِخُلُقٍ حَسَنٍ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۱)

واته: نه بوو زهر خوا لئی رازی بی دهلی: پیغمبره ری خوا صلی الله علیه و آله فهرمووم: له خوا بترسه له ههر شوینیک بیت، ههر خراپه یه کیشیت کرد چاکه یه کی به دوا دا بکه خراپه که ت دهر پیته وه، وه به رهوشتی جوان هه لسوکه وتو مامه له له که ل خه لکی دا بکه.

{ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: «أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِأَحَبِّكُمْ إِلَيَّ وَأَقْرَبَكُمْ مِنِّي مَجْلِسًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ؟»، فَسَكَتَ الْقَوْمُ، فَأَعَادَهَا مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلَاثًا، قَالَ الْقَوْمُ: نَعَمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: «أَحْسَنُكُمْ خُلُقًا» { حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ ^(۲)

واته: له عه بدوللای کوری عه مره وه خوا لیان رازی بی، که بیستوو یه تی له پیغمبر صلی الله علیه و آله دهیفرموو: نایا هه والتان بدهمی به خوشه ویسترتینتان له لای من، وه به نیزیکترینتان له مه جلیسی من له رۆزی قیامهت؟ خه لکه که بی دهنگ بوون، دوو جار یان سی جار فهرموویه وه، خه لکه که گوتیان: به لی نهی پیغمبره ری خوا، فهرمووی: نهو که سته تان که له هه مووتان رهوشتی جوانتره.

{ عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «إِنَّ اللَّهَ جَمِيلٌ يُحِبُّ الْجَمَالَ، وَيُحِبُّ مَعَائِلَ الْأُمُورِ، وَيَكْرَهُ سَفْسَافَهَا» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۳)

واته: جابیر خوا لئی رازی بی، دهلی: پیغمبره ری خوا صلی الله علیه و آله فهرموویه تی: به راستی خوا جوانه و جوانیشی خوشدهوی، وه کارو کردهوی بهرزی خوشدهوی و کارو کردهوی که مو سووکی خوشناوی.

(۱) (رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ: (۱۹۸۷)، وَقَالَ: حَسَنٌ صَحِيحٌ، وَحَسَنَةُ الْعَلَامَةِ الْأَلْبَانِي فِي (الْمَشْكَاةِ): (۵۰۸۳)

(۲) (رَوَاهُ أَحْمَدُ: (۶۷۳۵)، وَالْبُخَارِيُّ فِي (الْأَدَبِ الْمَفْرُودِ): (۲۷۲)، وَقَالَ الشَّيْخُ الْأَلْبَانِيُّ: حَسَنٌ صَحِيحٌ.

(۳) (رَوَاهُ الطَّبْرَانِيُّ فِي (الْأَوْسَطِ): (۶۹۰۶)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِيُّ فِي (السَّلْسَلَةِ الصَّحِيحَةِ): (۱۶۲۶)

{ عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «الْأَخْبَرُكُمْ بِمَنْ تَحْرُمُ عَلَيْهِ النَّارُ»؟ قَالُوا: بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ: «عَلَى كُلِّ هَيْنٍ لَيْنٍ قَرِيبٍ سَهْلٍ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: عهبدوللای کوری مه سعوود خوا لئی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا ^{صلی الله علیه وسلم} فهرمووی: نایا هه والتان بدهمی به کهسیک که ناگری له سهر چه رام کراوه؟! گوتمان: بهلی، ئه ی پیغه مبهری خوا! فهرمووی: (ناگری دۆزه خ) چه رام کراوه له سهر هه موو کهسیکی نهرموو نیزیک و ئاسانکهر (له مامه له).

{ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «أَكْمَلُ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا، وَإِنَّ حُسْنَ الْخُلُقِ لِيَبْلُغَ دَرَجَةَ الصَّوْمِ وَالصَّلَاةِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

واته: ئه نه سی کوری مالیک خوا لئی رازی بی دهلی: پیغه مبهری خوا ^{صلی الله علیه وسلم} فهرموویه تی: ئه و ئیمانداره ئیمانی کامله که خاوه نی جوانترین ره وشته، چونکه بهراستی ره وشت جوانی دهگاته پله ی نوپژو و ژووو گرتن (مه بهست نوپژو و ژووو سوننه ته).

{ عَنْ أَبِي عَنِبَةَ الْخَوْلَانِي رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: يَرْفَعُهُ إِلَى النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى إِنِّيهِ مِنْ أَهْلِ الْأَرْضِ، وَإِنِّيهِ رَبُّكُمْ قُلُوبُ عِبَادِهِ الصَّالِحِينَ، وَأَحَبُّهَا إِلَيْنَهَا وَأَرْقَاهَا» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۳)

واته: ئه بی عینه به ی خه وه لانی خوا لئی رازی بی بهرزی کردۆته وه بو پیغه مبهری خوا ^{صلی الله علیه وسلم} (واته: له و دهگیرپته وه) که فهرموویه تی: بیگومان خوی بهرز قاپ و جامی هه ن له سهر زهوی، وه قاپ و جامی پهروه ردگارتان دلی بهنده چاکه کانیه تی، وه خوشه و یسترینیشیان نهرموو نیانترینیان.

(۱) (رَوَاهُ ابْنُ حَبَّانَ: (٤٧٠)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِي فِي (صَحِيحِ الْجَامِعِ):

(٢٦٠٩)، وَقَالَ شُعَيْبُ الْأَرْنَؤُوطُ: صَحِيحٌ بِشَوَاهِدِهِ)

(۲) (رَوَاهُ الْبَزَّازُ: (٧٤٤٥)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِي فِي (السَّلْسَلَةِ الصَّحِيحَةِ): ((١٥٩٠))

(۳) (مُسْنَدُ الشَّامِيِّينَ: (٤٨٠)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِي فِي (السَّلْسَلَةِ الصَّحِيحَةِ): ((١٦٩١))

پایه و پاداشتی

نهرم و نیانی و هییدی مهنیدی

نهرم و نیانی و له سهر خوئی و دلنه رمی، جگه له وهی یه کیکه له سیفه ته جوانه کانی
 خوی بی وینه، وهك دمفه رموی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَسْأَلُوا عَنْ أَشْيَاءَ إِن بُدَّ لَكُمْ
 تَسْؤُكُمْ وَإِن تَسْأَلُوا عَنْهَا حِينَ يُنَزَّلُ الْقُرْءَانُ بُدَّ لَكُمْ عَفَا اللَّهُ عَنْهَا وَاللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ﴾ ١١٠ قَدْ
 سَأَلَهَا قَوْمٌ مِّن قَبْلِكُمْ ثُمَّ أَصْبَحُوا بِهَا كَافِرِينَ ﴿١١١﴾، نهی نهوانه ی پرواتان هیناودا! له
 باره ی شتانیکه وه پرسیار مه کهن که نه گهر بو تان دهر بکه ون نار په حه تان بکهن، وه نه گهر
 له کاتی دابه زینرانی قورئاندا پرسیاران له باره وه بکهن بو تان دمرده که ون، خوا
 چاوپوشی لیان کردوه وه خوا لیبورده ی هیدی مهنده . پیش نیوه گو مه لیک نهو جوړه
 پرسیارانه یان کردن (به لام) دوا یی پیان بیروا بوون. وه سیفه تیکی زور تایبه تی
 پیغه مبه ریش ﷺ بووه، به شایه دی خوی زانو شاره زا وهك له سوور ه تی (آل
 عمران) دا فه موویه تی:

﴿فِيمَا رَحِمَهُ مِنَ اللَّهِ لَئِن لَّهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ
 وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ﴾ ١٥٩

واته: (نهی موحه ممه د ﷺ) به هو ی به زه یی خوا وه بو یان نهرم بووی، نه گهر قسه
 رده قو دل رده قو بای هاو ده لانی (به ری زت) له دمورت دهر پرزان و بلا و میان ده کرد، که واته:
 لیان ببوره و داوای لی خوشبوونیان بو بکه له خوا، وه راو یژیان پی بکه له کار و باردا جا
 کاتیک بریارتدا نه وه پشت به خوا به سته، به راستی خوا نهوانه ی خوش دهو یت که
 پشت به خوا دمه ستن.

بیگومان نه م نایه ته به پیژده به هیژترین به لگه یه له سهر نه وهی که پیغه مبهری خوا
 ﷺ خاوه نی دلیکی نه رمو به زمیه کی زور بووه، نیمه ش که خومان به شوین بی
 هه لگری نه وه دزمانین، ده بی هه ولبدین نه وه سیفه تانه ی له ودا هه بوون له خومانی
 به رجه سته بکهین، تا کو بتوانین به هه مان ریگا و ریباردا برپوین، که پیغه مبهری خوا
 ﷺ پیدایا رویشته وه خه لکی بو لای دینی خوا بانگ کردوه.

{ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ لَهَا: «إِنَّ اللَّهَ رَفِيقٌ يُحِبُّ الرَّفْقَ وَيُعْطِي عَلَى الرَّفْقِ، مَا لَا يُعْطِي عَلَى الْغَنْفِ وَمَا لَا يُعْطِي عَلَى مَا سِوَاهُ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: له عائشه وه خوا لیی رازی بی، گیر دراوه ته وه که پیغه مبهری پی
 فهرمووه: به راستی خوا نه رمو نیانه، نه رمو نیانی شی خوشده وی، وه نه وه (پاداشته ی)
 له سهر نه رمو نیانی ده یبه خشی له سهر توندی نایبه خشی، وه له سهر غهیری ویش
 نایبه خشی.

{ عَنْ أَشَجَّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «إِنَّ فِيكَ لَخُلُقَيْنِ يُحِبُّهُمَا اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ»، قُلْتُ: وَمَا هُمَا يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: «الْجَلْمُ وَالْحَيَاءُ»
 قَالَ: قُلْتُ: قَدِيمًا كَانَ فِيَّ أَوْ حَدِيثًا؟ قَالَ: «لَا، بَلْ قَدِيمًا»، قُلْتُ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَبَلَنِي
 عَلَى خُلُقَيْنِ يُحِبُّهُمَا اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ { ^(۲)

واته: نه شه ج خوا لیی رازی بی، ده لی: پیغه مبهری پی ﷺ فهرمووم:
 دوو سیفه تت تیدان، خوای زالی پایه دار خوشی ده وی، منیش گوتم: نه ی
 پیغه مبهری خوا! نه وه دوو سیفه ته چی و چین؟ فهرمووی: نه رمو نیانی

(۱) (رَوَاهُ مُسْلِمٌ: (۶۷۶۶))

(۲) (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ فِي (الْأَدَبِ الْمَفْرَدِ): (۵۸۴)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِيُّ فِي (صَحِيحِ

الْأَدَبِ الْمَفْرَدِ): (۴۵۵))

به شهرم و چه یایی، دهلی: گوتم: ئایا نه و سیفه تانه م هر ییستر تیدا هه بوون. یان تازه لیم په یدابوون؟ فهرمووی: نه خیر، هر ییستر نه م سیفه تانه تیدا هه بوون، گوتم: سوپاس بو نه و خودایه ی که له سه دوو سیفه تی سروشتان دووم، خوی خوشی دهوین.

عن عائشة رضي الله عنها: عن النبي (صلى الله عليه وسلم) قال: «ان الرفق لا يكون في شيء الا زانه، ولا ينزع من شيء الا شانه» {حديث صحيح^(١)}

واته: عائشه خوا لئی رازی بی، دهلی: پیغه مبه ر صلی الله علیه و سلم فهرموویه تی: به راستی نه رمو نیانی له هر شتیک دا هه بیست جوانی دهکات، وه له هر شتیک نه بی نیلا ناسیرینی دهکات.

عن أبي الدرداء رضي الله عنه: عن النبي (صلى الله عليه وسلم) قال: «من أعطي حظه من الرفق، فقد أعطي حظه من الخير، ومن حرم حظه من الرفق، فقد حرم حظه من الخير» {حديث صحيح^(٢)}

واته: نه بوو دهرداء خوا لئی رازی بی، دهلی: پیغه مبه ر صلی الله علیه و سلم فهرموویه تی: هر که سیک به شه نه رمو نیانی خوی پیدرابی نه وه به شه خیری خوی ده سته و تووه، وه هر که سیک له به شه نه رمو نیانی خوی بی بهش بووبی نه وه له به شه خیری خوی بی بهشبووه.

عن ابن عباس رضي الله عنهما: أن النبي (صلى الله عليه وسلم) قال لأشج: «شج عبد العيس: «ان فيك خصلتين يحبها الله: الحلم والأناة» {حديث صحيح^(٣)}

(١) (رواه مسلم: (٦٧٦٧))

(٢) (رواه الترمذي: (٢٠١٣))، وصححه العلامة الألباني في (صحيح الجامع): (٦٠٥٥)

(٣) (رواه مسلم: (١٢٦))

واته: عهبدو للای کوری عه بهباس خوا لییان رازی بی، دهلی: پیغمبهر ﷺ به نه شه جی فهرمووی (نه شه جی عهبدو لقه یس): به راستی دوو سیفه تت تیدا هه ن خوا خوشی دهوین، نه وانیش: هییدی و مهنیدی و له سه رخویی یه.

{ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَرْجِسَ الْمُرَنِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «التَّوَدُّةُ وَالْإِقْتِصَادُ وَالسَّمْتُ الْحَسَنُ: جُزْءٌ مِنْ أَرْبَعَةٍ وَعِشْرِينَ جُزْءًا مِنَ النَّبَوَةِ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۱)

واته: عهبدو للای کوری سه رجه سی موزه نی خوا لیی رازی بی، دهلی: پیغمبهری خوا پیغمبهر ﷺ فهرمووی: له سه رخویی و میانه یی و رهزا سووکی و روالهت جوانی به سین له بیست و چوار بهشی پیغمبهرایه تی!!

به سه رها تیک له م باره یه وه

عائشه خوا لیی رازی بی، دهگپریته وه، دهلی: کومه تیک جووله که هاتنه لای پیغمبهر ﷺ گوتیان: (السَّامُ عَلَيْكُمْ) واته: مردن له سه ر ئیوه، مردن بو ئیوه، دهلی: منیش تیگه یستم، پیم گوتن: (عَلَيْكُمْ السَّامُ وَاللَّعْنَةُ) واته: مردن له سه ر ئیوه، ئیوه بمرن و نه فرینیستان له سه ر بی، جا دهلی: پیغمبهر ﷺ گوتی: عائشه لییان گهری، خوت نارد حهت مه که، خوا نه رمو نیانی له هه موو شتیک پی خوشه، دهلی: منیش گوتم: ناخر نه ی پیغمبهری خوا! تو نه تبیست نه وان چیان پیگوتین؟! دهلی: پیغمبهر ﷺ فهرمووی: با گویم لی بوو چیان گوت، منیش گوتم: (وَعَلَيْكُمْ) واته: وه له سه ر خوستان، یانی: جیتان به نیمه گوت، نه ووش بو ئیوه (أَخْرَجَهُ الْبُخَارِيُّ: (۵۹۰۱).

(۱) (رواه الترمذي: (۲۰۱۰)، والطبرانی في (الأوسط): (۱۰۱۷)، وخسنه العلامة الألباني في (صحيح سنن الترمذي))

پایه و پاداشتی په حم و به زهیی

خوای په روه ردگار مه دحی نه و که سانه دهکات که خاودنی نه و سیفه ته په سندنه. وه له سووره تی (البلد) دا دواى نه وهی باسی نه و که سانه دهکهن که که شخه و فیز دهکهن به مال و سامانیان و نه سلې خویان له بیر چوته وه، نجا باسی هندیك سیفه تی جوانی مسولمان دهکات وهك: نازاد کردنی کویله و نان دانی نه داران و هه ژاران و، هه تیوان و، دواى ده فهرموى: ﴿ثُمَّ كَانَ مِنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَتَوَّصَوْا بِالصَّبْرِ وَتَوَّصَوْا بِالْمَرْحَةِ ۝۱۷۱﴾ ^{۱۷۱} **أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ ۝۱۸۱﴾** ^{۱۸۱}، واته: سهره رای نه مانهش له و که سانه بی که بر وایان هی نابی و ناموژگاری یه کدیان کردبی به نارامگرتن و به به زهیی و میهره بانی، نا نه وانه هاوه لانی دهستی راستن.

جا دیاره که پیغه مبهری خوشه ویستمان، چاوساغ و ری پيشاندرمان، چه ندان فهرمايشتی به نرخى هه ن، که نه گهر نیمه ی مسولمان پيانه وه پابه ند بین، به دلنایى به بهر نه م نایه ته ی سهره وه ده که وین، وه حسیب کردنیشمان له کومه لی (أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ) گهره ترین پاداشته، وه له فهرمايشتی کدا پیغه مبهری خوا ^{صلى الله عليه وسلم} فهرموویه تی: {مَثَلُ الْمُؤْمِنِينَ فِي تَوَادُّهِمْ وَتَرَاحُمِهِمْ وَتَعَاطُفِهِمْ، مَثَلُ الْجَسَدِ إِذَا اشْتَكَى مِنْهُ عُضْوٌ تَدَاعَى لَهُ سَائِرُ الْجَسَدِ بِالسَّهْرِ وَالْحُمَى} ^(۱) **حَدِيثٌ صَحِيحٌ**

واته: نموونه ی بر واداران له یه کدی خوشویستن و به زهیی هاتنه وه و دلسوزیان له گهل یه کدی دا، وهك جهسته یهك وایه نه گهر نه ندایکی ناته واو نه ساغ بوو، هه موو جهسته به شداری دهکات به نه نووستن و شه ونخونی و تا لی هاتن.

وه سیفه تی به زهیی ده توانری بگوتری: به رزترین سیفه ته و، چله پوپه ی هه موو سیفه تو. رهوشته به رزده کانه. به به لگه ی نه وه که خوای په روه ردگار سه دان سیفه تی به رزو جوان و ته واوو بی سنووری هه ن، به لام نه گهر سهرنج بدهین له سهره تای هه موو

(۱) (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ: الْبُخَارِيُّ: (۵۶۶۵)، وَمُسْلِمٌ: (۶۷۵۱))

سووره ته کانی قورپان تاکه سیفه تیك كه خوی پی وهسف دهکات سیفه تی به زهیی یه، دهفه رموی: (بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ)، وهك دهفه رموی: ﴿وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا﴾ (النساء، واته: خوتان مه کوژن خوا له گهلتن به به زهیییه. وه له شوینی دیکه دهفه رموی: ﴿فَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَفُوٌّ رَحِيمٌ﴾ (المائدة، واته: بزانزو دلتیابن بیگومان خوا لیبوردهی به به زهیییه.

که واته: ئیمه ی مسولمان سهرتا گرنگی و گه ورهیی ئهم سیفه ت له وه ده بینینه وه که خوی په روهر دگار خوی پی وهسف کردوه، پاشان که سهیری فه رمایشته موباره که کان و زیان نامه پر پیژو به ره که ته که ی پیغه مبه رمان ﷺ ده که ین، بومان دهر ده که وی که تاکه سیفه تیك وهك رۆژی رووناك و مانگی چوارده له شهوی تاریك لی بینراوه سیفه تی به زهیی بووه، وه به سهر نجانمان له واقیعی شدا دیاره که هر که سیك خاوه نی ئهم سیفه ته به رزه بی که سیکی خوشه ویست و پیژ لیگیراو، خاوه ن که سایه تی که تایبه تی و مه زنه، وه خو دوور گرتن له سیفه ته به رزه مایه ی خه م و په ژاره و په شیمانیه کی زوره. { عَنْ أَسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «إِنَّمَا يَرْحَمُ اللَّهُ مَنْ عِبَادِهِ الرَّحَمَاءُ» } حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۱)

واته: ئوسامه ی کوپی زهید خوا لی پازی بی، ده لی: پیغه مبه ری خوا ﷺ فه رموویه تی: بیگومان خوی گه وره به زهیی دیته وه بهو به ندانه ی که به به زهیین. { عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «الرَّاحِمُونَ يَرْحَمُهُمُ الرَّحْمَنُ، أَرْحَمُوا أَهْلَ الْأَرْضِ، يَرْحَمَكُم مَّنْ فِي السَّمَاءِ» } حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۲)

واته: عه بدوللای کوپی عه مر خوا لیان پازی بی، ده لی: پیغه مبه ری خوا ﷺ فه رموویه تی: نهو که سانه ی به زهییان دیته وه به یه ک خوا به زهیی پیاندا دیته وه، ئیوه

(۱) (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ: (۷۰۱۰))

(۲) (رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ: (۴۹۴۱))، وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِيُّ فِي (السَّلْسَلَةُ الصَّحِيحَةُ): ((۹۲۵))

به زه ديتان بيته وه به خه لکی سهر زهوی، نه وهی كه له باسمانه به زدیي ييتار دیته وه
(واته: خواي به به زه می!!).

{ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ قُرَّةَ، عَنْ أَبِيهِ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ رَجُلًا قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِنِّي لِأَذْبَحُ الشَّاةَ فَارْحَمْهَا، قَالَ: «وَالشَّاةُ إِنْ رَحِمْتُهَا رَحِمَكَ اللَّهُ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(١)

واته: موعاويهی کوری قورپه له بابی دهگیریته وه خوا لیی رازی بی،
رؤژیک پیاویک گوتی: ئه ی پیغه مبهری خوا! من کاتیک مهر سهرده برم
به زهیم پییدا دیته وه، فهرمووی: جا نه گهر تو به زهیت به مهردا بیته وه.
ئه وه خواش به زمی پیت دادیته وه.

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «بَيْنَمَا كَلْبٌ يُطِيفُ بِرَكِيَّةٍ، كَادَ يَقْتُلُهُ الْعَطَشُ، إِذْ رَأَتْهُ بَغِيٌّ مِنْ بَغَايَا بَنِي إِسْرَائِيلَ فَنَزَعَتْ مَوْقَهَا فَسَقَتْهُ فَعَفَّرَ لَهَا بِهِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(٢)

واته: نه بوو هورپه خوا لیی رازی بی دهلی: پیغه مبهری خوا ^{صلی الله علیه و آله} فهرموویه تی:
سه گیک ده سوورایه وه به دهوری بیرکی ناو، خه ریک بوو تینوویه تی (بیخنکی نوو)
بیکوژی، کاتیک یه کیکی گونا هبارو لادهر له گونا هبارو لادهره کانی وه چهی ئیسرا ئیل (ئه م
سه گه ی) بین ی هه ندیک ناوی بو دهره ی ناو پید، خوا بهو هویه وه لهو که سه
گونا هباره خو شبوو.

{ عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: «وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَا تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ حَتَّى تَرَاحُمُوا» قَالُوا: كُلُّنَا رَحِيمٌ، قَالَ: «أَنَّهُ لَيْسَ رَحْمَةً أَحَدِكُمْ أَصْحَابُهُ وَلَكِنَّهَا رَحْمَةُ الْعَامَّةِ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(٣)

(١) (رواؤه البزار: (٣٣١٩)، وصححه العلامة الألباني في (السلسلة الصحيحة): (٢٦))

(٢) (متفق عليه، البخاري: (٣٢٨٠) واللفظ له، ومسلم: (٥٩٩٨))

(٣) (رواؤه الطبراني، وحسنه العلامة الألباني في (صحيح الترغيب والترهيب): (٢٢٥٣))

واته: نه بوو مووسای نه شعهری خوا لی رازی بی گوئی له پیغه مبهري خوا ﷺ بووه که فهرموویه تی: سویند بهو که سهی گیانی منی به دهسته ناحینه بهه ستن هتا به به زدی نه بن، گوتمان: نیمه هه موومان به به زهین، فهرمووی: نهودنا که یه کیکتان به رانبهر هاوه له که ی به به زهی بی، به لکو به به زهی بوون نهودیه به رانبهر هه موو خه لکک به به زهی بی.

به سه رها تیک له م بارهیه وه^(۱)

{ عَنْ أَسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: أُرْسِلَتْ ابْنَةُ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) إِلَيْهِ، إِنَّ ابْنًا لِي قُبِضَ فَأَتِنَا، فَأَرْسَلَ يُقْرِئُ السَّلَامَ وَيَقُولُ: «إِنَّ اللَّهَ مَا أَخَذَ وَلَهُ مَا أُعْطِيَ، وَكُلُّ عِنْدَهُ بِأَجَلٍ مُّسَمًّى، فَلْتَصْبِرْ وَلْتَحْتَسِبْ» فَأَرْسَلَتْ إِلَيْهِ، تُقْسِمُ عَلَيْهِ لِيَأْتِيَنَهَا؛ فَقَامَ وَمَعَهُ سَعْدُ بْنُ عُبَادَةَ، وَمُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ، وَأَبِي بْنُ كَعْبٍ، وَزَيْدُ بْنُ ثَابِتٍ، وَرَجَالٌ؛ فَرَفَعَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) الصَّبِيَّ وَنَفْسُهُ تَتَقَعَّقُ كَأَنَّهَُا شَنْ، فَقَاضَتْ عَيْنَاهُ، فَقَالَ سَعْدٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا هَذَا؟ فَقَالَ: «هَذِهِ رَحْمَةٌ جَعَلَهَا اللَّهُ فِي قُلُوبِ عِبَادِهِ، وَإِنَّمَا يَرْحَمُ اللَّهُ مِنْ عِبَادِهِ الرُّحَمَاءُ» }

واته: ئوسامه ی کوری زهید خوا لی رازی بی، دهلی: کچیکی پیغه مبهري ﷺ له دواى بابی نارد، کهوا گوره کهم وا پرووح دهدات بیی بو لاما، پیغه مبهريش ﷺ یه کیکی ناردو فهرمووی: پیی بلی: نهودی خوا دهدات دواپی دهیباته وه نهوه ههر هی خویه تی، وه هه موو شتیکیش له لای خوا ماوهی دیاری کراوه، کهواته: با ئارام بگری و جاوه پیی پاداش بکات، بو جاری دووهم به دواى بابی ناردو سویندیشی خوارد که ههر دهبی بجیته لایان، پیغه مبهريش ﷺ هه لسا له گه ل سه عدی کوری عوبادهو موعاذی کوری جه بهل و ئوبه ی کوری که عبو زهیدی کوری ثابیت و چند پیاویکی دیکه چوونه لای، که منداله که یان هیئا بو پیغه مبهري ﷺ پرووحی دهاو هه ناسه ی تهنگ بوو بوو، وه کونددک (کونده که دوی تیده کری و دهه ژئ) فرمی سکیش له ههر دوو جاوه (گه شو جوان و موباره که کانی) پیغه مبهري ﷺ دههاتنه خواری، سه عد خوا لی رازی بی گوتی:

(۱) حدیث صحیح (متفق علیه، البخاری: (۱۲۲۴) و اللفظ له، و مسلم: (۲۱۷۴))

ئەم گریانە چییە ئەی پیغمبەری خوا ﷺ ؟! فەرمووی: ئەود سۆزو بەزەییە خوا دەیخاتە دڵی بەندەکانییەو، وە بیگومان خۆی گەورە بەزەیی دیتەو بەو بەندەنی که به بهزەیین.

پایەو پاداشتی شەرم و شکۆ: (الْحَيَاءُ)

شەرم و حەیا سیفەتیکی زۆر پەسندەو، سیفەتیکە بە ھۆیەو ئینسان پلەو ئەندازە ئیمان و ڕەوشتەکە دەرەکەوی، چونکە بەشیکە لە ئیمان، وە یەکیکە لە ھۆکارانە کە ھانی ئینسان دەدات بۆ ئەنجامدانی کاری چاک، وە دووری دەخاتەو دەپاریزی لە ئەنجامدانی ھەموو کاریکی خراپ،

و بەراستی ئیمە لەو ڕۆژگارەدا پیوستیەکی زۆر زۆرمان بەو سیفەتە بەرزە ھەیە، وە بە نەمانی ئەم ڕەوشتەش کۆمەلگا بەرەو ھەڵدێرو ئاشووب دەچێ و سەرەنجامی دنیاو دواڕۆژمان خراپ دەبی، لە قورئانی پیرۆزیش باسی گرنگی گەورەیی ئەم سیفەتە کراوە، کە خۆی پەرەردگار بە مەدحەو باسی شەرم و شۆی ئەو دوو ئافرەتە دەکات کە یەکیان دی بۆ لای مووسا دەلی بابمان دەیەو پاداشتی ئەو کارەت بداتەو، دیارە مووسا ھاوکاری کردن لەسەر ئاودانی مەرەکانیان وە خوا بۆ خۆی بۆمان باس دەکا و دەفەرموی: ﴿فَجَاءَتْهُ إِحْدَاهُمَا تَمْشِي عَلَىٰ اسْتِحْيَاءٍ قَالَتْ إِنَّ أَبِي يَدْعُوكَ لِيَجْزِيَكَ أَجْرَ مَا سَقَيْتَ لَنَا فَلَمَّا جَاءَهُ، ٢٥﴾ القصص، واتە: ئنجا

یەکیک لە دوو کچەکان ھات بۆ لای مووسا و ڕیگاشدا بە شەرمەو دەڕۆیشت. گوتی: بەراستی باوکم بانگت دەکات بۆ ئەوێ پاداشتی ئەوێت بداتەو کە مەرەکانت بۆ ئیمە ئاودا، (پیغمبەر مووساش) لەگەڵی

رۆیشت... مه به ست لیږه دا به کارهینانی وشه ی شهرم بوو له لایه ن خوا وه به مه دحه وه، وه ئه م سیفه ته سهنگی مه حه که بو ناسینی بیسه نه کان. بویه هه موو پیغه مبه ره کانی پیشو و ئه م قسه یان کردوه:

{ عَنْ أَبِي مُسْعُودٍ الْبَدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «إِنَّ مِمَّا أَدْرَكَ النَّاسُ مِنْ كَلَامِ النَّبِيِّ الْأُولَى: إِذَا لَمْ تَسْتَحِ، قَاصَّنَعْ مَا شِئْتَ» } حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۱)

واته: ئه بوو مه سعوودی به دریی خوا لی پازی بی. ده لی: پیغه مبه ری خوا صلی الله علیه و آله فهرموویه تی: ئه وه ی خه لک پی پراگه یشتوه له قسه کانی پیغه مبه ره کانی پیشو و ئه مه یه: ئه گهر شهرمت نه کرد چیت ده وی بیکه!!

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «الْحَيَاءُ مِنَ الْإِيمَانِ، وَالْإِيمَانُ فِي الْجَنَّةِ» } حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۲)

واته: ئه بوو هوریه ره خوا لی پازی بی، ده لی: پیغه مبه ره صلی الله علیه و آله فهرموویه تی: شهرمنی له ئیمان ه وه ی، وه ئیمان هو ی جوونه به هه شته.

{ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «الْحَيَاءُ وَالْإِيمَانُ قُرْنَا جَمِيعًا، فَإِذَا رُفِعَ أَحَدُهُمَا رُفِعَ الْآخَرُ» }^(۳)

واته: عه بدوللای کوری عومه ر خوا لی یان پازی بی، ده لی: پیغه مبه ره صلی الله علیه و آله فهرموویه تی: (خوا ی به روه ردگار) ئیمان و شهرمی کو کردو ته وه (واته: له هه شوینی ک ئیمان هه بی شهرمیش ده بی، وه به پیچه وانه وه ش)، هه ر کاتی ک یه کیکیان نه ما نه ویدی که ش هه ئه ده گیرئ و نامینی.

(۱) (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ: (۵۶۵۴))

(۲) (رَوَاهُ الثَّرْمَذِيُّ: (۲۰۰۹)، وَقَالَ: حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ، وَصَحْحَةُ الْأَلْبَانِيِّ فِي

(السَّلْسَلَةُ الصَّحِيحَةُ): (۴۹۵))

(۳) (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ فِي (الْأَدَبُ الْمَفْرُود): (۱۳۱۳)، وَصَحْحَةُ الْعَلَامَةِ الْأَلْبَانِيِّ فِي

(صَحِيحُ الْأَدَبِ الْمَفْرُود): (۹۹۱))

{ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) «مَا كَانَ الْفُحْشُ فِي شَيْءٍ إِلَّا شَانَهُ، وَمَا كَانَ الْحَبَاءُ فِي شَيْءٍ إِلَّا رَانَهُ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ

واته: نه نهس خوا لئی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فهرموویه تی: خرایو بی شه رمی له ههر شتیک دا هه بی مسوگر ناشیرینی دهکات، وه شه رمو حهیا له ههر شتیک دا هه بی مسوگر دهیرازینیتته وهو جوانی دهکات.

{ عَنْ أَبِي أَمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «الْحَيَاءُ وَالْعِيُّ شُعْبَتَانِ مِنَ الْإِيمَانِ، وَالْبِدَاءُ وَالْبَيَانُ شُعْبَتَانِ مِنَ النِّفَاقِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(١)

واته: نه بوو ئومامه خوا لئی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فهرموویه تی: شه رمی و کهم قسه کردن دوو بهشن له تیمان، وه زمان پیسی و زمان لووسیش دوو بهشن له نیفاق و دوورووی.

خوا په نامان په نامان بدات له سه زمان پیسی و لووسی، هاوکارو یارمه تیده ریشمان بی له به دهسته نانی سیفه تی کهم دووی و شه رمو حهیا به کهم په سنده له شه رع دا.

{ عَنْ زَيْدِ بْنِ طَلْحَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «لِكُلِّ دِينٍ خُلُقٌ وَخُلُقُ الْإِسْلَامِ الْحَيَاءُ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(٢)

واته: زهیدی کوری طه لحه خوا لئی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فهرموویه تی: هه موو نایینیک رهوشتی تایبهت به خوئی ههیه، وه رهوشتی نیسلام بریتیه له شه رمو حهیا.

(١) (رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ: (١٩٧٤)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِيُّ فِي (صَحِيحِ التَّرْغِيبِ وَالتَّرْهِيْبِ): (٢٦٣٥))

(٢) (رَوَاهُ أَحْمَدُ: (٢٢٣٦٦)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِيُّ فِي (صَحِيحِ التَّرْغِيبِ وَالتَّرْهِيْبِ): (٢٦٢٩))

(٣) (رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ: (٧٧١٢)، وَحَسَّنَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِيُّ فِي (السَّلْسَلَةِ الصَّحِيْحَةِ): (٩٤٠))

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «الْإِيمَانُ بَضْعٌ وَسَبْعُونَ شُعْبَةً، وَالْحَيَاءُ شُعْبَةٌ مِنَ الْإِيمَانِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ (۱)

واته: نه بوو هور هیره خوا لیی رازی بی دهلی: پیغمبر ﷺ: فهرموویه تی: نیمان
حه فتاو نه وهنده به شهیه، وه شهرمو حهیا به شیکه له نیمان.

{ عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «الْحَيَاءُ لَا يَأْتِي إِلَّا بِخَيْرٍ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ (۲)

واته: عیمړانی کوری حوصهین خوا لیی رازی بی، دهلی: پیغمبر ﷺ
فهرموویه تی: هیج کاتیک شهرمو حهیا ناییت مه گهر خپرو چاکه له گهل خوی دینی،
(نهم سیفه ته له ههر که سیک دا هبی نه وه حه تمهن به خپرو چاکه بو دی ده گهر ښته وه).

{ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: مَرَّ النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) عَلَى رَجُلٍ وَهُوَ يُعَاتِبُ أَخَاهُ فِي الْحَيَاءِ يَقُولُ: إِنَّكَ لَتَسْتَحْيِي حَتَّى كَأَنَّهُ يَقُولُ: قَدْ أَضَرَّ بِكَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «دَعَهُ فَإِنَّ الْحَيَاءَ مِنَ الْإِيمَانِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ (۳)

واته: عه بدو لای کوری عومه ر خوا لیان رازی بی، دهلی: پیغمبر ﷺ
به لای پیاوړیک دا تیپه ر بوو پیاوه که گله یی له برا که ی ده کرد
دهرباره ی شهرمنی و، دهیگوت: تو نه وهنده شهرمنی هه تاکو وهک نه وه پی
بلی: نه وه شهرمو حه یایهت زیانی بو ت هیه، پیغمبر ﷺ خوا ﷺ
فهرموویه تی: وازی لی بینه، به راستی شهرمنی له نیمان دیه. (ههروهک
پیشتر باس مان کرد ههر خودی شهرمو حهیا به شیکه له نیمان!!).

{ عَنْ أَشَجَّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «إِنَّ فِيكَ لَخُلْفَيْنِ يُحِبُّهُمَا اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ»، قُلْتُ: وَمَا هُمَا يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: «الْجُمُ وَالْحَيَاءُ»

(۱) (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ: الْبُخَارِيُّ: (۹)، وَمُسْلِمٌ: (۱۶۱))

(۲) (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ: الْبُخَارِيُّ: (۵۷۶۶) وَاللَّفْظُ لَهُ، وَمُسْلِمٌ: (۱۶۵))

(۳) (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ: الْبُخَارِيُّ: (۵۷۶۷) وَاللَّفْظُ لَهُ، وَمُسْلِمٌ: (۱۶۲))

قَالَ: قُلْتُ: قَدِيمًا كَانَ فِيَّ أَوْ حَدِيثًا؟ قَالَ: «لَا، بَلْ قَدِيمًا»، قُلْتُ: الْحَمْدُ لَكَ أَلَيْ حَبْلِي عَلَى خُلُقَيْنِ يُحِبُّهُمَا اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: ئه شهج خوا لئی رازی بی، دهلی: پیغه مبهه ر یت یی فهرمووم: دوو سیفهتت تیدان، خوای زالی پایه دار خوشی دهوین، منیش گوتم: نهی پیغه مبهه ری خوا، نهو دوو سیفهته چی و چین؟ فهرمووی: نهرو و نیانی به شهرمو و هه یایی، دهلی: گوتم: ئایا نهو سیفهتانهه ههر پیشت تیدا هه بوون، یان تازه لییم په یدابوون؟ فهرمووی: نه خیر، ههر پیشت نهه سیفهتانهه هه بوون، سوپاس بو نهو خوایه ی که له سهه دوو سیفهتی سروشتاندووم، خوئی خوشی دهوین.

به سه رهاتیك لهه بارهیه وه ^(۲)

(مسمع بن عاصم وریاح القیسی) ههردووکیان دهلین: ئیمه ئاگادار بووین، پیاویك هات چل دیناری بو رابیعهی عهدهوی هیئا رهحههتی خوای لی بی، گوتی: پیویستههکانی خوئی پی دابین بکه، رابیعهش زور به کۆل گریاو سهه ری بو ئاسمان بهرز کردهوه گوتی: نهو (واته: خوا به خوئی) دهزانئ، نهمن شهرمی لیدهکهه داوای دنیای لی بکهه، له کاتیك ههموو به دهستی نهوه، جا چۆن پاره له کهسیك وهر بگرم که هیچ شتیکی به دهست نیه و ههرچی ههیتی هی نهوه! (یانی: هی خوایه).

(۱) (رواه البخاري في (الأدب المفرد): (۵۸۴)، وصححه العلامة الألباني في (صحيح الأدب المفرد): (۴۵۵)

(۲) صفة الصفوة، ذكر المصطفية من عبادات البصرة، ج ۴، ص ۲۷.

پایه و پاداشتی خو به که مگرتن

خو به که مگری نیشانهی بهرزی ئیمان، وه هوکاری پاک بوونه وهی دل و دهر وونه له ژهنگ و ژالی خو بهزل زانین، بویه زوربهی جار خو به که مگری له قسه و کرداردا بهلگهیه له سهر خو به که مگری له دل و دهر وون.

وه وشه: (تَوَاضَع) بریتیه له ملکه چ بوون بو راستی و قبول کردنی ههق، جا ئه م ههقه له لای هه رکه سیك بئ، هه ژاربی یان دهوله مه ند، به هیژی یاخود بئ هیژ، بچووک بئ یاخود گه وره، دۆست بئ یاخود دوژمن، بیگومان هه رکاتیك ئینسان ئه گه ر له بهرانبه ر هه موو ئه و تا قمانه ی با سمان کردن وهك یهك نه بوو ده بی بزانی که که سیکی خو به که مگر نیه، پیغه مبه ری خواش صلی الله علیه و آله فهرموویه تی: { الْكِبْرُ: بَطْرُ الْحَقِّ وَ غَمَطُ النَّاسِ } حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۱)

واته: خو به گه وره زانین بریتیه له وهی: کابرا ههق ره تدبکاته وه وهری نه گری، خه لکیش به نزم تر له خو ی بیینی، (یانی: سه لامیان لی نه کات و قسه ی خو شیان له گه ل نه کات و به پرویان پی نه که نی و هه ز بکات هه ر ئه وان خزمه تی بکه ن، هه قی خو یان پی نه دات... هتد،

که واته: ئیستا بو مان پروون بو وه مه به ست له وشه ی (تَوَاضَع) چیه؟ که بیگومان خو به که مگری پله ی ئینسانی ئیماندار بهر ز ده کاته وه، به به لگه ی ئه و فهرما یشته ی پیغه مبه ر صلی الله علیه و آله فهرموویه تی: { «وَمَا تَوَاضَعْ أَحَدُ اللَّهِ إِلَّا رَفَعَهُ اللَّهُ» } حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۲)

واته: هه ر یه کیك له بهر خوا خو ی به که م بگری و خاکی بئ مسو گه ر خوا پله و پایه ی (له دنیا و دواړو ژ) بهر ز ده کاته وه.

(۱) (رَوَاهُ مُسْلِمٌ: (۲۷۵) عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ)

(۲) (رَوَاهُ مُسْلِمٌ: (۶۷۵۷)، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ)

وه خوا (عزوجل) له چه ندين نايه تي قوربانی بهرير باسی نه و
سيفه ته بهرزه ی کردوه و جه ختی له سه ر دهست پيوه گرتی کردونه وه،
وهك دهفه رموی:

﴿بَنَاتُهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّهُمْ
أَذَلَّةً عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَحَافُونَ لَوْمَةَ لَائِمٍ
ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ﴾ المائدة

واته: نه ی نه وانه ی برواتان هی ناوه! هه ر که سیك له نیوه هه لگه رپته وه
له نایینه که ی نه وه به زووی خوا له حیاتی نه وان گه ل و کو مه لیکی دیکه
دهی نی خوا نه وانی خو ش دهوی و نه وانی ش خویان خو ش دهوی، به
سو زو به زهی (خو به که مگرن) به رانبه ر برواداران به هی زو توندن
به رانبه ر بی پروایان جهاد ده که ن له رپی خواداو ناترسن له سه رزه نشتی
سه رزه نشت کاران، نه وه ی باسکرا چاکه و فه زلی خویه دهی به خشی به هه ر
که سیك که خوی بهی ویت وه خوا فره وانی زانیه. وه بیگومان رسته ی:
(أَذَلَّةً عَلَى الْمُؤْمِنِينَ) هه ر مانای خو به که مگری ده که یه نی.

وه خوی بهر وه ردگار له سو وره تی (الفتح) دا فه رمو ویه تی: ﴿يُحَمَّدُ
رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ تَرَاهُمْ رُكْعًا سُجَّدًا ...﴾

واته: موحه ممه د (ﷺ) پیغه مبه ری خویه نه و (برواداران هه ش) که
له که لیدان به رانبه ر بی پروایان توند و تیژن و له نیوان خویاندا به به زه یین
دهیانبینی (هه می شه) له رکو وعو سو جده دان ... !!

پاشان له سوورمهتی (القصص) یس دا دهه رموی: ﴿ثَلَاثُ أَلْفٍ أَلْفٍ نَعْمَ هُمُ الَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ٨٢﴾

واته: نه وه مالی دوا روزه (واته: بهههست) ددهیس به و که سانه ی نه بهرزیو، خو بهزل زانیان دهویت له زهوی دا نه دهست دریزی و خراپه کاری. وه سه رهنجامی حال بو پاریزکارانه.

له سوورمهتی (الفرقان) یس فهرموویه تی: ﴿وَعِبَادُ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا وَإِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا ٦٣﴾ وَالَّذِينَ يَسْتُرُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقِيَمًا ﴿٦٤﴾

واته: وه بهنده تایبه تی یه گانی خوی به بهرزیو که سانیکن به و یقارو نه رمی دهرون به سه ر زهوی دا (بی لووت بهرزیو و که شخه و فیز کردن) وه کاتیک نه زان و نه فامه کان (به گوشتاری ناشیرن) له گه لیان بدوین، قسه یه که دهکن که گوناح نه بیت (یا خود پروویان لی و درده چهر خین و به جیان دیلن)، وه نه و (به ندانه) که سانیکن له شه و دا بو بهر و در دگاریان سوچه بهرن و شه نویر دهکن.

{ عَنْ سَهْلِ بْنِ مُعَاذٍ الْجُهَنِيِّ عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «مَنْ تَرَكَ اللَّبَاسَ وَهُوَ يَقْدِرُ عَلَيْهِ تَوَاضَعًا لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ، دَعَاَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَى رُءُوسِ الْخَلَائِقِ يُخَيِّرُهُ مِنْ خُلَى الْإِيمَانِ فَلَيْسَ أَيْهَا شَاءَ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(١)

واته: سه هلی کوری موعازی جوهه نی له بابی ده گیریت هوه خوا لیس رازی بی که گوتوو یه تی، پیغه مبهری خوا ^{صلی الله علیه و آله} فهرموویه تی: هر که سیک واز له جل و بهرگیک بینو و له بهری نه کات له بهر خوا (عز و جل) و به هوی خو به که مگرییه وه له گه ل نه وه ی بشتوانی (بیکری) و له بهری بکات،

(١) (رواه الترمذي: (٢٤٨١) وحسنه العلامة الألباني في (صحيح سنن الترمذي))

نه وه له رۆژی قیامهت دا له نیو هه موو دروستکراو دکان خوا (عز و جل) بانگی دهکاو سه ریستی دهکات تا به ناره زووی خوئی کام جل و بهرگی نه هلی نیمان هه ز دهکات بو خوئی له بهری بکات.

{ عن ابن عباس رضي الله عنهما: عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «مَا مِنْ أَدْمِي إِلَّا فِي رَأْسِهِ جُكْمَةٌ بَيْنَ مَلِكٍ فَإِذَا تَوَاضَعَ قِيلَ لِلْمَلِكِ: أَرَفَعَ حَكْمَتَهُ وَإِذَا تَكَبَّرَ قِيلَ: لِلْمَلِكِ ضَعْفُ حَكْمَتِهِ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۱)

واته: عه بدوللای کوری عه بباس خوا له خوئی و بابی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا ﷺ فهرموویه تی: هیچ ئینسانیک نیه مه گهر حیکمه تیکی له عه قل دا هه یه به دهستی فریشته یه که، نه گهر خوئی به که مگرت نه وه بهو فریشته دهگوتری حیکمه ته که ی بهر زبکه وهو زیادی بکه، وه نه گهر خوئی به که وه ره گرت بهو فریشته دهگوتری: حیکمه ته که ی نزمکه وهو که می بکه وه.

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «مَا نَقَصَتْ صَدَقَةٌ مِنْ مَالٍ، وَمَا زَادَ اللَّهُ عَبْدًا بِعَفْوٍ إِلَّا عِزًّا، وَمَا تَوَاضَعَ أَحَدٌ لِلَّهِ إِلَّا رَفَعَهُ اللَّهُ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

واته: نه بوو هور هیره خوا لیی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا ﷺ فهرموویه تی: به خیر و سه دهقه کردن مال کهم ناکات، وه بهندهش به چاو پوشی و لیبوردهی، خوا عیززه تی زیاد دهکات، وه هه ر یه کیک له بهر خوا خوئی به کهم بگری و خاکی بی، مسوگهر خوا بهرزی دهکاته وه.

{ عَنْ حَارِثَةَ بْنِ وَهَبٍ الْخَزَاعِيِّ عَنْ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِأَهْلِ الْجَنَّةِ؟ كُلُّ ضَعِيفٍ مُتَضَاعَفٍ لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اللَّهِ لِأَبْرَهُ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۳)

(۱) (رواه الطبرانی: (۱۲۹۳۹)، وحسنه العلامة الالباني في (السلسلة الصحيحة): ((۵۳۸))

(۲) (رواه مسلم: (۶۷۵۷))

(۳) (رواه البخاري: (۴۶۳۴)، ومسلم: (۷۳۶۶))

واته: حارسی کوری ودهبی خوزاعی له پیغه مبهری خوا ﷺ دهگیریته وه که
 فهرموویه تی: بایا هه والتان بددمی کی نه هلی به هه شته؟ فهرمووی: هه موو لاوازو
 بیهیزیکی (که خه لک به سووکی سهیری دهکات)، که به گهر سویند به خوا بخوات بو
 شتیک، خوا بوی دهکات و سوینده که ی ناخات.

عن أبي سعيد الخدري رضي الله عنه قال: احبوا المساكين فاني سمعت رسول
 الله (صلى الله عليه وسلم) يقول في دُعائه: «اللَّهُمَّ! احيني مسكينا وامتنى مسكينا،
 واحشرني في زمرة المساكين» | حديث صحيح^(۱)

واته: ئه بوو سه عیدی خودری خوا لئی رازی بی، دهیگوت: نه دارانتان خوستبوو.
 له بهر ئه وهی له پیغه مبهری خوا ﷺ بیستوه له دووعای خویدا دهیغه رموو: خودایه!
 بمزیینه به نه داری، وه بممزیینه به نه داری، وه له گهل کومه لی نه داران هه شرم بکه.
 عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: قال رسول الله (صلى الله عليه وسلم): «ما
 استكبر من أكل معه خادمه، وركب الحمار بالأسواق، واعتقل الشاة فحلبها» |
 حديث حسن^(۲)

واته: ئه بوو هوریه ره خوا لئی رازی بی ده لی: پیغه مبهری خوا ﷺ فهرموویه تی:
 خو به زلگر نیه ئه وه که سهی خزمه تکاره که ی نانی له گهل بخوات، وه سواری گویدریژ بی
 له بازار، وه شیری مه پ بدوشی.

به سه رها تیک له م باره یه وه^(۳)

روژیک ئافره تیک که عه قلی ناته واو بوو، هاتوو گوتی: ئه ی پیغه مبهری خوا ﷺ
 هاتیمه لات ئیشم پیته؟! پیغه مبه ریش (به وه پهری ته وازه وه) فهرمووی: باشه دایکی
 فلان له کام جیگاو ریگای مه دینه پیته خوشه داده نیشین، هه تا ئیشه که ت بو ته واو
 ددکه م. ننجا له گهل دانیشت له یه کی که له کوڵانه کان، هه تا قسه کانی ته واو بوو، ننجا
 دوا ی هه ئسان و رویشتن!!

(۱) (رواه ابن ماجه: (۵۱۲۶) وحسنه العلامة الألبانی فی (السلسلة الصحيحة):
 ((۳۰۸))

(۲) (رواه البخاری فی (الادب المفرد). (۵۵۰)، وصححه العلامة الألبانی فی (السلسلة
 الصحيحة): ((۲۲۱۸))

(۳) کیف تكتب الناس، الباب: الوسيلة التامة التواضع ولین الحانب، ج ۱، ص ۲۲.

پایه و پاداشتی راستگویی

خوای کار به حی ناسمانه کان و زهوی به ههق دروست کردوه، و د داواستی له هه موو خه لکی کردوه که له سهر ههق بژین و بمرن. و هه هیج قسه یه که نه کهن مه گهر ههق بی و، هیج کرده ویه که نه کهن مه گهر ههق بی، چونکه بیگومان ههق و راستی هوکارن بو نه ووی ئینسان به ردو چاره نووسیکی دیار و پروون بجی، که پروونترین چاره نووسی مسوئلمانیش خوئی له به ههشتی پان و به رین و رازاوهی خوای په روه ردگار ده بینیته وه، ههر له بهر نه وه شه کوومه لگای ئیسلامی ده بی له سهر ئه ساسی راستییه تی بنیات بنری، و د مسوئلمانیش پیویسته له سهریان که له هه موو ئیش و کاریکیان ئه م سیفه ته یان تی دا ردنگبدا ته وه، و هه بیگومان پایه و پاداشتی زوړیش بو ئه و که سانه دانراوه که خاوه نی ئه م سیفه ته به رزن، و هه خوای به خشر ده فهرموئ: ﴿قَالَ اللَّهُ هَذَا يَوْمُ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾ (المائدة: ۱۱۹).

واته: خوا فهرمووی: ئه مه پروژیکه راستگوئیان راستییه که یان سوودیان پیده که یه نی، و د به هه ستانیکیان بو هه یه پروو باریان به ژیردا ده پرو و به هه می شه یی تییدا ده میننه وه، خوا له وان رازی بو وه و ئه وانیش له خوای خوئیان رازین، ئه مه ش که وره ترین بردنه وه و سهر که وتنه.

و د له سوورده تی (التوبة) دا فهرمان به مسوئلمانان ده کات که له گهل راستگوئیان بن، چونکه ئه مه سیفه تی پیغه مبه ران و فریشتان و صالحانه، ده فهرموئ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ﴾ (۱۱۸)، واته: ئه ی ئه وان ه ی ئیمانان هیناوه! پاریز له خوا بکه ن و له گهل راستگوئیان بن.

﴿عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قِيلَ لِرَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): أَيُّ النَّاسِ أَفْضَلُ؟ قَالَ: «كُلُّ مَخْمُومٍ الْقَلْبِ،

صَدُوقُ اللِّسَانِ»، قَالُوا: صَدُوقُ اللِّسَانِ نَعْرِفُهُ فَمَا مَحْمُومُ الْقَلْبِ؟ قَالَ: «هُوَ: التَّقِيُّ النَّقِيُّ، لَا إِثْمَ فِيهِ وَلَا بَغْيَ وَلَا حَسَدَ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۱)

واته: عهبدوولای کوری عه مر خوا لیان رازی بی، دهلی: به پیغه مبهری خوا ﷺ گوترا: باشرینی خه لک کی یه؟ فهرمووی: هه موو که سیکی دل (مَحْمُوم) و زمان راستگو، گوتیان: ده زانین زمان راستبیزی چییه، به لام (مَحْمُومُ الْقَلْبِ) چییه؟ فهرمووی: بریتیه له: پاریزکاری و پاکیی، که هیچ گوناهیکی تیدانیه و، وه هیچ سه ریچی حه سوودی یه کی تیدانیه.

{ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي قُرَادٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) تَوَضَّأَ يَوْمًا فَجَعَلَ أَصْحَابَهُ يَتَمَسَّحُونَ بِوُضُوئِهِ، فَقَالَ لَهُمُ النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «وَمَا حَمَلَكُمْ عَلَى هَذَا؟» قَالُوا: حُبُّ اللَّهِ وَرَسُولِهِ، «مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُحِبَّهُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ فَلْيَصْدُقْ فِي حَدِيثِهِ إِذَا حَدَّثَ، وَلْيُؤَدِّ أَمَانَتَهُ إِذَا اتَّخَمَنَ، وَلْيُخْسِنْ جِوَارَ مَنْ جَاوَرَهُ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ^(۲)

واته: عه بدورپه حمانی کوری نه بی قوراد خوا لی رازی بی، دهلی: روژیک پیغه مبهر ﷺ ده ستنویژی شورد، هاوه لانیس ئاوی ده ستنویژه کیان به کاره یناو مه سحیان پیکرد، پیغه مبه ریش ﷺ پیی فهرموون: ئایا نه مه تان له بهر چی کرد؟ گوتیان: له بهر خوشویستنی خواو پیغه مبه ره که ی، نه ویش فهرمووی: هر که سیکی حه ز ده کات خواو پیغه مبه ره که ی خوشی بوین، با له کاتی قسه کردنیدا راستگو بی، وه نه گهر

(۱) (رواه ابن ماجه: (۴۲۱۶)، وصحة العلامة الألباني في (السلسلة الصحيحة):

((۹۴۸))

(۲) (رواه البيهقي في (شعب الإيمان): (۱۵۳۳) وحسنه العلامة الألباني في (المشكاة):

((۴۰۹۰))

سپارددیه کی له لایوو با بیگه رینیته وه بو خاودنه گه ی. هه روده ها با باشیتر
بی له گه ن دراوسی و جیرانی.

{ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) أَنَّهُ قَالَ: «تَقَبَّلُوا لِي بِسَبْتٍ أَتَقَبَّلُ لَكُمْ بِالْجَنَّةِ»، قَالُوا: وَمَا هِيَ؟ قَالَ: «إِذَا حَذَّ حَذَّكُمْ فَلَا يَكْذِبُ، وَإِذَا وَعَدَ فَلَا يُخْلِفُ، وَإِذَا أَوْثَمَنَ فَلَا يُخْزَنُ، غَضُّوا أَبْصَارَكُمْ، وَكَفُّوا أَيْدِيَكُمْ وَاحْفَظُوا قُرُوجَكُمْ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۱)

واته: نه نه سی کوری مالیک خوا لی رازی بی، ده لی: به پیغه مبه ری خوا ^ص
فه رمووی: نیوه شهش شتم لی وهر بگرن و بیوه ی پابه ندبن منیش به ئینی به هه ستان پی
ده دم، گوتیان: نه وه جیهه؟ فه رمووی: نه گهر یه کیکتان قسه ی کرد با درو نه کات، نه گهر
به ئینی دا با سه ریچی نه کات، نه گهر نه مانه تی پی سپردرا با زایه ی نه کات و خیانه تی
تیدانه کات، چاوتان لایده ن له سه یر کردنی جه رام (وهک: ته ماشاگردنی ئافره تی
نامه حرم) وه ده ستان بگرنه وه وه له هه ر شتیکی خراب، وه داوینتان بیاریزن و پاکیی
رپا بگرن.

{ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «عَلَيْكُمْ
بِالصَّدَقِ فَإِنَّ الصَّدَقَ: يَهْدِي إِلَى الْبِرِّ، وَإِنَّ الْبِرَّ يَهْدِي إِلَى الْجَنَّةِ، وَمَا يَزَالُ الرَّجُلُ
يَصَّدُقُ وَيَتَحَرَّى الصَّدَقَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ صِدْقًا، وَإِيَّاكُمْ وَالْكَذِبَ فَإِنَّ الْكَذِبَ:
يَهْدِي إِلَى الْفُجُورِ، وَإِنَّ الْفُجُورَ يَهْدِي إِلَى النَّارِ، وَمَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَكْذِبُ وَيَتَحَرَّى
الْكَذِبَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ كَذَابًا» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

واته: عه بدوللا خوا لی رازی بی، ده لی: پیغه مبه ر ^ص فه رمووی: داواتان لیده که م
به راستگویی، بیگومان راستگویی رینماییه بو (هه موو کردارو گوشتاریکی) چاکه، وه
چاکه ش رینماییه بو به هه شت! وه بیاوی وا هه یه هینده راستگویی وه عه ودالی راستیه
هه تا له لای ناوی خوا به راستگو دهنووسری، وه داواتان لیده که م خوتان بیاریزن له درو

(۱) (رواه الحاكم: (۸۰۶۷)، وحسنه العلامة الألباني في (السلسلة الصحيحة): ((۱۵۲۵))

(۲) (متفق عليه: البخاري: (۵۷۴۳)، ومسنلخ: (۶۸۰۵) واللفظ له)

کردن، چونکه بیگومان درو کردن رینماییه بۆ خرایه کاری و لادان له ری راست. وه خرایه کاریش رینماییه بۆ تاگر، وه بیاوی وا هیه هینده درو ددکات و عه ودالی درویه هه تا له لای خوا ناوی به دروژن دهنووسری.

عَنْ حَنِيفٍ حَدَّثَهُ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): قَالَ: «مَنْ سَأَلَ اللَّهَ الشَّهَادَةَ بِصِدْقٍ بَلَغَهُ اللَّهُ مَنَازِلَ الشُّهَدَاءِ وَإِنْ مَاتَ عَلَى فِرَاشِهِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: حونهیف له بابی و نهویس له بایری دهگیریته وه خوا لی پازی بی، که پیغه مبهری خوا صلی الله علیه و آله فهرموویه تی: ههر که سیك راستگو یانه له ناخی دلیه وه داوی شهید بوون بکات له خوا، نه وه خوا به پلهی شهیدانی دهگهیه نی نه گهر له سهر بهر کهیشی (له نایو مالی خوئی) ومفات بکات.

به سهرهاتیك له م بارهیه وه

یه کیك له هاوه لآن خوا له هه موویان پازی بی، ده لی: پیاویکی دهشته کی هاته خزمهت پیغه مبهری خوا صلی الله علیه و آله ئیمانی هیناو مسوئمان بوو، گوتی: له گه ئیشت کوچ ده که م، کاتیك جهنگی خه بهر هاته پیش، پیغه مبهری خوا صلی الله علیه و آله ههر شتیك که بووه غهنیمه له نیو هاوه لاند دابه شی کرد. وه به شیکی بۆ پیاوه دهشته کییه کهش دانا، کاتیك هات به شه کهیان پیدا، گوتی: نه وه چییه؟ گوتیان: نه وه پیغه مبهری خوا صلی الله علیه و آله بۆی داناوی، وهریگرتوو، چوووه خزمهت پیغه مبهری خوا صلی الله علیه و آله، گوتی: نهی پیغه مبهری خوا! نه وه چییه؟! فهرمووی: نه وه غهنیمه یه به شم کردوه و به شی تۆشم لی داناوه، گوتی: به لام من بۆ نه وه به دواي تۆ نه که وتووم، به لکو بۆ نه وه به شوینت که وتووم، تا کو تیریك نا بیهرم بکه وی (ئاماژه ی بۆ ملی خوئی کرد به رمه که ی)، ئنجا پیی بمرم و بچمه به هه شتی، پیغه مبهریش صلی الله علیه و آله فهرمووی: نه گهر راست بکات، خوا راستیه که ی به دهرده خات، دوايی هیرشیان بردو دوزمنیان تیکشکاند، به لام دوايی به کوژراوی بۆ

پيغه مبهريان ﷺ هينا، پيغه مبهري خوا ﷺ فهرمووی: بایا نهوه ههوه نهوه کهسهیه؟
 گوتیان: بهلئ. ته ماشایان کرد نامارهی بو کوو کرد بوو تیریکی بهو شوینه کهوتبوو.
 پيغه مبهري خوا ﷺ فهرمووی: راستی کردو خواش راستیه کهی دهرخست، ئنجا کفنیان
 کرد به عه بایه کی پيغه مبهرو، پيغه مبهري خوا ﷺ به پيش کهوت و نويزی له سهر کرد،
 ئنجا دووعای خیر بو کرد، وه له دووعایه کانی دا دهیگوت: {اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا عَبْدُكَ، خَرَجَ
 مُهَاجِرًا فِي سَبِيلِكَ، فَقُتِلَ شَهِيدًا، أَنَا شَهِيدٌ عَلَيْهِ} (أَخْرَجَهُ النَّسَائِي: (۱۹۵۳)،
 وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِي).

واته: ئه ی خوایه! نهوه بهنده ی تویه، له پیناوی تودا کوچی کردوهو جهنگی کردوهو
 شهید کراوه، من شایه دیی بو دهم.

پایه و پاداشتی نارام گرتن

نارامگریی بریتیه لهو سیفته به سنده ی که خوی بهروه ردگار له
 چه ندین نایهت فهرمانی پیکردوهو پاداشتی زور کهوره ی بو خاوه نانی
 ئهم سیفته ناماده کردوه، بو وینه: ده فهرمووی: ﴿يَتَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا
 اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ﴾ (البقرة ۱۵۳).

واته: ئه ی نهوانه ی بروتان هیناوه کوومه ک له خوراگریی و نويز
 وهربگرن، مسوگهر خوا له گهل خوراگران دایه.

ههر له سووره تی (البقرة) دا فهرموویه تی: ﴿وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ
 مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ﴾ (۱۵۵) الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا
 إِلَيْهِ رَاغِبُونَ ﴿۱۵۶﴾ أُولَٰئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ ﴿۱۵۷﴾

واته: وه بیگومان به شتی که ترسو برسیه تی و کهم بوون و له نیو چوونی سامان و
 نهفس و بهروبوومه کان تافیتان ده کهینه وه، وه موژده بده به خوراگران. نهوانه ی کاتیک

به لایه گیان به سهر دادی ده لاین: نیمه هی خواین، وه نیمه ههر بو خزمهت ویس (خوا) ده گه پینه وه. نا نه وانه صله وات و به زمی یان له پهروه ردگاریانه وه دینه سهری. وه ههر نه وانه ری راست گرتووانن.

وه له سوورپهتی (الرعد) باسی پاداشتی نارامگران دهکاو ده فهرموی: ﴿وَالَّذِينَ صَبَرُوا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً وَيَذِرُونَ بِالْحَسَنَةِ أُولَٰئِكَ هُمُ عُقْبَى الدَّارِ ٢٢﴾ جَنَّتْ عَدْنٌ يَدْخُلُونَهَا وَمَنْ صَلَحَ مِنْ آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّتِهِمُ الْمَلَائِكَةُ يَدْخُلُونَ عَلَيْهِمْ مِنْ كُلِّ بَابٍ ٢٣ سَلَّمَ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ ٢٤﴾

واته: وه نه وانه ی که دانیان به خویان دا گرت به مه بهستی په زامه ندی پهروه ردگاریان، وه نویژیان به رپا کردوه وه په ریزییه ی که پیمان داوون به خسیویانه به په نهانی و ناشکرای، وه به چاکه ریگری له خراپه دهکن (به چاکه خراپه کانیان ده سرپنه وه و لاده بهن) سهره نجامی چاکي نه و دنیا ههر بو نه وانه. به هه شتانیك جیگای مانه وه ی هه می شه ییه که نه وان ده چنه ناویه وه ههروه ها نه وانه ش که چاک بوون له بابو باپیرانیان و هاوسه رانیان و وه چه و نه وه کانیان، فریشته کانیان ده چنه زوورمه بو لایان له هه موو دمرگایه که وه. (پیان ده لاین:) سه لامتان لیبی چونکه نارامتان گرت (له دنیا دا) جا چه ند سهره نجامی کی چاکتان به ده ست هیئا.

وه له کو تایی دا باسی پاداشتی کی بی حساب بو نارامگران دهکات و ده فهرموی: ﴿قُلْ يٰعِبَادِ الَّذِيْنَ ءَامَنُوا اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِيْنَ اَحْسَنُوْا فِيْ هٰذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَّارْضُ اللّٰهُ وَّاسِعَةٌ اِنَّمَا يُوَفَّى الصَّٰبِرُوْنَ اَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ١٠١﴾ الزمر.

واته: (نه ی موحه ممد ﷺ) بلای: به و به ندانه م که برویان هیئا وه (سزای پهروه ردگارتان خو بپاریزن، که سانیك له م دنیا به دا چاکه یان کردوه پاداشتی چاکیان بو هیه، وه زهوی خوا فراوانه، به راستی ته نیا نارامگران بی ژماره پاداشتیان ده دریته وه.

{ عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) : «مَنْ صَبَرَ عَلَى أَدَى سَمِعَهُ مِنَ اللَّهِ، يَدْعُونَ لَهُ الْوَلَدَ، ثُمَّ يَعْفِيهِ زَبْرًا» (١) حَدِيثٌ صَحِيحٌ (٢)

واته: نه بوو مووسای نه شعهری خوا لیی رازی بی، ده لی: پیغمبر ﷺ
 فرموویه تی: هیچ که سیك نیه وهك خوا نارامگر بی له سر نهو نازاردی بو خوی
 ده بیستی. (خه لکی بته رست) ده لین مندالی هیه، نجا خوی به خستند ساغ و
 سه لامه تیان ده کات و رزق و رزیشیان پیده دات.

{ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «إِنْ مِنْ وَرَائِكُمْ زَمَانٌ صَبِرَ، لَلْمُتَمَسِّكِ فِيهِ أَجْرُ خَمْسِينَ شَهِيدًا»، فَقَالَ عُمَرُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! مَنَّا أَوْ مِنْهُمْ؟ قَالَ: «مِنْكُمْ» (٣) حَدِيثٌ صَحِيحٌ (٤)

واته: عه بدوللای کورې مه سعوود خوا لیی رازی بی، ده لی: پیغمبر ﷺ
 فرموویه تی: بیگومان له دوی نیوه رزگاری نارامگرتن هیه (یانی: خرابه و ناشووب
 هیند زور ده بی، خه لکه که پیوستان به ویه نارامی تیدا بگرن)، جا هر که سیك لهو
 رزگارو زه مانده باش ده ست به دینه وه بگری، نه وه پاداشتی په نجا شهیدی هیه،
 عومهری کورې خه تتاب خوا لیی رازی بی، گوتی: نه ی پیغمبره ری خوا! (پاداشتی)
 په نجا شهید له نیمه، یان له خویان؟ فرمووی: له نیوه.

روونکردنه وه: بیگومان نهو رزگاری خرابه کاری و ناشووبه ی پیغمبره ری خوا باسی
 ده کات. نه رزده که نیمه تی که وتوین، وه نه گهر عه زمان جه زم بکهین و ئیراده مان
 به هیز بکهین و دینداریه کی چاک بو خوا نه نجام بدهین، خوا یارمه تی دهرمان بی،
 دمینه خاومنی نهو پاداشته گوره یه.

(١) (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ: الْبُخَارِيُّ: (٦٩٤:٣) وَاللَّفْظُ لَهُ، وَمُسْلِمٌ: (٧٢٦٠))
 (٢) (رَوَاهُ الطَّبْرَانِيُّ فِي (الْكَبِيرِ): (١٣٩٤)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَمَةُ الْأَلْبَانِيُّ فِي (السَّلْسَلَةِ
 الصَّحِيحَةِ): (٤٩٤))

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «إِنَّ اللَّهَ لَا يَرْضَى لِعَبْدِهِ الْفُومَنَ، إِذَا ذَهَبَ بِحَبْلِهِ مِنْ أَهْلِ الْإِسْلَامِ، فَصَبَرَ، وَاخْتَسَبَ، وَقَالَ: مَا أَمْرُ بِهِ بِثَوَابِ دُونَ الْجَنَّةِ»، (حَدِيثٌ حَسَنٌ)

واته: عهبدوڻڻاى گورپى عه مړى عاص خوا لښان رازى بڼى، دهلى: پڼغه مېهرى خدا
 ﷺ فھر موو يه تى: بڼگومان خوا (به هيچ پاداشتڼک) رازى نابڼ بو بهندديه کى بيماندار.
 نه گھر يه کڼک له دؤست و هاو ده لانى له دهست چوو، کوچى دوايى کرد، له و هاو ده لانه ي سهر
 زهوى که هه يه تى، ئارام بگرئ و چاوهر پڼى پاداشت بڼ له خوا، نه وود خوا به هيچ
 پاداشتڼک رازى نابڼ بو ي جگه له به هه شت.

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: «مَا رُزِقَ عَبْدٌ خَيْرًا لَهُ وَلَا أَوْسَعَ مِنَ الصَّبْرِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(٢)

واته: ئەبوو ھورەیرە خوا لێی رازی بێ، بیستووێتە لە پیغمبەر ﷺ کە
فەرموویەتی: هیچ شتێک نەبەخسراوە بە ئینسان چاکتر بێ بۆی وە فراوانتر بێ بۆی لە
ئارامگرتن. یانی: ئەو نەعمەتو بەخششێکی زۆرە لەلایەن خواوە بەو کەسە بەخسراوە.

{ عَنْ صُهَيْبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): عَجَبًا لِأَمْرِ الْمُؤْمِنِ، إِنَّ أَمْرَهُ كُلَّهُ خَيْرٌ لَهُ، وَلَيْسَ ذَلِكَ لِأَحَدٍ إِلَّا لِلْمُؤْمِنِ، إِنْ أَصَابَتْهُ سَرَاءٌ شَكَرَ، فَكَانَ خَيْرًا لَهُ، وَإِنْ أَصَابَتْهُ ضَرَاءٌ صَبَرَ، فَكَانَ خَيْرًا لَهُ } حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(٦)

واته: صوهه یب خوا لیی رازی بی، دهئی: پیغمبه ری خوا ﷺ فەر موویه تی: کاروباری ئینسانی ئیماندار سهیره! حال و ئیشی کاری ئەو هه مووی هه ر خێرو چاکه یه. نه و دس بۆ هیچ که سیك نیه جگه له ئیماندار، ئەگه ر خوۆشی تووش هات سوپاسگوزاری له سه ر ددکات و پاداشتی بۆ هه یه، وه ئەگه ر نارەحه تی و ناخوۆشی تووش هات خووی له به رانه ر راده گری و پاداشتی هه یه.

(١) (رواة النسابة: (١٨٧١)، وحسنه العلامة الألباني في (صحيح الجامع): (١٨٥١))

(٢) مُنْفَق عَلَيْهِ: النخاري: (١٤٠٠)، ومُسْتَلَم: (١٠٥٣)، والحاكم: (٣٥٥٢) واللقط له،

(٣) (رواه مُستلح: (٧٦٩٢))

إعرس رضى الله عنه، قال: قال رسول الله (صلى الله عليه وسلم) «من صبر مع نصر، ونصر مع الكرب، وإن مع العسر يسرا، إن مع العسر يسرا» (حديث صحيح^(۱))

واته: نه نهس خوا لئی رازی بی، دهلی: پیغمبهری خوا. فهرموویه تی. سهرکه وتن له گهل نارامگری دایه، وه رزگار بوونو دهرگای خیر لی بوونه وه له گهل ناخوشی دایه، بیگومان له گهل ههر نارحه تی و زحمه تییه ک ناسنییه ک هیه، بیگومان له گهل ههر نارحه تی و زحمه تییه ک ناسنییه ک هیه، (یانی: کاتیک نینسان بی ئومید ده بی و خهم و گرفتاریه که ی زور زور ده بی، له وکاته دا دهروو گردنه وه هاتنی سهرکه وتن زیاتر نیزیکه و چاوه روانی لی ده کری).

إعرس عطاء بن أبي رباح قال: قال لي ابن عباس رضي الله عنهما، ألا أريك امرأة من أهل الجنة؟ قلت بلى، قال: هذه المرأة السوداء، أتت النبي (صلى الله عليه وسلم) قالت: إني أصرع، وإني أتكشف، فادع الله لي، قال: «إن شئت صبرت ولك الجنة»، وإن شئت دعوت الله أن يعافيك؟ قالت: أصبر، قالت: فإني أتكشف فادع الله أن لا أتكشف، فدعا لها {حديث صحيح^(۲)}

واته: عه طائی کوری ره باح ده لی: ئیبنو عه عباس خوا لیان رازی بی، پی گوتم: ئایا دته وی نافرته تیکی به هه شتیت پیشان بدهم؟ گوتم: به لی، گوتم: نه و نافرته رهس پیسته هاته لای پیغمبه ر (ص) و گوتم: من په رکه مدارم، وه جهسته م ئاشکرا ده بی کاتیک به رکه م ده گرم، دوو عام بو بکه له لای خوا، فهرمووی: نه گهر دته وی نارام بگروه به هه شت بو هیه، وه نه گهر دته وی دوو عام بو ده که م چاکبیه وه؟ گوتم: نارام ده گرم، وه گوتم: له بهر نه وهی جهسته م به دهرده که وی داوا له خوا بکه کاتیک په رکه م ده گرم جهسته م به دهرنه که وی، دوو عامی بو کرد.

(۱) (رواه الديلمی: (۶۹۰۳)، وصحة العلامة الألبانی فی (السلسلة الصحيحة). ((۲۳۸۲))

(۲) (رواه البخاری: (۵۳۲۸)، ومسلم: (۶۷۳۶))

{ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «الْمُؤْمِنُ الَّذِي يُخَالِطُ النَّاسَ وَيَصْبِرُ عَلَى آذَانِهِمْ، اعْطَاهُ أَجْرًا مِثْلَ مِائَةِ نَفْسٍ لَا يُخَالِطُ النَّاسَ وَلَا يَصْبِرُ عَلَى آذَانِهِمْ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: عهبدو لای کوری عومهر خوا لیان رازی بی. دهلی: پیغمبهری خوا تته. فهرموویه تی: نهو برواداره کی تیکه لی خه لکی دهبی و له سه ره زیهت و باراد کانیشیان نارامگره. پاداشتی گه وره تره لهو برواداره کی تیکه لی خه لکی ناکات و بهرگه تی نه زیهت و نازاریانیشیان ناگری.

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَنَّ رَجُلًا كَانَ يَسُبُّ أَبَا بَكْرٍ، فَصَمَتَ عَنْهُ أَبُو بَكْرٍ، ثُمَّ آذَاهُ الثَّانِيَةَ، فَصَمَتَ عَنْهُ أَبُو بَكْرٍ، ثُمَّ آذَاهُ الثَّالِثَةَ، فَانْتَصَرَ مِنْهُ أَبُو بَكْرٍ. فَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) حِينَ انْتَصَرَ أَبُو بَكْرٍ، فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: أَوْجَدْتُ عَلِيَّ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «نَزَلَ مِنْكَ مِنَ السَّمَاءِ فَكَذَّبَهُ بِمَا قَالَ لَكَ، فَلَمَّا انْتَصَرْتَ وَقَعَ الشَّيْطَانُ، فَلَمْ أَكُنْ لِأَجْلِسَ إِذْ وَقَعَ الشَّيْطَانُ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۲)

واته: نه بوو هورهیره خوا لی رازی بی. دهلی: پیاویک جنیوی به نه بوو بهر ده. نه بوو بهر خوا لی رازی بی، بی دهنگ بوو (وهلامی نه داوهو نارامی گرت). یاستان به زیهتی داوه بو جاری دووهم، دیسان نه بوو بهر بی دهنگ بوو (وهلامی نه داوهو نارامی گرت). بو جاری سیهم نه زیهتی داوهو نه بوو بهریش له جاری سیهم وهلامی داود. له کاتی وهلامدانه وهکه ی نه بوو بهر، پیغمبهری خوا ﷺ هه لسا (بو نه وهی بروت) نه بوو بهر گوتی: نه ی پیغمبهری خوا! نه وه له من دلگیر بووی. دلت تووند بوو؟ پیغمبهری خوا ﷺ فهرمووی: فریسته یهک له ناسمان هاته خوار نهو قسانه ی به دروخسته وه که به تو ی گوت، به لام کاتی تو وهلامی جنیوه کهت داوه. شهیتان هاته جنی (فریسته که) و بو منیش ناگونجی و شایسته نه له شوینیک دابنیشم که شهیتانی لی بی.

(۱) (رواه أحمد: (۵۰۲۲)، وصححه العلامة الألبانی فی (السلسلة الصحيحة): ((۹۳۹))

(۲) (رواه أبو داود: (۵۸۹۸)، وحسنه العلامة الألبانی فی (السلسلة الصحيحة): ((۲۳۸۲))

{ عَنْ أَبِي مَالِكٍ الْأَشْعَرِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) «مَنْ حَبَسَ شَطْرَ الْإِيمَانِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ تَمْلَأُ الْمِيزَانَ، وَسَبَّحَ لِلَّهِ وَنَحْمَدُ لِلَّهِ تَمْلَأُ الْمِيزَانَ» بَيْنَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، وَالصَّلَاةُ نُورٌ، وَالصَّافَةُ بُرْهَانٌ، وَالصَّبْرُ صَبْرٌ، وَنَحْمَدُ لِلَّهِ تَمْلَأُ الْمِيزَانَ حُجَّةً لَكَ أَوْ عَلَيْكَ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: نه‌بوو مالیکي نه‌شعه‌ری خوا لئی رازی بی. ده‌لی: پیغه‌مبه‌ری خوا ^{صلی الله علیه و سلم} فهرموویه‌تی: پاک و خاوینی به‌شیکی ئیمانیه. (الْحَمْدُ لِلَّهِ) تهراروو یر ده‌کات، (سُبْحَانَ اللَّهِ) وَالْحَمْدُ لِلَّهِ) نیوانی ئاسمانه‌کان و زهوی یر ده‌کهن، نویر نووره. خیر کردن راستی بر‌واو گویرایه‌لی بو خوا سه‌ماندنه، نارامگرتن رووناکییه، قورئانیش به‌لگه‌یه بو‌ت یان به‌لگه‌یه له‌سهرت.

{ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: «إِنَّ اللَّهَ، قَالَ: إِذَا ابْتَلَيْتُ عَبْدِي بِحَبِيَّتِيهِ فَصَبِرَ عَوَضْتُهُ مِنْهُمَا الْجَنَّةَ "يُرِيدُ عَيْنِيهِ"» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

واته: نه‌نه‌سی کوری مالیک خوا لئی رازی بی. ده‌لی: له پیغه‌مبه‌ری خوا ^{صلی الله علیه و سلم} بیست ده‌یفهرموو: خوا فهرموویه‌تی: نه‌گهر دوو چاوم له به‌نده‌یه‌کی خو‌م سه‌نده‌وه‌و گویر بوو، نه‌ویش زور ئارامگر بوو له‌سهری نه‌وه من بو‌ی فهره‌بوو ده‌که‌مه‌وه به‌وه که له جیاتی دوو‌چاوه‌کانی به‌هه‌شتی دهمه‌می.

{ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَنْ يَصْبِرْ يُصْبِرْهُ اللَّهُ وَمَا أُعْطِيَ أَحَدٌ عَطَاءً هُوَ خَيْرٌ وَأَوْسَعُ مِنَ الصَّبْرِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۳)

واته: نه‌بوو سه‌عیدی خودری خوا لئی رازی بی. ده‌لی: پیغه‌مبه‌ری خوا ^{صلی الله علیه و سلم} فهرموویه‌تی: ههر که‌سیک هه‌و‌لی نه‌وه بدات که ئارامبگری خوا‌ی په‌روم‌ردگار پینی ده‌به‌خشی و هیچ که‌س له نیعمه‌تی ئارام گرتن باش‌ترو فراوان‌تری پینه‌به‌خشاوه.

(۱) (رَوَاهُ أَحْمَدُ: (۲۲۹۵۳)، وَمُسْلِمٌ: (۵۵۶)، وَالتِّرْمِذِيُّ: (۳۵۱۷))

(۲) (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ: (۵۳۲۹))

(۳) (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ: الْبُخَارِيُّ: (۱۴۰۰)، وَمُسْلِمٌ: (۲۴۷۱))

پایه و پاداشتی قوتدانه و دی تووردهی

قوتدانه و دی تووردهی په کیکه له سیفه ته کانی بینسانی نیماندارو یاریزکار، نه و کسانه ی که موزده ی لی خوشبوون له گونا هه کانیان و خرا نه نیو به هه ستیان بیدراود، وه حوای به به زه یی له چهن دین ثایه تی قورئان مه دحی نه و کسانه ددکات که تووردهی خو یان قوتده ددنه ووه دمرینا برن، وه ک له سوورده تی (آل عمران) دا فه موو یه تی: ﴿الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكُظُمِ الْغَيْظِ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾ ۱۳۱ وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَمَنْ يَغْفِرِ اللَّهُ لَهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَلَمْ يُصِرُّوا عَلَىٰ مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿۱۳۲﴾ أُولَٰئِكَ جَزَاءُهُمْ مَغْفِرَةٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَجَنَّاتٌ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَنِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ ﴿۱۳۳﴾

واته: نه وانه ی که له کاتی خو تسی و سه غله تییدا (مال و سامانی خو یان له پیانا خوا دا) د به خشن، وه قوتده مروانی ر قو توورده یی و چاوپو شیکه ران له خه لکی، وه خوا چاکه کارانی خوشده وین ﴿۱۳۱﴾ وه نه وانه ی هر کات کاریکی ناقولایان کرد، یان سته میان له خو یان کرد یادی خوا ده کهن و یه کسهر بو گونا هه کانیان داوای لی بوردن ده کهن، جا نایا جگه له خوا کی له گونا هان ده بووری؟ وه له کاتی که دا که ده زانن (گونا هو خرا په چه ند زیان به خشن) له سهر نه و (خرا په یه) ی ده ی که ن پی دا گیری ناکهن ﴿۱۳۲﴾ نه وانه پاداشتیان لی بوردنه له په روه ردگار یانه ووه چه ند به هه شتی که په روو باریان به زیردا ده ر و ن و تییا ندا هه می شه یین، وه با شترین پاداشت پاداشتی نه نجامده رانی کرده وه

باشه کانه ﴿۱۳۳﴾

هر روده ها خوی په روه ردگار له سوورده تی (السوری) ش پاش نه و دی به چه ند وه سفی باسی نیماداران ده کات دوا یی دده رموی: ﴿وَالَّذِينَ يَحْنَبُونَ كِبْرَ الْأَيْمِ وَالْفَوَاحِشَ وَإِذَا مَا غَضِبُوا هُمْ يَغْفِرُونَ﴾ ﴿۲۷﴾

واته: نهوانه ی له گونا هه گهوره کان و خرایه رۆر ناشیرینه کان دوور ده که ونه و ده کاتیک که رقیان هه لسیت نهوان لی دهبوورن و (تووره ییان قووتده دهنه و ده). جا له کۆتایی دهفه رموی: نهوانه پاداشتیان لای پهروه دگاریانه!

وه له سووره تی (فصلت) یش فییری جوانترین رهوشتمان دهکات بو نهودی له گهل بر او خوشکی مسولمانی خو مان هه ل سوکه وتی پیبکه یین، وه له ژیا نی رۆژانه مان لهم سیفه ته مان لی رهنگبداته وه دهفه رموی: ﴿وَلَا تَسْتَوِ الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ﴾ (۳۱) وَمَا يُلْقِهَا إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَمَا يُلْقِهَا إِلَّا ذُو حِظٍّ عَظِيمٍ (۳۲)

واته: (هه رگیز) چاکه و خرایه وهک یهک نین به چاکترین شیوه وهلامی (خرایه) بدهروه، نهوسا که له نیوان توو نهودا دوژمنایه تی ههیه وهک دوستیکی دل سوژو گیانی به گیانی لی دیت. وه بهم ئاسته ناگات که سانی نه بی که خو راده گرن و به سه برن، وه بی ناگات مه گهر که سی که خاوه نی به شی هه ره گه وره بی له (به ههشت).

{ عَنْ مُعَاذِ بْنِ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «مَنْ كَظَمَ غَيْظًا وَهُوَ يَقْدِرُ عَلَى أَنْ يُنْفِذَهُ، دَعَاهُ اللَّهُ عَلَى رُؤُوسِ الْخَلَائِقِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، حَتَّى يُخَيَّرَهُ فِي أَيِّ الْخُورِ شَاءَ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ (۱)

واته: مو عاذی کوپی نه نهس خوا لی پی رازی بی ده لی: پیغه مبه ری خوا ﷺ فه رموویه تی: هه ر که سیک رقی خو ی قوتداته وهو دهرینه بری، له کاتیکدا بشتوانی دهری بری و چی بو بیکیات، نه وه له رۆژی قیامه ت دا له نیو هه موو دروستکراوه کان خوا بانگی ده کاو سه ربشکی دهکات تا به ئاره زووی خو ی کام خو ری بیه وی هه لی بری بو خو ی.

(۱) (رواه الترمذي: (۲۴۹۳)، وحسنه العلامة الالباني في (صحيح الترغيب والترهيب): (۲۷۵۳))

عن انس بن مالك رضي الله عنه، قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «من كف غضبه، كف الله عنه عذابه»؛ **حديث حسن**

واته: نه نه سی کوری مالیک خوا لیلی رازی بی دهلی. پیغه مبهری خوا نیه
فهرموویه تی: هر که سیک تووړه یی خوۍ قووتداته وه و دهری به بری. خوۍ
پهرومردگاریش سزای خوۍ له هر دهگریته وه. (واته: سزای نادان).

عن ابن عمر رضي الله عنهما، قال: قال رسول الله (صلى الله عليه وسلم): «ما من جرعة أعظم أجراً عند الله من جرعة غيظ، كظمها عبد ابتغاء وجه الله عز وجل»؛ **حديث صحيح**^(۱)

واته: عه بدوللای کوری عومهر خوا لیان رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا نیه
فهرموویه تی: هیچ ستیک پاداشتی له وه گوره تر نیه له لای خوا که سیک تووړه یه که ی
خوۍ قووتداته وه له بهر خاتری خوی زالی پایه دار.

عن أبي الدرداء رضي الله عنه، قال: قلت: يا رسول الله! ذلني على عمل يدخلني الجنة، قال (صلى الله عليه وسلم): «لا تغضب ولك الجنة»؛ **حديث صحيح**^(۲)

واته: نه بوو دهر داء خوا لی رازی بی، دهلی: گوتم: نه ی پیغه مبهری خوا! رینماییم
بکه له هر کردنی کاریک پی بچه به هه شته وه؟ فهرمووی: تووړه مه به و به هه شت بو
هه یه.

عن عبد الله بن عمرو رضي الله عنهما قال: قلت: يا رسول الله! ما يمنعني من غضب الله؟ قال: «لا تغضب»؛ **حديث صحيح**^(۳)

(۱) (رواه البيهقي: (۸۳۱۱)، وحسنه العلامة الألباني في (السلسلة الصحيحة): ((۲۳۶۰))

(۲) (رواه ابن ماجه: (۴۱۸۹)، وصححه العلامة الألباني في (صحيح ابن ماجه): ((۳۳۷۷))

(۳) (رواه الطبراني: (۲۳۵۳)، وصححه العلامة الألباني في (صحيح الترغيب والترهيب): ((۲۳۴۹))

(۴) (رواه ابن حبان: (۲۹۶)، وحسنه العلامة الألباني في رواية (ابن عمر) كما في (صحيح الترغيب والترهيب): (۲۷۴۷)، وقال شعيب الأريؤوط: إسناده حسن)

واته: عهبدوڤلای کورپی عهمر خوا لییان رازی بی، دهلی: گوتم. لهی پیغه مبهری
خوا! چ شتیک دهمپاریزی له توورپی خوا؟ فهرمووی: تووره مبه، (واته: توورد مدبه،
یان نه گهر تووره بووی قوتی بدهوو دهری مبهره خواس لبت تووره نابی!).

{ عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ): «مَنْ تَصَدَّقَ عَنْ جَسَدِهِ بِشَيْءٍ كَفَّرَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ بِفَذْرِ ذَنْبِهِ» } حَدِيثٌ
صَحِيحٌ ^(۱)

واته: عوبادهی کورپی صامیت خوا لیی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا
فهرموویته: ههر کهسیک له جهستهی خوی چاکهیهک بکات، خیر و سه دهقهیهک بکات
(واته: بریندار بکری، یان نه زیهت بدری و شهویش نهو کهسه عهفوو بکات) نهو خوی
بهرز به نه ندازهی نهو گوناهاهه گانی لی دهرپیتهوه.

به سه رهاتییک له م بارهیهوه ^(۲)

به سه رهاتییک دهگیرینهوه دهربارمی نه م نایهتهی که خوا دهفه موی: ﴿الَّذِينَ يُنْفِقُونَ
فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكُظُمِينَ الْغَيْظِ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ

﴿۱۳۲﴾

واته: نهوانهی که له کاتی خویشی و سه غله تی دا (مال و سامانی خویان له پیناو
خوادا) دبه خشن، وه قوتد رهوانی رقی و توورپی و چاوپویشیکه ران له خه لکی، وه خوا
چاکه کارانی خوشدهوین.

(۱) (رواه أحمد: (۲۲۷۹۴) وصححه العلامة الألباني في (السلسلة الصحيحة):

((۲۲۷۳))

(۲) ریگای صالح بوون و بهرمو خوا چوون، چاپی پینجه م، نووسینگی تهفسیر.

دهگیرنه وه: یه کێک له پیاو چاکان خزمه تکارینکی دهبی له مال. باوی له دهست دهکات. (دیاره ویستوو یه تی دهستنوینز هه لێگری) نهو گوزده جهه دهی که ئاوه که ی تیدایه له دهستی خزمه تکاره که ده که ویتته خوار به سه دهستی پیاوه چاکه و، گوزده که ده شکێ و ئاوه که ش ده رژی. وه پیاوه چاکه که ش هه ندیک ئازاری پی ده گات و لهو کاته دا زۆر تووره دهبی و سهیری خزمه تکاره که ی دهکات!! خزمه تکاره که ش یه که سه ر نهو نایه ته ده خوینی ته وه ده لی: خوا به ده فهرموی: ﴿وَالْكَافِرِينَ الْغِیْظُ﴾. نهوانه ی تووره یی خو یان قووت ده ده نه وه. ده لی: راسته، نه وه منیش رقی خو م قوت دایه وه، پاشان ده لی: وه فهرموو یه تی: ﴿وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ﴾. نهوانه ی خه لکی ده بوورن. ده لی: جا نه وه عه فووشم کردی، دوا یی ده لی وه فهرموو شیه تی: ﴿وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾. ده لی: ده برۆ نه وه نازادیشم کردی. (چونکه خزمه تکاره که کو یله بووه).

که واته: ئیمه کاتی که له که سی که تووره ده بین، نابێ بلیین: باشه باشه قسه ی ناکه م جارێ، با بو ت له نیو پارووه نانی کی گهرم بی!! یان نهو در که ت له بن پی هه ر ده ردینم!! به لکو دوا ی نه وه ی قسه ناکه یین و تووره ییه که قووت ده ده ی نه وه، دهبی یه که سه ر نه وه ی له نیو دلێشمان دا هه یه ده ربی نین و فری بدین، وه هه ول بده یین چاکه ش له گه ل نهو که سه بکه یین. تنجا چاوه ری نه م پاداشته گه وره بکه یین.

پایه و پاداشتی

دا پۆشینی عهیبی خه لکی

ئینسانی مسوڵمان دهبی بهردهوام له خه می برای مسوڵمانی خوی دابی، وه هه رچی بو خوی پیناخۆشه دهبی بو ویش پی ناخۆش بی، وه به پیچه وانه وهش چی بو خوی پی خۆشه بو ویش پی خۆشی، بیگومان که مسوڵمانیک عهیبی برای مسوڵمانی خوی داده پۆسیت، واته: عهیبی خوی داپۆشیوه، چونکه مسوڵمانان بران و هه موو که سیش ههز دهکات عهیبو که مو کورتی و ناته وای برای ئاشکرا نه بی، وه خوی بهروه رداریش ته ئکید له سه ر ئه و برایه تی هه نیوانمان دهکاته وه و ده فـه رموی: ﴿ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴾ (۱۰) فصلت.

واته: بیگومان ئیمانداران برای یه کدین، جا نیوان براکانی خۆتان چاک بکه ن و، پارێز له خوا بکه ن، به لکو خواش په حمتان پی دهکات.

بۆیه ئینسان دهبی هه ولبدات که مو کورتیی و عهیبی خوشک و براکانی خوی دابپۆشی، چونکه بیگومان باسکردنی عهیبو که مو کورتی گونا هیک ی زۆر که ورمیه، بۆیه سزای زۆر که ورمه سه ختی شی بو دانراوه، وهک له ئایه تی ژماره (۱۹) ی سوورته تی (النور) دا، خوا ده فـه رموی: ﴿ إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفُحْشَةُ فِي الَّذِينَ ءَامَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴾ (۱۹).

واته: بیگومان نه وانه ی که ههز دهکهن ها حیشه له نیو نه وانه دا بلا و بیته وه که ئیمانیا ن هینا وه، ئازاریکی به ئیسیان ههیه له دنیا و دوا رۆژدا، وه خوا ده زانی و ئیوه نازانن،

که دیاره لیږده دا مه به ست له فاحیشه بریتیه له هه له ستانی بو حسان و
عهیب و که م و کورتی دیتنه وه بو یه گدی.

به پیچه وانه وهش پاریزگاری کردن و ناشکرانه کردنی که م و کورتییتر
بایه و پاداستی زور بهرزو مهزنی بو دانراود. و ده ئه م سیفه ته یه کیکه له
سیفه ته هه ره بهرزه گانی ئینسانی پاریزکار (مُتَّقِي) و چاکه کار (مُحْسِن).
چهند فه رمایشیک له و باره وه:

{ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)
قَالَ: «مَنْ رَدَّ عَنْ عَرَضٍ أَخِيهِ بِالْغَيْبِ، رَدَّ اللَّهُ عَنْ وَجْهِهِ النَّارَ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۱)

واته: ئه بو و ده ردا خوا لئی پازی بی. ده لئ: پیغه مبه ری خوا ^ص
فه رموو یه تی: هه ر که سیک پاریزکاری بکات له نامووسی برای مسوئمانی
له پاشمله، ئه وه خوی په رو و در دگار له روژی قیامه تدا پرووی ئه و که سه
ده یاریزی له ناگری دوزه خ.

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَنْ نَفَسَ عَنْ مُسْلِمٍ كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ الدُّنْيَا، نَفَسَ اللَّهُ عَنْهُ
كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ الْآخِرَةِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَمَنْ يَسَّرَ عَلَى مُعْسِرٍ، يَسِّرَ اللَّهُ
عَلَيْهِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَمَنْ سَتَرَ مُسْلِمًا سَتَرَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ،
وَاللَّهُ فِي عَوْنِ الْعَبْدِ مَا كَانَ الْعَبْدُ فِي عَوْنِ أَخِيهِ، وَمَنْ سَلَكَ طَرِيقًا
يَلْتَمِسُ فِيهِ عِلْمًا، سَهَّلَ اللَّهُ لَهُ بِهِ طَرِيقًا إِلَى الْجَنَّةِ، وَمَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ فِي
بَيْتٍ مِنْ بُيُوتِ اللَّهِ، يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ، وَيَتَذَكَّرُونَ بِهِ، إِلَّا نَزَلَتْ
عَلَيْهِمُ السَّكِينَةُ، وَغُشِيََتْهُمْ الرَّحْمَةُ، وَحُفَّتْهُمْ الْمَلَائِكَةُ، وَذَكَرَهُمُ اللَّهُ فِيمَنْ
عِنْدَهُ، وَمَنْ بَطَأَ بِهِ عَمَلُهُ، لَمْ يُسْرَعْ بِهِ نَسْبُهُ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

(۱) (رواه الترمذی: (۱۹۳۱) وصححه العلامة الألبانی فی (صحيح الترمذی
والترهیب): (۲۸۴۸))

(۲) (رواه مسلم: (۷۰۲۸))

اعن لی رفع رسی به عه، قل: ان رسول الله صلی الله علیه و آله
«من غش میت فکتم علیه، غفر الله له رعون مرده، حیث صحیح

وته: نهبوو رافع خو لیلی رازی بی، ددلی: بیغه مهری خو بی، نهبوو ددلی
که سیک مردوو دت بتوری و که دو کورتیه کنی له لای کهس بس نهکت، نهبوو ددلی
لیبورد چل جاران جاویوسی له گوناھو که دو کورتیه کنی نهو ددکت.

جا ددلیم: نهگه دایووسی که دو کورتی که سیک مردوو که نیدی نهبوو ددلی به
دنی نه ماوه نهو ددلی بی، ددلی یاداستی دایووسی عهیب و که دو کورتی که سی
زیندوو چهند بی له لای خوی بی بهروردگار و دایووسی عهیبه کان؟!

پایه و یادداشتی

بی دنگی و پاراستنی زمان

زمان به کیکه لهو پینج هسته و مردی که نینسان به هویانهو ددتوانی درک بهو ستانه
بکات که به هوی نهو پینجه هسته و مردود ددتوانی بزانی، نجا دیارده هر یهک لهو پینج
هسته و مرد که خوی به خشر به بهندی خوی داود شوینی خوی ددگری و هیچ کامیکیان
جلیگای نهویدیکه ناگریتهو، بویه کاریگه ریشیان به پینی گرنگی و تایبه ته مهنیدی خویان
ددگری، ود سهر دکیترین بهشی نهو پینج هسته و مرد بریتیه له زمان، که به راستی ددوریکی
زور کاریگه ددبینی له ژبانی نینسان، جا چ به چاکه به کاریبینی یان به خرابه، نهگه
به باری چاکه که به کاری بینی دیارده نهو ددگری زور گه ورمو بهرهمداری پینی نه انجام
ددری، ود به پینجه وانه و من نهگه به باری خرابه به کاریبینی نهو ددگری زور خرابو
تیکدمرانهی لیددکه ویته و، بویه بهرماشت زورن له سهر به کارهینانی زمان له چاکه و
قه دمغه کردنی له گوتن و به کارهینانی له خرابه، به لام پینش بهرماشته گانی سهر و مردمان
خوی بهرزو بهرپز له قورنانی به پیز له و بارمود بهرماشتی همن، پینویست ددکات سهر دتا

لهو فهمایشته موباردگانهی خوا (عز و جز) ددست بی گهیی. که هورمزیهی
 الَّذِينَ مَوَّاجِبُونَ كَثِيرٌ مِنَ الطَّرِيقِ نَقَصَ الطَّرِيقُ وَلَا يَحْسَبُونَ وَلَا يَعْرِفُونَ نَقَصَ الطَّرِيقِ
 أَحَدُكُمْ أَنْ يَكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مِنْ دَفْنِهِمْ وَأَقْوَاهُ إِنَّهُ تَوْبٌ رَجِيمٌ لِحَرَاتِ

واته: نهی به وانهی نیمانتان هیناوه! خوتان له زوریک له گومانه کار بیرین.
 چونکه بهراستی ههندیك له گومانه کار گوناوه تاوانن. جاسوسی مهگه ن (و به دواى
 یه کدیدا مهگه رین) ود له پاشمله (به خراب) باسی یه گدی مهگه ن. ئایا هیچ کام له نیوه
 بیی خوشه که گوشتی برا (نایینی یه گه ی) بخوات به مردووی؟! (دیاره که) قیزتان لیی
 دیته وهو پیتان ناخوشه، وه له خوا بترسو و یاریزی لیبکه ن بیگومان خوا توبه وەرگری
 به به زهیی یه.

وه له نایه تی ژماره (۲۶) ی سوورده تی (اسراء) دا فهموویه تی: وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ
 لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا. واته: وه به دواى
 ستیک مهگه وه (و قسه ی لی مهگه) که زانیارییت دهرباره ی نیه، چونکه بیگومان گوئو
 چاوو دل هه موو نه وانه (خاوه نه کاریان) پرسیار لیکراوه. وه له سوورده تی (ق) یش دا
 خواى په نهانزان فهموویه تی: مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ (۱۸).

واته: هه ر بیژه (قسه یه ک) له دهم دهربجی چاودی ریکی به سه ره وه یه و (دهینووسی).
 وه بیگومان فهمایشتیش زور زورن له و باره وه، یه کیکه له فهمایشته کار نه مه یه: عَنْ
 أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ
 بَالِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيَقُلْ خَيْرًا أَوْ لِيَصْمُتْ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: نه بوو هورمیره خوا لیی رازی بی، ده لی: پیغه مبه ر. فهموویه تی: هه ر
 که ستیک برپای به خواو به رۆزی دواى هه یه با قسه ی چاک بکات، یان بیده نگ بی و
 قسه نه کات! وه له فهمایشتیکی دیکه زور باش روونی ددکاته وه که مه به ستی له م

فهرمایسته ی پیتی حی بوود، | عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ
رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: «اَكْثَرُ خَطَايَا ابْنِ آدَمَ فِي لِسَانِهِ» | حیث
صحیح^(۱)

واته: عهبدوئای کوری مهسعوود دهلی: گویم لی بوو پیغه مبهری خوا
دهیغه رموو: زۆر بهی گوناھو هه له کانی وهجی ئادهم به هوی زمانه که یه تی.

بۆیه ئیمام نه وهوی رهحه تهی خوی لی بی دهلی: نه م نایه ت و فهرمایستانه. به
تایبه تی فهرمایستی یه که م به لگه یه کی زۆر پروون له سه ر نه وهی پیویسته نینسان هیچ
قسه یه ک نه کات مه گهر چاک بی، وه نه گهر بۆی دهر که وت نه و قسه ی که ددی هوی بی کات
به رزه وهندی تی دابوو، ته نانه ت نه گهر گومانی هه بوونی له چاکیی نه و قسه یه ی که
ددیه وی بی کات نه وه له م حاله ته نابی بی کات، وه به راستی پیشتینانی نیمه بۆیه جیگای
نه وهن شوین پیان هه لگرین، چونکه خاوهن نه و جوړه بیر کردنه وانه بوون.

وه جی سهر سوو پرمانه!! له م رۆژگاره ی ئیمه دا زۆر به داخه وه دهیلم: که سه رده می
زانست و ته کنه لۆجیا یه، وه زانست له و په ری پیشکه وتن و به ره و پیش چوون دایه، له
جیات ی سوود وهر گرتن و به هره مه ند بوون! که سانی ک هه ن نه و ئامیرو ته کنه لۆجیا یه یار
خواست و ته وه بۆ ناو زپاندنی خه لک و گو تنی قسه ی ناشیرین و تانه و ته شهرو ته نانه ت
غه یبه ت و درۆ بوختان بۆ هه لبه ستان، که به راستی زۆر جی سهر نجه تا نه و راده یه
نینسان هه ست به چاودیری خوی بینه رو بی سه رو نه و فریشتانه نه کات که له سه ری
چاودیرن!! دیاره تاکه هۆکار یش داروو خانه له لایه نی عه قیده وه نه شه ره زاییه به
سیفه ته کانی خوی بی وینه، وه به تایبه تی سیفه تی بینین، وه پیم وایه هه ر نه و
ته کنه لۆجیا یه ی که نه و کاری له سه ر ده کات و وینه ی خه لکی پی ده ستکاری ده کاو
راستییه کانی پی پیچه وانه ده کاته وه و خوی پی وای ده کات که شایانی توو ره یی خوابی.

(۱) (رواه الطبرانی في (الكبير): (٢٢٦)، وصححه العلامة الألباني في (السلسلة
الصحیحة): (٥٣٤))

که ورتد ترس شوکارز دودخوردن بو شادان دلاست. له جاسوسان و خبروکاران دلاست
خوار رالی بوله سینه دکت، خوار! خوار! خوار! خوار! خوار! خوار! خوار! خوار!
ددهرموی: ﴿... كَذَلِكَ يُرِيهِمُ اللَّهُ أَعْمَلَهُمْ حَسَةً﴾

کرده و دکایان بېسان ددها، بو نه و دی بویان بېسه مانه مده و راراد و ده. ددها ددها، له
و درده گیرئ که له فیامه تی خوا کرده و دکان بو بېسان بهر جهسه، ددکت، حال تر لای
خراب، کرده و دکانی به بهر جهسته کراوی ددبې، نه مده سه له بهس سه ارکی زانستی
تیدایه، چونکه له سه رده میك دا که قوربان هاتونه خوارئ کهس نه بزاندو کرده و دکان
چون رۆزی دواپی بهر جهسته ده کریه و ده؟ به لام نیستا هر قسه و کرداریك بو سزی
تومار بکړئ، به کامیرای فیدیو ده گیرئ، دواپی ده لین نه وه تونی؟ ناتوانی بلئی نا، و ده
دهزگا هه ولگری و جاسوسی به کار دینن، کامیرای شیراوه داده نین هه موو
هه رکه و سه که نه ی نه و که سه تومار ده کری و دواپی که حاشای کرد، ده لین: نا نه وه نه
توی؟! جا نه وه له جهند شونینك له فوربایدا ناماره ی ییدراوه، له سوورپه تی (البقره)
ددهرموی: ﴿... كَذَلِكَ يُرِيهِمُ اللَّهُ أَعْمَلَهُمْ حَسَرَاتٍ عَلَيْهِمْ﴾ ... ۱۶۷، واته: ناوا
کرده و دکایان ده خهینه وه بهر چاو.

و ده له سوورپه تی (الکف) دا ددهرموی: ﴿وَجِدُوا مَا عَمِلُوا حَاضِرًا﴾ ۱۱، واته: نه و دی
کرده و دیان ناماده بوو، به ناماده پی بینیان، و ده له سوورپه تی (الجاتیه) دا ددهرموی: ﴿... كَذَلِكَ يُرِيهِمُ اللَّهُ أَعْمَلَهُمْ حَسَرَاتٍ عَلَيْهِمْ﴾ ۱۹، واته: نیمه نسخه بهر داریمان لیکرد، فوتو کوبیمان
ده کرد نه و دی نیوه ده تانکرد.

که واته: کرده و دکانمان فوتو کوبی ده کرین، دیاره نه گهر نینسان بتوانی به کامیرای
فیدیو ست فوتو کوبی بکات، ده پی فریسته کار که خوا به سه نیمه وه کرده و نیه حاو دیر،
ح نامبریکي که سه سه ندوویان بېی که هه موو کرده و ده هه رکه و سه که نه ی نیمه تومار
بکه ن!! بویه داوا کارم به و جهند بایه ته سینه شوکاری به خودا جوونه وه و توبه کرد بیکي

یه کجاره کی و په سیمان بوو وود له هموو بهو کاره نابهنجاره ی تا نیستا
نه نجامد راوړ!!

نیستا کاتی نه وه هاتود چهند فهرمایستیک لهو باردوه بنووسین:

{ عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَيُّ الْإِسْلَامِ أَفْضَلُ؟
قَالَ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَنْ سَلَّمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ

واته: نه بوو مووسا خوا لی پازی بی، ده لی: گو تیان: نه ی پیغه مبهری خوا! کام
مسولمان زور باشه؟ فهرمووی: نهو کهسه ی که مسولمانان له زمان و دهستی سه لامهت
بن.

{ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: لَقِيَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) أَبَا ذَرٍّ فَقَالَ: «يَا أَبَا ذَرٍّ! أَلَا أَذْلكَ عَلَى خَصْلَتَيْنِ هُمَا أَحَفُّ عَلَى الظَّهْرِ وَأَقْلُّ فِي الْمِيزَانِ؟ قَالَ: بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: «عَلَيْكَ بِحَسَنِ الْخُلُقِ وَطَوْلِ الصَّمْتِ، فَوَيْدِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَا عَمِلَ الْخَلَائِقُ بِمِثْلِهِمَا» { حَدِيثٌ حَسَنٌ (۲)

واته: نه نه سی کورې مالیک خوا لی پازی بی ده لی: پیغه مبهری خوا ﷺ که یسه
نه بوو زهر، پی پی فهرموو: نه ی نه بوو زهر! ریتماییت بکه م بوو دوو سیف هت که
ههردووکیان نه نجامدانیان سووک و ناسان و له تهرزووش گرانز؟ گو تی: به لی نه ی
پیغه مبهری خوا، فهرمووی: داوات لیده که م به رهوشت جوانی و که م قسه گردن، وده
سویند بهو کهسه ی که گیانی منی به دهسته، هیچ دروستکراویک به وینه ی نهونی
نه کرده. (یانی: کاریکی وای نه کرده پاداشتی هینده ی وانی له سهر به دهست بیی).

{ عَنْ ثَوْبَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «صَوْنُ
لِسَانِكَ لِسَانُهُ، وَوَسْعَةُ بَيْتِهِ، وَبُكْيُ عَلَى خَطِيئَتِهِ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ (۳)

واته: ته و بان خوا لی پازی بی، ده لی: پیغه مبهری خوا ﷺ، فهرمووی ته ی: خو سی
بو نهو کهسه ی زال بی له سهر زمانی (واته: خاوه منی نه فسی خو ی بی و کونترولی بکات).

(۱) (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ: الْبُخَارِيُّ: (۱۱) وَاللَّفْظُ لَهُ، وَمُسْلِمٌ: (۱۷۲))

(۲) (رواه البزار: (۷۰۰۱)، وحسنه العلامة الألباني في (السلسلة الصحيحة): (۱۹۳۸)

(۳) (رواه الطبراني: (۲۱۲)، وحسنه العلامة الألباني في (صحيح الجامع): (۳۹۲۹))

﴿ تَجَافَى جُنُوبَهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴾ (۱۶) فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُمْ مِّن قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۷﴾ السجدة، ثُمَّ قَالَ: «أَلَا أُخْبِرُكَ بِرَأْسِ الْأَمْرِ، وَعَمُودِهِ، وَذُرْوَةِ سِنَامِهِ؟»، قُلْتُ: بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: «رَأْسُ الْأَمْرِ الْإِسْلَامُ، وَعَمُودُهُ الصَّلَاةُ، وَذُرْوَةُ سِنَامِهِ الْجِهَادُ»، ثُمَّ قَالَ: «أَلَا أُخْبِرُكَ بِمَلَكَ ذَلِكَ كُلِّهِ؟»، قُلْتُ: بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَأَخَذَ بِلِسَانِهِ وَقَالَ: «كُفَّ عَلَيْكَ هَذَا»، قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ وَإِنَّا لَمُؤَاخَذُونَ بِمَا نَتَكَلَّمُ بِهِ؟ فَقَالَ: «تَكَلَّمْتُكَ أَمْلَكَ! وَهَلْ يَكُفُّ النَّاسَ فِي النَّارِ عَلَى وُجُوهِهِمْ إِلَّا حَصَائِدُ السِّنْتِهِمْ؟» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: موعاډى كورپى جه بهل خوا لى رازى بى، دهلى: له گهل پىغه مبهرى خوا بووم و سته فهرىك، رۆژىك له بهيانىيى كه لى نيزىك بووم و ئه وىش دهر وىشت، گوتم: ئه پىغه مبهرى خوا هه والى بدمرى به كردم و هيهك بىكه م بمخاته به ههشت و دوورم بخته وه له ئاگر، فهرمووى: به راستى دهر باره شتىكى زور گه وه پرسىارت كرد، به لام ئه وه ئاسانه بو كه سىك ئه گهر خوى بهرز بوى ئاسان بكات! خوا بپهرسته و هيج شتىكى بو مهكه به هاوبه شو نويز بكه، زهكات بده و رۆزووى رهمه زان بگره، چه جى مالى خوا بكه، پاشان فهرمووى: ئايا هه والى پىبدهم دهر باره دهرگانى خىرو چاكه؟ رۆزوو سوپهر (قه ئغانه)، وه سه دهقه گوناه لاده بات و نايه لى وهك چون ئاو ئاگر لاده بات و دهيكور زىننه وه، وه نويزى پياو له ناوه راستى شهودا، پاشان (ئهو ئايه تهى) خوینده وه: ﴿ تَجَافَى جُنُوبَهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴾ (۱۶) فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُمْ مِّن قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۷﴾ السجدة.

واته: تهنىشتيان دوور دهكه وىته وه له جىگای خه وتنيان (له خه وه هه لدهستن و شهو نويز دهكه ن)، هاوارو نزا له پهروه ردگاريان دهكه ن به ترسو هىواوه، وه له و رزق و

(۱) (رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ: (۲۶۱۶)، وَقَالَ: هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ، وَابْنُ مَاجَةَ: (۳۹۷۳)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَمَةُ الْأَلْبَانِيُّ فِي (صَحِيحِ الْجَامِعِ): (۵۱۳۶))

رؤزييه ييمان داون دهبه خشن ، ننجاي هيج كهس نازاني حى ساراوتتود بۇيان له
(بههشت دا كه هوى) گه شبووى چاوانن بهم ياداسته (ددرينهود) به هوى سدو
كردهوانه ي كه كردوويانه . ياستان فهرمووى: سهرى نههم فهرمانهو كوله گهى و لووتكه ي
دونگه كه يت پينه ليم؟! گوتم: با، نه ي پيغمبهري خوا! فهرمووى: سهرى نههم نيسلامه
كارگردنه، كوله گه كه ي نويزده، لووتكه ي دونگه كه ي جيهاده، ننجاي فهرمووى: نهدي بيت
نه ليم: خاوهنى هه موو نه مانه كين؟ گوتم: با، نه ي پيغمبهري خوا! زمانى گرتو
فهرمووى: بهس زمانت بگره ناوا، دهلى: گوتم: نه ي پيغمبهري خوا نيمه به هوى
نه وه ي قسه به زمانمان دهكه ين گوناھبار ده بين، فهرموو: له بار دايكت بچووبايه و دايكت
بو ت بگريئ!! نهدي نههم خه لكه سهر او سهر ددخرينه ناگره وه به هوى زمانيانه وه نيه؟!
{ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَنْ صَمِتَ نَجَا» } **حديث صحيح**^(۱)

واته: عهبدو للآي كورى عه مر خوا لئى رازى بى دهلى: پيغمبهري خوا
ﷺ فهرموويه تي: ههر كه سيك بى دنگ بوو، نه وه پرزگارى بوو.

دوو به سهرهات لهم بارهيه وه^(۲)

ده گبرنه وه جاريكى كابرايه ك جنيوو قسه ي ناشيرين به يه كيك له خواناسانى بايه
بلند دهدات، نه ويش راده وه ستئ هه تا جنيوه كاني ته واو دهكات، پاشان پيى دهلى: كاكه
گيان! نه گهر راست بكه ي خوا له من ببورى، وه نه گهر دروش بكه ي خوا له تو ببورى!
ههروه ها جاريكى ديكه كابرايه ك قسه ي خراپى به خواناسيك گوتن، نه ويش پيى
گوت: براى خو م! نه گهر من دوزه خى بم شياوى له وهش خراپ ترم كه تو گوتت، وه
نه گهر به ههشتى بم قسه كاني تو زيانيكم لى بادهن، برؤ خوات له گهل!

(۱) (رواه الترمذي: (۲۶۱۶)، وصححه العلامة الالباني في (السلسلة الصحيحة).
(۵۳۶))

(۲) رېنگاي صالح بوون و به ره و خوا چوون، چاپى پيئجه م، نوسينگه ي ته فسير.

پایه و پاداشتی پاراستنی دامین و چاو

جاویش که یه کیکه له یینج هسته و در دکان و دک ییستر باسماں کرد. نه ویش
هوکاریکه بو نه نجامدانی کاری جاک و خراب. که بیگومان بینسانی مسولمان جهند
ستیکی لی قه ددغه کراودو نابی سهیریان بکات. جا له نه نجامی پابه‌ند بوون پییه و
دهبیته خاودن پایه و پاداشتیکی زورو زده‌دند. و ده‌گه پابه‌ندیش نه‌بوو بهو
فرمایستانه. سایسته‌ی سزاو جه زرده‌ی خوی دادگه‌ر ده‌بی. و ده‌هر کاریکی خرابیش
که دامین دیکات هوکارده‌ی هر چاود. جا خوی په‌رودر دگار له و باره‌وه له نایه‌تی
زماره: (۲۰) ی سوورده‌تی (النور) دا فره‌موو یه‌تی: ﴿قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ
وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ﴾

واته: (نه‌ی موحه‌ممه‌د) بلن. به پیاوانی نیماندار چاوی خو‌یان (له سه‌یر
کردنی نافرده‌تی نامه‌حرده‌م) دابخه‌ن و بیاریزن. و ده‌عه‌ورده‌تیان (له داوین پیسی)، بیاریزن
نه‌ود چاکتره‌و پاکتره‌و بو نه‌وان. بیگومان خوا شاردزایه‌و به ناگایه به هه‌موو کرده‌وه‌یه‌ک
که ده‌یکه‌ن.

هه‌روه‌ها به‌هه‌مان شیوه‌ ددرباردی نافرده‌تانیش خوی په‌نه‌انزان هه‌ر له سوورده‌تی
(النور) دا فره‌موو یه‌تی: ﴿قُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ ...﴾ (۲۱) واته:
و ده‌به‌ نافرده‌تانی نیماندار بلن: چاوی خو‌یان لابده‌ن له سه‌یر کردنی نامه‌حرده‌م و شتی
قه‌ددغه‌کراو. یانی: وه‌ک چۆن ته‌ماشا کردن و سه‌یر کردنی پیاوان بو نافرده‌تان
قه‌ددغه‌یه. به هه‌مان شیوه سه‌یرکردنی نافرده‌تانیش بو پیاوان قه‌ددغه‌یه.

و ده‌که باسی نیماندارانی سه‌ر‌فرازو سه‌ر‌که‌وتوو ده‌کات ده‌فره‌موی: ﴿قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ
الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ ۝ وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ ۝ وَالَّذِينَ هُمْ
لِرِزْقٍ قَلِيلٍ فَاعْبُدُونَ ۝ وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ ۝﴾

واته: بهراستی برواداران سهر فرازن، سهرکه وتوون . بهو که سانهی که له نویره گانیاندا له خوا دوترسن گهردن که جن بو خوا . ود بهوانه ی لهستی بی هوده خویان دوور ده گرن . وه نهوانه ی که زهکاتی (سامانیان) ددردگهن . ود بهوانه ی که پاریزمیری داوینیان له شهروال پیسی.

خوینمیری بهرپزا

همه میسه نه م قسه ی نه نه سی کوری مالیکت له بیر بی، که یه کیکه له صه حابه ههره بهرپزه کانو، وه بهو هت له هاو دلانی دی جیاده کریته وه که ده سالی تهواو له خزمه تی پیغه مبهری خوادا قوتابی و ساگرد بوود، گوتوو یه تی: «اذا مررت بک امرأة فغمض عینک حتی تجاوزک»!!، واته: نه گهر نافرته ټیک به لات داهات، چاوه کانت لیی لابده هه تا له تو رمت ده بی!! چ ته ماشا کردنی بیاو بو نافرته، یان به پیچه وانه وه، ههرچه ننده شتیکه برپاری خوی له سهر دراود، ههر ده بی پروو بدات، وهک له م فه رمایسته هاتوه: «عن أبي هريرة رضي الله عنه: عن النبي (صلى الله عليه وسلم) قال: «إن الله كتب على ابن ادم حظاً من الزنا أدرك ذلك لا محالة، فزنا العينين النظر، وزنا اللسان النطق، والنفس تئمني وتشتهي، والفرج يصدق ذلك كله أو يكذبه»»؛ حدیث صحیح^(۱)

واته: نه بوو هورپه رپه خوا لیی رازی بی. ده لی: پیغه مبه ر ﷺ فه رموو یه تی: بیگومان خوی گه وره به شی زینای له سهر وه چه ی ئاده می نووسیوه وه ههر ده شبی پیی بگهن، زینای دوو چاوه کان ته ماشا کردنه، وه زینای زمان قسه کردنه، وه نه فس ته ماننای ده کاو ناردزووی بوی ده چی، وه داوینیش هه موو نهوانه بهراست داده نی یان به دروی داده نی. به لام نازایی بو نهو که سه ی چاودروانی نه م پاداشته ی خواره وه ده کاتو به هه موو سیودیه ک خوی ده پاریزی له ته ماشا کردنی نامه حرم.

(۱) (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ، النُّحَارِيُّ - (۵۸۸۹) وَاللُّغَطُ لَهُ، وَمُسْلَخٌ. (۶۹۲۴))

{ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ حِذَافَةَ قَالَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ: ثَلَاثَةٌ لَا يَرَى اعْتَنِيَهُمُ النَّارُ: «غَيْرُ حَرَسَتْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَغَيْرُ بَكَتْ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ، وَغَيْرُ كَفَبَ عَنْ مُحَارِمِ اللَّهِ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ }^(۱)

واته: موعاویه کوری حیده خوا لی پازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا...
فهرموویه تی: سی کهس همن چاویان ناگر نابینی (له پۆزی دواپی): چاویک نیشکری
کردبی له پیناوی خوا، چاویک گریابی له ترسی خوا، چاویک سنووری قهدهغه کراودکانی
خوای نهشکاندبی.

{ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) أَنَّهُ قَالَ: «تَقَبَّلُوا لِي بِسِتٍ أُنْقَبِلَ لَكُمْ بِالْجَنَّةِ»، قَالُوا: وَمَا هِيَ؟ قَالَ: «إِذَا حَدَّثَ أَحَدُكُمْ فَلَا يَكْذِبُ، وَإِذَا وَعَدَ فَلَا يُخْلِفُ، وَإِذَا أَوْثَمَ فَلَا يَخُنُ، غَضُّوا أَبْصَارَكُمْ، وَكَفُّوا أَيْدِيَكُمْ، وَاحْفَظُوا فُرُوجَكُمْ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ }^(۲)

واته: نه نه سی کوری مالیک خوا لی پازی بی، له پیغه مبهره وه ﷺ دهگیریته وه که
فهرموویه تی: ئیوه شەش شتم لی وهر بگرن، منیش بهه شتان بو مسوگر ده کهم،
گو تیان: نه وه (شەش شته) چیه؟ فهرمووی: نه گهر یه کی له ئیوه قسه ی کرد درو
نه کات، وه نه گهر به لی و پهیمانی دا با سه ریچی نه کات، نه گهر نه مانه تی پیسپردرا
با خیانه تی لینه کات، چاوی خوتان لادهن له سهیر کردنی شتی چه رام، وه دهستی خوتان
بگرنه وه له شتی قهدهغه کراو، وه عه وره تی خوتان بپاریزن.

{ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «إِذَا صَلَّتِ الْمَرْأَةُ خَمْسَهَا، وَصَامَتْ شَهْرَهَا، وَحَفِظَتْ فَرْجَهَا، وَأَطَاعَتْ زَوْجَهَا، قِيلَ لَهَا ادْخُلِي الْجَنَّةَ، مِنْ أَيِّ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ شِئْتَ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ }^(۳)

(۱) (أَخْرَجَهُ الطَّبْرَانِيُّ: (۱۰۰۳)، بِإِسْنَادٍ رِجَالُهُ ثِقَاتٌ، وَحَسَنَةُ الْعَلَامَةِ الْأَلْبَانِيِّ، فِي (صَحِيحِ التَّرْغِيبِ وَالتَّرْهِيْبِ): (۳۳۲۶))

(۲) (رَوَاهُ الْحَاكِمُ: (۸۰۶۷) وَحَسَنَةُ الْعَلَامَةِ الْأَلْبَانِيِّ، وَقَالَ فِي (السَّلْسَلَةِ الصَّحِيْحَةِ): (۱۵۲۵))

(۳) (رَوَاهُ أَحْمَدُ: (۱۶۶۱) وَحَسَنَةُ الْعَلَامَةِ الْأَلْبَانِيِّ فِي (صَحِيحِ التَّرْغِيبِ وَالتَّرْهِيْبِ): (۱۹۳۲))

واته: عه بدوردحمانی کوری عه وف خوا نیی رزی بی، ددلی: پیغمبهری خوا
 فهرموویه تی، نه گهر بافردت یینج نویرد هه رزدگنی کر-و، ردمه زیتن هه رز و و سوو،
 داوینی خوئی یاراست له هه رامو، گویرایه لی میردده کستی کرد (له شنی نه رعیی سوو
 بیی ددگوتری: برؤ به هه شتی له کم ددرگای به هه شته وود نیت حونه.

عن ابن عباس رضي الله عنهما، قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم:
 «يا سباب فربش! لا تزأوا، واحفظوا فروجكم، لا من حفظ فرجه دخل الجنة»
 حديث حسن^(۱)

واته: عه بدوللای کوری عه بباس خو له خوئی و بی رازی بی، ددلی: پیغمبهری خوا
 فهرمووی: نهی گه نجان و لاوانی قوردیت! زینا مه گهن و دوینی خوتان بیاریرن،
 چونکه ههر که سینک داوینی خوئی له هه رام بیاریزی دهجیته به هه شته وود.

عن سهل بن سعد الساعدي رضي الله عنه، قال: نَبِيُّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):
 «مَنْ تَوَكَّلَ لِي مَا بَيْنَ رَجُلَيْنِ وَ مَا بَيْنَ نَحْبِهِ تَوَكَّلْتُ لَهُ بِالْجَنَّةِ» { حديث صحيح^(۲)

واته: سه هلی کوری سه عدی ساهیلی خوا نیی رازی بی، ددلی: پیغمبهری خوا
 فهرموویه تی: ههر که سینک گردنتی یاراستنی زمان و دامینیم بداتی، (که بیانیاریزی له
 هه رام) من گرمنتی چوونه به هه شتی ددممی.

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ): «مَنْ حَفِظَ مَا بَيْنَ لَحْيَيْهِ، وَ مَا بَيْنَ رَجُلَيْنِ دَخَلَ الْجَنَّةَ» { حديث حسن صحيح^(۳)

واته: نه بوو هورمیره خوا نیی رازی بی، ددلی: پیغمبهری خوا فهرموویه تی:
 ههر که سینک نهو شتهی له نیوان هه ردوو شه ویلگه (واته: زمان) و هه ردوو رنی دایه
 (واته: عه وودت) بیاریری (له هه رام) دهجیته به هه شته وود.

(۱) (رواف السرا: (۲۹۲)، وحسنه العلامة الانساني في (سلسلة صححه) ((۲۶۹۶))

(۲) (رواف النحر: (۲۲:۶))

(۳) (رواف الحاكم (۱۰۵۱) وفل: صحيح الإسناد، قال الشيخ الألباني: حسن صحيح،
 انظر: (مصحح الجمع)، (۲۲۰۲))

{ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «لَا تَزْنُوا؛ فَإِنَّهُ مَنْ سَلَّمَ اللَّهُ لَهُ شَبَابَهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ» [حَدِيثٌ حَسَنٌ]

واته: عهبدووللای کوری عه عباس خوا له خووی و بابی پازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا ﷺ فهرموویه تی: زینا مهگهن و داوینی خوټان بیاریزن، چونکه ههر کهسیک به گهنجیتی خوا سهلامه تی کردبی له داوینی پیسی، دهچیتته بههشته وه.

به سه رها تیک له مباره یه وه

(ابن الجوزي) دهلی: گهنجیکی هزار له کوټانه کان شتی دهرؤشت، رۆژیک نافرمتیک بانگی کرد بجیتته مالی تا کهل و په له کان ببینی، که چوووه ژوور، نافرمته که دهرگای داخست و گوتی: دهبی زینام له گهل دا بکهی، گهنجه که پازی نه بوو، نه ویش گوتی: به دهنگی بهرز هاوار ده که مو ده لیم نه و گهنجه هاتوه زینام له گهل دا بکات نه و کاته یان زیندان ده کریی یان ده کوژریی، زور ناموژگاری نافرمته کهی کرد سوودی نه بوو، گهنجه که گوتی: باشه، به لام ریگه م بچمه سهر ئاو، که چوو جهسته ی خووی به پیسایي کرد، که بینی زور به په له دهری کرد له مال، که به کوټاندا دهرپویی مندال دواي که وتن به گالته وه ده یانگوت شیته، که گه یشته مال خووی شوړد، له دواي نه مه به رده وام بوونی میسکی لیده هات تا مرد.

(۱) (رواه الطيالسي: (۲۷۵۶)، وَحَسَنَةُ الْعَلَّامَةِ الْأَلْبَانِي فِي (السلسلة الصحيحة): ((۲۶۹۶))

عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ) بیخه مبه‌ر بی. (وَأَمَّا الْبُيُوتُ فَكَانَتْ بِهَيْئَةٍ
 دانیست. بیخه مبه‌ر بی. (وَأَمَّا الْبُيُوتُ فَكَانَتْ بِهَيْئَةٍ
 بُو نووسرا. یاسان یسویکی دیکه هات گوی. (وَأَمَّا الْبُيُوتُ فَكَانَتْ بِهَيْئَةٍ
 ر بر کُتْ) بیخه مبه‌ر بی. (وَأَمَّا الْبُيُوتُ فَكَانَتْ بِهَيْئَةٍ
 بیخه مبه‌ر بی. (وَأَمَّا الْبُيُوتُ فَكَانَتْ بِهَيْئَةٍ
 نووسرا.

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «إِذَا دَخَلْتَ عَلَى أَهْلِكَ، فَسَلِّمْ، يَكُنْ بَرًّا عَظِيمًا، وَعَلَى أُمَّكَ وَآبَتِكَ
 حَدِيثٌ حَسَنٌ^(۱)

واته: نه‌ه‌سی کوری مالیک خوا لینی رازی بی. ده‌لی: بیخه مبه‌ر بی. (وَأَمَّا الْبُيُوتُ فَكَانَتْ بِهَيْئَةٍ
 بی بی فهرمووم: رۆله گیان! ههر گات چوویه‌وه مائی: سه‌لامیان لی بکه
 چونکه نه‌و سه‌لامه ده‌بیته به‌ره‌گه‌تو پی‌ز ههم بُو خوت. وه ههم جو
 خزم و که‌سی نیو ماله‌گه‌ت.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «إِذَا
 نَفَى أَحَدُكُمْ أَخَاهُ فَلْيَسَلِّمْ عَلَيْهِ، فَإِنْ خَالَتْ بَيْنَهُمَا شَجَرَةٌ أَوْ جِدَارٌ أَوْ حُجْرٌ، ثُمَّ لَقِيَهِ،
 فَلْيَسَلِّمْ عَلَيْهِ أَيْضًا» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۲)

وته: به‌بوو هورده‌ره خوا لینی رازی بی. ده‌لی: بیخه مبه‌ر بی. (وَأَمَّا الْبُيُوتُ فَكَانَتْ بِهَيْئَةٍ
 به‌کیک له نیود به برای مسولمانی خوی گه‌یست با سه‌لامی لی‌کات، وه نه‌گه‌ر دارک یس
 دیوریل یان به‌ردیک که‌وته نیوانیان، یاسان بی بی گه‌یسته‌وه. با دیسان سه‌لامی
 لی‌بکاته‌وه.

(۱) (رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ، وَقَالَ: حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ، وَحَسَنُهُ الْعَلَّامَةُ الْأَبَانِي فِي (صَحِيحِ
 التَّرْغِيبِ وَالتَّرْهِيْبِ): (۱۶۰۸)

(۲) (رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ: (۵۲۰۲)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَّامَةُ الْأَبَانِي فِي السَّلْسَلَةِ الصَّحِيحَةِ: (۱۸۶)

{ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «أَوَّلَى النَّاسِ بِاللهِ مَنْ سَأَلَ بِاللهِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ (١)

واته: نهبی ئومامه رزای لئی رازی بی، دهلی: گوترا: نهی بینخه بهری خوا کتیب به
شایسته ترین و له پیشتره به چاودیږی خوا. بکات.

{ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ وَ عَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِيَّاهُمَا يَبْدَأُ بِالسَّلَامِ؟ فَقَالَ: «أَوَّلَاهُمَا بِاللهِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ (٢)

واته: نهبی ئومامه خوا لئی رازی بی، دهلی: گوترا: نهی بینخه بهری خوا کتیب به
بیاو دهگه نه یه گدی، ئایا کامیان به سهلام دهست پیددگات؟ فهرمووی: نه بهرمان
شایسته ترو له پیشتره به چاودیږی خوا.

{ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «إِنَّ السَّلَامَ اسْمٌ مِنْ أَسْمَاءِ اللَّهِ وَضَعَهُ فِي الْأَرْضِ فَأَقْشَرَهُ بَيْنَكُمْ، فَإِنَّ ابْنَ حَزْزِ الْمُسْلِمِ إِذَا مَرَّ بِقَوْمٍ فَسَلَّمَ عَلَيْهِمْ فَرَدُّوا عَلَيْهِ، كَانَ لَهُ عَلَيْهِمْ فَضْلٌ دَرَجَةٍ بِتَذْكِيرِ آيَاتِهِ السَّلَامِ، فَإِنْ لَمْ يَرُدُّوا عَلَيْهِ، رَدَّ عَلَيْهِ مَنْ هُوَ خَيْرٌ مِنْهُمْ وَأَطْيَبُ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ (٣)

واته: عهبدو لای کوری مه سعوود خوا لئی رازی بی، له بینخه بهر ^{صبره} دهگیریت ته وه
که فهرمووی ته: به راستی سهلام ناویکه له ناوه گانی خوا له سهر زهوی داناوه نیو ته له
نیو خوتان بلاوی بکه نه وه، وه بیگومان هر پیاویکی مسولمان کاتیک به لای کو مه لیکدا
تیپه ری و سهلامی لیکردن نه وانیش وه لامی سهلامه که یان داوه، نه وه پلهیه کی له سهر
هه مووان ههیه به هوئی نه وهی که سهلامه که ی بیر خستوونه ته وه، وه نه گهر وه لامیان
نه دایه وه. که سانیک وه لامی ده دهنه وه که زور له وان باشتر و چاکترن (که دیاره مه بهست
بی فریشته بهر پزه کانن).

(١) (رواه أبو داود: (٥١٩٩)، وصححه العلامة الألبانی فی (السلسلة الصحيحة: (٣٣٨٢))

(٢) (رواه الترمذی: (٢٦٩٤)، وصححه العلامة الألبانی فی (المسکاه) (٤٦٤٦))

(٣) (رواه البخاری فی (الادب المفرد): (١٠٣٩) مؤؤفا، والبرار: (١٧٧١) مرفوعا، واللفظ له، وحسنه العلامة الألبانی فی (السلسلة الصحيحة): (١٦٠٧))

إِغْنِ بَنِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمُ: عَنْ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «لَا يَكُونُ
لَصَفَرٍ عَلَى شَيْءٍ، وَذُنُوبُ عَلَى أَثَمَةٍ، وَالْأَمَلُ عَلَى الْخَلْقِ» (صحيح البخاري)

واته: سهو و هورنره خوا لئی رازی بی، دهلی: بیست و نه کاره چاکه کان له قورنا له سرته و صلی الله علیه و آله
سهلام له گهوره دهکات، وه کهسی بیاده سهلام له دانستنه، دهکات وه کهم سهلام له ده

دهکات

عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «لَا يَكُونُ
لَصَفَرٍ لَكُمْ جَزَاءُ إِلَّا الْجَنَّةُ»، فَأَلَوْا: يَا نَبِيَّ اللَّهِ، مَا الْحَجُّ الْمُبْرُورُ؟ قَالَ: «الْعَمَلُ
نَصْرُهُ، وَفُتَاءُ السَّلَامِ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ }^(۱)

واته: جابیری کوری عهبدوللا خوا لئی رازی بی، دهلی: پیچته، بیری خورنره
فهرموویدهتی: چهجی قبول کراو جگه له بههشت پاداشتیکی دیکه ی بو نیه، کرتیان.
نه ی پیچته، بیری خوا! چهجی قبول کراو حییه؟ فهرمووی: نان دانه خه لئو بلا
کردنوردی سهلام. واته: پاداشتی نه انجامدانی نه دوو کاره بههشته.

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمُ: أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)
عَنِ الْإِسْلَامِ خَيْرٌ؟ قَالَ: «تُطْعَمُ الطَّعَامُ، وَتَقْرَأُ السَّلَامُ عَلَى مَنْ عَرَفْتَ وَغَيْرَ ذَلِكَ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ }^(۲)

واته: عهبدوللا ی کوری عهمر خوا لییان رازی بی، دهلی: پیوینک برسیاری له
سهلام. واته: گورد. نایا کام کردوه له نیسلامهتی دا سوودو پاداشتی ناسترته
فهرمووی: من دان به حدک، وه سهلام بکه ی له کهسبک بیناسی بان نه ناسی.

(۱) (مسند احمد - ۵/۱۱۱) و (الموطأ - ۲/۵۷۷۲)

(۲) (مسند ابن حبان - ۱۲/۵۲۲)، و (مسند العلامه الالبانی فی (صحيح العلامه) - ۳/۳۱۷۰)

(۳) (متفق علیه: البخاري (۲۸)، و مسلم: (۱۶۹))

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ أَحَدُكُمْ عَلَى الْإِسْلَامِ عَلَى مَا جَاءَ بِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ }

واته: نه بوو هوردهیره خوا لینی رازی بی. دهلی: پیغممبهری خوا.
 فهرموویه تی: هیچ گه سینک نیه که سه لامم اینکات حمتیمن خیر
 بهر و هردگار رووچه کهم بو دوگیریت هود هه تگ و دهلامی سه لامم کهم
 دهدهمه و ده.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «ذَا نَتَهَى أَحَدُكُمْ إِلَى مَجْلِسٍ، فَلْيَسْمُ، وَذَا قَامَ، فَلْيَسْمُ فَلْيَسْتِ الْأُولَى بِأَحَقَّ مِنَ الْآخِرَةِ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۱) }

واته: نه بوو هوردهیره خوا لینی رازی بی. دهلی: پیغممبهری خوا.
 فهرموویه تی: نه گهر یه کینک له نیوه گه یشته نیو مه جلیسینک. با سه لام
 بکات. وه نه گهر هه لساو ویستی بر و ا. دیسان سه لام بکات. چونکه سه لامی
 یه کهم له سه لامی دوو ده له پیشترو تایسته تر نیه.

عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «ثَلَاثَةٌ كُنْتُمْ ضَامِنِينَ عَلَى اللَّهِ: أَنْ عَاتَرَ زُرْقٌ وَكُفْيٌ، وَإِنْ مَاتَ أُدْخِلَهُ اللَّهُ نَجَّةً، مَنْ دَخَلَ بَيْلَهُ فَسَلَّمَ فَهُوَ ضَامِنٌ عَلَى اللَّهِ، وَمَنْ خَرَجَ إِلَى الْمَسْجِدِ فَهُوَ ضَامِنٌ عَلَى اللَّهِ، وَمَنْ خَرَجَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَهُوَ ضَامِنٌ عَلَى اللَّهِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲) }

واته: نه بوو نومامه ی باهیلی خوا لینی رازی بی. دهلی: پیغممبهری خوا.
 فهرموویه تی: سی کهس هه ن هه موویان زامنن له لایه ن خواوه: نه گهر ژیا روژی ده و

(۱) (رواه أبو داود: (۲۰۴۳)، وصححه العلامة الألبانی فی (السلسلة الصحيحة): ((۲۲۶۶))

(۲) (رواه ابن حبان: (۴۹۵)، وحسنه العلامة الألبانی فی (المشكاة): ((۴۶۶۰))

(۳) (رواه ابن حبان: (۴۹۹)، وصححه العلامة الألبانی فی (صحيح انتر غيب والرهيب): ((۲۳۱))

روونکردیهوه:

ههندیك له زانیان له جیهه كاتريك ریحسان داهه

۱ هاتنهوه له سههه ربكی دوور.

۲ نه بینینی یه کدی بۆ ماوهیهکی زور.

۳ له کاتی مونسه بهتهو بۆنه کان وەك جهرن

به سه رهاتيك ده پارهي سه لام گردن^۱

عه بدوللای کوری عه بباس خوا له خووی و بابی رازی بی. دهلی
پیغه مبهری خوا صلی الله علیه و آله دهیویست بجیتته هه ج (نیهتی عومردی شهیدیه
مانگی رهمه زان)، ئافره تیکیش به میرده کهی خووی گوت: منیش هه
ده کهم له گهل پیغه مبهری خوا صلی الله علیه و آله بچه هه جی، پیاوه کهش گوتی: با
ژنی ئیمه هیچ شتیکمان نیه پیی بچه هه جی! ژنه کهش گوتی: با به
فلان حوشرت ده چه هه جی. کابراش گوتی: ئاخر ژنی نه وه تهرخان
کراوه بۆ جهنگو جیهاد له پیناوی خوا، پیاوه کهی چووه حزمهت
پیغه مبهری خوا صلی الله علیه و آله گوتی: سه لام له پیغه مبهری خوا بکه. وه داواشی
لیکردووم تا هه ج له گهل تۆ بکات. منیش پیی گوت: ئاخر ژنه که نیمه
هیچمان نیه پیی بچی بۆ هه ج، که چی دهلی: با به فلان حوشرت
منیش گوتم: ئاخر نه وه بۆ جهنگو جیهاد تهرخان کراوه. له وه لامدا
پیغه مبهری خوا بدو پیاوهی فهرموو: «أَقْرَنُهَا السَّلَامَ وَرَحْمَةً»
وبرکاته. و أَخْبَرُهَا أَنَّهَا تَعْدُلُ حَجَّةَ مَعِي»، یغنی عُمَرَةُ فِي رَمَضَانَ.
واته: سه لام و رهمهت و بهر ده کهتی منی پیی رابکه یه نه وه. پیی بلتی نه وه
بۆ وی له بهرانبهر پاداشتی نه وه یه که عومره کهم له گهل بکات له مانگی
رهمه زاندا.

(۱) (رواه ابو داود: (۱۹۹۰) وقال الشيخ الألباني حذیب حسن صحیح)

پایه و پاداشتی

رو خوشی و قسه خوشی

رو خوشی و زهرده خنه‌ی سهر لیو یه کیکه له سیفته شهرد دیار و ده ساله سهر و درمان ^{صالح} و ده یه کیکه بوو له هوکاره گرنگه کان بو سهرنج راکیسنی خدنگی. ده دیاره نهم سیفته به یه کیکه له رهوشته نیسلامیه زور به سنده بهرزدکن داددیرین. خوی بهروردگار له جهند سوینیک له قورنانی بهرزو بهریندا بامازدی بو کردوه تهنانهت نه گهر بهیهک وشه ی جوانیش بی نینسان ددتوانی ببیتته خاودنی بهم رهوشته جوانه. و دك خوی به به زه می له سوورده تی (البقرة) دا ددغه موئی: ﴿قَوْلٌ مَّعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِّنْ صَدَقَةٍ يَتْبَعُهَا أَذًى وَاللَّهُ غَنِيٌّ حَلِيمٌ﴾.

واته: قسه یه کی باش و لیبور دنیك (له گهل که سی هزاردا) له خیرکردنیک باسترده که نازاردانی به دوادابی (یانی خیریك بکه ی و دوا ی به جاوی کابرای خیرپیکراوی دا بدهیه وه). وه خوا بی نیازمو هیدی یه.

إِ عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «إِنَّ فِي الْجَنَّةِ غُرَفًا تَرَى ظُهُورَهَا مِنْ بُطُونِهَا، وَبُطُونُهَا مِنْ ظُهُورِهَا، فَقَامَ أَعْرَابِيٌّ فَقَالَ: لِمَنْ هِيَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: هِيَ لِمَنْ قَالَ طَيِّبَ الْكَلَامِ، وَأَطْعَمَ الصَّغَامَ، وَافْتَشَى السَّلَامَ، وَصَلَّى بِاللَّيْلِ وَالنَّاسُ نِيَامٌ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(١) }

واته: نیمامی عهلی خوا لئی رازی بی، ده لی: پیغهمبهری خوا ^{صالح} فهرمووی: بهراستی کوشک و خانووی و له بههشت هه ن دهرهوهی له ناودهوهی ده بینری. وه ناودهوهی له ددرهوهی ده بینری. پیاوینکی دهسته کی هه لساو گوتی: نه وه هی کینی نه ی پیغهمبهری خوا؟ فهرمووی: نه وه هی نه وه که سهیه که قسه ی خوش و زمان شیرین بی و ناندربیی و سلام بلا و بکاته وه به شهوان شه و نویژ دهکات له کاتی که خه و توون.

(١) (رواه الترمذي: (١٩٨٤)، وحسنه العلامة الألباني في (المشكاة): (٢٣٣٥))

{ عَنْ عَدِيٍّ بْنِ حَاتِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) «اتَّقُوا النَّارَ وَلَوْ بِشِقِّ ثَمَرَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فِيهَا نَارًا» } [حديث صحيح^(١)]

واته: عهدهی کوری حاتیم خوا لئی رازی بی دهلی: پیغمبهری (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فەرموویهتی: خۆتان پیاریزن له ئاگر نهگهر به یارجه خهرمایهکی به خۆتان نهویشان نهبوو به قسهیهکی خوش و جوان.

{ عَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: لِيَ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «لَا تَحْقِرَنَّ مِنَ الْمَعْرُوفِ شَيْئًا، وَلَوْ أَنْ تَلْقَى أَخَاكَ فِي جَبَلٍ» } [حديث صحيح^(٢)]

واته: نهبوو زهر خوا لئی رازی بی، دهلی: پیغمبهر (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) پئی فەرمووم: هیچ شئی له چاکهکردن به کهم مهزانه، نهگهر تو بگهیه برای خۆت به پروویهکی گهش و خۆنهوه (چاکهت بو دهنووسری).

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «إِنَّكُمْ لَا تَسْعَوْنَ النَّاسَ بِأَمْوَالِكُمْ، وَلَكِنْ لِيَسْغَهُمُ بَسْطُ الْوَجْهِ، وَحُسْنُ الْخُلُقِ» } [حديث حسن^(٣)]

واته: نهبوو هوردهیره خوا لئی رازی بی، دهلی: پیغمبهری (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فەرموویهتی: ئیوه به مال و سامانتان فریای ههموو خهئک ناکهون، بهلام له روو خۆشیتان به رهوستی جوان فریایان بکهون، (واته: به رووی گهش و رهوستی جوان دهتوانن لهگهئ ههموواندا مامهله بکهن، نهخلاقی جوان و روو خۆشیی فراوانه و بهشی ههموو کس دهکات. بهلام مال و سامان بهشی ههموو کس ناکات و سنوورداره، دهتوانی لهگهئ ههموو کس دا رووت خۆشبی و قسهت خۆشبی و ریزی ههموو کس بگری، بهس ناتوانی ههه کسهئیک داوای هاوکاریی ماددی کرد بوی جیبهجی بکهی).

(١) (متفق عليه: البخاري: (١٣٥١)، ومسلم: (٢٣٩٦))

(٢) (رواه مسلم: (٦٨٥٧))

(٣) (رواه الحاكم: (٤٢٧) وصححه، وحسنه العلامه الاناني في (صحيح الترغيب والترهيب): (٢٦٦١))

عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: قال رسول الله (صلى الله عليه وسلم): «أكثر ما يدخل الجنة نوم، ثم صلاة، ثم صدقة» (حسن^(۱))

واته: نه‌بوو هورمه‌یره خوا لیلی رازی بی. ده‌لی: پیغه‌مبه‌ری بیغه، عافه
فه‌رموو به‌تی. زور به‌ی خه‌لکی که ده‌خوینه به‌هه‌شت به‌هه‌شت به‌هه‌شت به‌هه‌شت
جوانیانه‌وه‌یه.

عن عبد الله بن سلام رضي الله عنه قال: قال رسول الله (صلى الله عليه وسلم): «يا أيها الناس! أفشوا السلام، وصلوا الأرحام، وأطعموا الطعَام، وصلوا بالليل والناس نيام، تدخلوا الجنة بسلام» {حديث صحيح^(۲)}

واته: عه‌بدو‌ل‌لای کوری سه‌لام خوا لیلی رازی بی. ده‌لی: پیغه‌مبه‌ری
خوا صلی الله علیه و آله فه‌رموو به‌تی: نه‌ی خه‌لکینه!! سه‌لام بلاو بکه‌نه‌وه‌و، صیله‌ی
خزمایه‌تی حیبه‌جی بکه‌ن و، نان بده‌ن به‌ خه‌لک. وه‌ نویر بکه‌ن به‌ شه‌و
له‌ کاتیك خه‌لک نوستوون. ده‌جنه به‌هه‌شتی به‌ سه‌لامه‌تی و خوشی.

عن جابر بن عبد الله رضي الله عنه قال: قال رسول الله (صلى الله عليه وسلم): «كُلُّ مَعْرُوفٍ صَدَقَةٌ، وَإِنْ مِنَ الْمَعْرُوفِ أَنْ تَلْفَى أَخَاكَ بَوَّحَهُ طَلِقَ، وَأَنْ تُفْرِغَ مِنْ دَلْوِكَ فِي إِنَاءِ أَخِيكَ» {حديث صحيح^(۳)}

واته: جابیر خوا لیلی رازی بی. ده‌لی: پیغه‌مبه‌ری خوا صلی الله علیه و آله
فه‌رموو به‌تی: هه‌موو چاکه‌یه‌ک خیری‌که، وه‌ له‌ چاکه‌کاریه‌ نه‌گه‌ر تو
بکه‌یه‌ برای خو‌ت به‌ روویه‌کی گه‌شو خوشه‌وه (واته: چاکه‌ت بو
دده‌نوو سری). یاخود جامیکی ناوی بی بده‌ی له‌ دۆلکه‌و جامی خو‌ت.

(۱) (رواه البخاري في (الأدب المفرد) (۲۸۹)، وحسنه العلامة الألباني في (صحيح الأدب المفرد): (۲۲۲))

(۲) (رواه الحاكم: (۲۸۳)، وقال: صحيح على شرط الشيخين، وصححه العلامه الألباني في (السلسلة الصحيحة) (۵۶۹))

(۳) (متفق عليه، البخاري: (۵۶۷۵)، ومسلم: (۲۳۷۵)، والترمذي: (۱۹۷۰) واللفظ له، وصححه العلامة الألباني في (صحيح الترغيب والترهيب): (۲۶۸۴))

یادداشتی کاره چاکه کان له دربارو له

بۇت مەندوو بۈۋە دۇنەنە كۆرۈن
لەگەل نەۋ ھالەس ئىكەر ئارەنەن
ھەم بۇ گوناھو نەر دۈۋەن لەنەن
لە دۈنيا جاگەو ئىبارەن گەم نەنەن

ننجا یا سهرنجی چه‌ند بایه‌ناک بده‌ن. دهر باره‌ن حاکه ک دین له‌خه‌ن.

مموونه: له سوورمه‌تی (الإسراء) دا خوا دمفه‌موئ:

وَقَضَىٰ رَبِّيَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا إِمَّا يَبْلُغَنَّ مِنْكَ أَلْفٌ مِّنْ مِّثْرٍ مِّنَ الْكَلَامِ
يَكْلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أُفٍّ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا ﴿٢٣﴾ وَأَخْفِ أَنَّهُمَا قَوْلَ
رَبِّكَ مِنَ الرِّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا ﴿٢٤﴾

واته: وه پەروەردگارت برپاری داوه که شتیێ نه‌پەرستن جگه له‌وه. وه له‌گه‌ڵ د. س. بایتان چاکه بکه‌ن، ئه‌گەر یه‌کیکیان (واته: بابت یان دایکت) یان هه‌ردووکیان لای نه‌ پیربوون قسه‌ی ناخۆشیان یی مه‌لی ته‌نانه‌ت (ئۆف) یشا وه‌ تییان مه‌خۆرده‌و پێیان هه‌لمه‌شاخی. (به‌لکو) قسه‌ی نه‌رم و به‌رپزریان له‌گه‌ڵ به‌کاربه‌ینه‌. وه‌ بالی خو به‌که‌م زانییان بو‌ رابخه‌ له‌به‌ر به‌زه‌یی و میهره‌بانیت پێیان. بلێ: ئه‌ی پەروەردگارم رەحمییان بیکه‌ و دلت چۆن نه‌وان منیان پەروەرده‌ کرد به‌ بچووکی و مندالی.

وود له سووردتی (الأحقاف) یش دا دهفه رموی: ﴿وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ تَوَدِّعًا﴾

ذَٰهَا وَوَضَعْتُ كُرْهًا وَحَمْلَةً وَفَصَّلَةً ثَلَاثُونَ شَهْرًا حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَبَلَغَ أَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ رَسُوهُ
أُورِثُنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَلَدِي وَأَنْ أَعْمَلَ سِلَاحًا لِّرَفِيقِهِ وَأَتَصَدَّقَ بِأَمْوَالِي
فَرَضِي بِي ثَبَتَ إِلَيْكَ وَلَمْ يَمْنَعْ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ١٥ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ نَقَلْنَا عَنْهُمْ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَنَتَدُورُ
فِي سَيِّئَاتِهِمْ فِي أَصْحَابِ الْجَنَّةِ وَعَدَ الصَّادِقُ إِلَيْكَ كَلِمَاتُ يَوْمَئِذٍ

واته: عه بلاولای کرری، کیسه زنی که از او من میگویم و من
پیغمبریه ری خوا **۳** کیسه زنی که من میگویم و من میگویم
خوسته ویستره له لای خوا؟ فهرمووی. ویر له کانه کیسه زنی
نهو؟ فهرمووی. حاله له کمال دارا و باب گدیم دیسه زنی
تنگوستان له پیئاوی خوادا.

سُبْحَانَ اللَّهِ!! ریزبهنندی یهگی جهند رینکو و بیدار و ...
راکیشه!! نه نجامدانی نویر له گاتی خویدا، ههقی خوایه که عیسان دهر
پیوهی پابه ندبی، وه چاکه گردن له گهل دایک و بابیش، ههقی نزیکترین
کهسه که دایک و بابن، تیکوشان له ییناوی خوادا، ههقی نوممه نه، بهم سی
گرده وهیه له هه موو گرده وه گان جاگترن و باتسرن، وه باداستیشان
هه موو گرده وه گان زیاتره، جا با جهند فهرمایستیک له و برهوه
بخوینینه وه:

{ عَنْ طَلْحَةَ بْنِ مُعَاوِيَةَ السَّلْمِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: جِئْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِنِّي أُرِيدُ الْجِهَادَ مَعَكَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، أَبْتَغِي بِذَلِكَ وَجْهَ اللَّهِ، قَالَ: «حَيَّةٌ أُمُّكَ؟» قُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: «الزَّمْهَا»، قُلْتُ: مَا أَرَى فِيهِمْ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) عَنِّي، فَأَعَدْتُ عَلَيْهِ مَرَارًا، فَقَالَ: «الزَّمْ رَجُلَيْهَا فَتَمَّ الْجَنَّةُ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ }

واته: طه لجهی کوری موعاوییهی ئەسڵه می خوا لیی رازی بی دهلی
چووم بو خزمهت پیغمبهری خوا ﷺ، گوتم: ئەهی پیغمبهری خوا
من دهمهوی له گهل تۆدا بیمه جیهاد، بو ئەوهی رهزامهندی خوا به دهست
بینم. فهرمووی: تایا دایکت زیندوووه؟ گوتم: بهلی، فهرمووی: برۆ
خزمهتی بکهو دهستی پیوه بگره، گوتم: پیغمبهری خوا ﷺ.

(١) (رواة أثر ماحقة: (١٨٩٩) ، وسجدة الأمامة الأساني في (مصحح الدرر شيب والنزهة: (٢٤٨٤))

تیمنه گه بیست، مؤیه جهند چاریک دور بارهه گرده: «...»
به بییه کانیه وه بگره و یاسان بهههستت بو شهه.

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَسَمِعْتُ قِرَاءَةً، فَقُلْتُ: مَنْ هَذَا؟ فَقِيلَ: حَرَّةٌ مِنَ النُّعْمَانِ كَذَلِكَمُ الْبِرُّ، كَذَلِكَمُ الْبِرُّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ» وَكَانَ ابْنُ لُبَابٍ بِأُمِّهِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱) }

واته: عائشه خوا لئی رازی بی، دهلی: بیغه مبهری خوا...
فهرموویه تی: کاتیك چوومه بهههست گویم له خویندنه وه بهك بوو،
گوتم: نه وه کییه؟ گوترا: حاریسی کوری نوعمانه، وه نه وه تان
باشترینتانه، نه وه تان باشترینتانه خوا لئی رازی بی، جا (دهلی: نه وه
هاوه له بهرپزه باشترینی خه لکی بووه له گهل دایکی.

عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ، قَالَ: كَانَ رَجُلٌ مَنَّا بَرًّا بِوَالِدَيْهِ فَأَمْرَأَهُ أَوْ
أَمْرُهُ أَخَذَهُمَا أَنْ يَتَزَوَّجَ، فَتَزَوَّجَ، فَوَقَعَ بَيْنَ أُمِّهِ وَبَيْنَ امْرَأَتِهِ شَرًّا،
وَوَافَقَهُ أَهْلُهُ، فَقَالَتْ لَهُ أُمُّهُ: طَلِّقْهَا، قَالَ: فَاشْتَدَّ عَلَيْهِ أَنْ يُطْلَقَ امْرَأَتَهُ،
وَاشْتَدَّ عَلَيْهِ أَنْ يَعُقَّ أُمَّهُ، قَالَ: فَرَحَلَ إِلَى أَبِي الدَّرْدَاءِ، فَقَصَرَ عَلَيْهِ
قِصَّتَهُ، فَقَالَ: مَا كُنْتُ أَمْرُكَ أَنْ تُطْلَقَ امْرَأَتُكَ، وَلَا أَنْ تَعُقَّ أُمُّكَ، وَلَكِنْ
أَنْ تَنْتَ حَدَّثْتُكَ حَدِيثًا سَمِعْتُهُ مِنَ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «الْوَالِدُ
أَوْسَطُ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ، فَحَافِظُ مَنْ شَبَّتَ أَوْ ضَيَّعَ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲) }

واته: نه بوو عهده پرده حمان دهلی: بیاویك له نیمه له گهل دایك وبابی
زور چاکه کار بوو، فهرمانیان بی کرد یاخود یه کیکیان فهرمانی بی کرد که
زن بهینی. زنی هینسا. کی شهیهك له نیوان دایکی و ژنه که ی روویدا، که
نه هله که ی پی رازی بوون، دایکی گوتی: نه م ژنه ته لاق بده، دهلی: نه ویش

(۱) (رواه ابن حبان (۷۰۱۴)، وصححه العلامة الألبانی فی (السلسلة الصحيحة): (۹۱۳). وقال شعب الأرئوط اسدده صحیح علی شرط الشیخین)
(۲) (رواه الترمذی برقم: (۹۰۰)، وقال: حدیث صحیح، وصححه العلامة الألبانی فی (السلسلة الصحيحة) برقم: (۹۱۴))

زۆر له سه هری تووند بوو که خیزانه کهی ته لاق بدات، وه نهی ناخووس به و سه ریچی فه رمانی دایکی بکات، جوو بو لای نه بوو دهر دا، جیر فاکه گن خو ی بو گیرایه وه، (نه بو دهر دا، گو تی:) من نا ئیم زنه که ت ته لاق بد ده، وه نا شلیم سه ریچی دایکت بکه، به لکو فه رموو ده یه کت بو ده گیر مه وه که له پیغه مبه رم ^{صلى الله عليه وسلم} بیستوه، (فه رموو یه تی: باب دهر گای نیو ده راستی به هه سته، نه گهر ده ته وی بیپاریزه و ده سته پیوه بگره، یان له ده ست خو تی به ده زایه ی بکه! واته: نه گهر باب دهر گای نیو ده راستی به هه شت بی، ده یی دایک ج بی؟!)

{ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قُل: «رَضِيَ الرَّبُّ فِي رَضَى الْوَالِدِ، وَسَخَطُ الرَّبِّ فِي سَخَطِ الْوَالِدِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ }

واته: عه بدوللای کور ی عه مر خوا لیی رازی بی، له پیغه مبه ر ^{صلى الله عليه وسلم} ده گیر یته وه که فه رموو یه تی: ره زامه ندی خوا په یوه سته به ره زامه ندی (دایک و) باب، وه تووره یی خوا په یوه سته به تووره یی (دایک و) باب.

{ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُمَدَّ لَهُ فِي عُمُرِهِ وَيُزَادَ لَهُ فِي رِزْقِهِ فَلْيَبْرُ وَالِدَيْهِ وَأَيُّصِرْ رَحْمَةً» { حَدِيثٌ حَسَنٌ }^(٢)

واته: نه نه سی کور ی مالیک خوا لیی رازی بی، ده لی: پیغه مبه ری خوا ^{صلى الله عليه وسلم} فه رموو یه تی: هه ر که سیك هه ز ده کات ته مه نی در یژ بکری یته وه و رزق و رۆزی بو هراوان بی، نه وه با چاکه کار بی له گه ل دایک و بابی، وه په یوه ندی خر مایه تیش به جیبه یی.

(١) (رواه البحاري في (الأدب المفرد): (٢) قال الشيخ الألباني: حسن موافا وصح مرفوعا، والنرمذي: (١٨٩٩)، وصححه العلامة الألباني في (صحيح سنن الترمذي)

(٢) (رواه أحمد: (١٣٨٣٨)، وحسنه العلامة الألباني، تعليق سعيد الأريوط: حديث صحيح، وهذا إسناد حسن)

عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: قَالَ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «إِنَّ أَكْبَرَ الْبِرِّ صَلَوةُ الْمَرْءِ هَلْ وَهَلْ أَبَدَ يَدُ الْإِنْسَانِ» وَحَبِيبُ اللَّهِ

واته: عه بدوئلاى كورې عومهر خوا لېيان پاری بی، دهلی: بعه مبه، ی خوا
 فهر موویه تی: بیگومان چاکترین کره دوهی چاکه نهودیه مال و دهالی دوهیه باده تی
 باوک به سهر بکرینهوه.

عَنْ أَبِي بُرْدَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَدِمْتُ الْمَدِينَةَ فَأَنَانِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرِو بْنِ الْعَدِيِّ، قَالَ: لِمَ أَتَيْتَ؟ قُلْتُ: لَا، قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: «مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَصِلَ أَبَاهُ فِي قَبْرِهِ فَلْيَصِلْ إِخْوَانَ أَبِيهِ بَعْدَهُ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ }

واته: ئەبو بورده خوا ليی رازی بێ. دهلی: چوومه مه‌دینه عه‌بدوڵلای کوری عومەر
(خوا لییان رازی بێ) هاته لام و گوتی: ئایا ده‌زانی بۆچی هاته لات؟ ده‌لی: منیش گوتم.
نه‌خیر نازانم، گوتی: له‌ پی‌خه‌مبه‌ری خوام ﷺ بیستوه، ده‌یفه‌رموو: هه‌ر که‌سی‌ک حه‌ز
ده‌کات به‌یه‌وه‌ندی له‌گه‌ڵ بابی هه‌بی له‌ نی‌و گو‌ڤه‌که‌ی، با به‌یه‌وه‌ندی و صیله‌ی ر‌دحه
له‌گه‌ڵ براده‌رکه‌انی به‌جی بگه‌یه‌نی دوا‌ی مردنی.

{ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: أَنَّ رَجُلًا أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِنِّي أَذْنَبْتُ ذَنْبًا عَظِيمًا، فَهَلْ لِي مِنْ تَوْبَةٍ؟ قَالَ: «هَلْ لَكَ مِنْ أَمٍّ؟» قَالَ: لَا، قَالَ: «هَلْ لَكَ مِنْ خَالَةٍ؟» قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: «فَبَرِّهَا» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ }

واته: عەبدوللای کورپی عومەر خوا لییان رازی بێ، دەلی: پیاویک هاته لای
 پیغەمبەر ﷺ گوتی: ئەی پیغەمبەری خوا ﷺ! گوناھییکی زۆر گەورەم ئەنجامداوە.
 نایا بۆم هەیه تۆبە بکەم و بگەرێمەوه؟ فەرمووی: نایا دایکت ماوه؟ گوتی: نەخێر.
 فەرمووی: نایا پلکت (واته: خوشکی دایکت) ماوه؟ گوتی: بەلی، فەرمووی: ئی دەبرۆ

(١) (رواه أبو داود: (٥: ٥١)، وصححه العلامة الألباني في (صحيح سنن الترمذي): (١٩٨٣))

(٢) (رواه ابن حبان. (٢٣٢)، وصححه العلامة الألباني في (السلسلة الصحيحة): (١٤٣٢)، تعليق شعيب الأريؤوط: إسناده صحيح على شرط البخاري)

(٣) (رواه الترمذي: (١٩٠٤)، وصححه العلامة الألباني في (صحيح الترغيب والترهيب): (٢٥٠٤))

گونا گونی کر۔ (رند)۔

هذه؟ فنزل: باستغفار واد لك، (حديث حسن)

بیاداشتی کرده می‌گویند که در آن زمان

گرنہ

هه‌بوو هورده‌پره خرا لئی رازی دای نیمانی ئیاده، ده‌سه‌نایا به‌بهره‌یه
گفیری مایه‌وه و نیمانی به پیغه‌مبه‌ری خوا ده‌سه‌نایا به‌بهره‌یه ده‌سه‌نایا
ده‌کرد تا خوا دلی زوو لاک بکانه‌وه به نووری بیسلام و ده‌سه‌نایا به‌بهره‌یه
کتی نه‌وه نه‌هاتبوو نیمان بینتی، هر به گافیری مایه‌وه، بویه به‌بوو هورده‌پره به‌بهره‌یه
رۆزێك گوته‌یه دایکی داوات لی‌ده‌گه‌م نیمان بینتی به پیغه‌مبه‌ری خوا ده‌سه‌نایا به‌بهره‌یه
بزانی، داکیتی زور لئی تووره بوو، له ناگام قسه‌ی ناسیرینی به پیغه‌مبه‌رت حد
گوتن، نیدی نه‌بوو هورده‌پره دلی زور تووند بوو، هالسا چوو خزمه‌ت پیغه‌مبه‌رت خو
بۆ، زور به گول گریاو به‌سهراته‌که‌ی بۆ گیرایه‌وه، گوته‌ی: نه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا ده‌سه‌نایا به‌بهره‌یه
داوات لی‌ده‌گه‌م دووعا بۆ دایکم بکه‌ی تا خوا هی‌دایه‌تی بدات، پیغه‌مبه‌ری خوا ده‌سه‌نایا به‌بهره‌یه
فه‌رمووی: (اللَّهُمَّ اهْدِ أُمَّ أَبِي هُرَيْرَةَ)، واته: خوايه هی‌دایه‌تی دایکی نه‌بوو هورده‌پره به‌بهره‌یه
به‌بوو هورده‌پره زور دلخۆش بوو به دووعا که‌ی پیغه‌مبه‌ر ﷺ له‌بهر نه‌وه‌ی ینی و به‌بوو
دووعا که‌ی قبوول ده‌بی، زور به په‌له گه‌رایه‌وه بۆ مال، بینی ده‌رگا که داخراوه دایکیتی
حه‌ریکه خۆی ده‌شوات، دایکی داوا کرد چاره‌ی بی، پاشان که جله‌کانی نه‌هه‌ر کرد
هاته لای و ده‌رگای لی‌کرده‌وه گوته‌ی: (أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ)
نه‌بوو هورده‌پره زور دلخۆش بوو، دیسان چوو خزمه‌ت پیغه‌مبه‌ر ﷺ گوته‌ی
نه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ دووعا بکه‌ من و دایکم له لای نیمانداران خۆشه‌ویست ببن و
نه‌وانیس له لای نیمه خۆشه‌ویست بن، پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ فه‌رمووی: (اللَّهُمَّ حَسْبُ عِبَادَتِكَ الْمُؤْمِنِينَ، وَحَبِّبَهُمْ إِلَيَّ)، واته: خوايه نه‌و به‌نده دایکی
خۆشه‌ویست بکه له لای به‌نده بیمانداره‌كانت، وه بیماندارانیس خۆشه‌ویست بکه له
لای نه‌وان

پایه و پناشت

چاکه کردن له لهل خات

یارمه تی دانی خه لک جا به دست و زمان بی، بار خه لک جا به دست
به هه ر سیودیه کی دیکه کاریگه ریه کی یه کجار به ره هم دار ۵۱: بی بی له
به ده سته یانی پایه و یاداست، له و بار دیه و ددقی قوربان و سونته زورن،
بو وینه، خوا ده فرموی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا
وَاعْبُدُوا رَبَّكُمُ وَافْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾ ۷۷ الحج ۱

واته: نهی نه وانهی ثیمانتان هیئاوه! رکوع بهرن و سه حده بهرن و
پهروه ردگارتان بپه رستن و، چاکه بکهن بو بهودی سه فرار بن. وه له
سوورتهی (المانده) فرموویه تی: ﴿وَلَا تَعۡوُذُوا عَلَی الْاِثۡمِ وَالْعُدۡوَانِ﴾ ۲
واته: هاوکاری یه کدی بکهن له سه چاکه کاری و یاریزکاری.

ههروه ها بیغه مبهری خوا ﷺ فرموویه تی: اَمِنْ كَانَ فِي حَاجَةٍ
اَخِيهِ كُنَ اللّٰهُ فِي حَاجَتِهِ { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: هه ره که سیک ئیشی برایه کی پیک بهیئن خواش کاری ده سازینن.
وه فرموویه تی: اَوَ اللّٰهُ فِي عَوْنِ الْعَبْدِ مَا كَانَ الْعَبْدُ فِي عَوْنِ اَخِيهِ {
حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^۲

واته: بهرده وام خوا له یارمه تیدانی بهندهی خوئی دایه هه تا بهنده له
یارمه تیدانی برای خوئی دابی.

(۱) (رواه البخاری: (۲۳۱۰)، ومسلم: (۶۱: ۳) سن سالم، عن ابيه رضى الله عنه)

(۲) (رواه مسلم: (۷۰۲۸)، عن ابي هريرة رضى الله عنه)

[illegible][illegible]

عن أنس بن مالك رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «من أفلح إذا لم يطلب الدنيا ولا الآخرة، وإنما يريد وجه الله»^١ وله الحمد. وهو عن أبي هريرة عن النبي صلى الله عليه وسلم: «من أفلح إذا لم يطلب الدنيا والآخرة، وإنما يريد وجه الله»^٢ كن كمن أفلح رقبه، اجتهد في

واته: بهرائی گوری عازیب خرا آس زان، بی دین دین دین
فهرموویه تی: هر گه سیک بلی: هیچ دین دین دین دین دین
له خوا ته نیایه و هیچ هاو دلی نیه، مولاک هر بو نهوود و نهوود و نهوود
هر بو نهوود، دهژینی و دهمرینی، خیر و چاگه به دهستی نهوود، نهوود
هموو شتیک به توانایه، یان حوتتریک بیه ختیت (بو نهوودی نهوود)
سوودی لی ببینن و له شیردهی بخونهوود، بو ماو دیه گی دیاریکر او، نهوودی
بوی بگه رینهوود، یان ریی راست به گه سیک و نهوود، یان گویریک نهوود
بدات (له یاداست) وهک نهو کسه یه که کوپله یه گی نازاد گردینت.

عن مغفل المزني رضى الله عنه قال: قال رسول الله (صلى الله عليه وسلم): «من أفاضل من طرق المسلمين كتب له حسنة، ومن تقبلت له حسنة حل الجنة»^٣ حديث حسن

واته: مه عقیلی موزنی خوا لیی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا
فهرموویه تی: هر گه سیک نه زیهت و نازاریک (داریک، بهردیک) له سهر
رینگه ی مسولمانان لابداو (رییان بو خوش بکات) چا که یه گی بو
دهنووسری، وه هر گه سیک تر چا که یه گی لی قبول بکری، نهوود ده جینه
به ههستهوود.

١ (رواه احمد: ١٨٥٥٥)، و قال سبب الأثره و في حد صحيح، و صفحة العلامة

الذنبی فی (صحيح البر عيب و الدر هب). (١٥٣٥)

٢ (رواه البخاري في (الآداب المفرد): (٥٩٣). وحسن العلامة الإلباني في (السلسلة

لصحيحه): (٢٣٠٦)

بَيْتٌ مِنْ بَيُوتِ اللَّهِ يَنْلُوكَ كِتَابَ اللَّهِ فِيهِ خَزَائِنُ غَيْرَ مُبْدًى
وَعَشِيَّتُهُمْ الرَّحْمَةُ وَحِفْظُهُمُ الدَّلَالَةُ، وَشَرُّهُمُ الْفُتُورُ
يسرع به نسبته، (1) حديث صحيح

واته: نه بوو هور په ږه خوا لای رازی بی، دهلی: پیغمبره خوا...
هر که سیك ناخوشییه كه له ناخوشییه كان له هر مسولمانيك دهكات بكت، هر
ناخوشییه كه له ناخوشییه كانی رږزی دوايي له هر سووك دهكات، هر که سیك
سانی مسولمانيكی ته نگ دهست سووك بكات خوا باری سانی له دنیاو دوا رږز سووك
دهكات، وه هر که سیك كه مو كورتیی و عهیبی مسولمانيك داپوستی خوا له دنیاو دوا
رږزدا كه مو كورتیی و عهیبی نهو دده پوښی، به رده وام خوا له یارمه تیدای به ندوی خوی
دیه هه تا نه وان له یارمه تی دانی براگانیان بن، هر که سیك ریگایه کی گرت دوا
فیروونی زانست خوا به هوپه وه ری به هه شتی بو ئاسان دهكات، هیچ کومه نیت یه
دانیشن له مالیک له مال هکانی خوا قوربان بخوینن و یه کدی فیربکه ن، نهود حهتسه ن
خوا سه کینه تیان به سهردا دهبارینی، وه فریشته ده نیریته سهریان و به رده حهتی خوی
دیان ده پوښی و چوار ده وریان به فریشته ده گریته و خوا باسیان دهكات لای نه وانه ی لای
خوین (واته: فریشته کان)، وه هر که سیك کرده و هکانی پاشی بخه ن رده چله که که ی نیتی
ناخت.

1. عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):
«مَنْ نَصَرَ أَخَاهُ بظَهْرِ الْغَيْبِ نَصَرَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ»، (2) حديث حسن

واته: نه نه سی کوری مالیک خوا لای رازی بی، دهلی: پیغمبره خوا...
هر که سیك له کاتی په نهان و له پاشمله بهرگری له برایه کی مسولمانی
خوی بکات و سهری بخات، نهود خوا بالادست له دنیاو دوا رږز سهری ده خدو
سهر که وتووی دهكات.

(1) (رواه مسلم: (٧٠٢٨)
(2) (رواه البيهقي في (الخرى): (١٦٤٦٢) و حديثه العبد المذنب في (السنن
الصحيحة): (١٢١٧)

باب اول در بیان تاریخ

خدیجه بنت جحش (سید زینب) (سال ۵۰۰ قمری در مدینه متولد شد)

وَيَسِّرْ لَنَا سَبِيلَ رَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

تَمَامٌ مِنْهُمْ وَلَا هَوَافٌ عَلَيْهِمْ وَلَا أَفْئُتٌ مِنْهُمْ

واته: ويّنه‌ی نه‌وانه‌ی که سامانه‌کانبن له يينو خوادا خه‌رج ده‌کهن. و دك ويّنه‌ی ده‌نك وايه که جهوت گولان ده‌رويني، هه‌ر گوئيك سه‌د ده‌نكي تيډايه، وه خوا بو هه‌ر که سيك بيه‌وي ياداست جه‌ند فات ددکاته‌ود. وه خوا سيفه‌ت فراواني زانايه. نه‌وانه‌ی سامانه‌کانيان له‌رپي خوادا خه‌رج ده‌کهن يانر هيچ جوّره منه‌تکردن و نازارداننک وه دواي نه‌وه ناخه‌ن که خه‌رجيان کردود. له‌لای يه‌رو ده‌ردگاريان پاداستي خوڤانيان هه‌يه و هيچ جوّره ترسيکيان نابو و خه‌مباريتر نابو.

له کاتیکدا که خوی به حشر ددهرموئ. چاکهیهک یان خیریک که دهگری ده تا
 جهوت سهد به رانبهره نه گهر له پیناوی حوایی، نه وه به دلیایی به خستین و خهرج کردن
 بو مال و منداال و له ییناوی خرمه تی گردنیاں خیری زور زیاتره. به بیی نه م
 بهرمایسته ی پیغه مبهری خوا ص که بهرموویه تی: {«دینار انفقته فی سبیل الله،
 و دینار انفقته فی رقبه، و دینار تصدقت به علی مسکین، و دینار انفقته علی اهله،
 عظمه اجرا الی انفقته علی اهله»} حدیث صحیح^(۱)

واته نه‌وو هورديره خوا ليني رازد بي. ددلي: پيغمبهري خوا ﷺ فهرموويه‌تي:
ديناريك كه سهرفي ده‌كه‌ي له بيناوي خوا. وه ديناريك كه سهرفي ده‌كه‌ي بو نراند

و در این حدیث آمده است که اگر مردی از پدر و مادر و زن و فرزندان و برادران و خواهران و بزرگان و غیره چیزی را بخواهد بخشد و بگوید: «ما غطی الرجل مراثیه فهو صدقة»؛ حدیث صحیح

عن عبد الله بن عمر بن الخطاب عن أبيه عن عائشة عن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: «ما غطى الرجل مراثیه فهو صدقة»؛ حدیث صحیح

و تہ عیاضی کوری حصار خواہی رازی بی، دہلی، گوینم لہ ینعمہ مہری خو ہو
تہ دہیمہ رموو، نہو سی جوڑد کہسہ بہہشتین: دہستہ لاتداری دادگہرو نہ حسہری
سہرکہ و توو، وہ پیای دینہرمو بہ بہریدی بو ہہموو خرمو کہسو کاری، وہ بو ہہموو
مسوئمانیک، وہ ہہزاریکی یاکی سوال نہ کہر (لہ گہل نہوہی کہ دہستی زور کورتہ، نہلام
دعوزدش ناکات).

عن ثوبان رضي الله عنه، قال: قال رسول الله (صلى الله عليه وسلم): «ما غطى الرجل مراثیه فهو صدقة»؛ حدیث صحیح

و تہ، تہو بان خوا لئی رازی بی، دہلی: ینعمہ مہری خوا ^{صبرہ} فہرموویہ تی، باسٹریں
سیر نہو دینارہیہ پیایونیک بو خیزانہ گہی سہرفی دہکات، وہ نہو دینارہی بو سوارہ گہی
سہرفی دہکات، کہ دہبردینت بو جہنگ لہ پیناوی خواوا، وہ دیناریک کہ بو برادرہ گہی
حوی سہرفی دہکات لہ پیناوی خواوا.

عن عبد الله بن عمر بن الخطاب عن أبيه عن عائشة عن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: «ما غطى الرجل مراثیه فهو صدقة»؛ حدیث صحیح

واته: عهبدوللای کوری عه مری کوری دودله بیه له بای دهکده سهووه جو نیسان رازی بی. که له پیغه مبهری خوی آتلا بیستوه ده رموو یه تی: شهر سترکی ساو که ده بیه خستی بو خیزانه که ی نه وه بو به صه ده قه ده نووسری.

{ عَنْ جَبْرِ بْنِ سُمْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: «إِذَا أُعْطِيَ اللَّهُ أَحَدُكُمْ خَيْرًا فَلْيَبْدَأْ بِنَفْسِهِ وَأَهْلِ بَيْتِهِ» } حَدِيثٌ صَحِيحٌ

واته: جابری کوری سه موره خوا لی رازی بی، ده لی: له پیغه مبهری خوام آتلا بیست ده یفه رموو: نه گهر خوی پهروه ردگار خیری به یه کی که له نیوه دا (با له به خستی نهو خیره دا) سه رها ده ست پیبکات به خوی، وه پاشان بو مال و منداله که ی.

{ عَنْ الْعَرَبِيَّاضِ بْنِ سَارِيَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: «إِنَّ الرَّجُلَ إِذَا سَقَى امْرَأَتَهُ مِنَ الْمَاءِ أَجْرٌ» } حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۱)

واته: عرباضی کوری ساریه خوا لی رازی بی، ده لی: له پیغه مبهری خوام بیست ده یفه رموو: نه گهر پیاو ئاو بداته خیزانه که ی (نه وه له سه ر نهو ئاو پیدانه) یاداستت بو ده نووسری.

{ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «كُلُوا وَاشْرَبُوا وَتَصَدَّقُوا وَالْبُسُوا، فِي غَيْرِ مَخِيلَةٍ وَلَا سَرَفٍ، إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ أَنْ تَرَى نِعْمَتَهُ عَلَى عَبْدِهِ» } حَدِيثٌ حَسَنٌ^(۲).

واته: عهبدوللای کوری عه مری خوا لی رازی بی ده لی: پیغه مبهری خوا آتلا ده رموو یه تی: بخون و بخونه وهو به خشن و له بهر بکه ن، بی نه وه ی که شیخ و فیرو زید درویی تیدا بکه ن، چونکه بیگومان خوی پهروه ردگار حهر دهکات و پنی خوشه نیعمه ته کانی به سه ر به نده که یه وه ببینری.

(۱) (رواه مُسْلِم: (۴۸۱۵))

(۲) (رواه أَحْمَد: (۱۷۱۹۵)، قال شعيب الأرنؤوط: صحيح يشواهده)

(۳) (رواه أَحْمَد: (۶۷۰۸)، وحسنه شعيب الأرنؤوط، وقال أحمد شاكر: إسناده صحيح)

إِ عَنْ أَحْسَنَ رَضِيَ بِهِ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «عَبْدُ اللَّهِ لَا تَعْلَى نَفْعُهُ نَعْمَةً» (حَدِيثٌ حَسَنٌ)

واته: چه سمن خوا لینی رزی بی، گو تو ویه تی: پیغه مبهری خوا: (ص) فخر موهی تی: حو شه ویسترتین به نده له لای خوی بهرز نهو به ندهیه که زورتترین سرودبی به خسین و مه سرف کیسانی بو مال و مندال و خیزانه که ی خوی هه یه.

إِ عَنْ طَرِيقِ الْمُحَارِبِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَدِمْتُ الْمَدِينَةَ، فَبَدَأَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَائِمٌ يَخْطُبُ النَّاسَ وَهُوَ يَقُولُ: «يَدُ الْمُعْطَى الْعُلْيَا، وَابْدَأْ بِمَنْ تَعُولُ، مَكَ وَأَبَاكَ، وَأَخْكَ وَأَخَاكَ، ثُمَّ أَذْكَ أَذْنَاكَ» (حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۱))

واته: طاریقی مو حاریبی خوا لینی رازی بی، ده لی: که چوومه مه دینه، لهو کاته پیغه مبهری خوا (ص) راودستا بوو و تری بو خه لک دهداو، ده یغه رموو: نهو ده سته ی که ده به خشی به رزه، وه (له خیر کردن) له وودوه ده ست پی بکه که سه ریه رستی له نه ستوته، دایک و بابت، وه خوشک و برات، یانسان نیزیک و نیزیک تر لی ت.

إِ عَنْ سَلْمَانَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «الصَّدَقَةُ عَلَى الْمِسْكِينِ صَدَقَةٌ، وَالصَّدَقَةُ عَلَى ذِي الرَّحِمِ اثْنَتَانِ: صَدَقَةٌ وَصِلَةٌ» (حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۲))

واته: سه لمانی کوری عامیر خوا لی رازی بی، ده لی: پیغه مبهری خوا (ص) فخر موهی تی: خیر کردن به نه دارو خه لکی ئاتاج هه ر خیر و چاکه یه، به لام به خزمی نه دار، دوو شته: هه م خیر و چاکه یه و هه م صیله ی ده حمیشی جی به جی کردوه و په یوهندی خزمایه تیشی که یاندوه.

(۱) (الرهء لاحمد بن حنبل، حدیث حسن مرسل، وحسنه العلامة الالبانی فی (صحیح الجامع). (۱۷۲))

(۲) (رواه ابن حبان: (۳۳۳۰)، وصححه العلامة الالبانی فی (صحیح الجامع): (۸۰۶۱))

(۳) (رواه الترمذی: (۶۵۸)، وصححه العلامة الالبانی فی (صحیح الجامع): (۳۸۵۸))

الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله

والتوفيق لله وحده

عن كعب بن عجرة رضي الله عنه قال: مرّ على النبي (صلى الله عليه وآله وسلم) رجل فرأى أصحاب رسول الله (صلى الله عليه وآله وسلم) من جلد ونساجه فقال: رسول الله! لو كان هذا في سبيل الله؟ فقال رسول الله (صلى الله عليه وآله وسلم): «إن كان خرج يسعى على ولده صغاراً فهو في سبيل الله، وإن كان خرج يسعى على برّين شيخين كبيرين فهو في سبيل الله، وإن كان يسعى على نفسه يعفها فهو في سبيل الله، وإن كان خرج رياءً ومفاخرة فهو في سبيل الشيطان» {حديث صحيح}

واته: كه عبي كورې عوجره خوا لتي رازی بی، دهلي: پياوړي به لای پيغه مبهري خوا
تیهه پوو، زور تووندو چالاک وو، هاوه لانی بهر پزیش که بینیان، گونیان: بهی
پیغه مبهري خوا! نه گهر نیستا نه وه له پیناوی خوا (نهو توانایه ی به کارهینا یو واده!)
پیغه مبهري خواش ﷺ هه رمووی: نه گهر نه وه هاتبیته دهر له مال تا مال و مند له
بجوو کدکانی به خپو بکات نه وه له پیناوی خوایه. وه نه گهر هاتبیته دهر تاگو مه سره فی
دین و بپیکي پرو به ته مه نی بکیستی نه وه ش له پیناوی خوایه، وه نه گهر له بهر خوی
هاسیه ددر تاگو داوا له خه لکی نه کات (و خوی بری نیستی) نه وه ش ههر له پیناوی خوایه.
بداد به کدر هاتسته ددر بو ریابازی و روو بامایی و شانازی به خو کردن، نه وه نه
سازي شایسته!

۱) منی له... (۱۳۶۹)، (۲۰۱۲)، (الطال)
۲) در... (۲۰۱۲)، (طبعه العلامه الاسلامی) فی (مصحح البر عب
۳) لبر... (۱۶۹۲)

پاڤه و پاداشتی

چاکه کړی له کړن چال

تاریکترین و ناخوښترین رڼو د کانی مروړه پیل شاتنی نیستلې بریښی بوو. له دیاو له دیک بوونی کچوله یه کی به خسر او ی خو، له م رور کاردا هر که سبب مورو، هوالی نه و دی پیدرا بووایه کچیکې بوود، زور ههستی به شهرمه زاری ددکردو زور بسیز دبوو، وده هرووها دمو چاویستی تلخو رڼه هلدده گه را، له بهرانبهر نه م هواله، بویه راسته وخو بیرى له وه ددکرده وه چوڼ به زووترین کات هوالی له ناوبردنی نه و مندانه بچووکى بدات که تازه چاوی به دنیا هالیناوه، نه م هه نهریتیک بوو زوربه یان له سهری بهرودده بوو بوون، وده خواى به نهانزان بو مان باس ده گاو ده فهرموئ: ﴿وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُم بِالْأُنثَىٰ ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ ١٨ يَتَوَارَىٰ مِنَ الْقَوْمِ مِن سُوءِ مَا بُشِّرَ بِهِ أَيُمْسِكُهُ عَلَىٰ هُونٍ أَمْ يَدُسُّهُ فِي التُّرَابِ أَلَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ١٩﴾ النحل، واته: (بیروایان) کاتیک به کیکیان موژده ی کچیکې پی بدری دمو چاوی رڼه هلدده گه ری و پیس ده خواته وه، وده خوی ده شاریته وه له خه لکی له بهر نه و موژده خراپه ی که پی دراوه، ثایا بی هیلیته وه به شهرمه زاری و سهر شوړی (و به خوی بکات) یان زینده به چالی بکات؟! ناگاداربن و بزنان نای جهنده نه وه جهنده بریاریکى خراپه دهیده ن.

وه هر دهر باره ی زینده به چال کردنی کچولان و پرسیار لیکرانیان له رۆزی دواى

خواى بهرودردگار ده فهرموئ: ﴿وَإِذَا الْمَوْءِدَةُ سُئِلَتْ ﴿٨﴾ بِأَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ ﴿٩﴾﴾

لتکویر، واته: وه کاتیک پرسیار کرا له کچانی زینده به چال. که به هوی چ گونا هیکه وه کوژران؟! دیاره مندالیک که تازه بووه هیچ گونا هى نه بووه!

به لام دواى هاتنی شهریه تی پر حکمه تی خواى بهرودردگار بو دهر باز کردنی

شهوو به نددکان، نافره تان به گشتی و کچان به تایبه تی ریزو پله و پایه ی خویان بو

گیردراپه وه، بو نه و دی نه م قسه مان بسه لنین، با گوی له م ده قانه ی خواره وه بگرین:

إِذْ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ رَأَيْتُ النَّبِيَّ إِذَا تَوَضَّعَ لِحَاجَتِهِ مِنْ أَمْنَى يَقُولُ ثَلَاثَ بَنَاتٍ، أَوْ ثَلَاثَ أَحْرَابٍ. تَحْسِبُ أَنَّ النَّبِيَّ إِذَا تَوَضَّعَ لِحَاجَتِهِ حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۱)

واته: عانیسه خوا لیلی رازی بی، پیغه مبهری خوا ^{صلی الله علیه و آله} فەرهود بهی: هه
یه گیک نیه له نۆمهه تی من سی، کج یان سی خوشک به خیوبکات، وه حاکم کارس
له گه لیان، نه وه به دلتیایی بوی ده بنه بهر بهستیگ و ده یاریزن له ناگری دۆزهج.

به سه رها تیک له م باره یه وه

عه بدوللای بابی جابیر خوا لییان رازی بی، دوا ی نه وه ی له جهنگی نو حود
کوژراو پله ی شهید پی به خشرا، نو کچی له دوا ی خو ی به جی هیست له گه ل
جابیر، جابیریش ویستی ژن بیئی به لام بیر ی له وه کرده وه به جوړیک زهواج بکات
که سه رهنجام له و پرۆسه یه سه رکه وتوو بی، بویه بریاریدا ئافره تیکی به نه زموور و
هه لکه وتوو بیئی که پیشت شوویه کی دیکه ی کردبوو، دوا ی نه وه ی گه یسته
پیغه مبه ر ^{صلی الله علیه و آله} نه وه هه والهی پید، دیاره پیغه مبه ریش ^{صلی الله علیه و آله} پرسیار ی لیده کات
تو جی کچیکی گهنجی نه هیناوه وه نه و ئافره ته ی هیناوه که پیشت شووی کردوه،
وته: حیکمه ته که ی چییه؟ جابیریش له وه لامدا ده لی: که باو کم شهید کرا نو
کچی له دوا ی خو ی جیه یشتوه، منیش پیم خوشبوو ئافره تیگ بخوازم که
سه ریه رستی و چاودیری خوشکه کانم بکات نه ک هاوکوفی خویان بی و نه توانی
لده گه لیان بگوزدرینی. بویه پیغه مبه ر ^{صلی الله علیه و آله} زور سه رسام بوو به و بهرۆشیه ی جابیر
بو خوشه که کان و نه م دوعایه ی بو کرد: (بارک الله لك) خوا پیت و فهری خو ی
برزیلی به سه ر تو نه ی جابیر.^(۲)

^(۱) رواه الترمذی فی (معجم): (۱۱۰۲۳)، و بیه منه العبد المذنب (الکتاب فی الصحیح)

انجامع): (۵۳۷۲)

^(۲) (رواه النخعي): (۵۰۵۲).

پایه و پاداشتی

یارمه تیدانی مندائی ده لیه

خوای بهرودردگار له قورنانی بهییزو، پیغمبهری بهریز ^صیش له فهرمانشته موبارده که گانی زور ته نکیدیان له سهر هاوکاری و، یارمه تی دانی، مندائی هه تیوو کردونه وه، خوای بهرودردگار له موباره وه فهرموویه تی: **لَا يَسْأَلُ الْإِنْسَانُ أَجْرًا وَجُوهَكُمْ قَبْلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْإِنْسَانَ كَذِبٌ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَتِّكِهَ وَنَكَبٍ وَنَيْيْنٍ وَءَاتَى الْمَالَ عَلَى حُبِّهِ، ذَوِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَابْنَ السَّبِيلِ وَنَسَاءَ فِي الرِّقَابِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَءَاتَى الزَّكَاةَ وَالْمُؤْتُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَاهَدُوا وَالصَّانِعِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ وَحِينَ الْبَأْسِ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ** (البقرة ۱۷۷)

واته: چاکه ئه وه نیه که رووی خوتان بکه نه لای رۆژه لآت و رۆژئاوا، به لکو چاکه چاکه ی که سیکه برپای به خواو به رۆژی دوا و فریستان و کتیب و پیغمبهران بین و مالی خویشی و پرای خوشویستنیسی به خرمان و هه تیوان و نه داران و ریبواران و سوالکه ران و له ئازادکردنی کوپلان دا ببه خشی، وه نویژ بهریا بکات و زهکات بدا، وه به جی هینانی پهیمان که پهیمانیان دا، وه خوراکران له حاله تی ئاتاجیی و نه خوشیی و له کاتی جهنگ دا، ئا ئه وان به که سانیکن راست ده که ن و ئه وان به پاریزکاران.

وه ددرباره ی به خستینی رزق و رۆزیش به هه تیوان خوا ی به خشه ر له سووره تی (البقرة) دا فهرموویه تی: **يَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلْ مَا أَنْفَقْتُ مِنْ خَيْرٍ فَلِلَّهِ الْإِقْبَارِ وَالْأَقْرَبِينَ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ** (البقرة ۲۱۵)

واته: پرسایرت لیده که ن چی ببه خشن؟ بلێ: هه رشتیک له مال و سامان ببه خشن بو باب و دایلو و نزیکان و هه تیوان و نه داران و ریبواران، وه هه رشتیک له چاکه بکه ن ئه وه مسوگهر خوا پی زانایه.

چهند فه رمایشتیك:

{ عَنْ سَهْلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) كَانَ
وَكَافِلُ الْيَتِيمِ فِي الْجَنَّةِ هَكَذَا، وَأَشَارَ بِالسَّبَابَةِ وَالْوَسْطَى، فَرَجَّحَ بَيْنَهُمَا.
حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(١)

واته: سههل خوا لئی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا کافل هه رموویهتی. من و
سه رپه رشتیاری هه تیوو له به هه شت دا ئاواين، وه ئامازهی بو په نجهی سایه تمانی و
په نجهی نیوه راستی کرد، وه هه ندیکی لی ککردنه وه (واته: په نجه کانی له یه کدی
دووور خستنه وه).

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ): «كَافِلُ الْيَتِيمِ لَهُ أَوْ لِغَيْرِهِ أَنَا وَهُوَ، كَهَاتَيْنِ فِي الْجَنَّةِ»، وَأَشَارَ مِمَّا
بِالسَّبَابَةِ وَالْوَسْطَى { حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(٢)

واته: نه بوو هورده رپه خوا لئی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا کافل
فه رموویهتی: من و سه رپه رشتیاری هه تیوو یك (جا هه تیوو هه کی خزمی خوی بی
بین هی بینگانه) له به هه شت دا ئاواين، وه ئامازهی بو په نجهی سایه تمانی و په نجهی
نلوه راستی کرد.

{ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَتَى النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)
أَخْرَجَ يَشْكُو قَسْوَةَ قَلْبِهِ، قَالَ: «أَتَحِبُّ أَنْ يَلِينُ قَلْبُكَ؟ وَتَذَرَكَ حَاجَتَكَ؟ أَرَحِمَ الْيَتِيمَ
وَالْمَسْكِينُ رَأْسَهُ وَأَطْعَمَهُ مِنْ طَعَامِكَ، يَلِينُ قَلْبُكَ وَتَذَرَكَ حَاجَتَكَ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ^(٣)

(١) (رواه البخاري: (٤٩٩٨))

(٢) (رواه مسلم: (٧٦٦٠))

(٣) (رواه الطبراني: (ج ٣، ص ٢٣٧)، وحسنه العلامة الألباني في (صحيح الجامع)

واته: به بوو ددر داء خوا لیی رازی بی. دهلی: بیاویک هاته لای پیغمبر ﷺ
 سکا لای کرد له وهی که دلی زور ردقه. (پیغمبر ﷺ) فهرمووی: بایا دهتهوی دلت
 نهرم بزو به پیویستیه کانی خوت بگهی؟ به به زدی به له گهل هه تیوو دهستی
 به سه ری دابینه و له خواردنی خوت به شی بدد. ته و کاته دلت نهرم دهبی و به
 پیویستیه کانیش ده گهی.

إِ عَنْ مَالِكِ بْنِ الْحَارِثِ أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):
 «مَنْ ضَمَّ يَتِيمًا بَيْنَ أَبَوَيْنِ مُسْلِمَيْنِ إِلَى طَعَامِهِ، وَشَرَّابِهِ حَتَّى
 يَسْتَغْنَى عَنْهُ، وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ الْبَتَّةُ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(١) }

واته: مالیکی کوری حارث خوا لیی رازی بی. گووی لی بووه
 پیغمبر ﷺ فهرموویه تی: ههر که سیك مندلیکی بی باب بگریته
 نه ستوی خوی و که دایک و بابی مسولمان بن، سه ریهرشتی بکات و له
 خواردن و خواردنه وهی خوی بداتی هه تا کو گه وره دهبی و پیویستی
 به و نامینی، نه و به هه شتی به ته وای بو واجب دهبی.

إِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):
 «السَّاعِي عَلَى الْأَرْمَلَةِ وَالْمُسْكِينِ كَالْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، أَوْ الْقَائِمِ اللَّيْلَ الصَّائِمِ
 النَّهَارَ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(٢) }

واته: نه بوو هوریه ره خوا لیی رازی بی، دهلی: پیغمبر ﷺ فهرموویه تی:
 نه و که سهی که هه و لدهدا بو (خرمه تکردنی) بیوه زن و که سانی نه دار (به مه بهستی
 رده زامه ندی خوا)، (پاداستی) وهک نه و موحاهیدهیه که له ری خوادا جیهاد دهکات،
 یان وهک نه و که سهیه که به سه و شه و نویت دهکات و به روتیش به روتوو دهبی.

(١) (رواه احمد: (١٩٠٤٧)، وحسنه العلامة الانباري في (صحيح الترمذي و الترهيب):
 ((٢٥٤٣))

(٢) (مفق عنه، البحار: (٥٠٣٨)، و اللقط له، و مسلم: (٧٦٥٩))

پایه و پاداشتی پاره به قهرزدهان

خوای به خشر له سووردهتی (الحدید) دهرباردی به خشی نی مال ددهرموی. ﴿۱۸﴾

سَبَّ وَرَسُولِهِ وَأَنْفَقُوا مِمَّا جَعَلَكُمْ مُتَخَلِّفِينَ فِيهِ فَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَأَنْفَقُوا لَهُمْ أَجْرٌ كَبِيرٌ

واته: بپروا بپنن. به خواو به پیغه مبه ره که ی، وه ببه خشن له ری نی خواوا له مال و سامانه ی که نیوه ی کرده به جینشین له سهری، نهو که سانه ی بروایان هیناود له نیوه و مال و سامانیان له ری نی خواوا دهبه خشن. پاداشتی کی گه وره یان بو هه یه.

وه ههروه ها باسی پاداشتی نهوانهش دهکات که قهرز به خه لکی ددهن و ددهرموی:

﴿۱۸﴾ إِنَّ الْمُضْذِقِينَ وَالْمُصَدِّقَاتِ وَأَقْرَضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا يُّضَاعَفْ لَهُمْ وَلَهُمْ أَجْرٌ كَرِيمٌ

الحدید ﴿۱۸﴾

واته: بیگومان پیاوان و ژنانی خیرخواز (به خشر)، وه نهوانهش که قهرز ددهن به

خوا به قهرزیکی باش و چاک، (واته: یارمه تی هه ژاران ددهن و پاره یان به قهرز ددهن)، چند به رانبهر دهیاندریته وه، وه بو نهوان پاداشتی کی زور چاک هه یه.

وه دهرباره ی پاره به قهرزدان و چاوه وړانکردنی قهرزاریش تا خوا دهروی خیر له

قهرزار دهکاته وه، ددهرموی: ﴿۱۹﴾ وَإِنْ كَانَتْ دُورَةً فَنَظَرُهُ إِلَىٰ مَيْسَرَةٍ وَأَنْ تَصَدَّقُوا خَيْرٌ

لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿البقرة﴾

واته: وه نهگهر (که سی قهرزدار) ته نگدهست بوو، نهوه چاوه ری بکه ن هه تا بو ی

ناسان ده بی، وه نهگهر خیریش بکه ن (چاوپووسی له قهرزه که بکه ن) نهوه بو تان باسره نهگهر بزنانن.

﴿۲۰﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):

«مَنْ يَسَّرَ عَلَىٰ مُعْسِرٍ، يَسَّرَ اللَّهُ عَلَيْهِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

(۱) (رواه ابن ماجه: (۲۴۱۷)، وصححه العلامة الألباني في (صحيح الترغيب

والترهيب): ((۹۰۲)).

واته: نهبوو هوردهرد خا، رازى بى، دهلى: بيغه مبهري خا
 هر كه سينك دساند، بو هوردهردى خا، رازى بى، دهلى: بيغه مبهري خا
 دسو دوزوردا ناسانكاره بو دهكات.

عَنْ أَبِي نَسِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَنْ
 حَرَّ يَضَّةً لَهُ فِي طَنِّهِ، فَلْيَبْطِرْ مُعْسِرًا أَوْ لَبِصَعًا لَهُ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ }

واته: نهبوو يوسر (كه يه كيكه له هاودلان) خوا لى رازى بى، دهلى: بيغه مبهري خا
 رازى بى، دهلى: بيغه مبهري خا، هر كه سينك حهز دهكات خوا بيخاته ريز سينهري خوى، با
 چاودروانى قهرزاريكى تهنگ دهست بكات (كه نيهتى بيداتهوه له كتى دياريكرو،
 ياخود هر لى خوشبو و لى وهرنه گريتهوه.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «مَنْ
 نَظَرَ مُعْسِرًا أَوْ وَضَعَ لَهُ، أَظْلَهُ اللَّهُ فِي ظِلِّ عَرْشِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ }

واته: نهبوو هورديره خوا لى رازى بى، دهلى: بيغه مبهري خا، رازى بى، دهلى: بيغه مبهري خا
 هر كه سينك چاودروانى قهرزاريكى تهنگ دهست بكات (كه نيهتى بيداتهوه له كاتى
 دياريكرو). ياخود هر لى خوشبو و وهرينه گريتهوه، خوا دهخاته ريزى سينهري
 عهرتى خوى له روى قيامهت.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَنْ
 نَظَرَ مُعْسِرًا أَوْ وَضَعَ لَهُ، أَظْلَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تَحْتَ ظِلِّ عَرْشِهِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا
 لِلَّهِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱) }

(۱) (۱) وافي من صحيحه (۲۵: ۱۹)، وصححه العلامة الألباني في (صحيح الترغيب والترهيب): (۹۰۱)

(۲) (رواد احمد): (۱۶۹۶)، وصححه الألباني في (صحيح الجمع): (۶۱۰۷)

(۳) (رواد الترمذي): (۱۳۰۶)، وصححه العلامة الألباني في (صحيح الترغيب والترهيب): (۹۰۹)

که سیک هر دهکت خوا رزگاری بکت نه زده خسته گری روزی شمسیت - مری
داوا کردند و دی قهرز له سهر قهرز ردکی تهنگ دست دریز بکته و دی - خوا نیی خوشی و
له سهری هه لبرئی (واته: یارده کی هه نیودر نه گریته و د).

إِ عَنْ حَظِيفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «تَلَقَّتِ الْمَلَائِكَةُ رُوحَ رَجُلٍ مِمَّنْ كَانَ قَبْلَكُمْ، فَقَالُوا: أَعَمَّتْ مِنْ خَيْرٍ شَيْءًا؟ قَالَ: لَا، قَالُوا: تَذَكَّرَ، قَالَ: كُنْتُ أَدَايُنَ النَّاسِ، فَأَمَرْتُ قَتَاتِي أَنْ يُنْظَرُوا الْمُعْسِرُ وَيُتَجَوَّزُوا عَنِ الْمَوْسِرِ قَالَ: قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: تَجَوَّزُوا عَنْهُ» وَفِي لَفْظٍ: نَحْنُ حَقُّ بَنَاتِ مَهْ، تَجَاوَزُوا عَنْهُ { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱) }

واته: حوزدیفه ی بهمانی خوا لئی رازی بی. دهلی: پیغه مبهری خوا ^(۱)
فهرموویه تی: فریشته کان روو حی بیاویک له وانه ی پیش نیوه یان وهرگرت، ننجا گوتیان:
لایا ج کاری چاکت کردوه؟ نه ویش گوتی: نه خیر، گوتیان: بیربکه وه، گوتی: من قهرزم
دهدا به خه لک، وه فهرمانم به خزمه تکارده کانم دهرکرد که چاوه پروانی دهنگ دست
بکه ن و خاتری هه بووه کانیتیر بگرن و جاو بوئی لیبکه ن، فهرمووی: خوا ی عَزَّ وَجَلَّ به
فریشته گانی فهرموو: نیودش لئی خوشبن و لئی ببورن، (له بیژه (لفظ) یه کی دیکه هاتوه:
که خوا ده فهرموو: نیمه له و ساییسته ترو له پیستیرین به وه که لئی خوشبین، لئی
خوشبن و بیبوورن).

إِ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ بَرْزِيْهِ، عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: «مَنْ أَنْظَرَ مُعْسِرًا فَلَهُ بِكُلِّ يَوْمٍ مِثْلُهُ صَدَقَةٌ»، قَالَ: ثُمَّ سَمِعْتُهُ يَقُولُ: «مَنْ أَنْظَرَ مُعْسِرًا فَلَهُ بِكُلِّ يَوْمٍ مِثْلِيهِ صَدَقَةٌ»، قُلْتُ: سَمِعْتُكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ تَقُولُ: «مَنْ أَنْظَرَ مُعْسِرًا فَلَهُ بِكُلِّ يَوْمٍ مِثْلُهُ صَدَقَةٌ»، ثُمَّ سَمِعْتُكَ تَقُولُ: «مَنْ أَنْظَرَ مُعْسِرًا فَلَهُ بِكُلِّ يَوْمٍ مِثْلِيهِ صَدَقَةٌ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲) }

واته: سوله یمانی کوری بوهریده له بابی ده گپریته وه خوا لئی رازی بی، گوئی له
پیغه مبهری خوا ^(۲) بووه، که فهرموویه تی: ههر که سیک چاوه پروانی که سیک تهنگ

(۱) (مشق علیه، البحاری: (۱۹۷۱)، و مسلم: (۲۰۷۶) واللفظ له)

(۲) (رواف احمد: (۲۳۰۹۶)، و صححه العلامة الالبانی فی (السلسلة الصحيحة): ((۸۶))

دهست بکات که قهرزداره، (با لهکاتی خوشی تییه پیت) نه ههر رۆژیک به بهندازدی نهو قهرزه که له لایه تی خوا صه دهقه و خیری بو دهنووسی. (بو نمونه: یهکک جوار ملیون دیناری داوه تی سالیکی به سهردا تییه ریوه به ماوهی سالیکی داویه تی دواي ساله که دهلی نیمه جاری چاوه رییم بکه، چهند رۆژانی صهر لی بگری ههمو رۆزان به بهندازدی قهرزه که بوی به صه دهقه دهنووسی، یانی: ههر رۆژیک بوی دهنووسی جوار ملیون دیناری کرده خیر) دهلی: دواي گویم له پیغه مبه ر صَلَّى بوو فهرمووی: ههر که سیک چاوه ری تهنگ دهستی بکات به ههر رۆژیک دوو بهرانبهری قهرزه کهی بوی به چاکه و خیر دهنووسی!

به سهرهاتی که له م باره یه وه

نه بوو هورپه ره خوا لی پازی بی، دهلی: پیغه مبه ری خوا صَلَّى بوی گیراینه وه فهرمووی: پیاویکی نه وهی ئیسرئیل ده چیته لای پیاویکی دی و داواي لی دهکات ههزار دیناری به قهرز بداتی، نهویش پی دهلی: باشه، به لام با چهند شایه دیک ئاگیان لی بی، کابراش دهلی: خواي گه وره شایه ده، نهویش به سه که شایه د بی، ئنجا پی دهلی: باشه، به لام که فیلیکم بو بینه، کابراش دهلی: خوا که فیلمه و نهویش به سه که که فیل بی، پیاوکهش دهلی: راست ده کهی و قهرزه کهی پی ده دات بو ماوه یه کی دیاری کراو، (ئنجا نهو که سه ی باره کهی به قهرز وهرگرت) رۆیشت و چوو سه فهر، سواری که شتی بوو، که نیسه کهی ته و او بوو ویستی بگه ریته وه، بو نه وهی لهو ماوهی که دیاری کراوه قهرزه کهی بداته وه. دواي هه ولکی زور که شتی دهست نه که وت، هه لسا داریکی هی ناو ناوی هه لکو تی، ئنجا هه زار دیناره که و نامه یه کی خسته نیو داره که و زور تووند پینچایه وه بو نه وهی ته ر نه بی هاته که ناری دهریاو کوتی: نهی خوایه! تو خوت ده زانی من هه زار دینارم له فلان کهس به قهرز وهرگرت. کاتیکی دواي شایه دی لی کردم، گوتم: خواي گه وره شایه ده،

ئەۋيس بەسە كە تايىدە بى، ئىنجا داۋاي كەڭىلى لىكىردىم گوتىم: خۇا كەڭىلىمەۋ سەۋىش بەسە كە كەڭىل بى، سەۋىش سەۋەۋ رازى بوو، ئىستاش كەسم دەستاكەۋى يېيىدا بىنەرمەۋە، تاكو بىداتەۋە، ۋە كەشتىت نىە سۋارى بىم، مەن ئەۋە تەسلىمى تۋى دەكەم، ئىنجا فرىي دايە نىۋ ئاۋەكەۋ رۆپىشت بۇ ئەۋەي كەشتىيەكى دەست بىكەۋىۋ بىيى بىگەرپىتەۋە، كابراي خاۋەن قەرزىش لەۋ بەرى لە كەنارى دەرياكە چاۋەرپى ھاتنەۋەي كەشتى بوو، بۇ ئەۋەي پارەكە لە كابراي خاۋەن قەرز ۋەربىگىرپىتەۋە، كەچى كەشتى ديار نەبوو، بەلام چاۋى بەۋ دارە كەۋت كە (كابراي قەرزىز ناردىۋى) ھەلىگىرپىتەۋەۋە بىرپىتەۋەۋە مالى، ئىنجا كە خەرىك بوو دەپسكاندو وردى دەگرد بۇ ئەۋەي بىكەتە سوۋتەمەنى بەلام پارەكەۋ نامەكەي لە نىۋ دۈزىيەۋە، داۋاي ماۋىيەك كابراي قەرزىز ھاتەۋە، چوۋە لاي خاۋەن قەرزىز ھەزار دىنار بۇ بىردو سوپىندى بۇ خاۋارد كە لە كاتى خۇي كەشتى دەست نەكەۋتوۋە، ۋا ئىستا قەرزەكەي بۇ ھىناۋەتەۋە، خاۋەن قەرزەكە لىي پىرسى: ئەدى ھىچى دىكەت بۇ نەناردوۋم؟ گوتى: ۋەك پىم گوتى: كەسم دەست نەكەۋتوۋە كەشتىش نەبوو، بەلام باسى ئەۋەي بۇ كە چى كىردەۋ گوتەۋە لەگەل خۇا دەربارەي نامەكەۋ پارەكە، خاۋەن قەرزەكەش گوتى: خۇاي پەروەردگار ئەۋ پارەي لە نىۋ دارەكەت نابوو پىي گەياندەۋ قەرزەكەي بۇ دايەۋە (لە كاتى خۇي).

پایه و پاداشتی

چاکه کردن نه گهل در اوسنی

خوئی پایه دار نه سووردهنی (نساء) ادا دربارهی چاکوور له گهل هه نندی کهسی ناسند
 به نه به دریس در اوسنی هه رموویه نی: ﴿وَعَزُّوْهُنَّ وَلَا تُنْكِرُوْهُنَّ لِحُبِّهِنَّ شَيْئًا وَالْوَدَّاءُ حَسْبُ
 وَبَرٍّ تَشْرَوْنَ وَيَتْلَىٰ وَلَمَسْكَيْنِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْكَافِرِ وَالْجَارِ
 الْكَافِرِ وَالْجَارِ الْكَافِرِ وَالْجَارِ الْكَافِرِ وَالْجَارِ الْكَافِرِ وَالْجَارِ الْكَافِرِ وَالْجَارِ الْكَافِرِ
 وَالْجَارِ الْكَافِرِ وَالْجَارِ الْكَافِرِ وَالْجَارِ الْكَافِرِ وَالْجَارِ الْكَافِرِ وَالْجَارِ الْكَافِرِ وَالْجَارِ الْكَافِرِ

و نه: ود خوا بیه رستن و هیچ شتی که نه هاویه شی. وه چاکه بکه نه له گهل باب و
 به و خرمان و هه تیوان و نه داران و داروسنی نیزیک و در اوسنی دوورو هاودلی هاوددم و
 ریسور و نه وانه ی خاودنیان (کویله گانتان)، بیگومان خوا که سیکی خوشناوی که خوئی
 ورو شتازی به خوکه ربی.

ود هه روه ها پیغه مبه ری خواش و دربارهی مافی در اوسنی هه رموویه نی: «م
 ر جری یوصینی بنجار، حتی ضللت نه سیورته» { حدیث صحیح^(۱)

و نه: به رده و ام جیریل ناموزگاری ده کردم و وه صیه تی پیده کردم به باشبوونم له گهل
 دروسنی. هه تا گومانم برد که در اوسنی میرات له در اوسنی ده گری!!

عن عبد بن عمرو رضي الله عنهما قال: قال رسول الله (صلى الله عليه
 و آله) «خير الأصحاب عند الله خيرهم لصاحبه، وخير الجيران عند الله خيرهم
 حرد» { حدیث صحیح^(۲)

و نه. عه بدو نلای کوری عه مهر خوا لیان رازی بی، ده لی: پیغه مبه ری خوا و
 هه رموویه تی: باشترین برادر له لای خوا نه و برادره ری که باشی بؤ برادره ری خوئی، وه
 شترین دروسنی له لای خوا نه و در اوسنییه که بؤ در اوسنییه که ی باشی.

(۱) (منقول عنه، تخریج: (۵۶۶۸)، و نسبه (۲۶۲۵) عن ابن عمر رضي الله عنهما).

(۲) (رواه خمسه (۶۵۶۶)، و ترمذی (۱۹۵۵)، و ابن حبان: (۵۱۹)، و الحاكم:

(۲۵۶۰)، و قول هه حسی صحیح الأس. و لم یحرد و صححه العلامة الألبانی)

إِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «إِنَّ مِنْ غَضَى حَقِّهِ مِنَ الرِّفْقِ هَذَا أَعْدَلِي حَقَّهُ مِنْ حَرِّ السَّيْبَةِ الْآخِرَةِ»، وَهَذَا مِنْ حَدِيثٍ خَسْرٍ لِحَقِّ وَخَسْرٍ الْحَوَارِ، بَعَثُوا السَّارَ وَزَادُوا فِي الْأَعْمَارِ، { حَدِيثٌ صَحِيحٌ }

واته: عایشه خوا لئی رازی بی، پیغمبهر اتا بنی فهرمووه: ههه که سین نه سکی له بهرمو نیانی پیدرابی نهوه به دنیایی چاکه ی خوی بیه خسراود له دنیاو دوارورد، و د به یو دندی خزمایه تی و رهوشت جوانیی و باشبوون له گهل دراوسی، ولات بهودن دهکاو ته مه نیش درپژ دهکات.

إِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «إِنَّ سَاءَ مُسْلِمَاتٍ! لَا تَحْقِرَنَّ جَارَةً لِحَارَتِهَا وَلَوْ فَرَسَيْنِ شَاةً»، { حَدِيثٌ صَحِيحٌ }^(۱)

واته: نه بوو هورپه ره خوا لئی رازی بی، دهلی: پیغمبه ری خوا و ساء مسلماتی نه ی نافرته تانی مسولمانان! به که می مه زان (له چاکه کردن) ی دراوسی له گهل دراوسینکه ی دا نه گهر به گوشتیکی که میس بی که به نیسکی مه ره وه بی! (چونکه پاداشتی له سهر وهرده گرن).

إِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِنْ لِي جَارِينَ فَالِي نَهْمٍ هَذِي؟ قَالَ: «إِلَى أَقْرَبِهِمَا مِنْكَ بَابًا»، { حَدِيثٌ صَحِيحٌ }^(۲)

واته: عایشه خوا لئی رازی بی، دهلی، گوتم: نه ی پیغمبه ری خوا! مر دوو دراوسینه ههه، بایا دیاری بو کامیان بهم؟ فهرمووی: بو نهو دراوسینه ی که دهرگه ی لهه لهریکرد.

(۱) (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ، الْبُخَارِيُّ: (۲۴۲۷) وَاللَّفْظُ لَهُ، وَمُسْلِمٌ: (۱۰۳۰))

((۵۱۹))

(۲) (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ، الْبُخَارِيُّ: (۲۴۲۷) وَاللَّفْظُ لَهُ، وَمُسْلِمٌ: (۱۰۳۰))

(۳) (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ: (۲۴۵۵))

{عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) أَيُّ الذَّنْبِ عِنْدَ اللَّهِ أَكْبَرُ؟ قَالَ: «أَنْ تَجْعَلَ لِنَفْسِكَ وَهُوَ خَلْقُكَ»، قُلْتُ: ثُمَّ أَيٌّ؟ قَالَ: «ثُمَّ أَنْ تَعْمَلَ لِدَاكِ حَسْبِيَّةً لِي بِعَمَلِكَ مَعَكَ»، قُلْتُ: ثُمَّ أَيٌّ؟ قَالَ: «أَنْ تُزَانِيَ بِحَلِيلَةٍ جَارَتِكَ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: عهبدولای کوری مهسعوود خوا لئی رازی بی، دهلی پرسیارم له پیغه مبهری خوا ^{صلی الله علیه و آله} کرد. که چ گونا هینک له ههوه گونا هان گه وره تره؟ فهرمووی: نهوه که هاوتاو هاوبهش بو خو دابنئی. له حالیکدا که هر نهو تووی دروستکردوه. گوتم: نهدی دواى نهوه؟ فهرمووی: پاشان مندا له کهت بکوژی له ترسی نهودی دنت له گهل بخوات، گوتم نهدی دواى نهوه؟ فهرمووی: زینا له گهل با فردتی دراوسیت بکهی.

{عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ! مَنِ الْكَوْنِ مُحْسِنٌ؟ قَالَ: «إِذَا قَالَ جِيرَانُكَ: أَنْتَ مُحْسِنٌ، فَأَنْتَ مُحْسِنٌ، وَإِذَا قَالُوا: أَنْتَ مُسِيءٌ، فَأَنْتَ مُسِيءٌ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

واته: عهبدولای خوا لئی رازی بی، دهلی: پیاوینک گوتم: بهی بینه مسهرز خو کدی من چاکه کار دهیم؟ (واته کهی من به که سینی چاکه کار دهیم؟) فهرمووی: نه گهر دراوسیکانت پینان گوتم: چاکه کار، نهوه سو له چاکه کار سو نه گهر گوتیان: تو خرابی. نهوه تو له خرابه کارانی

(۱) (بعضی نسخا: ای الذنب عند الله أكبر؟ قال: «أن تجعل لنفسك حاسبية لي بعملك معك»)

(۲) (بعضی نسخا: ای الذنب عند الله أكبر؟ قال: «أن تجعل لنفسك حاسبية لي بعملك معك»)

صحیح علی بن ابی حمزہ

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ رَخِئْ أَرْسَالَكَ (مُسْلِمٌ) عَنْهُ
وَسَلَّمَ) كَيْفَ لِي أَنْ أَعْمَ إِذَا أَحْسَنْتَ إِذَا اسْتَأْذَنْتَ؟ قَالَ نَبِيُّ (مُسْلِمٌ) عَنْهُ
وَسَلَّمَ: «إِذَا سَمِعْتَ جِيرَانَكَ يَقُولُونَ: إِنَّكَ أَحْسَنْتَ، فَقَدْ أَحْسَنْتَ، وَإِنْ سَمِعْتَ
فَقُولُونَ: فَقَدْ اسْتَأْذَنْتَ، فَقَدْ اسْتَأْذَنْتَ» (حَدِيثٌ صَحِيحٌ)^(۱)

واته: عه بدوللا خوا لینی رازی بی، دهلی: بیاوینک به پیغه مبهری خوی
گوت: من چون بزانم که سیکی چاکم یان که سیکی خرابم؟ پیغه مبهری بی
فهرموو: نه گهر گویت له دراوسیکانت بوو دهیانگوت: چاک، نه وه چاکیت، وه
نه گهر گویت لیان بوو دهیانگوت: خرابی، نه وه تو خرابی.

{ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ): «مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَمُوتُ، فَيُشْهَدُ لَهُ أَرْبَعَةُ أَهْلِ أَيْيَاتٍ مِنْ جِيرَتِهِ الْآدِنِينَ
أَنْهُمْ لَا يَعْلَمُونَ إِلَّا خَيْرًا، إِلَّا قَالَ اللَّهُ (جَلَّ وَعَلَا): قَدْ قَبِلْتُ عِلْمَكُمْ فِيهِ، وَغَفَرْتُ
لَهُ مَا لَا تَعْلَمُونَ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۲)

واته: نه نه سی کورې مالیک خوا لینی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا
فهرموو یه تی: هر مسولمانیک بمری، چوار کهس له دراوسی نیزیکه کانی سایه دی
بو بدن که هیچ ستیکی له باره وه نازان جگه له چاکه و خیرنه بی، نه وه حه تمه ن
خوی پایه بهرز دهرموی: به ته نکید زانیاری نیوهم دهرباردی نهو کهسه
وهرگرتو، وه لینی خوشبووم له وهی که نیو نایزان.

(۱) (۱) در سنن صحیح (۲۲۱۳)، مسند العبد المذنب فی (السلسلة الصحيحة) (۱۳۲۷)

(۲) (۲) در سنن صحیح (۳۰۱۵)، مسند العبد المذنب فی (السلسلة الصحيحة) (۱۳۲۷)
(صحيح)

یادداشتی کرده چاکه کان له فورتن و نه سورینه نه حله حله

اَوْ عَنْ نَافِعِ بْنِ عَبْدِ جَارٍ قَالَ رَأَيْتُ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ يَقُولُ: «مَنْ سَعَدَ شَرٌّ لَمْ يَسُدْ سَعْدٌ لَمْ يَسُدْ» وَنَافِعٌ صَحِيحٌ (۱)

واژه: نافع بن کوری عهبدولای کوری بنی رازی بنی داری: سعادتی
بنا به موهبتی: له به خیر و برتری سعادتی سعادتی سعادتی
دراوسیه کی باتش و سواریه کی چاکه هب.

بِه سَهْرَهَاتِكْ لَه م یار دینه

{كَانَ لَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُبَارَكِ جَارٌ يَهُودِيٌّ فَارَادَ أَنْ يَبِيعَ دَارَهُ
فَقِيلَ لَهُ: بِكُمْ تَبِيع؟ قَالَ: بَلَّغْنِي، فَقِيلَ لَهُ: لَا تُسَاوِي إِلَّا الْفَاءَ، قَالَ:
صَدَقْتُمْ، وَلَكِنْ أَلِفٌ لِدَارٍ وَ أَلِفٌ لِّجَوَارِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُبَارَكِ!!
فَخُبِرَ ابْنُ الْمُبَارَكِ بِذَلِكَ فَأَعْطَاهُ ثَمَنَ الدَّارِ وَقَالَ: لَا تَبِيعَهَا}

واژه: عهبدولای کوری موبدولای کوری جووله گهی هه وو. دویو است
خانوود گهی بفروشی. بنی گوتر: به جهند ددیفروشی؟ گوتی: به دوو هه ور.
گوتر: ناخر نهود هه ور دینن. گوتی: راست ده گهن. به لام هه ور هه ور
خانوود گه و هه زاریش هه فی دراوسیه گه م که عهبدولای کوری موبدولای گه م که
هه م هه و له به عهبدولای گه یسته وود. یاردی خانوود گهی دا به دروسته
خانوود گه م و گوتی: به بفروشه.

پایه و پاداشتی

ناستکردنه وهی نیوان خه لك

ناستکردنه وهی نیوان خه لك یه كینكه له سیمهت ههره بهرز دگنی دینسی نیماندار. له بهر نه وهی فهرمانی خوی پهروه دگاری له سه ره. جگه له ورس نیسلام به گستی له و وشه وود سه رچا وهی گرتوه، نیسلام له (سلام) دوه هتوه، نه ویش یانی ناستی، كه واته: ههر مسولمانیك كه به و كار هه لدهستی واته: چاك له نیسلام حالی بووه و بهرجه ستهی كرده له ژیانی خویدا، وه خوی پهروه دگاریش دهرباره ی پاداشتی ناستکردنه وهی نیوان خه لك دمفهرموی:

﴿لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِّنْ نَّجْوَاهُمْ إِلَّا مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ وَمَن يَفْعَلْ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا﴾

النساء (۱۱۴)

واته: زۆربه ی چیه جییان خیری تیدانیه، مه گهر كه سیك فهرمان به به خشین و چاكه و ناشته وایی نیوان خه لك بكات، وه ههر كه سیك به مه بهستی وه دهسته یانی ره زامه ندیی خوا نه وه بكات، له مه وودوا (له دوار وژدا) پاداشتیکی مه زنی ده دهینی.

وه زۆر گرنگه له كاتی ناستکردنه وهی نیوان خه لك ئاگاداری نیازو مه بهستی نیو دلمان بین، چونكه نه و كار هه ههر نه وهنده ئاسان نیه، بهلكو تیگه یستنی تایبهت و نه زموونی تایبهتی دهوی، كه خواو پیغه مبه ر بۆیان باسكردووین، ههروه ها دهی ته ماشای نه زموونی نه وانه ی پیش خو شمان بكهین كه بهم كار هه لساون و تییدا سه ركه وتوو بوون، وهك گوتم: خو یه كلا كرده وه له دله وده ته نیا مه بهستی خوا بوون و خو دوور گرتن له وهی ناوبانگ پهیدا بكهین، یاخود سوودیکی تایبهتی خو مان له و

کاره ببینینه وه، نه گهر و ابو و نه وه به ئیزنی خوا نه و ناشتبوونه وه سه ر ده گری و بهرده و امیش دمی انشاء الله.

به لام نه گهر بو ریابازی و به رزبوونه وهی ناودهنگ و ناوبانگ بی (خوا به نامان بدات) نه وه زور دوور ده که وینه وه له و پاداشته ی که خوا هه رمووی:
 وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا
 النساء

واته: وه هه ر که سیك به مه بهستی وه ده سته یانی ره زامه ندیی خوا نه وه بکات، (هه ر کاریکی چاک بکات) له مه وودوا (له دواړوژدا) پاداشتیکی مه زنی ده ده ینی.

هه روه ها دهر باره ی ناشتکردنه وهی نیوان مسولمانان خوا ده هه رمووی:
 إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلَحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ
 الحجرات

واته: بیگومان نیمانداران برای یه کدین، جا نیوان براکانی خوتان چاک بکه ن و، پاریز له خوا بکه ن، به لکو خواش ره حمتان پی ده کات.

{ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «أَلَا أَخْبَرُكُمْ بِأَفْضَلِ مَنْ دَرَجَةِ الصِّيَامِ وَالصَّلَاةِ وَالصَّدَقَةِ؟»، قَالُوا: بَلَى، قَالَ: «إِصْلَاحُ ذَاتِ الْبَيْنِ، فَإِنَّ فَسَادَ ذَاتِ الْبَيْنِ هِيَ الْخَالِفَةُ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: نه بوو دهر داء خوا لی رازی بی، ده لی: پیغه مبه ری خوا ﷺ هه رموویته ی: ئایا هه والتان پینه دم به شتی که پله ی باشترو چاکتر بی له نویزو و ژوو و سه ده هه ؟! گوئیان: با، نه ی پیغه مبه ری خوا، هه رمووی: ناشتکردنه وهی نیوان خوتان، چونکه

(۱) (رواه الترمذی: (۲۵۰۹)، وصححه العلامة الألبانی فی (صحیح الجامع): ((۲۵۹۵))

ناتووبی نیون تار نایینه که تن ددستی (او دك نهودی ملی) دیس رییه که من سی سیر
دبی و بهردو له ناوچوون ددجی).

عن ابی هریرة قال قال رسول الله (صلى الله عليه وسلم): «أَلَا أَدُلُّكَ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ؟ الصَّبْرُ عَلَى مَا أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْكَ وَكَفَرٌ بِمَا أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْكَ» (حديث حسن^(۱))

وته: نهووه بهیوب خو لینی رازی بی ددلی: پیغه مبهری خوا ^{صبر} پی نهووه:
اپ هه وشن پی نهووه یو نه جمدانی خیریت که خواو پیغه مبهردکه ی خو سیار بوو:
نهویش. استکردنه ودی نیون خه لکه کاتیک که لیت تو ورده ددین و ناتووب ددینه ووه.

عن ابی هریرة رضي الله عنه قال: قال رسول الله (صلى الله عليه وسلم): «مَنْ عَمِلَ بِنِيتٍ نَدَّ شَيْئًا فَضَلَّ مِنْهُ الصَّلَاةَ، وَصَلَّاحُ ذَاتِ نَبِيٍّ، وَخُلُقٌ حَسَنٌ» (حديث حسن صحيح^(۲))

وته: نهووه هو ریدر خوا لینی رازی بی. ددلی: پیغه مبهری خوا ^{نیت} نهووه ته:
هیچ کردووه کی بهی نادهم نیه باستر بی له نویترو چا کردنه ووه ناتستکردنه ودی نیوان
خویان و ردوشت جوانی.

عن انس بن مالك رضي الله عنه قال: قال رسول الله (صلى الله عليه وسلم): «مَنْ مَلَكَ مِفْتَاحَ الْخَيْرِ مَغَالِيقَ الشَّرِّ، وَكَانَ مِنَ النَّاسِ مِفْتَاحَ الشَّرِّ مَغَالِيقَ الْخَيْرِ، فَضَلَّ بِي لَمْ يَجْعَلْهُ اللهُ مِفْتَاحَ الْخَيْرِ عَلَى يَدَيْهِ، وَوَيْلٌ لِمَنْ جَعَلَ اللهُ مِفْتَاحَ الشَّرِّ عَلَى يَدَيْهِ» (حديث حسن^(۳))

وته: نهووه سی کوری مالیک خوا لینی رازی بی. ددلی: پیغه مبهری خوا ^{مفاتيح} نهووه ته:
فهرمووه ته: بیگومان هه ندی کهس له خه لکی هه نه که ردووه ددرگای خیرنو

(۱) (رواة الطبرانی: (۳۹۲۲)، وخسنه لعلامة الانبائي في (صحيح الترغيب والترهيب) (۱/۲۱۲۰))

(۲) (ابن سفيان في (معجم الاصباح) (۱/۱۰۹۱)، قال الشيخ الانبائي حديث حسن صحيح. خلا (تسنينه صحيحه) (۱/۵۵۱))

(۳) (ابن سفيان في (معجم الاصباح) (۲/۲۳۱)، صححه لعلامة الانبائي في (تسنينه الصحيحه) (۱/۱۳۳۱))

داخهري دهرگای شهرن، وه ههندی که سیش هه ن که ره وهی دهگای شهرن و داخهري دهرگای خیرن، ننجای خوشی بو نهو که سهی که خوا کردنه وهی دهرگای خیری له سهر دهستی نهو گیراوه، وه سزای سهخت بو نهو که سهش که خوا کردنه وهی دهرگای شهرن له سهر دهستی نهو گیراوه.

{ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، تَقُولُ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «إِنَّهُ خُلِقَ كُلُّ إِنْسَانٍ مِنْ بَنِي آدَمَ عَلَى سِتِّينَ وَثَلَاثِمِائَةِ مَفْصِلٍ فَمَنْ كَبَّرَ اللَّهَ، وَحَمِدَ اللَّهَ، وَهَلَّلَ اللَّهَ، وَسَبَّحَ اللَّهَ، وَاسْتَغْفَرَ اللَّهَ، وَعَزَلَ حَجْرًا عَنْ طَرِيقِ النَّاسِ، أَوْ شَوْكَةً أَوْ عَظْمًا عَنْ طَرِيقِ النَّاسِ، وَأَمَرَ بِمَعْرُوفٍ، أَوْ نَهَى عَنْ مُنْكَرٍ، عَدَدَ تِلْكَ السِّتِّينَ وَالثَّلَاثِمِائَةِ السَّلَامِي فَإِنَّهُ يَمْشِي يَوْمَئِذٍ وَقَدْ زَحَزَحَ نَفْسَهُ عَنِ النَّارِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: عائیشه خوا لی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فهرمووی: هه موو ئینسانیک له وه چهی ئادهم که دروست کراوه، له سی سه دو شهست جومگه پیک هاتوو، جا هه ره که سیك (اللَّهُ أَكْبَرُ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَسُبْحَانَ اللَّهِ، وَاسْتَغْفِرُ اللَّهَ) بکات، یان بهردیک له سهر ریگای خه لکی لابتات، یان درکیک، یان ئیسکیک له سهر ریگای خه لکی لابتات، یان فهرمان به چاکه بکات، یاخود ریگری خراپه بکات، به نه ندازهی نهو سی سه دو شهست جومگانه نهو روزه خوی له ئاگری دوزهخ لاداوه دوور خستوته وه.

قسه ی ناراست ری پیدراوه

بو ئاشکردنه وهی خه لك

{ عَنْ أُمِّ كَلْثُومٍ بِنْتِ عُقْبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، أَنَّهَا سَمِعَتْ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: «لَيْسَ الْكَذَّابُ الَّذِي يُصْلِحُ بَيْنَ النَّاسِ فَيُنْمِي خَيْرًا، أَوْ يَقُولُ خَيْرًا» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: له ئوممو كه لثومی كچی عوقبه وه خوا لی پازی بی، كه له پیغه مبهری خوا ی ^{صلی الله علیه و آله} بیستوو هه رموو یه تی: به درۆزن دانانری ئه وه كه سه ی قسه ریك دهخاو نیوانی خه لكی پی چاك دهكاته وه له نیوانیان قسه دینی و دهبات، یان قسه ی خیر دهكات.

{ عَنْ أُمِّ كَلْثُومٍ بِنْتِ عُقْبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، قَالَتْ: مَا سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يُرَخِّصُ فِي شَيْءٍ مِنَ الْكَذِبِ إِلَّا فِي ثَلَاثٍ، كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: «لَا أَعْدُهُ كَاذِبًا: الرَّجُلُ يُصْلِحُ بَيْنَ النَّاسِ، يَقُولُ الْقَوْلَ وَلَا يُرِيدُ بِهِ إِلَّا الْإِصْلَاحَ، وَالرَّجُلُ يَقُولُ فِي الْحَرْبِ، وَالرَّجُلُ يُحَدِّثُ امْرَأَتَهُ، وَالْمَرْأَةُ تُحَدِّثُ زَوْجَهَا» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

واته: ئوممو كه لثومی كچی عوقبه خوا لی پازی بی، ده لی: له پیغه مبهری خوا ی ^{صلی الله علیه و آله} نه بیستوو كه روخصه تی دابی درۆ بکری له هیج کاتیك ته نیا له سی شتاندا نه بی: پیغه مبهری خوا ^{صلی الله علیه و آله} ده یه رموو: به درۆزن دانانری ئه وه كه سه ی قسه ریك دهخاو نیوانی خه لكی چاك دهكاته وه، وه قسه یه ك دهكات كه جگه له خیر هیج مه بهستی دیکه ی نیه، وه پیاویك كه قسه یه ك دهكات له کاتی جهنگدا (واته: قسه کی ناراست دهكات بو ئه وه ی وره ی سوپای دوزمن تیك بشینی)، وه پیاویك قسه یه ك دهكات (بو ئه وه دلی ژنه که ی رابگری)، یاخود ژنیك قسه یه ك بو پیاوه که ی دهگیریته وه (بو ئه وه ی دلی رابگری).

(۱) (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ، الْبُخَارِيُّ: (۲۵۴۶)، وَاللَّفْظُ لَهُ، وَمُسْلِمٌ: (۶۷۹۹))
 (۲) (رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ: (۴۹۲۳)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَمَةُ الْأَبَانِيُّ فِي (السَّلْسَلَةِ الصَّحِيحَةِ): ((۵۴۵))

پایه و پاداشتی

به جیهینانی په یوهندی خزمایه تی

کۆبوونه وه و هاوکاری و ته بایی نیوان مسوئلمانان، وه سهردانی کردنی یه کدی و خوشویستنی یه کدیان له بهر خوا، فهرمانی خوی په رومردگار، وهک له سوورپه تی (المائدة) دا خوا په رومردگار ږوو له خهک دهکات به گشتی ده فهرموئ: ﴿وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالْتَّقْوَىٰ ...﴾ (۲)، واته: هاوکاری یه کدی بکهن له سهر چاکه کاری و پاریزکاری.

بویه مسوئلمانی باش، ده بی سهرمه شق بی، له پته و کردنی نه و ته بایی و، یهک ریزی و، په یوهندی نیوان مسوئلمانان و، هه وئی به جیهینانیان بدات، وه هه میسه پیویسته نه و فهرمایشته ی پیغه مبهری خوی ﷺ به بیر خوی بی نیته وه که بوخاری و موسلیم له عورپوه وه گیراویانه ته وه که نه ویش هه کیم بن حیزام هه وائی پیداو، که به پیغه مبهری خوی ﷺ گوته و: {يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَرَأَيْتَ أُمُورًا كُنْتُ أَتَحَنُّنُ "التَّعَبُّدُ" بِهَا فِي الْجَاهِلِيَّةِ مِنْ صَدَقَةٍ أَوْ عَتَاقَةٍ أَوْ صِلَةٍ رَجِمَ أَفِيهَا أَجْرٌ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «أَسَلَّمْتُ عَلَى مَا أَسَلَّمْتُ مِنْ خَيْرٍ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: نه ی پیغه مبهری خوا ﷺ! نه و کارانه ی که پیشر له سهرده می نه زانی (به نیه تی) خوا په رستی کردوومه، له صه دهقه و، نازاد کردنی کویله و، به جی هینانی صیله ی رحم، نایا له سهری پاداشتم دهری تی؟ پیغه مبهری خوا ﷺ فهرموویه تی: له سهر نه و کارانه ی که له رابردو و کردووته مسوئلمان بووی.

(۱) (رواه البخاري: (۱۳۶۹)، ومسلم: (۱۲۳))

وه (ابن رجب) یسر ره حمه تی خوا لی بی ددلی: (هَذَا يَلِ عَلَى الْكَافِرِ إِذَا عَمِلَ حَسَنَةً فِي حَالِ كُفْرِهِ ثُمَّ أَسْلَمَ، فَإِنَّهُ يُتَبَّ عَلَيْهِ) نه وه به لگه یه له سهر نه وه ی که که سی کافر کاتیک کرد ده وه یه کی جاک ده کات له کاتی بی پروایی و یاشان ده بیته مسولمان، نه وه به دنیایی یاداشتی بو هه یه، وه ده سلی: (وَرَجَحَ هَذَا الْقَوْلُ ابْنَ بَطَالٍ وَالْقَرْظِيَّ وَغَيْرَهُمَا)، واته: نه م قسه یه ی من هه ردو و زانیان (ابن بَطَالٍ وَالْقَرْظِيَّ) و جگه له وانیش به په سندیان زانیوه.

وه له فه رمایشتیکدا هاتوه، پیغه مبه ری خوا ﷺ فه رمو و یه تی: {لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ قَاطِعٌ رَجِمَ} حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۱)

واته: هه ر که سیك په یو دندی خزمایه تی بی چرینی ناجیته به هه شت.

خوشك و برایانی شیرینم!

نه گهر که سیك له سهر ددمی نه زانی و کوفرو شیر که وه صیله ی ره حمی به جی هینابی و، یاداشتی له سهر وهر گرتی، نه دی نه و که سه ی که مسولمانه و له بهر خاتری خوا نه و په یو هندی ناپچرینی و بهر ده وام به هیزی ده کات ده بی چ پایه و پاداستیکی هه بی؟؟

نایا نه گهر که سیك چه زی ده کرد په یو دندی خزمایه تی جی به جی بکات و، وه که سی دوو هم پی خوش نه بو و په یو دندی له گه لی هه بی، وه پی گوت: نامه وی په یو هندی له گه ل هه بی، نه و که سه بو ی هه یه چی بکات؟

وه لام: هه ق به لایه نی که سی یه که مه وه یه و پاداشت بو نه وه، به مه ر جیک که به یه کجاری په یو دندی له گه ل نه پچرینی، له بهر نه و

(۱) (رواهُ الْخُرَيْيُّ: (۵۶۳۸)، وَمُسْلِمٌ: (۶۶۸۵)، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ جَبْرِ بْنِ مُصْعَدٍ)

فهرمايشته موباردهکى پيغه مبهري خوا ﷺ که نه بوو هوردهرږه خوا لى رازى بى گير اوپه ته وه دهلى: **إِنَّ رَجُلًا قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِنَّ لِي قَرَابَةً أَصْلَهُمْ وَيَقْطَعُونِي، وَ أَحْسَنُ إِلَيْهِمْ وَيُسَيِّئُونَ إِلَيَّ، وَ احْتُمُ عَنْهُمْ وَيَجْهَلُونَ عَلَيَّ، فَقَالَ: «لَنْ كُنْتَ كَمَا قُلْتَ، فَكَأَنَّمَا تُسْفَهُمُ الْمَلَّ، وَ لَا يَزَالُ مَعَكَ مِنْ اللَّهِ ظَهِيرٌ عَلَيْهِمْ مَا ذَمْتَ عَلَيَّ ذَلِكَ»** **حَدِيثٌ صَحِيحٌ**^(۱)

واته: پياويك گوتى: ئه ي پيغه مبهري خوا ﷺ! من خرمى نيزيكم هه ن په يوه نديان پيوه دهكهم نه وان ده پچرپښن، وه من چاكيان له گهل دهكهم كه چى نه وان خراپن له گهل، وه زور په روښانم و ده يان بوورم و چاوپوښيان ليددهكهم، كه چى نه وان زور نه زانانه قسه ي بيچيم له سهر دهكهن، پيغه مبهري خواش ﷺ فهرموويه تى: نه گهر و ابيت كه گوتت، نه وه وهك نه وه وايه كه خو له ميشى گهرميان دهرخوارد بده ي، وه به رده وام پشتيوانيك ت له لايه ن خوا وه له گهلدا ده ي، مادام له سهر نه وه حال ته بيت.

بوپه له بهر نه م فهرمايشته و ا باشه هرگيز په يوه ندى خرمايه تى نه پچرپښرى و واز له يه كدى نه هي نرى.

وه خوا ي په رومردگار له چهندين نايه تى قورناندا ناما زه ي به به جي هينانى په يوه ندى خرمايه تى كرده و، بو وينه، له سوورم تى (الرعد) فهرموويه تى: **﴿وَالَّذِينَ يَصِلُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ وَيَخَافُونَ سُوءَ الْحِسَابِ﴾** **﴿وَالَّذِينَ صَبَرُوا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً يَدْرُسُونَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةِ أُولَٰئِكَ هُمُ عُقَبُ الدَّارِ﴾** **﴿١٢﴾**

واته: وه نه وان هى كه په يوه ستى دهكهن هر چى خوا فهرمانى داوه كه په يوه ستى بكرى (وهك به سهر كرده وه ي خزمان)، وه له په رومردگاريان دهرسن و له خراپه و سه ختى لپرسينه وه دهرسن . وه نه وان هى ئارميانگرت بو مه به ستى په زامه ندى په رومردگاريان، وه نويزيان به جي هينا وه له و پوزيهش كه پيمان داو ن به خشيويان به

نهینی و تاشکرا، وده به چاکه ریگری له خرایه ددکهن (واته: به چاکه کردن خرابه کانیان دهرنه و دهو لاده بهن).

وه ههرودها له سووردتی (الروم) یسدا فهرموویهتی: ﴿فَأَبِذْ الْقَرْيَ حَقَّهُ، وَالْمُسْكِينَ وَأَبْنِ السَّبِيلِ ذَلِكَ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يُرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ ۲۸

واته: خزم مافی خووی پییده، ههرودها نه دارو ریپوارانی لیپراو، نهوه بو که سانیک که رهمانهندی خویان دهوی چاکتره، وده ههه نهوانه سهرفرزان.

وه پیغه مبهری خوشه ویستیش، چه نندین فهرمایشتی به نرخى فهرموون له وباره وه، که به راستی ههه یه کهی بو خووی که وهه ریگ و مرواریه که، که ده بنه هووی ریگخستنی شیرازهی ههه کوومه لگایه که نه گهر کاری پی بکهن، وده زور فهرمایشت ههه باس له پایه و پاداشتی نهوه کاره گه وره ده کهن، به لام له گهل نه مه شدا سزاو تووریهی زوریشت له لایهه خواوه بو نهوه که سه دانراوه که هه لئاستن به جیه جیگردنی صیلهی رهحم و سهردانی گردنی خزمان و، به پیچه وانه وه نه مه په یوه نندیه ده پچرینن! یه کی که له وانه نه مه فهرمایشته یه: {عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «تُعْرَضُ أَعْمَالُ النَّاسِ فِي كُلِّ جُمُعَةٍ مَرَّتَيْنِ يَوْمَ الْاِثْنَيْنِ وَيَوْمَ الْخَمِيسِ فَيُغْفَرُ لِكُلِّ عَبْدٍ مُؤْمِنٍ إِلَّا عَبْدًا بَيْنَهُ وَبَيْنَ أَخِيهِ شَحْنَاءٌ، فَيَقَالُ: ائْرْكُوا هَذَيْنِ حَتَّى يَفِيئَا»} حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۱)

واته: نه بوو هوریه ره خوا لی پازای بی، ده لی: پیغه مبهری خوا ^{صلی الله علیه و آله} وده فهرمووی: هه موو هه فته یه که دوو جار کرده وه کانی خه لک پیشان دهرین له رۆزی دوو شه ممه و له رۆزی پینج شه ممه، وده خوا له هه موو به نده یه کی شیماندار خوش ده بی ته نیا لهو به نده یه خوشنابی که له

نیوان نه وو براكه ی رڼو كینه هه بئ، خوا ی كاربه جئ (به فریشته کان) دهغه رموی: وازیان لی بینن (گونا هه کانیان ږهش مه كنه وه) دوا ی بخه ن هه تاكو ناشت ده بنه وه، وه له فهرما یشتیكي دیکه دا به م شیودیه هاتود: { عَنْ أَبِي أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «لَا يَجُلُّ لِمُسْلِمٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثِ لَيَالٍ يَلْتَقِيَانِ، فَيُعْرِضُ هَذَا، وَيُعْرِضُ هَذَا، وَخَيْرُ هُمَا الَّذِي يَبْدَأُ بِالسَّلَامِ» } حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۱)

واته: نه بوو نه یوو بی نه نصاری خوا لی رازی بی، ده لی: پیغه مبهری خوا صلی الله علیه و آله فهرموویه تی: دروست نیه بو پیاوی مسوئلمان زیاتر له سی شهو قسه له گهل برای خو ی دابری، کاتیك بگه نه یه کدی نه میان ږووی لی وهرگیږی و نه ویان ږووی لی وهرگیږی، وه باشتړینیان نه و دیانه که له پیښدا دهست به سه لام کردن دهکات له براكه ی خو ی.

{ عَنْ ثَوْبَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «مَنْ عَادَ أَخَاهُ لَمْ يَزَلْ فِي خُرْفَةِ الْجَنَّةِ» قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ! وَمَا خُرْفَةُ الْجَنَّةِ؟ قَالَ: «جَنَاهَا» } حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۲)

واته: شهوبان خوا لی رازی بی، له پیغه مبهری خوا صلی الله علیه و آله دهگیږیته وه. که فهرموویه تی: ههر که سیك سهردانی برای مسوئلمانیکی بکات، نه وه بهردهوام وهك نه و دیه بجئ بو ږینی به ره می میوه ی به هه شت، گوترا: نه ی پیغه مبهری خوا! مه بهست له ږینی به ره می میوه ی به هه شت چیه؟ فهرمووی: لیگردنه وه ی به ره مه پیگه یشتو وه کانی داره کانی به هه شته.

{ عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: «مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَغُودُ مُسْلِمًا غُدْوَةً إِلَّا صَلَّى عَلَيْهِ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ حَتَّى يُفْسِي، وَإِنْ عَادَهُ عَشِيَّةً إِلَّا صَلَّى عَلَيْهِ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ حَتَّى يُصْبِحَ» } حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۳)

(۱) (رواه البخاري: (۵۷۲۷)، ومسلم: (۶۶۹۷))

(۲) (رواه أحمد: (۲۲۴۹۷)، ومسلم: (۶۷۱۹))

(۳) (رواه الترمذي: (۹۶۹) وقال: هذا حديث حسن غريب، وصححه العلامة الألباني

في (صحيح الترمذي والترهيب): (۳۴۷۶))

واته: هیچ مسولمانیک نیه که بجای سهردانی مسولمانیک بکات له بهیانی، نهود
حهتمه ن حهفتا هزار مهلائیکه دووعای بۆ دهکن ههتا ئیواری، ود بهگهر بهسهو
سهردانی بکات، حهفتا هزار مهلائیکه دووعای بۆ دهکن ههتا بهیانی.

{ عَنْ عَمْرِو بْنِ سَهْلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ
(صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: «صِلَةُ الْقَرَابَةِ مَثْرَاءٌ فِي الْمَالِ، مُحَبَّةٌ فِي
الْأَهْلِ، مَنْسَأَةٌ فِي الْأَجْلِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: عهمری کوری سههل خوا لیی رازی بی، دهلی: گویم له
پیغه مبهری خوا ^{صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ} بوو دهیغه رموو: په یوهندی خزمایه تی رزق و رۆزی
زیاد دهکات و بهرکه ته تی تیده خات، خوشه ویستی له نیو خرم و کهسان
دروست دهکات، ته مهنیش دریژ دهکات و بهرکه ته دهخاته ته مهنه وه.

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):
«مَنْ عَادَ مَرِيضًا أَوْ زَارَ أَخًا لَهُ فِي اللَّهِ، نَادَاهُ مُنَادٍ أَنْ طُبْتُ وَطَابَ مَمْشَاكَ، وَتَبَوَّأْتَ
مِنَ الْجَنَّةِ مَنَازِلًا» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۲)

واته: نه بوو هورپه رپه خوا لیی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا ^{صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ}
فهرموو یه تی: هر که سیك سهردانی نه خوشیک، یان برایه کی خوی بکات
(بی نه وهی نه خوش بی) بانگبیژیک بانگ دهکات و پیی دهلی: خوشی بۆ
خوت، به هوئی نه م سهردانه ته وه، شوینیکت له بهههشت بۆ خوت مسوگهر
کرد.

{ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ
لَهَا: «إِنَّهُ مَنْ أُعْطِيَ حَظَّهُ مِنَ الرَّفْقِ فَقَدْ أُعْطِيَ حَظَّهُ مِنْ خَيْرِ الدُّنْيَا

(۱) (رواه الطبراني في (الأوسط): (۷۸۱۰) وصححه العلامة الألباني في (صحيح الجامع): (۳۷۶۸)

(۲) (رواه الترمذي: (۲۰۰۸) وحسنه العلامة الألباني في (صحيح الترغيب والترهيب): (۲۵۷۸)

والاخرة، وصلة الرحم وخسن الخلق وخسن الجوار، يعمران الديار
ويزيدان في الاعمار» { حديث صحيح^(۱)

واته: عایشه خوا لئی رازی بی، پیغمبر ﷺ پی فهرمووه: ههر کهسیک بهشیکی
له نهرمو نیانی پیدرابی نهود به دنیایی چاکه ی خوی پیبه خشراوه له دنیاو دواروژدا،
وه په یوهندی خزمایه تی و رهوشت جوانی و باشبوون له گهل دراوسی، ولات ناوهدان
دهکاو ته مه نیش دریژ دهکات.

{ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «مَنْ
سَرَّهُ أَنْ يُعْظَمَ اللَّهُ رِزْقُهُ، وَأَنْ يُمَدَّ فِي أَجَلِهِ، فَلْيَصِلْ رَحْمَةً» { حديث صحيح^(۲)

واته: نه نه سی کوری مالیک خوا لئی رازی بی، له پیغمبر ﷺ دهگیریته وه که
فهرموویه تی: ههر کهسیک ههز دهکات خوا رزق و رۆزی زوربکات، وه ته مه نی دریژی، با
په یوهندی خزمایه تی جیبه جی بکات.

{ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):
«مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُمَدَّ لَهُ فِي عُمُرِهِ وَيُزَادَ لَهُ فِي رِزْقِهِ فَلْيَتَرَّ وَالِدِيهِ وَلْيَصِلْ رَحْمَةً» {
حديث حسن^(۳)

واته: نه نه سی کوری مالیک خوا لئی رازی بی، ده لی: پیغمبر ﷺ خوا ﷺ
فهرموویه تی: ههر کهسیک ههز دهکات ته مه نی دریژ بکریته وهو رزق و رۆزی بو
زیادی، نه وه با چاکه له گهل دایک و بابی بکات، وه په یوهندی خزمایه تی به جیبه نی.

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «مَنْ
كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ صَاقَهُ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
فَلْيَصِلْ رَحْمَةً، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيَقُلْ خَيْرًا أَوْ لِيَصْنَمْ» { حديث
صحيح^(۴)

(۱) (رواه أحمد: (۲۵۲۹۸)، وصحة العلامة الألباني في (السلسلة الصحيحة):

((۵۱۹))

(۲) (متفق عليه: البخاري: (۱۹۶۱)، ومسلم: (۶۶۸۷)، وأحمد: (۱۲۶۱۰) واللفظ له)

(۳) (رواه أحمد: (۱۳۸۳۸)، وحسنه العلامة الألباني)

(۴) (رواه البخاري: (۵۷۸۷))

واته: نه بوو هورده پرده خوا لئی رازی بی دهلی: پیغمبه ری خوا ﷺ فهرموویه تی: ههر که سیک بروای به خواو به رۆزی دواپی ههیه، با ریزی میوانی بگریت، ههر که سیک بروای به خواو به رۆزی دواپی ههیه، با په یوهندی خزمایه تی به جی بگهیه نی، ههر که سیک بروای به خواو به رۆزی دواپی ههیه، با قسه ی خیر و چاک بکات یان بی دهنگ بی.

{ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فَقَالَ: دُلَّنِي عَلَى عَمَلٍ أَعْمَلُهُ يُدْنِيَنِي مِنَ الْجَنَّةِ، وَيُبَاعِدُنِي مِنَ النَّارِ، قَالَ: «تَعْبُدُ اللَّهَ لَا تُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا، وَتُقِيمُ الصَّلَاةَ وَتُؤْتِي الزَّكَاةَ وَتَصِلُ دَا رَحِمِكَ»، فَلَمَّا أَذْبَرَ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «إِنْ تَمَسَّكَ بِمَا أَمَرَ بِهِ دَخَلَ الْجَنَّةَ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: نه بوو نه ییوب خوا لئی رازی بی دهلی: پیاویک هاته خزمهت پیغمبه ری خوا ﷺ گوئی: کاریکم پی بلی: بیکه م پی نيزیک ببه وه له بههشتی و دوورم بخاته وه له ناگر، پیغمبه ر فهرمووی: خوا بپهرسته و هاوبه شی بو دامه نی، نویژ نه نجام بده و زهکاتی مالت بده، په یوهندی خزمایه تیت له گهل نيزیکه کانت به جی بگهیه نه، دهلی: ننجا کابرا هه لساو رۆی، پیغمبه ری خوا ﷺ فهرمووی: نه گهر نه وانه ی فهرمانی پیکرا نه نجامیان بدا و دهستیان پیوه بگری، نه وه دهجیته بههشت.

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَنْ أَصْبَحَ مِنْكُمْ الْيَوْمَ صَائِمًا، قَالَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَا، قَالَ: «فَمَنْ تَبِعَ مِنْكُمْ الْيَوْمَ جَنَازَةً»، قَالَ: أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَا، قَالَ: «فَمَنْ أَطْعَمَ مِنْكُمْ الْيَوْمَ مَسْكِينًا»، قَالَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَا، قَالَ: «فَمَنْ عَادَ مِنْكُمْ الْيَوْمَ مَرِيضًا»، قَالَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَا اجْتَمَعْنَ فِي أَمْرٍ إِلَّا دَخَلَ الْجَنَّةَ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

(۱) (رَوَاهُ مُسْلِمٌ: (۱۱۵))

(۲) (رَوَاهُ مُسْلِمٌ: (۲۴۲۱))

واته: ئه بوو هوڤدیره خوا لیی رازی بی دهلی: پیغه مبهری خوا
 ﷺ فهرمووی: کی له ئیوه ئه مرۆ به ږوژوو بووه؟ ئه بوو بهکر خوا
 لیی رازی بی گوتی: من، فهرمووی: ئه دی کی له ئیوه ئه مرۆ به دواى
 جهنازهى مردووێك كهوتوه؟ ئه بوو بهکر خوا لیی رازی بی گوتی:
 من، فهرمووی: ئه دی کی له ئیوه ئه مرۆ نه داریکی نان داوه؟ ئه بوو
 بهکر خوا لیی رازی بی گوتی: من، فهرمووی: ئه دی کی له ئیوه
 ئه مرۆ سهردانى نه خوشیکی کردوه؟ ئه بوو بهکر خوا لیی رازی بی
 گوتی: من، پیغه مبه ریش ﷺ فهرمووی: ههر كه سیك ئه و شتانهى
 تیدا كوڤبنه وه ئه وه حه تمه ن ده چیته به هه شتی.

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، قَالَ:
 «إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى خَلَقَ الْخَلْقَ، حَتَّى إِذَا فَرَّغَ مِنْهُمْ، قَامَتِ الرَّجُمُ، قَالَتْ: هَذَا مَقَامُ
 الْعَاذِ بِكَ مِنَ الْقَطِيعَةِ، قَالَ: نَعَمْ، أَمَا تَرْضَيْنَ أَنْ أَصِلَ مَنْ وَصَلَكَ، وَأَقْطَعَ مَنْ
 قَطَعَكَ؟ قَالَتْ: بَلَى يَا رَبِّ! قَالَ: فَذَلِكَ لَكَ» ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ أَقْرَأُوا إِنَّ شَيْئًا:

﴿ فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَتُقْطِعُوا أَرْحَامَكُمْ ﴾ ۲۲ أُولَئِكَ الَّذِينَ

لَعَنَهُمُ اللَّهُ فَاصْطَبْهُمُ وَأَعَمْ أَبْصَرَهُمْ ۲۳ أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْفَرَاتِ أَمْ عَلَى قُلُوبٍ

أَقْفَالُهَا ۲۴ { مُحَمَّدٌ } حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: ئه بوو هوڤهیره خوا لیی رازی بی دهلی: پیغه مبهری خوا ﷺ
 فهرموویه تی: دواى ئه وهى خواى بهرز دروست کراوه کانی دروست کرد، هه تا
 ته واوی کردن (رحم) هه لسا (واته: خزمایه تی هه لستا) گوتی: ئیره شوینیکه،
 کاتیك په نات پی دهبردیت له بچراندن، په نا دینمه بهر تو له وهى که بیچرینریم،
 خواش فهرمووی: بهلی، ئایا رازی نابى که ههر كه سیك تو بگهیه نی منیش

بیگه یه نه؟! (واته: بیگه یه نه به ردهحه ته خوم)، وه هر که سیک تو بیچرینن
 منیش بیچریننم (واته: به زدهی خومی لی دوور بخه مه وه)؟! خزمایه ته گوتی:
 به لی، خواش فهرمووی: نه وه بو تو بی، واته: هر که سیک په یوه ندی خزمایه ته
 بگه یه نه خوا ردهحه ته خوی پی ددگه یه نه، هر که سیک په یوه ندی خزمایه ته
 بیچرینن خوی بهرز به زدهی لی داده برینن، دواپی فهرمووی: نه گهر ده تانه وی
 بزنان، نه مه بخویننه وه: ﴿فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَتَقَطَّعُوا
 أَرْحَامَكُمْ﴾ (۲۲) ﴿أُولَئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ وَأَعَمَّى أَبْصَرَهُمْ﴾ (۲۳) ﴿أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ
 الْفُرَاتِ أَمْ عَلَى قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا﴾ (۲۴).

{ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ): «أَلَا أَخْبِرُكُمْ بِرِجَالِكُمْ فِي الْجَنَّةِ؟» قَالُوا: بَلَى، يَا رَسُولَ اللَّهِ! فَقَالَ عَلَيْهِ
 الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ: «النَّبِيُّ فِي الْجَنَّةِ، وَالصَّدِيقُ فِي الْجَنَّةِ، وَالرَّجُلُ يَزُورُ أَخَاهُ
 فِي نَاحِيَةِ الْمَصْرِ فِي الْجَنَّةِ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ (۱)

واته: نه نه سی کوری مالیک خوا لی پی رازی بی، ده لی: پیغه مبهری خوا ﷺ
 فهرمووی: ئایا هه والتان نه ده می به پیاوه کانتان له به هه شتی؟ گوتمان: یا، نه ی
 پیغه مبهری خوا ﷺ، فهرمووی: پیغه مبهری له به هه شته، راستگو له به هه شته، وه
 پیاویک سهردانی برایه کی کرد (له پیناوی خوا) له ناوچه ی میصر نه ویش له
 به هه شته، (واته: به هو ی نه وه ی سهردانی نه و برا مسوئمانه ی کردوه چوته
 به هه شته!).

(۱) (رواة الطبرانی في (الأوسط): (۱۷۴۳)، وحسنه العلامة الألباني في (السلسلة
 الصحيحة): (۲۸۷))

پایه و پاداشتی

گریان له ترسی خوا

پیغه مبهری خوا صلوات الله علیه له هه موو که سیك زیاتر له خوای بالادست ترساوه. له کاتیگدا بهردهوام له گوپرایه لی خواش دابوو، نوپژری کردوه، رۆژووی گرتوه، قورئانی خویندوه. بهردهوامیش سه رگهرمی بانگه وازی و نهجامدانی کاری چاک بووه. داوای لیپوردن و لیخو شبوونی له خوا کردوه و دووعاشی کردوه، که واته: گریان له ترسی خواو به نومییدی بهزمی هاتنه وه و لیپوردنی خوا، شتیکی زۆر باشه، به لام چهند جوړه گریانیک هیه که دمی لیک جیابکرینه وه، نه و گریانانه ی باشن:

- گریان له ترسو سامو هه یبه تی خوا.

گریان له کاتی گوپگرتنی قورئان و موچرکه هاتن به جهسته دا.

- گریان له کاتی بیر کردنه وه له و معدانه ی که خوا به خراپه کارانی داوه به سزای سهخت.

- گریان له کاتی مردنی که سیکی خوشه ویست و نیزیک.

نه و جوړه گریانانه هه موویان باشن، به لام گریانیش هیه خراپه، وهک:

- گریانیک دروست کراو و ریابازانه بو نه وهی خه لک بیینی.

- گریانیک که ره خنه گرتن له قه دهری خوای تیدابی.

- گریانیک که دهنک بهرز کردنه وه و هاوار کردنی له گهل دابی.

له قورئانی به پیژیشدا مه دخی نه و به ندانه کراوه که له گوپرایه لی خوادان و به ترسه وه به ندایه تیه کی ساغو و صافو بی خلته بو خوا ده کهن، خوا دمر بارمیان دهه رموی:

﴿إِنَّ الَّذِينَ هُمْ مِنْ خَشْيَةِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ﴾ (٥٧) وَالَّذِينَ هُمْ يَأْتِيَتْ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ (٥٨) وَالَّذِينَ هُمْ

رَبِّهِمْ لَا يُشْرِكُونَ (٥٩) وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَا آتَوْا وَقُلُوبُهُمْ وَجِلَةٌ أَنَّهُمْ إِلَى رَبِّهِمْ رَاجِعُونَ (٦٠) أُولَٰئِكَ يُسْرِعُونَ

فِي الْخَيْرَاتِ وَهُمْ لَهَا سَاقُونَ (٦١) ﴿المؤمنون﴾

واته: نهوانه ی له ترسی پهرووردگاریان هه میسه دترسن، وه نهو کهسانهش که به نایه تهکانی پهرووردگاریان برپوا دینن، وه نهو کهسانهش که هاوبهش بو خوا دانانین، وه نهو کهسانه ی که له وهی خوا پیی داوون ده به خشن، له کاتی کدا که دلیان دهله رزی و موچرکه ی پیدادی له ترسان چونکه دلنیا ن که بو لای پهرووردگاریان دهگه رینه وه، نا نهوانه ن پهله ده کهن له نهجامدانی کاری چاک، وه نهوانه بو نهجامدانی کاری چاک له پیسن (و پېشبرکی ده کهن).

وه خوی پهرووردگار پایه و پاداشتیکی یه کجار که وره ی بو نهو کهسه داناو ده که له خوا دترسی، وهک دهفه رموی: ﴿وَلَمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّاتٍ ۖ﴾ (۱۶) الرحمن ﴿وَلَمْ يَخَافْ﴾
واته: وه بو کهسیک که له وهستانی بهر دهستی خوی پهرووردگار دترسی دوو باغی بو هه یه.

له راستیدا ترسان له خوا کوکه ره وهی هه موو سیفه ته باشه گانه له ئینسان، چونکه نهوه سیفه تی فریشته زور نیزیکه گانه له خوی پهرووردگار، وهک دهفه رموی: ﴿يَخَافُونَ رَبَّهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ﴾ (۵۰) النحل، واته: (فریشته گانه) له پهرووردگاریان دترسن که له لای سهروویانه وهیه، وه هر فهرمانیکیان پیبکری جیبه جی ده کهن.

{ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «عَيْنَانِ لَا تَمْسُهُمَا النَّارُ أَبَدًا عَيْنٌ بَكَتْ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ، وَعَيْنٌ بَاتَتْ تَحْرُسُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: نه نهسی کوپی مالیک خوا لیی رازی بی، ده لی: پیغه مبهری خوا ^{صبریه} فهرموویه تی: دوو چاو ناگر نایانگری: چاویک بگریو، فرمیسکی لیی له ترسی خوا، وه چاویک شهوی نیشکگری له پیناوی خوا.

(۱) (رواه أبو يعلى: (۴۳۴۶)، وصححه العلامة الألباني في (صحيح الجامع): ((۴۱۱۳))

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «لَا يُلْجُ النَّارَ رَجُلٌ بَكَى مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: نه بوو هور هیره خوا لئی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا صلی الله علیه و آله، فهرموویه تی: ناچیته نیو ناگر نهو پیاوهی (یان نهو ژنه ی) له ترسی خوا گریاوه.

{ عَنْ أَبِي أَمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «لَيْسَ شَيْءٌ أَحَبَّ إِلَيَّ اللَّهُ مِنْ قَطْرَتَيْنِ وَأَثَرَيْنِ، قَطْرَةٌ مِنْ دُمُوعٍ فِي خَشْيَةِ اللَّهِ، وَقَطْرَةٌ دَمٍ تَهْرَاقُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأَمَّا الْأَثَرَانِ: فَاتَّرَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَأَثَرٌ فِي فَرِيضَةٍ مِنْ فَرَائِضِ اللَّهِ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۲)

واته: نه بی نومامه خوا لئی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا صلی الله علیه و آله، فهرموویه تی: هیج شتیک نیه خو شه ویستری لای خوا له دوو دلۆپو دوو شوینه وار، دلۆپه فرمی سکیک له ترسی خوا، وه دلۆپه خوینیکی که برژی له پیناوی خوا، وه دوو شوینه وار هکانیش: شوینه واریک له جهاد له پیناوی خوا، وه شوینه واریک که له نه نجامی به جیهینانی یه کیک له فهرزه کانی خوی پهر و مردگار په یداده بی.

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «سَبْعَةٌ يُظِلُّهُمْ اللَّهُ فِي ظِلِّهِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ، الْإِمَامُ الْعَادِلُ، وَشَابٌّ نَشَأَ بِعِبَادَةِ اللَّهِ، وَرَجُلٌ قَلْبُهُ مُعَلَّقٌ فِي الْمَسَاجِدِ، وَرَجُلَانِ تَحَابَّا فِي اللَّهِ اجْتَمَعَا عَلَيْهِ وَتَفَرَّقَا عَلَيْهِ، وَرَجُلٌ دَعَتْهُ امْرَأَةٌ ذَاتُ مَنْصِبٍ وَجَمَالٍ، فَقَالَ: إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ، وَرَجُلٌ تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ فَأَخْفَاهَا حَتَّى لَا تَعْلَمَ يَمِينُهُ مَا تَنْفِقُ شِمَالُهُ، وَرَجُلٌ ذَكَرَ اللَّهَ خَالِيًا فَفَاضَتْ عَيْنَاهُ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۳)

واته: نه بوو هور هیره خوا لئی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا صلی الله علیه و آله، فهرموویه تی: ههوت جوړه کهس هه ن خوا دهیان خاته ژیر سیبه ری خو یه وه، له و روژدها هیج سیبه ری نیه

(۱) (رواه الترمذی: (۲۳۱۱)، وصححه العلامة الألبانی فی (صحيح الجامع): ((۷۷۷۸))

(۲) (رواه الترمذی: (۱۶۶۹)، وحسنه العلامة الألبانی فی (صحيح الترمذی) والتهذيب: (۱۳۲۶))

(۳) (رواه البخاری: (۶۴۲۱)، ومسلم: (۲۴۲۷))

جگه له سیبهری وی، (نهوانیش:) پیښه و او دهسه لاتداریکي دادگهر، وه گهنجیک که گهنجیتییه که ی له عیاده تی خوادا به سه ربردی، وه پیاویک که دلی په یوه ست بیت به مزگه و ته وه، وه دوو پیاو له بهر خوا یه کدیان خوښووی و له بهر خوا گوښنه وه و له بهر خوا له یه کدی جیابینه وه، وه پیاویک نافرمتیکي جوان و خاوه ن دهسه لات بانگی بکات (بو مه بهستی نه نجامدانی کاری خراب)، نه ویش بلای: من له خوا ده ترسم، وه پیاویک خیر و چاکه بکات به جوړیک که لای راستی نه زانی لای چه پی چی به خشیوه (له گیرانه وه ی دیکه هاتوه: لای چه پی نه زانی لای راستی چی به خشیوه)، وه پیاویک به ته نیابی له شوینیکي چول زیکرو یادی خوا بکات و بگری و فرمیسک به چاوه کانی دا بیننه خوار له ترسی خوا (عزوجل).

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَنْ خَافَ أَذْلَجَ، وَمَنْ أَذْلَجَ بَلَغَ الْمَنْزِلَ، أَلَا إِنَّ سِلْعَةَ اللَّهِ غَالِيَةً، أَلَا إِنَّ سِلْعَةَ اللَّهِ الْجَنَّةُ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۱)

واته: نه بوو هوړه پره خوا لی رازی بی، ده لی: پیغه مبهری خوا ﷺ، فهرموویه تی: ههرکه سیک بترسی به ری ده که وی و د پروات، ههرکه سیکیش به ری بکه وی ده گاته مه نزلگا (واته: به هه شت)، ناگادار بن کالای خوا به رزو به نرخه، وه ناگاداریش بن کالای خوا به هه شته.

{ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، قَالَ: «لَقَدْ دَخَلَ الْجَنَّةَ رَجُلٌ مَا عَمِلَ خَيْرًا قَطُّ، قَالَ لِأَهْلِهِ حِينَ حَضَرَتْهُ الْوَفَاةُ: إِذَا أَنَا مِتُّ فَأُخْرِقُونِي، ثُمَّ ادْرُونِي نِصْفِي فِي الْبَرِّ وَنِصْفِي فِي الْبَحْرِ، فَأَمَرَ اللَّهُ الْبَرَّ وَالْبَحْرَ فَجَمَعَاهُ، فَقَالَ: مَا حَمَلَكَ عَلَى مَا صَنَعْتَ؟ قَالَ: مَخَافَتُكَ قَالَ: فَغُفِرَ لَهُ لِذَلِكَ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

(۱) (رواه الترمذي: (۲۵۵۰)، وحسنه العلامة الألباني في (السلسلة الصحيحة):

((۲۸۷))

(۲) (متفق عليه: البخاري: (۳۲۹۱)، ومسلم: (۷۱۵۷)، وأحمد: (۱۱۱۱۱) واللفظ له،

تعليق شعيب الأرناؤوط: حديث صحيح)

واته: ئەبوو سه عیدی خودری خوا لئی رازی بی، دهلی: پیغمبهری خوا ﷺ فهرمووی: پیاویک چوود بههشت بی نهودی هیچ کاریکی چاکی کردبی، پیش نهودی بمری به مندالهکانی گوت: نهگهر مردم لاشه کهم بسووتینن، دوایش خوله میشه کهشی نیودی بخه نه نیو دهریا و نیوهی بخه نه بیایان، دواپی خوا فهرمانی به وشکانی و دهریا کرد خوله میشه کهیان (کوکرده و ده پیاوده که دروست بووه) خوا پیی فهرموو: بوچی وات کرد؟ گوتی: خوایه له ترسی تو، خواش لئی خوش بوو.

گریانی پیغمبه ﷺ

له کاتی گویگرتن بو قورئان

{ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، «أَقْرَأْ عَلَيَّ سُورَةَ النِّسَاءِ»، قَالَ قُلْتُ: أَقْرَأْ عَلَيْكَ وَعَلَيْكَ أَنْزَلَ؟ قَالَ: «إِنِّي أَحِبُّ أَنْ أَسْمَعَهُ مِنْ غَيْرِي»، قَالَ: فَقَرَأْتُ عَلَيْهِ حَتَّى إِذَا انْتَهَيْتُ إِلَى قَوْلِهِ: ﴿فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدٌ وَجِئْنَا بِكَ عَلَى هَؤُلَاءِ شَهِيدًا﴾ (النساء، الآية خستك الان، فرفعت رأسي فإذا عيناها تهملان) حديث صحيح^(۱)

واته: عهبدوولای کوری مهسعوود خوا لئی رازی بی، دهلی: پیغمبهری خوا ﷺ پیی فهرمووم: قورئانم بهسهردا بخوینه، دهلی: گوتم: نهی پیغمبهری خوا ﷺ من بهسه تودا بخوینم که به سهر تودا دابه زینراوه؟! فهرمووی: بهلی، چهز ده کهم گویم لی بی له غهیری خومهوه، دهلی: قورئانم بهسهردا خویند، تا که یستمه نهو نایه ته که

(۱) (رواه أحمد: (۲۵۵۸۰)، والبخاری: (۴۳۰۶)، ومسلم: (۱۹۰۳))

ده فهرمووی: ﴿فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَا بِكَ عَلَى هَؤُلَاءِ

شَهِيدًا﴾ (۱۱)

ده لئ: فهرمووی: ئیستا به سه، ننجا ته ماشام کرد فرمیست له
چاوه کانیدا ده هاته خواری.

گریانی پیغه مبهرد صلی الله علیه و آله

له کاتی قورئان خویندن

{ عَنْ عَطَاءٍ قَالَ: انْطَلَقْتُ أَنَا وَابْنُ عَمْرٍ وَغَبِيذُ بْنُ غَمِيرٍ إِلَى عَاشِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، فَدَخَلْنَا عَلَيْهَا وَبَيْنَنَا وَبَيْنَهَا حِجَابٌ، فَقَالَتْ: يَا غَبِيذُ، مَا يَمْنَعُكَ مِنْ زِيَارَتِنَا؟ قَالَ: قَوْلُ الشَّاعِرِ: زُرْ غَبًّا تَزِدُّ حُبًّا ... فَقَالَ ابْنُ عَمْرٍ: دَرِينَا أَخْبَرِينَا بِأَعْجَبِ شَيْءٍ رَأَيْتَهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَبَكَتْ وَقَالَتْ: كُلُّ أَمْرِهِ كَانَ عَجَبًا، أَتَانِي فِي لَيْلَاتِي حَتَّى مَسَّ جِلْدَهُ جِلْدِي، ثُمَّ قَالَ: «ذَرِينِي أَتَعَبِّدُ لِرَبِّي عَزَّ وَجَلَّ»؟ قَالَتْ: فَقُلْتُ: وَاللَّهِ إِنِّي لَأَحِبُّ قُرْبَكَ، وَإِنِّي أَحِبُّ أَنْ تَعَبِّدَ لِرَبِّكَ، فَقَامَ إِلَى الْقُرْبَةِ فَتَوَضَّأَ وَلَمْ يَكْثِرْ صَبَ الْمَاءِ، ثُمَّ قَامَ يُصَلِّي، فَبَكَى حَتَّى بَلَ لِحَيْتِهِ، ثُمَّ سَجَدَ فَبَكَى حَتَّى بَلَ الْأَرْضَ، ثُمَّ اضْطَجَعَ عَلَى جَنْبِهِ فَبَكَى، حَتَّى إِذَا أَتَى بِلَالٌ يُؤَذِّنُهُ بِصَلَاةِ الصُّبْحِ قَالَتْ: فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَا يُبْكِيكَ؟ وَقَدْ غَفَرَ اللَّهُ لَكَ ذَنْبَكَ مَا تَقَدَّمَ وَمَا تَأَخَّرَ، فَقَالَ: «وَيْحَكَ يَا بِلَالُ، وَمَا يَمْنَعُنِي أَنْ أَبْكِيَ وَقَدْ أُنْزِلَ عَلَيَّ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ: ﴿إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لِأُولِي الْأَلْبَابِ﴾ (۱۰) آل عمران﴾» ثُمَّ قَالَ: «وَيْلٌ لِمَنْ قَرَأَهَا وَلَمْ يَتَفَكَّرْ فِيهَا» { حَدِيثٌ حَسَنٌ (۱) }

واته: عهطاء ردهمه تی خوا لی بی ده لئ: من و ئیبنو عهمر (واته:
عه بدوللای کوری عهمری کوری عاص) وه عوبهیدی کوری عومهیر (خوا

(۱) (رواه ابن حبان: (۶۲۰) والمُنْذَرِي وحسنه العلامة الألباني في (السلسلة الصحيحة) برقم: (۶۸))

لېيان رازی بى) جووین بو لای عائیشه خوا لى رازی بى، جووینه زوور
 (دایکمان عائیشه به عوبهیدی کوری عومهیری) گوت: چ شتیک ریت لى
 دهگرى که زیاتر سهردانمان بکهى؟ نهویش گوتى: قسهى شاعیر که دهلى:
 (زُرْ غَبَا تَزْدَدْ حُبًّا) واته: کهم کهم سهردان بکه بو نهودی که زیاتر
 خوشهویستیت زیاد بکات، ئنجا ئیبنو عمر گوتى: لیمانگهړى نهى دایکى
 ئیمانداران، هه والمان پییده به سهرسوورپهینهترین شت که له
 پیغه مبهرى خوات صلى الله عليه وسلم بینووه؟ نهویش گریاو گوتى: حال و ئیش و کارى
 پیغه مبهر صلى الله عليه وسلم هه مووی جى سهرسوورمان بوو، شهوئیکیان هاته لام
 هه تاکو دهستم به دهستى کهوت و پیستى به پیستم کهوت، دواىى گوتى:
 ریگه م بده با بچم پهروهردگارى پایه بهرزو مهزىم بپه رستم، دهلى: منیش
 گوتم: به خوا چهز ده کهم لیم نيزیک بى (نيزیکى توم پى خوشه)، به لام
 پیشم خوشه پهروهردگارىشت بپه رستى، ئیدی هه لسا کوندهیهك، ئاو لهوئى
 بوو دهستنوئىزى لیگرت، به لام زورى لى به کارنه هیئا، پاشان هه لسا
 شهونوئىزى کرد به پیوه گریا تا ریشى موباره کی به فرمیسکان تهر بوو،
 دواىى سه جدهى برد له سه جدهش دا گریا هه تاکو زهوییه کهى تهر کرد،
 دواىى پراکشا له سهر ته نیش ديسان گریا (واته: دواى نهودی که شهو
 نوئره کهى ته واو کرده)، هه تا دواىى بیلال هات بو نوئىزى به یانى، دهلى:
 بیلال گوتى: نهى پیغه مبهرى خوا! صلى الله عليه وسلم چ شتیک تو دهگریه نى، خو خوا
 له هه موو گونا هه کانى رابردوو داهاتووت خوشبووه؟ فهرمووى: سه لامهت
 بى بیلال چ شتیک ریم لى دهگرى که بگریه م، وه نه مشه و نه م نایه ته م بو
 هاتوته خوار: إِنَّكَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَخْتَلَفِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ
لَا يَنُورُ إِلَّا فِي الْآلْبَسِ ۱۱۰ ال عمران

به سه رهاتيك له مباره يه وه^(۱)

إِ عَنْ أَفْلَحَ مَوْلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ قَالَ: خَرَجْتُ مَعَ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ خَاجًا، فَلَمَّا دَخَلَ إِلَى الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ نَظَرَ إِلَى الْبَيْتِ فَبَكَى حَتَّى عَلَا صَوْتُهُ فَبَكَى النَّاسُ لِبَكَائِهِ فَقِيلَ لَهُ: لَوْ رَفَقْتَ بِنَفْسِكَ قَلِيلًا؟ فَقَالَ لَهُمْ: أَبْكِي لَعَلَّ اللَّهَ يَنْظُرَ إِلَيَّ مِنْهُ بِرَحْمَةٍ، فَأَفُوزَ بِهَا غَدًا، قَالَ: ثُمَّ طَافَ بِالْبَيْتِ حَتَّى جَاءَ فَرَكَعَ عِنْدَ الْمَقَامِ فَرَفَعَ رَأْسَهُ مِنْ سُجُودِهِ فَإِذَا مَوْضِعَ سُجُودِهِ مَبْتَلًا كُلَّهُ مِنْ دَمُوعِهِ.

واته: ئه فله حى مه ولاى موحه ممهدى كورى عهلى، دهلى: له گهل موحه ممهدى كورى عهلى چووينه حه جى، كاتيك چووينه نيو مزگه وتى حه رام، ته ماشاى كه عبهى كردو دهستى به گريانى كرد، (هينده به كول) گريا هه تا دهنگى بهرز بووه، خه لكه كesh به هوى گريانى نهو دهستيان به گريانى كرد، پييان گوت: خوژگه هه نديك به زهبيت به خوژدا دهاته وهو (ئه وهنده زور نه ده گرياي)؟ پيى گوتن: من بويه ده گريم تاكو خواى پهروه ردگار به چاوى به زهبييه وه ته ماشام بكاتو بهو هوويه وه له دواپوژ پيى سه رفراز بم، (ئه فله ح) دهلى: پاشان ته وافي كرد به دهورى كه عبه، هه تا له شوين پيى ئيپراهيم ركووعى بردو (دوايى سه جده برد)، پاشان سه رى بهرز كرده وه له سه جده كهى شويني سه جده بردنه كهى ته ر ببوو له بهر فرميسه كه كانى.

پایه و پاداشتی خوشویستن له بهر خوا

بیگومان خوشویستن نیوان بهندهکانی خوی پهرودردگار هۆکاری جیاوازی هیه، هه. یهکیک بو مهبهستیک کهسیک دهکاته دوستو خوشی دهوی، نجا بهردهوام بوونی نه. خوشهویستی و برادراتیهش په یوهسته به نهسل و هۆکارهکانی دروستبوونی نه په یوهندیه. وه به دلنیا ییش ته نیا نهو په یوهندیانه بهردهوام دهبن که بو خوی گه وره دروست دهبن و له دنیا سهرکه وتوو سهر فراز دهبن، وه له دواړو ژیش جیگای شانازی کردن بهیه کدی دهبن، چونکه ههریه که یان بوونه ته هوی چوونه بهههستی نهویدی که یان و لهو رۆژهدا هیچ غه و په ژاره یه کیش نایانگریته وه، وهک خوی پهرودردگار دهربارمیان دمه رموی: ﴿الْأَخْلَآءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ﴾ (٦٧) يَعْبَادُ لَا خَوْفَ عَلَيْكُمْ الْيَوْمَ وَلَا أَنتُمْ تَحْزَنُونَ ﴿٦٨﴾ الَّذِينَ ءَامَنُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا مُسْلِمِينَ ﴿٦٩﴾ ادخلوا الجنة انتم وازواجكم تحبرون ﴿٧٠﴾ يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِصِحَافٍ مِّنْ ذَهَبٍ وَأَكْوَابٍ وَفِيهَا مَا تَشْتَهِيهِ الْأَنفُسُ وَتَلَذُّ الْأَعْيُنُ وَأَنْتُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٧١﴾ وَتِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٧٢﴾ لَكُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ كَثِيرَةٌ مِّنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٧٣﴾ الزخرف

واته: دوستو خوشهویستهکان لهو رۆژهدا دوژمنی یهکترن جگه له پاریزکاران . (پیان دهگوتری): نهی بهندهکانم نه مرو هیچ مهترسیه کتان له سهر نیه، وه خهفه تیش ناخون . نهوانه ی نیمانیان به نایه تهکانی ئیمه هیناوه وه همیشه گهردن که چن . (لهو رۆژه بیان دهلین): بچنه بهههسته وه ئیوه وهاوسه ره کانتان (ریز دهگیرین و) دل خوش دهکرین . به سینی و په رداخی ئالتونی (خواردن و خوارنه وه) دهگیرن به سهریاند وه لهو بهههسته دا هیه نه وهی دل ههزی لی بکات و چاو له زهت له بینینی بکات، وه ئیوه به ههتا ههتایی دهمیننه وه تییدا . نهوه نهو بهههسته یه که بو ئیوه ماوه ته وه (پیتان دراوه) به هوی نهو کردهوانه ی که دهتانکرد . بو ئیوه هیه تییدا میوه جاتی زور که لییان دهخون.

ننجا ددبی نینسانی مسولمان زور وریابی له ددست نیشانکردنی برادر، یان له گهل دا بوونی هر گروپ و تاقه و لایه نیک، له بهر نه هم فهرمایستانه ی پیغمبه ر ﷺ: { عَنْ أَبِي وَائِلٍ قَالَ: قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مسعودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! كَيْفَ تَقُولُ فِي رَجُلٍ أَحَبَّ قَوْمًا وَلَمْ يَلْحَقْ بِهِمْ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «الْمَرْءُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: نه بی وائیل دهلی: عه بدوللای کوری مه سعوود خوا لییان رازی بی، گوتی: پیاویک هات بو لای پیغمبه ری خوا ﷺ گوتی: نه ی پیغمبه ری خوا! چی دهلی ددرباره ی پیاویک، که قه ومیکی خوشدهوی و له گهل یان نیه، پیغمبه ری خوا ﷺ فهرمووی: مروف (له روژی دواپی) له گهل نهو که سه دایه که خوشی دهوی.

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «الرَّجُلُ عَلَى دِينِ خَلِيلِهِ فَلْيَنْظُرْ أَحَدَكُمْ مَنْ يُخَالِلُ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۲)

واته: نه بوو هوریه ره خوا لی رازی بی، دهلی: پیغمبه ر ﷺ فهرموویه تی: پیاو له سه ر دینی دوست و برادریه تی، جا با هر یه که له نیوه باش ته ماشا بکات کی دهکات به دوست و برادره ری خوی!

{ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «لَا تُصَاحِبْ إِلَّا مُؤْمِنًا وَلَا يَأْكُلْ طَعَامَكَ إِلَّا تَقِيٌّ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۳)

واته: نه بوو سه عید خوا لی رازی بی، دهلی: پیغمبه ر ﷺ فهرموویه تی: برادره ری ته کهس مه که جگه له ئیماندار، وه با نانیشته نه خوا جگه له کهسی به ته قواو پاریزکار.

(۱) (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ، الْبُخَارِيُّ: (۵۸۱۷)، وَاللَّفْظُ لَهُ، مُسْلِمٌ: (۶۸۸۸))

(۲) (رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ بِرَقْمٍ: (۴۸۳۷)، وَحَسَنَةُ الْعَلَامَةِ الْأَلْبَانِيِّ فِي (السَّلْسَلَةِ الصَّحِيحَةِ): (۹۲۷))

(۳) (رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ بِرَقْمٍ: (۴۸۳۴)، وَحَسَنَةُ الْعَلَامَةِ الْأَلْبَانِيِّ فِي (صَحِيحِ التَّرْغِيبِ وَالتَّرْهِيْبِ): (۳۰۳۶)).

عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: «الْمُتَحَابُّونَ فِي اللَّهِ، فِي ظِلِّ الْعَرْشِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ، يَغِطُّهُمْ بِمَكَانِهِمُ النَّبِيُّونَ وَالشُّهَدَاءُ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: موعادی کوری جه بهل خوا لی رازی بی، ده لی: بیستم له پیغه مبهری خوا ^{صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ} ده یفه رموو: نهو که سانه ی له بهر خوا یه کدیات خوش دهوی له ژیر سیبهری عهرشی خوی بی وینه دان، لهو روزه دا هیچ سیبهریک نیه جگه له سیبهری عهرش، وه پیغه مبهران و شهیدان خوزگه یان پی ده خوازن که نهوانیش شوینیان وهک وان بایه.

{ أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «إِنَّ مِنْ عِبَادِ اللَّهِ لَأَنَاسًا مَا هُمْ بِأَنْبِيَاءَ، وَلَا شُهَدَاءَ، يَغِطُّهُمْ الْأَنْبِيَاءُ وَالشُّهَدَاءُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِمَكَانِهِمْ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى»، قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! مَنْ هُمْ؟ قَالَ: «هُمْ قَوْمٌ تَحَابُّوا بِرُوحِ اللَّهِ عَلَى غَيْرِ أَرْحَامٍ بَيْنَهُمْ، وَلَا أَمْوَالٍ يَتَعَاطَوْنَهَا، فَوَاللَّهِ إِنَّ وُجُوهَهُمْ لَنُورٌ وَإِنَّهُمْ عَلَى نُورٍ، لَا يَخَافُونَ إِذَا خَافَ النَّاسُ وَلَا يَحْزَنُونَ إِذَا حَزَنَ النَّاسُ»، وَقَرَأَ هَذِهِ الْآيَةَ: ﴿أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾ { هِيونس } حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

واته: عومه ری کوری خه تتاب خوا لی رازی بی، ده لی: پیغه مبهر ^{صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ} فه رموو یه تی: له نیو بهنده گانی خوا که سانی وا ههن نه له پیغه مبهران و نه له شه هیدانن، که چی پیغه مبهران و شه هیده کان خوزگه یان پی ده خوازن له بهر شوینه کانیان له لای خوی بهرز، گو تیان: نه ی پیغه مبهری خوا! نهوانه کین؟ فه رموو ی: که سانیکن له بهر خوا یه کدیان خوش دهوی بی نه وه ی خزمایه تیان له نیوان بی یا خود مالیان به یه کدی دابی، سویند به خوا دهمو چاویان نوورمو له سهر نوورن، نهو کاته ی خه لک دهرسی نهوان ترسیان نیه، وه نهو کاته ی خه لک په ژاره دایان دهگری نهوان دلته نگ نین، ننجا نهو نایه ته ی خوی نه ده وه: ﴿أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾

{ هِيونس } ^(۲)

(۱) (رَوَاهُ ابْنُ جَبَانَ: (۵۷۶)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَمَةُ الْأَلْبَانِي فِي (صَحِيحِ التَّرْغِيبِ وَالتَّرْهِيْبِ): (۳۰۱۹))
(۲) (رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ: (۳۵۲۹)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَمَةُ الْأَلْبَانِي فِي (صَحِيحِ التَّرْغِيبِ وَالتَّرْهِيْبِ): (۳۰۲۷))

واته: ناگاداربن به راستی دوستانی خوا نه ترسیان له سه ره نه په ژاره دایان دهگری.

{ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ وَجَدَ حَلَاوَةَ الْإِيمَانِ: أَنْ يَكُونَ اللَّهُ وَرَسُولَهُ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِمَّا سِوَاهُمَا، وَأَنْ يُحِبَّ الْمَرْءَ لَا يُحِبُّهُ إِلَّا لِلَّهِ، وَأَنْ يَكْرَهُ أَنْ يَعُودَ فِي الْكُفْرِ كَمَا يَكْرَهُ أَنْ يُقَذَّفَ فِي النَّارِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: نه نه س خوا لی پازی بی دهلی، پیغه مبهه ^{صلی الله علیه وسلم} فه رمووی: سی ست له هه رکه سی دا هه بن نه وه شیرینی ئیمانی به هو ی نه و سی شتانه وه حیشتوه، که خواو پیغه مبهه ری خوا ی له غه یری خو یان خوشتر بو ی (هیج شتی کی به قه دهر خوا، وه پاشان به قه دهر پیغه مبهه ری خوشنه و ی)، وه که که سی کی خوشویست ته نیا له بهر خوا خوشی بو ی، وه پی ی ناخوشی بگه ریته وه بو کوفر، دوا ی نه وه ی خوا دهر بازی کرده لی، وه کو چو ن پی ی ناخوشه فر ی بدریته نیو ناگر.

{ عَنْ سَهْلِ بْنِ مُعَاذٍ بْنِ أَنَسٍ الْجُهَنِيِّ، عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «مَنْ أُعْطِيَ اللَّهُ وَمَنَعَ اللَّهُ، وَأَحَبَّ اللَّهُ وَأَبْغَضَ اللَّهُ، وَأَنْكَحَ اللَّهُ، فَقَدْ اسْتَكْمَلَ إِيْمَانَهُ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

واته: سه هلی کو ری مو عادی کو ری نه نه سی جوهه نیی له بابی ده گیریته وه خوا لی پازی بی، که پیغه مبهه ری خوا ^{صلی الله علیه وسلم} فه رمووی ته: هه رکه سی کی (مال و سامان و زانست و زانیاری... هتد) به خشی له بهر خواو نه یبه خشی هه ر له بهر خوا، وه خه لکی خوشویست له بهر خواو، رقی له خه لکی بوو له بهر خوا، وه رنی هی نا له بهر خوا، نه وه به دل نیایی ئیمانه که ی ته واه.

{ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) لِأَبِي ذَرٍّ: «أَيُّ عُرَى الْإِيمَانِ (أَظْنُّهُ قَالَ): أَوْثَقُ؟» قَالَ: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، قَالَ:

(۱) (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ: (۱۶)، وَمُسْلِمٌ: (۱۷۴))

(۲) (رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ: (۲۵۲۱)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِيُّ فِي (صَحِيحِ سُنَنِ التِّرْمِذِيِّ))

«الْمَوَالَاةُ فِي اللَّهِ، وَالْمُعَادَاةُ فِي اللَّهِ، وَالْحُبُّ فِي اللَّهِ، وَالْبُغْضُ فِي اللَّهِ»؛ حَدِيثٌ حَسَنٌ^(۱)

واته: عهبدوولای کوری عه بیاس خوا لییان رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا ﷺ به نه بوو زهری فهرموو: کامه قولقهی نیمان زور یته وه؟ گوتی: خواو پیغه مبهری خوا زانترن، فهرمووی: دوستایه تی له بهر خواو، دوزمنایه تی له بهر خوا، وه خوشویستن له بهر خواو، رق لیبوونه وهش له بهر خوا.

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): مَتَى السَّاعَةُ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: «مَا أَعَدَدْتُ لَهَا»، قَالَ: «مَا أَعَدَدْتُ لَهَا مِنْ كَثِيرِ صَلَاةٍ وَلَا صَوْمٍ وَلَا صَدَقَةٍ، وَلَكِنِّي أُحِبُّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ قَالَ: «أَنْتَ مَعَ مَنْ أَحْبَبْتَ»؛ حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۲)

واته: نه نه سی کوری مالیک خوا لیی رازی بی، دهلی: پیاویک له پیغه مبهری ﷺ پرسى: کهى قیامه ته نهى پیغه مبهری خوا؟ فهرمووی: چیت بو ئاماده کردوه؟ گوتی: شتیکی زورم له نویژو رۆژووو سه دهقه ئاماده نه کردوه، به لام خواو پیغه مبهری خواو خوش دهوی! فهرمووی: تو له گهل نهو کهسه دای که خوشت دهوی.

{ عَنْ مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، يَقُولُ: «قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: وَجَبَتْ مَحَبَّتِي لِلْمُتَحَابِّينَ فِيَّ، وَالْمُتَجَالِسِينَ فِيَّ، وَالْمُتَزَاوِرِينَ فِيَّ»؛ حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۳)

واته: موعاذی کوری جهبهل خوا لیی رازی بی، دهلی: بیستم له پیغه مبهری ﷺ ددیفه رموو: خوی بهرز فهرموویه تی: پیویست بوو خوشه ویستی من بو نهو که سانهی که له بهر من یه کدیان خوش دهوی، وه داده نیشن له گهل یه کدی له بهر من، وه سهردانی یه کدی ده کهن له بهر من.

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «سَبْعَةٌ يُظِلُّهُمُ اللَّهُ فِي ظِلِّهِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ، الْإِمَامُ الْعَادِلُ، وَشَابٌّ نَشَأَ بِعِبَادَةِ اللَّهِ، وَرَجُلٌ

(۱) (رواه الطبرانی في (الكبير): (۱۱۵۳۷)، وحسنه العلامة الألباني في (السلسلة الصحيحة): (۱۷۲۸))

(۲) (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ: الْبُخَارِيُّ: (۵۸۱۹)، وَمُسْلِمٌ: (۶۸۷۸))

(۳) (رواه أحمد: (۲۲۰۸۳) وصححه العلامة الألباني في (المشكاة): (۵۰۱۱))

قَلْبُهُ مُعَلَّقٌ فِي الْمَسَاجِدِ، وَرَجُلَانِ تَحَدَّبَا فِي اللَّهِ اجْتَمَعَا عَلَيْهِ وَتَفَرَّقَا عَلَيْهِ، وَرَجُلٌ دَعَتْهُ امْرَأَةٌ ذَاتُ مَنْصِبٍ وَجَمَالٍ، فَقَالَ: إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ، وَرَجُلٌ تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ فَأَخْفَاهَا حَتَّى لَا تَعْلَمَ يَمِينُهُ مَا تُنْفِقُ شِمَالُهُ، وَرَجُلٌ ذَكَرَ اللَّهَ خَالِيًا ففَضَّتْ عَيْنَاهُ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: ئەبوو ھورەیرە خوا لێی رازی بێ، دەلی: پێغه مبهەر ﷺ ھەرموو یەتی: ھەوت جوۆرە کەس ھەن خوا دەیانخاتە ژێر سیبەری خۆیەو، لەو روژەدا ھیچ سیبەریک نیە جگە لە سیبەری وی، (ئەوانیش: پێشەواو دەسەلاتداریکی دادگەر، وە گەنجیک کە گەنجیتی یە کە ی لە عیبادەتی خوادا بەسەربردبێ، وە پیاویک کە دلی پەییوەست بێت بە مزگەوتەو، وە دوو پیاو لەبەر خوا یە کدیان خوێبووی و لەبەر خوا گوێبنەو و لەبەر خوا لەیە کدی جیا بنەو، وە پیاویک ئا فرەتیکی جوان و خاوەن دەسەلات بانگی بکات (بۆ مەبەستی ئەنجامدانی کاری خراب)، ئەویش بلی: من لە خوا دەترسم، وە پیاویک خێرو چاکە بکات بە جوۆریک کە لای راستی نەزانی لای چەپی جی بە خشیو (لە گیرانەو ی دیکە ھاتو: لای چەپی نەزانی لای راستی جی بە خشیو)، وە پیاویک بە تەنیا بێ لە شوینیکی چۆل زیکر و یادی خوا بکات و بگری و فرمیسک بە چاوەکانی دا بێنە خوار لە ترسی خوا (عَزَّ وَجَلَّ).

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «أَنَّ رَجُلًا زَارَ أَخًا لَهُ فِي قَرْيَةٍ أُخْرَى، فَأَرْصَدَ اللَّهُ لَهُ عَلَى مَذْرَجَتِهِ مَلَكًا، فَلَمَّا أَتَى عَلَيْهِ قَالَ: أَيْنَ تُرِيدُ؟ قَالَ: أُرِيدُ أَخًا لِي فِي هَذِهِ الْقَرْيَةِ قَالَ: هَلْ لَكَ عَلَيْهِ مِنْ نِعْمَةٍ تَرُبُّهَا؟ قَالَ: لَا غَيْرَ أَنِّي أَحْبَبْتُهُ فِي اللَّهِ (عَزَّ وَجَلَّ) قَالَ: فَإِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكَ، بَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحْبَبَكَ كَمَا أَحْبَبْتُهُ فِيهِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

واته: ئەبوو ھورەیرە خوا لێی رازی بێ، دەلی: پێغه مبهەر ﷺ ھەرمووی: پیاویک سەردانی برا یەکی (ئایینی) خۆی کرد لە گوندیکی دیکە، خوا فریشتە یەکی ناردە سەر رینگاکە ی، کە دەگاتە لای (فریشتە کە) پێی دەفرمووی: بۆ کوێ دەچی؟ دەلی: دەچم بۆ

(۱) (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ: (۶۴۲۱)، وَمُسْلِمٌ: (۲۴۲۷))

(۲) (رَوَاهُ مُسْلِمٌ: (۶۷۱۴))

لای برایه کی (ئایینی خووم) لهو گوندهیه، (فریسته که) بیی دهه رموی: هیچ نیازو داواکاریه کت بیی ههیه؟ دهلی: نه خیر. ته نیا نه وه نه بیی که له بهر خوا (عز و جل) خوشم دهوی، (فریسته که) فهرمووی: ده دلنیا به من نیردراوی خوام بو لای توی ناردوو تا پیت بلیم: خواش توی خوشدهوی چونکه تو نهو براده رمت له بهر خوا خوشدهوی.

{ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «مَا تَحَابَّ اثْنَانِ فِي اللَّهِ، إِلَّا كَانَ أَحْضَرُهُمَا أَشَدُّهُمَا حُبًّا لِصَاحِبِهِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: نه نه سی کوری مالیک خوا لیی رازی بی، له پیغه مبهری خواوه ^{صلی الله علیه وسلم} دهگیریته وه که فهرموویته: نه گهر دوو کهس له بهر خوا یه کدیان خوشبووی، باشرینیان نه وهیه که هاوه له کهی خووی زیاتر خوش دهوی.

{ عَنْ رَبِيعَةَ بْنِ كَعْبٍ الْأَسْلَمِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: قَالَ: كُنْتُ أَبِيتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، فَأَتَيْتُهُ بِوَضُوئِهِ وَحَاجَّتِهِ، فَقَالَ لِي: «سَلْنِي»، فَقُلْتُ: أَسْأَلُكَ مَرَّافَتِكَ فِي الْجَنَّةِ؟ قَالَ: «أَوْ غَيْرَ ذَلِكَ؟» قُلْتُ: هُوَ ذَاكَ، قَالَ: «فَاعِنِّي عَلَى نَفْسِكَ بِكَثْرَةِ السُّجُودِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

واته: ره بیعهی کوری که عبی نه سه میی خوا لیی رازی بی، دهلی: من له شهو له خزمهت پیغه مبهردا ^{صلی الله علیه وسلم} ده مامه وهو خزمه تم ده کرد، وه ئاوی دهست نویژم بو ده هیئا، وه پیداو یستییه کانم بو ده هیئاو خزمه تم ده کرد، بیی گوتم: داوام لی بکه چ شتیکت بو بکه م؟ منیش گوتم: داوات لی ده که م له به ههشتی هاوه لی تویم، فهرمووی: جگه له وه چی دیکه؟ گوتم: ههر نه وه فهرمووی: که واته یارمه تیم بده له سه ر خۆت به زۆر سه جده بردن.

{ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: مَرَّ رَجُلٌ بِالنَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) وَعِنْدَهُ نَاسٌ، فَقَالَ رَجُلٌ مِمَّنْ عِنْدَهُ: إِنِّي لِأَجِبُّ هَذَا لِلَّهِ، فَقَالَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «أَعْلَمْتُهُ؟»، قَالَ: لَا، قَالَ: «فَقُمْ إِلَيْهِ

(۱) (رواه البخاري في (الأدب المفرد): (٥٤٤)، وصححه العلامة الألباني في (صحيح

الأدب المفرد): (٤٢٣)

(۲) (رواه مسلم: (١١٢٢)

فَاعْلَمَهُ»، فَعَامَ إِلَيْهِ فَاعْلَمَهُ، فَقَالَ: أَحَبُّكَ الَّذِي أَحْبَبْتَنِي لَهُ، قَالَ: ثُمَّ رَجَعَ
إِلَى النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): فَأَخْبَرَهُ بِمَا قَالَ، فَقَالَ النَّبِيُّ (صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «أَنْتَ مَعَ مَنْ أَحْبَبْتَ، وَلَكَ مَا احْتَسَبْتَ» { حَدِيثٌ
صَحِيحٌ ^(۱)

واته: نه نه سی کوری مالیک خوا لی یی رازی بی، ددلی: پیاوینک (ی
مسولمان) به لای پیغمبر ﷺ دا تیپه ر بوو، وه هه ندی خه لکشی
له لابوو، (پیاوه مسولمانه که سه لامی لی کردن)، یه کی که له وانه ی که
دانیشتبوو، گوتی: به راستی من نهو پیاوهم زور خوشدهوی له بهر خاتری
خوا، پیغمبریش ﷺ پیی فهرموو: ئایا نهو ده زانی تو خوشت دهوی،
بیّت گوتووه؟ گوتی: نه خیر، فهرمووی: ئی ده هه لسه برؤ لای و پیی بلی،
کابراش هه لساو چوووه لای پیی گوت زوم خوشدهوی له بهر خوا، نه ویش
پیی گوتووه: نهو که سه تو خوشبو، که له بهر نهو منت خوشدهوی،
ددلی: پاشان گه راوه لای پیغمبر ﷺ، وه هه والیشی پیدا دهر باره ی
نه وه ی گوتبوویان، پیغمبر ﷺ فهرمووی: تو له گهل نهو که سه دای
(واته: له رؤزی دواپی) که خوشت دهوی، وه نهو پاداشته ی چاوه ریچی به
هو ی خوشویستنی له بهر خوا بوّت دهنووسری.

که ی خه لک خوشیان دهوی و

که ی خوشیان ناوی؟

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «إِنَّ اللَّهَ إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا دَعَا جَبْرِيْلَ فَقَالَ: إِنِّي
أَحَبُّ فَلَانَا فَاحْبَبْهُ، قَالَ: فَيُحِبُّهُ جَبْرِيْلُ، ثُمَّ يُنَادِي فِي السَّمَاءِ،

(۱) (رواه الطبرانی في (الكبير): (۱۳۳۶۱) عن ابن عمر، والبيهقي في (شعب
الإيمان): (۹۰۱۱)، وصححه العلامة الألباني في (السلسلة الصحيحة): (۳۲۵۳)

فَيَقُولُ: إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ فَلَانَا فَاحْبُوهُ، فَيُحِبُّهُ أَهْلُ السَّمَاءِ. قَالَ: ثُمَّ يُوضَعُ لَهُ الْقَبُولُ فِي الْأَرْضِ» | حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۱)

واته: نه بوو هور هیره خوا لیلی رازی بی. دهلی: بیغه مبه ر...
 فهرموو یه تی: نه گهر خوا بهنده یه کی خوش بوئ بانگی جبریل
 دهکات و پی ده فهرموئ: من فلانه بهنده م خوش دهوئ، توش خوشت
 بوئ، جبریل ییش خوشی دهوئ، جبریل بانگ دهکات له نیو نه هلی
 ئاسمان (واته: له نیو فریشته کان) دهلی: خوا فلان بهنده ی خوش
 دهوئ نیو دهش خوشتان بوئ، نه هلی ئاسمان هه موو خوشیان دهوئ.
 پاشان له سهر زه ویش (نهم خوشه ویستی ه) لی قبول دهکری
 (ئیماندارانیش خوشیان دهوئ).

به سه رها تیک له م باره یه وه

{ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِنَّكَ لَأَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ نَفْسِي، وَإِنَّكَ لَأَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ وَلَدِي، وَإِنِّي لَأَكُونُ فِي الْبَيْتِ فَأَذْكُرُكَ فَمَا أَصْبِرُ حَتَّى آتِيَ فَأَنْظُرَ إِلَيْكَ، وَإِذَا ذَكَرْتُ مَوْتِي وَمَوْتَكَ عَرَفْتُ أَنَّكَ إِذَا دَخَلْتَ الْجَنَّةَ رُفِعَتْ مَعَ النَّبِيِّينَ، وَإِنِّي إِذَا دَخَلْتُ الْجَنَّةَ خَشِيتُ أَلَا أَرَكَ، فَلَمْ يَرُدَّ عَلَيْهِ النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، شَيْئاً حَتَّى نَزَلَ جَبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِهَذِهِ الْآيَةِ: ﴿وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَئِكَ رَفِيقًا﴾ (النساء) | حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۲)

(۱) (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ: الْبُخَارِيُّ: (۳۰۳۷)، وَمُسْلِمٌ: (۶۸۷۳))

(۲) (رَوَاهُ الطَّبْرَانِيُّ فِي (الكبير): (۱۲۵۵۹)، وَابْنُ مَرْدَوَيْهِ بِسَنَدٍ لَابَسَ بِهِ، وَأَخْرَجَهُ الطَّبْرَانِيُّ: (۹۹۲۹) عَنْ سَعِيدِ بْنِ خَبِيرٍ مُرْسَلًا، وَالسَّيُوطِيُّ فِي (أَبَابِ النُّقُولِ) بِرَقْم: (۳۱۰)، وَحَسَنَةُ الْأَلْبَانِي فِي (السَّلْسَلَةِ الصَّحِيحَةِ): (۲۹۳۳))

واته: دایکمان عائیشه خوا لیی رازی بی دهگیرپته وه، دهلی: بیاویک هاته
 خزمهت پیغهمبه ر صلی الله علیه و آله گوتی: نهی پیغهمبه ری خوا! تو له لام خوشه ویستری له
 نه فسی خوم، وه تو له لام خوشه ویستری له مندا له کانیشم، وه من جاری وایه له
 مائی دهم یادی تو دهکه مه وه، خوم راناگرم ههتا دیم ته ماشات دهکه م، هیندهم
 خوش دهوی، نیستاش بیرم کردوته وه که نه گهر من و جه نابیشتم مردین، دهزانم
 تو که چوویه به ههشتی له گهل پیغهمبه ران بهرز دهگریه وه، بو شوینه بهرز دهکانی
 به ههشت، وه منیش نه گهر بچمه به ههشتی (له پلهکانی خواره وه دهم)، دهرسیم
 که نه تبینم، پیغهمبه ری خوا صلی الله علیه و آله هیچ وه لامی نه دایه وه، ههتا جبریل دابه زیه
 خوارو و نهو ئایه تهی بو خوینده وه که دهرموی: ههر که سیک فهرمان به ری
 خواو پیغهمبه ری خوا بکات نهو له گهل پیغهمبه ران و صیددیقان و شهیدان و
 صالحان دایه، نهوانهش باشتین هاوهل و برادره رن.

هاوهلانی به ریزی پیغهمبه ر صلی الله علیه و آله گوتوو یانه: به هیچ شتیک
 دلخوش نه بووین هیندهی بهو ئایه ته دل خوش بووین، واته:
 دلخوش بوون به وهی که ئیمهش له خزمهت پیغهمبه ردا صلی الله علیه و آله دهبین.

سوودهکانی رهوشت جوانی

- (۱) - زور له خوای بهرز نیزیک دهمیه وه.
- (۲) خوشه ویست دهمی له لای خواو له لای خه لکی.
- (۳) - خه لک هۆگرت دهمین و پیت سه رسام دهمین.
- (۴) - ریژیکی زور تایبهتت دهمی، حیا له هه موو خه لکی.

- (۵) پله و پایه و پاداشتت بهردموام زیاد دهکات.
- (۶) خوشه ویست دهبی له لای پیغه مبهری خوا صلی الله علیه و آله.
- (۷) له رۆژی قیامت زۆر نیزیک دهبی له پیغه مبهری صلی الله علیه و آله.
- (۸) کهسیکی زۆر سینگ فرهوان و پشوو دریژ دهبی.
- (۹) وا له دوژمن دهکهی ببیته دۆست و هاوهلت و خوشتی بوی.
- (۱۰) بهردموام خوا عهفووت دهکات له کهم و کورتی و ههلهکانت دهووری.
- (۱۱) رهوشته جوانهکان گوناح و تاوانهکانت دهرپنهوه.
- (۱۲) پلهت دهگاته کهسیک به شهوان نویژ دهکاو بهرپۆیش بهرپۆژووبی.
- (۱۲) - به هوی رهوشتی جوانتهوه چوونه بهههشتت بۆ واجب دهبی.
- (۱۳) تهرازووی کردموه چاکهکانت زۆر قورسو گران دهبی له قیامت.
- (۱۴) جهسته و پیستت چهرام دهبی لهسه ر ئاگرو ئاگری نایسووتینی.

هه ندی له نیشانهکانی رهوشت جوانی

(علامات حسن الخلق)

ئێستاش کاتی نهوه هاتوه نامازه به هه ندیک له نیشانهکانی رهوشت جوانی (حسن الخلق) بکهین، بۆ سوودو بهرحا و پروونی زیاترو خۆ رازاندنهومی باشت، که خاومنی کتییی، (احیاء علوم الدین) هیناویهتی،

۱. کَثِيرَ الْحَيَاءِ: زور شهرمنی و به حه یایی.
۲. عَدَمَ الْأَدَى: نه بوونی نازار بو خه لک.
۳. کَثِيرَ الْإِصْلَاحِ: زور نه نجامدانی چاکسازیی و ناشتکردنه وهی نیوان خه لک.
۴. صَدُوقَ اللِّسَانِ: راستگوویی زمان له قسه کردن.
۵. قَلِيلَ الْكَلَامِ: کهم قسه کردن. (نهک قسهی زوری بریقه داری بی کردار!!).
۶. کَثِيرَ الْعَمَلِ: زور نه نجامدانی کرده وهی چاک.
۷. قَلِيلَ الزَّلَلِ: کهم هه ئیخلسکان و هه له کردن (له کردار و گوفتار).
۸. وَفُوراً صَبُوراً: گران و سه نگینی و ئارامگری.
۹. شُكُوراً رَضِيّاً: سوپاسگوزاری و رازی بوون به هه موو نیعمه ته کان.
۱۰. حَلِيماً رَفِيقاً: هیدی و نه رم و نیانی.
۱۱. عَفِيفاً: داوین پاکیی.
۱۲. شَفِيفاً: به سۆزی و دئسۆزی.
۱۳. لَا لَعَناً وَلَا سَبَاباً: له عنهت نه کردن و جوین نه دان.
۱۴. وَلَا نَمَاماً: قسه نه هیئان و نه بردن له نیوان خه لکی (بو نانه وهی ناشووب).
۱۵. وَلَا مُغْتَاباً: باس نه کردنی خه لک له پاشمله که پییان ناخو شبی.
۱۶. وَلَا عَجُولاً: زور په له په ل نه کردن.
۱۷. وَلَا حَقُوداً: نه بوونی رق و کینه له دل و دهر وون.
۱۸. وَلَا بَخِيلاً: ره زیل و چرووک نه بوون.
۱۹. وَلَا حَسُوداً: نه بوونی هه سوودی.
۲۰. بَشَاشاً هَشَاشاً: هه میشه زهرده خه نه له سه ر لیوو روو خو شیی.
۲۱. يُحِبُّ فِي اللَّهِ: خوشویستن له بهر خوابی و بهس.
۲۲. يُبْغِضُ فِي اللَّهِ: رق لیبونه وه له بهر خوابی و بهس.
۲۳. أَدَاءُ الْأَمَانَةِ: دانه وهی نه مانهت و دهست پاکیی.

۲۵. إِعْطَاءُ السَّائِلِ: به خشین له کاتی داوا لیکران له لایه ن کهسی ئاتاج.

۲۶. صِبْلَةُ الرَّحْم: به جیهینانی په یوهندی خزمایه تی.

۲۷. قَرَى الضَّيْف: ریزگرتنی میوان.

وه (ابْنُ حَجَرٍ الْعَسْقَلَانِي) له (فَتْحُ الْبَارِي) ره وشته جوان و په سنده کانی به

شیوازیکی زور جوان ته رتیب کرده و سهر ژمیږی کرده وون، وه گه یاندوونی به

شهست و نو سیهت بهم شیویه:

سيفه ته کانی په یوهستن به زمان

۱. به قسه گوتنی وشه ی ته وحید، واته: (لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ).

۲. خویندنه وهی قورئان.

۳. فیږبوونی زانیاری و زانست.

۴. فیږکردنی زانیاری و زانست.

۵. پارانه وه له خوا ی په روه ردگار.

۶. زیږی خوا، که داوا ی لی خوشبوونیش ده ږیته وه.

۷. خو پاراستن له گوتنی قسه ی زیاد و بی سوود.

سيفه ته کانی په یوهستن به جهسته

۱. خو پاککردنه وهی هه ست پیږاوو، حوکی واته: له رووی

نه حکامی شهرعی، وه خو پاراستن له پیسیه کان ده ږیته وه نیو

خوی.

۲. داپوشتنی عه یبه و شهرمگا.

۳. نه جامدانی نویژه هه رزو سوننه ته کان.

۴. وه هه روه ها زه کات دان.

۵. وه نازاد کردنی گويله.
۶. سه خاوه تی، که ناندان و ریزگرتنی میوان دهگریته خوئی.
۷. رۆژوووه فه رۆژو سوننه ته کان.
۸. وه ههروه ها ئه نجامدانی چه ج و عومره.
۹. سووپانه وه به دهوری که عبه.
۱۰. مانه وه له مزگهوت بۆ خواپه رستی.
۱۱. گهران به دواي شهوی قه در، له شهوانی رهمه زان.
۱۲. راکردن و هه لاتن به هوئی دینه وه، که دیاره گۆچکردن له شوینی شيرك بۆ شوینی خواپه رستی دهگریته وه.
۱۳. وه فاکردن به نه زر، یانی که به ئینی به خوا دا نه زر بکات، ئه نجامی بدات.
۱۴. گهران به دواي ئیمان، له بهر ئه وهی ئیمان زیاد و که م دهکات ئینسان هه میشه ده بی هه ولبدات هۆکاره کانی زیاد بوونی ئیمان به ده ستبیینی.
۱۵. که که فاره تی ده که ویتته سه ر بیدات، وه ک: که فاره تی رۆژوو، که فاره تی سویندو... هتد.

شەش سیفەت تایبەتەن بە گوێرایە ئی

۱. خۆپاکراگرتن به هوئی نیکاحه وه، وه هه لسان به ئه نجامدانی هه قی مال و خیزان.
۲. چاک بوون له گه ل دایک و باب، وه خۆ دوورگرتن له خراپ بوون له گه لیان.
۳. په روه رده کردنی مندا ل.
۴. به جی هیئانی په یوه ندی خزمایه تی.

۵. گوپړايه لي کردنی برا گه وره.

۶. به به زیی و نه رم و نیان بوون له گهل کویله و خر مه تکار.

سيفه ته گشتیه کان:

۱. هه لسان به نه نجامدانی کاروباری خه لک به داد گهری.

۲. هه میسه له گهل کومهل و تاقم دابوون، واته: خو دوور گرتن له به

ته نیا کار کردن، چونکه دیاره گورگ نه و مه رد ددخوات که له میگهل داده بری.

۳. گوپړايه لي کردنی کار به دهستان (له شتی باش).

۴. ناشت کردنه وهی نیوان خه لک.

۵. هاوکاری یه کدی کردن له سهر چاکه، که نه و هوش فهران به چاکه و ریگری له خراپه ده گریته خو.

۶. جیبه جی کردنی سنووره کانی خوا، یاسا شهر عییه کان.

۷. جهنگ و جهاد کردن له پیناوی خوا، که راوه ستاوی له جهنگیش

ده گریته خو، (مُرَابَطَةٌ) وهك (مُحَافَظَةٌ) وایه، واته: پاریزکاری لی کردن و مانه وه له شوینی خو.

۸. ته سلیم کردنه وهی نه مانه وت و سپارده.

۹. قهرزدان، وه وهفا پی کردنی.

۱۰. ریژگرتن و باشبوون له گهل دراوسی.

۱۱. جوان هه لسوکه وت کردن له مامه له دا.

۱۲. کو کردنه وهی مال به ریگه یه کی حه لال، وه خهرج کردنیشی به

شیوه یه کی شایسته و زیده رووی و نه کردن تییدا.

۱۳. وه لاندانه وهی سه لام.
۱۴. كه سبك كه بزمی و گوتی، (الحمد لله)، پنی پنی: (در حقائق الله)
۱۵. گرته وهی دهست له نه زیه تدانی خه لك.
۱۶. خو دوور گرتن له فسهی ناشیرین.
۱۷. لادانی نه زیه ت و تازار له سهر ری خه لكی.

۱۳۷۷ هـ روه

به‌شی پیّجه‌م

پایه‌و پاداشت له‌سه‌ر زانست‌و
زان‌یاری

پایه و پاداشت له سهر زانست و زانیاری

واتاو پیناسه (العلم)

(ا) - له نهسلای زمان دا:

(إِبْنُ الْمَنْظُور) گوتوویه تی: (الْعِلْمُ نَقِیضُ الْجَهْلِ)، واته: زانین و هه بوونی زانیاری هه لوه شینه ره وهی نه زانینه.

(ب) - له زاراوی شهر عدا:

(الفیروز ابادی) دهلی: (الْعِلْمُ ضَرْبَانِ: الْأَوَّلُ: إِدْرَاكُ ذَاتِ الشَّيْءِ، وَالثَّانِي: الْحُكْمُ عَلَى الشَّيْءِ بِوُجُودِ شَيْءٍ)، واته: (عِلْم) دوو حاله تی ههیه، یه که میان: بریتیه له وهی ههست به شتیک بکهی به خودی خوئی نهک به هوئی شتیکی دیکه وه. دووه میشیان: بریتیه له وهی حوکم له سهر شتیک بدهی به هوئی شتیکی دیکه وه.

(أَبُو حَامِدٍ الْغَزَالِي) دهلی: (الْعِلْمُ: هُوَ مَعْرِفَةُ الشَّيْءِ عَلَى مَا هُوَ بِهِ) واته: (عِلْم) بریتیه له زانینی شتیک وهک نه وهی که ههیه.

بیگومان خوای پهروهردگار له قورئان، وه پیغه مبهری سهره وهرمان ﷺ له فهرمایشته به پیژهکانی دا زور باسی پایه و ریژی زانست و زانیانیاں کردوه، وه ریژی تایبه تی و پاداشت و پلهی تایبه تیان بو دانراوه، زانیاری جگه له وهی هوکاره بو ناسینی پهروهردگار و چوونه به ههشتی هه میسه یی و. گرنه گرتین ریگاشه که ئینسانی مسولمان بیگریته بهر بو سهفراز بوونی ههر دوو دنیا، وه بیگومان ریگایه کی گرنه گیشه که بهنده به هویه وه له خوای خوئی نیزیک بکه ویته وه، چونکه زانستی شهرعیی بهر چا و وروونی، که سی زانا بهر چاوی خوئی پی دهبینی، نه وهی ههق بی به دواي دهکه وی و وهری دهگری، نه وهی ناههق بی، خوئی لی دوور دهگری،

بهمهش فهرمانی خوا به حی دینی، وهك فهرموویهتی: ﴿قُلْ هَذِهِ سَبِيلُ
أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ...﴾ یوسم، چونکه بیگومان زانست
پروونکه رهوهی راستیه کانه.

به دنیایش ئیمه‌ی که له‌م سهردهمی پیشکه‌وتنی زانست و ته‌کنولۆجیای سه‌ده‌ی
بیسته‌م دا ده‌ژین، ده‌بی هه‌ست به‌و فه‌زل و نیعمه‌ته زۆره بکه‌ین که خوای به‌خشر به
ئیمه‌ی به‌خشیوه‌و، نه‌و منه‌ته‌ی خستووینه سهر، که زۆر به‌ ئاسانی بتوانین هوکاره‌کانی
زانست و زانیاری به‌ده‌ست به‌یین، که نه‌و فه‌زله‌ بیگومان به‌ زانیانی پیشین ته‌نانه‌ت
زانیانی دوو سی سه‌ده‌ پیش ئیستا نه‌به‌خشراوه، وه‌ پئویسته ئیمه‌ی مسولمان نه‌م هه‌له‌
بقوزینه‌وه‌و سوودیکی زۆر چاک له‌و زانسته وه‌ربگرین و هه‌ولێ بوونه‌ نه‌هلی زانست
بده‌ین، بو‌ نه‌وه‌ی ببینه‌ خاوه‌نی نه‌و هه‌مووه‌ فه‌زل و ریزه‌ی که له‌ قورئان و سوننه‌ت
بو‌یان دیار کراوه، سهرمه‌تاش چه‌ند نایه‌تیک که تییدا خوای زاناوشاره‌زا باسی پله‌و پایه‌ی
زانست و زانیانی فهرمووه، ده‌نووسین:

له‌ سوورمه‌تی (المجادله‌) دا خوای په‌رومردگار به‌ پیناسه‌ی ئیماندار مسولمانان ده‌دوینی
ده‌فهرمووی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَقَسَّحُوا فِي الْمَجَالِسِ فَافْسَحُوا يَفْسَحِ اللَّهُ لَكُمْ وَإِذَا
قِيلَ انشُرُوا فَانْشُرُوا يَرْفَعِ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ﴾

واته: نه‌ی نه‌وانه‌ی بپرواتان هیناوه کاتیك پیتان گوترا: له‌ کوڤرو مه‌جلیس فراوانی
بکه‌ن، ئیوه‌ش فراوانی بکه‌ن، خواش گوشادی به‌ ئیوه‌ ده‌دات، وه‌ کاتیك پیتان گوترا:
هه‌ستن، ئیوه‌ش هه‌ستن خواش پله‌ی نه‌وانه‌ به‌رز ده‌کاته‌وه‌ له‌ ئیوه‌ که بپروایان هیناوه،
وه‌ نه‌وانه‌ی که زانستیان پی به‌خشراوه به‌ چه‌ند پله‌ك (پله‌یان به‌رز ده‌کاته‌وه‌) وه‌
خواش به‌وه‌ی ده‌یکه‌ن شارمه‌زایه‌.

وه‌ له‌ سوورمه‌تی (ال عمران) دا خوای په‌روه‌ردگار زانیان و ه‌ریشته‌کانی له‌گه‌ل خوی
کردۆته‌ شایه‌د له‌سهر نه‌وه‌ی که جگه‌ له‌و ه‌یج په‌رستراوی دیکه‌ به‌ هه‌ق نین، وه‌ك

فهرمووییه تی: ﴿ شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُوا الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
الْمُزِيذُ الْحَكِيمُ ﴾ (۱۸)

واته: خوا شایه دیی دا که بیجگه لهو هیچ په رستراونین، هه روو هه فریشته کان و
خاو هن زانیاران، خوا به دادگهری هه نده ستی جگه لهو هیچ په رستراوی دیکه نین زالی
کار به جی.

پاشان خوا (عَزَّوَجَلَّ) لی ترسانی خوئی تایبته ده کات به بهنده زاناکانی، چونکه
دیاره ته نیا زانیان وهک پیویست خوی په روهر دگار دهناسن و لیی ده ترسن به هوئی
وردبوونه وهیان له ناوه جوان و سیفه ته به رزه کانی، وهک فهرمووییه تی: ﴿ ... إِنَّمَا يَخْشَى
اللَّهُ مَنِ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ ﴾ (۲۸) فاطر

واته: به دلنیا یی و بیگومان له ناو بهنده کانی خوادا ته نیا زانیان (وهک پیویست) له
خوا ده ترسن، وه خوا زالی لی بورده یه.

وه نه گهر سهیری هه موو قورئانیش بکهین نابینین له هیچ شوینیک خوی
په روهر دگار به پیغه مبهری خوئی ﷺ فهرمووی داوی فلانه شت بکه بویت زیاد بکه م.
جگه له زانست و زانیاری، وهک له سوورپه تی (طه) دا هاتوه ده فهرموئی: ﴿ فَاعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ
الْمَلِكُ الْحَقُّ وَلَا تَعْجَلْ بِالْقُرْآنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يُقْضَىٰ إِلَيْكَ وَحْيُهُ وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا ﴾ (۱۱۴)

واته: به رزو بلنده نه وه خوییه که ده سه لاتداریکی (پادشایه کی) هه ق و راسته، (نه ی
موحه مهه د ﷺ، وه هه رکه سیکیش که قورئان ده خوینی) په له مه که له (خویندنی)
قورئان دا له پیش نه وهی سرووش کردنه که ی بویت ته واو بییت، وه بلئی: نه ی په روهر دگار
زانست و زانیارییم زیاد بکه.

له سوورپه تی (الزمر) یشدا که به شیوه ی پرسیار کردنیکی نکوولی لی کردنه وه
ده فهرموئی: ﴿ ... قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَمُنُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُوا الْأَلْبَابِ ﴾ (۱)

واته: (ئهی موحه ممه د ﷺ) بلی: ئایا نهوانه ی دهرانن (و خاوه ن زانیاریین) یه کسانن له گه ل نهوانه ی که نازانن (و بی زانیاریین)؟! به راستی ته نیا خاوه ن عه قلان ناموژگاری وهرده گرن. مه بهستی خوا لیږده دا نهوه یه نه خیر، ههرگیز وهک یه کدی نین!! وه بیگومان گرن گترین خالیس له زانست وهرگرتن و به خشین دا بریتیه له یاراستی نه مانه تی زانستی و، قسه نه کردن له سهر شتی که ئینسان زانیاری پی نه بیت دهرباردی نهو شته ی قسه ی له سهر دهکات، وهک خوی زانا وشاره زاهرموو یه تی: ﴿وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ﴾ (الإسراء ۳۶)

واته: به دوی شتی که مه که وهو قسه ی لی مه که که زانیاریت دهرباردی نیه، وه جگه له وهش پیغه مبهری خوا ﷺ له چه ندين فه رمایشتی خوی مه ترسی نه م بابه ته ی دهمکوتانه شتی و زانیاری پی نه بوونه ی راگه یاننده، بو نمونه:

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَنْ أَقْفَى النَّاسَ بِغَيْرِ عِلْمٍ، كَانَ إِثْمُهُ عَلَى مَنْ أَقْنَاهُ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۱)

واته: نه بوو هورده یره خوا لی پازی بی، ده لی: پیغه مبهری خوا ﷺ فه رموو یه تی: ههر که سی که فه توایه ک بدات به بی زانیاری، نهوه گونا هی هه موو نهوانه ی له سهره که کار بهو فه توایه ی ده که ن!! وه دهرباردی گیرانه وهو قسه کردن به ناوی پیغه مبهری خوا، له فه رمایشتی که دیکه دا هاتوه: { عَنْ الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: «إِنَّ كَذِبًا عَلَى لَيْسَ كَذِبٍ عَلَى أَحَدٍ، فَمَنْ كَذَبَ عَلَى مُتَعَمِّدًا، فَلْيَتَّبِعُوا مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

واته: موغیره ی کورپی شوعبه خوا لی پازی بی، ده لی: گویم له پیغه مبهری خوا ﷺ بوو ده یفه رموو: درو کردن به سهر زاری من وهک نهو درو یه نیه که به سهر زاری که سی که دیکه وه ده کری. وه ههر که سی که به نه نقه ست درو به زاری منه وه بکات، نهوه با شوینیک بو خوی له ناو ناگر ناماده بکات.

(۱) (رواه أبو داود: (۳۶۵۹) وحسنه العلامة الألباني في (صحيح الجامع): (۶۰۶۸))

(۲) (متفق عليه، رواه البخاري: (۱۲۲۹)، ومسلم: (۵)، واللفظ له)

به رده وام پاداشتت بو دی

{ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «سَبْعٌ يَجْرِي لِلْعَبْدِ أَجْرُهُنَّ وَهُوَ فِي قَبْرِهِ بَعْدَ مَوْتِهِ: مَنْ عِلَّمَ عِلْمًا، أَوْ أَجْرَى نَهْرًا، أَوْ حَفَرَ بَيْرًا، أَوْ غَرَسَ نَخْلًا، أَوْ بَنَى مَسْجِدًا، أَوْ وَرَثَ مُصْحَفًا، أَوْ تَرَكَ وَلَدًا يَسْتَغْفِرُ لَهُ بَعْدَ مَوْتِهِ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۱)

واته: نه نه سی کوری مالیک خوا لیی رازی بی، ده لی: پیغه مبهری خوا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فهرموویه تی: چهوت جوړ کردار هه ن پاداشته که یان بو خواونه کانیان ده چیته له نیو گوړه که شی له دواى مردنی: که سیك زانیارییه کی فیری که سیك کردبی، یاخود جوگایه کی کردبی ناوی پیدا پروات (بو سوودی خه لکی)، یاخود بیریکی هه لکه ند بی، یاخود داریکی خورمای پرواند بی، یاخود مزگه وتیکی دروست کردبی، یاخود موصحه فیکی قورئانی له دواى خوئی جیهیشتی و خه لک بیخویننه وهو سوودی لی ببینن، یاخود مندالیکی صالح و چاکه کاری له دواى خوئی جیهیشتی و دواى لیخویشوونی بو بکات پاش مردنی.

{ عَنْ أَبِي قَتَادَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: «خَيْرُ مَا يُخَلَّفُ الرَّجُلُ بَعْدَهُ ثَلَاثٌ: وَلَدٌ صَالِحٌ يَدْعُو لَهُ، وَصَدَقَةٌ تَجْرِي يَبْلُغُهُ أَجْرُهَا، وَعِلْمٌ يُنْتَفَعُ بِهِ مِنْ بَعْدِهِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

واته: نه بوو قه تاده خوا لیی رازی بی، ده لی: گویم له پیغه مبهری خوا بوو صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دمیفهرموو: چاکترین شتانیك که که سیك له دواى خوئی به جی بهیلى سی شتن: مندالیکی صالح که دووعای بو بکات، وه سه ده قهیه ک که پاداشته که ی به رده وام پیی بگاته وه، وه زانستیك که سوودی لی وهر بگیری دواى خوئی.

(۱) (رواه البزار: (۷۲۸۹)، وحسنه العلامة الألباني في (صحيح الجامع): (۳۶۰۲))

(۲) (رواه ابن حبان: (۹۳)، وقال شعيب الأرناؤوط: إسناده صحيح)

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَنْ يُرِدِ اللَّهُ بِهِ خَيْرًا يُفَقِّهْهُ فِي الدِّينِ» } حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۱)

واته: ئه بوو هورپه رپه خوا لئی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فهرموویه تی: هر که سیك خوا بیهوی چاکه ی له گهل بکات له ئایین شاره زای دهکات و تی دهگه یه نی.

{ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: «نَضَّرَ اللَّهُ [وَجْهَ] امْرَأَةٍ سَمِعَتْ مِنَّا حَدِيثًا، فَلَبَّغَتْ كَمَا سَمِعَتْ» } حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۲)

واته: عه بدوللای کوری مه سعوود خوی لی رازی بی، دهلی: گویم له پیغه مبهری خوا بوو صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دهیغه رموو: خوا دهم و چاوی ئه و که سه جوان و رهونه قدار دهکات و (خوشی دهخاته دلی) که گوئیستی فهرمووده یه ک ده بی له ئیمه، وه رایده گه یه نی، و دک چوون دهیستی ئاوا به هه مان شیوه و دکو خوی رایده گه یه نی.

دوو عای پیغه مبهر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بو زانست خواز

{ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «رَجِمَ اللَّهُ مَنْ سَمِعَ مِنِّي حَدِيثًا، فَلَبَّغَتْ كَمَا سَمِعَتْ» } حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۳)

واته: عه بدوللای کوری مه سعوود خوی لی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فهرموویه تی: رهحه تی خوا له و که سه بی که گوئیستی فهرمووده یه ک بووه له من، وه رایبگه یه نی به و شیوه یه که گوئی لی بووه.

(۱) (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ: الْبُخَارِيُّ: (۷۱)، وَمُسْلِمٌ: (۱۰۳۷))

(۲) (رَوَاهُ ابْنُ حَبَّانَ: (۶۹)، وَاللَّفْظُ لَهُ، وَصَحَّحَهُ الْعَلَمَةُ الْأَلْبَانِيُّ فِي (صَحِيحِ الْجَامِعِ))

(۳) (رَوَاهُ ابْنُ حَبَّانَ: (۶۸)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَمَةُ الْأَلْبَانِيُّ)

پاداشتیکی زۆر گه و ره

{ عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «وَاللَّهِ لَأَنْ يُهْدَى بِهِدَاكَ رَجُلٌ وَاحِدٌ، خَيْرٌ لَكَ مِنْ خَمْرِ النَّعَمِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۱)

واته: سه هلی کوپی سه عد خوا لی پازی بی، ده لی: پیغه مبه ری خوا ﷺ
فه رموویه تی: وه لاهی نه گهر به هو ی تو وه یه ک پیاو پی راست بگری و هیدایه ت بدری،
بو تو چاکتره له حوشتی سوور (که نه م حوشتره کاتی خو ی زۆر گرانبه هاو به نرخ
بو وه له نیو عه ره ب، وه ک باشترین سه یاره ی سه رده می خو مان بو وه).

{ عَنْ مُعَاذِ بْنِ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «مَنْ عَمِلَ عِلْمًا فَلَهُ أَجْرٌ مِمَّنْ عَمِلَ بِهِ لَا يَنْقُصُ مِنْ أَجْرِ الْعَامِلِ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ^(۲)

واته: مو عازی کوپی نه نهس خوا ی لی پازی بی، ده لی: پیغه مبه ری خوا ﷺ
فه رموویه تی: ههر که سی ک یه کی ک فی ری زانست بکات، نه وه هه مان پاداشتی بکه رده کی
هه یه، وه له پاداشتی بکه رده کی هه یه که م نابیته وه.

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «مَنْ دَعَا إِلَى هُدًى كَانَ لَهُ مِنَ الْأَجْرِ مِثْلُ أُجُورِ مَنْ تَبِعَهُ، لَا يَنْقُصُ ذَلِكَ مِنْ أُجُورِهِمْ شَيْئًا» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۳)

واته: نه بوو هو ره دیره خوا لی پازی بی، ده لی: پیغه مبه ری خوا ﷺ
فه رموویه تی: ههر که سی ک خه لکی به ره و هیدایه ت بانگ بکات به نه ندازه ی هه موو نه وانیه که شوینی
که وتوون پاداشتی هه یه و، هه یه له پاداشتی نه وانیش که م ناکاته وه.

(۱) (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ: الْبُخَارِيُّ: (۲۷۸۳)، وَمُسْلِمٌ: (۶۳۷۳)، وَابُو دَاوُدَ: (۳۶۶۱)، وَاللَّفْظُ لَهُ)

(۲) (رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ: (۲۴۰)، وَحَسَنُ الْعَلَامَةِ الْأَلْبَانِي فِي (صَحِيحِ الْجَامِعِ): (۶۳۹۶))

(۳) (رَوَاهُ مُسْلِمٌ: (۶۹۸۰))

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «مَنْ سَنَّ فِي الْإِسْلَامِ سُنَّةً حَسَنَةً، فَلَهُ أَجْرُهَا، وَأَجْرُ مَنْ عَمَلَ بِهَا بَعْدَهُ مِنْ غَيْرِ أَنْ يُنْقَصَ مِنْ أَجُورِهِمْ شَيْءٌ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: نه بوو هورده پرده خوا لئی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فهرموویه تی: ههر که سیک چاکه یه که دابینی، نه وه پاداشتی خوی هه یه، وه پاداشتی هه موو نه وانیه هه یه که کار بهو چاکه یه ده کهن (که نهو دایه یناوهو نهو دهست پیسخه ریی بو کرده) به بی نه وهی له پاداشتی نه وان کهم بیته وه، (به قه دمر هه مووان پاداشتی هه یه).

پایه و پاداشتی کوری زانست و زانیاری

{ عَنْ سَهْلِ بْنِ حَنْظَلَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «مَا جَلَسَ قَوْمٌ مَجْلِسًا يَذْكُرُونَ اللَّهَ (عَزَّ وَجَلَّ) فِيهِ فَيَقُومُونَ، حَتَّى يُقَالَ لَهُمْ: قُومُوا قَدْ غَفَرَ اللَّهُ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ، وَبَدَّلَتْ سَيِّئَاتِكُمْ حَسَنَاتٍ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۲)

واته: سه هلی کوری (حَنْظَلَةَ)، خوا لئی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فهرموویه تی: ههر کومه نه خه لکیک که له کوریک دانیشتوون، تییدا یادی خوی زالی خاوهن شکویان تییدا کرد هه لئاستن، هه تا پیان دهگوتری: هه لسن، بیگومان بوردران له گونا هه کانتان، وه خراپه کانیشان بو گوردرا به چاکه!

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَأَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُمَا شَهِدَا عَلَى النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) أَنَّهُ قَالَ: «لَا يَقْعُدُ قَوْمٌ يَذْكُرُونَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ إِلَّا حَفَّتْهُمُ الْمَلَائِكَةُ، وَغَشِيَتْهُمُ الرَّحْمَةُ، وَنَزَلَتْ عَلَيْهِمُ السَّكِينَةُ، وَذَكَرَهُمُ اللَّهُ فِيمَنْ عِنْدَهُ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۳)

واته: ههچ کومه لیک نیه دابنیشن له مالیک له ماله کانی خوا، قورئان بخوینن و یه کدی فی ربکهن، نه وه هه تمه ن خوا فریشته ده نی ریته

(۱) (رَوَاهُ مُسْلِمٌ: (۲۳۹۸))

(۲) (رَوَاهُ الطَّبْرَانِيُّ فِي (الْكَبِيرِ): (۶۳۹)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِيُّ فِي (السَّلْسَلَةِ

الصَّحِيحَةِ): (۲۲۱۰))

(۳) (رَوَاهُ مُسْلِمٌ بِرَقْم: (۲۷۰۰)، وَابْنُ حَبَّانَ بِرَقْم: (۸۵۲)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِيُّ

سهریان و، به ږحه مه تی خوئی دایان دهپوښی و چوار دهوریان به فریشته دهگریټ و سه کینه تیان بو دیته خوارو، خوا باسیان دهکات لای نه وانهی لای خوین (واته: فریشته کان).

پایه و پاداشتی ماموستا و قوتابی

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: «مَنْ جَاءَ مَسْجِدِي هَذَا، لَمْ يَأْتِهِ إِلَّا لِحَيْرٍ يَتَعَلَّمُهُ أَوْ يُعَلِّمُهُ، فَهُوَ بِمَنْزِلَةِ الْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَمَنْ جَاءَ لِغَيْرِ ذَلِكَ فَهُوَ بِمَنْزِلَةِ الرَّجُلِ يَنْظُرُ إِلَى مَتَاعٍ غَيْرِهِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: نه بوو هوږه پره خوا لی پازی بی، دهلی: گویم له پیغه مبهری خوا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بوو دهیغه رموو: هر که سیك هاته هم مزگهوتی من، وه نه هات تهنه بوو کاری خیر و فیروکردنی که سیك یان فیروبوون نه بیټ، نه وه نهو که سهی که هاتوو پهلی وهك پهلی مواهیدی که که له پیناوی خوا دهجنگی، وه هر که سیك بوو مبهستی کی دیکه جگه له وه بیټ نه وه نهو که سه پهلی وهك نهو پیاوه وایه که سهیری شت و مه کی که سیکی دیکه دهکات!!

{ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: «مَنْ غَدَا إِلَى الْمَسْجِدِ لَا يُرِيدُ إِلَّا أَنْ يَتَعَلَّمَ خَيْرًا أَوْ يُعَلِّمَهُ، كَانَ لَهُ كَأَجْرِ حَاجٍّ تَامًا جِئْتُهُ» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۲)

واته: له نه بی نومامه وه خوا لی پازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فهرموویه تی: هر که سیك بروات بوو مزگهوت هیج مبهستی کی نه بیټ جگه له وه

(۱) (رَوَاهُ ابْنُ مَاجَهَ بِرَقْم: (۲۲۷)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِي)

(۲) (رَوَاهُ الطَّبْرَانِيُّ فِي (الكبير): (۷۴۷۳)، وَحَسَنَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِي فِي (صحيح

الترغيب والترهيب): (۸۶))

که بیهوی فییره شتیکی چاک بی، یان خه لک فییره شتی چاک بکات، نه وه پاداشتی حاجیه کی بو دهنووسری که حه جه که ی به ته وای نه نجام دابی.

{ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ عَسَّالٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: «مَا مِنْ خَارِجٍ يَخْرُجُ مِنْ بَيْتِهِ يَطْلُبُ الْعِلْمَ، إِلَّا وَضَعَتْ لَهُ الْمَلَائِكَةُ أَجْنَحَتَهَا رِضًا بِمَا يَصْنَعُ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(۱)

واته: سه فوانی کوپی عه سسال خوا لی پازی بی، ده لی: گویم له پیغه مبهری خوا بوو ﷺ دهیغه رموو: هیچ که سیك نیه که له ماله که ی بیته دهرده بوو فیربوونی زانستی شهرعی، نه وه حه تمه ن فریشته باله کانی بو ی راده خه ن وه ک ریزو ره زامه ندی بو نه و کاره ی که ده ی کات.

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: «الدُّنْيَا مَلْعُونَةٌ مَلْعُونٌ مَا فِيهَا، إِلَّا ذِكْرَ اللَّهِ، وَمَا وَالَاهُ أَوْ عَالِمًا، أَوْ مُتَعَلِّمًا» { حَدِيثٌ حَسَنٌ ^(۲)

واته: نه بوو هو ره پره خوا لی پازی بی، ده لی: گویم له پیغه مبهری خوا بوو ﷺ دهیغه رموو: بیگومان دنیا نه فرین لیکراوه، وه نه وه ی تیشیدایه نه فرین لیکراوه، جگه له یادی خواو نه وه ی په یوه ندی به یادی خوا هیه، وه جگه له زانیه ک که له دینی خوا شاره زایه، یان که سیك دهیه وی زانیاری به ده ستبینی و شاره زابی.

(۱) (رواه ابن ماجه: (۲۲۶)، وصححه العلامة الألباني في (صحيح الترغيب والترهيب): (۸۵))
(۲) (رواه ابن ماجه: (۴۱۱۲)، حسنه العلامة الألباني في (السلسلة الصحيحة): (۲۷۹۷))

دووعای دروستکراوه کانی خوا بو زانستخواز

{ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «الْخَلْقُ كُلُّهُمْ يُصَلُّونَ عَلَى مُعَلِّمِ الْخَيْرِ، حَتَّى نَبِيَّانُ الْبَحْرِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(١)

واته: عائشه خوا لى رازى بى، دهلى: پیغه مبهري خوا ﷺ فهرموويه تی: دروستکراوه کانی خوا هه موویان دووعا بو فیرکاری چاکه (واته: یه کیك خه لکی فیره کاری چاک بکات) ده کهن، هه تا نه هه ننگه کانی ده ریاش.

{ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: «إِنَّهُ لَيَسْتَغْفِرُ لِلْعَالَمِ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ، حَتَّى الْجِبَّتَانِ فِي الْبَحْرِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(٢)

واته: نه بوو دهرداء خوا لى رازى بى، دهلى: گویم له پیغه مبهري خوا ﷺ بوو دهیغه رموو: بیگومان خواو فريشته کانی و خه لکی ناسمانه کان و زه ویش ته نانه ت میرووله له کونه که ی داو هه تا نه هه نگیش له ده ریادا سه لآوات له سهر نه وانه ده دهن که ماموستان و چاکه فیری خه لکی ده کهن.

{ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ، وَإِنَّ طَالِبَ الْعِلْمِ يَسْتَغْفِرُ لَهُ كُلُّ شَيْءٍ حَتَّى الْجِبَّتَانِ فِي الْبَحْرِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(٣)

واته: نه نهس خوا لى رازى بى، دهلى: پیغه مبهري خوا ﷺ فهرموويه تی: داواکردنی زانست پیویسته له سهر هه موو که سیکی مسولمان، وه هه موو شتیک داواى لیخوش بوون بو داواکاری زانست ده کهن هه تا ماسیه کانیش له ناو ده ریادا.

(١) رواة الديلمی: (٢٩٩٦)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِي فِي (السَّلْسَلَةُ الصَّحِيحَةُ): ((١٨٥٢))

(٢) (رواة ابن ماجه: (٢٣٩)، وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِي فِي (صَحِيحُ ابْنِ مَاجَهَ): ((١٩٥))

(٣) (جامع بيان العلم وفضله، وَصَحَّحَهُ الْعَلَامَةُ الْأَلْبَانِي فِي (صَحِيحُ الْجَامِعِ): ((٣٩١٤))

{ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: «مَنْ سَلَكَ طَرِيقًا يَطْلُبُ فِيهِ عِلْمًا سَلَكَ اللَّهُ بِهِ طَرِيقًا إِلَى الْجَنَّةِ، وَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ لَتَضَعُ أَجْنِحَتَهَا رِضًا لِطَالِبِ الْعِلْمِ، وَإِنَّ الْعَالَمَ لَيَسْتَغْفِرُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَالْحَيَّاتِ فِي جَوْفِ الْمَاءِ، وَإِنَّ فَضْلَ الْعَالَمِ عَلَى الْعَابِدِ كَفَضْلِ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ عَلَى سَائِرِ الْكَوَاكِبِ وَإِنَّ الْعُلَمَاءَ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ وَإِنَّ الْأَنْبِيَاءَ لَمْ يُورَثُوا دِينَارًا وَلَا دِرْهَمًا وَرَثُوا الْعِلْمَ فَمَنْ أَخَذَهُ أَخَذَ بِحِطِّ وَافِرٍ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ }^(۱)

واته: ئه بوو دهر داء خوا لئی رازی بی، دهلی: گویم له پیغه مبهری خوا ﷺ بوو دهیغه رموو: ههر که سیك ریگه یه که بگریته بهر بو فیربوونی زانستیك، خوا ریگایه که له ریگاکانی بههشتی پی دهگریته بهر، وه بیگومان فریشته بالهکانی داده نیت بو داواکاری زانست، وه که رهزامه ندیی بهو کارهی، وه بیگومان زانا بوی دهپاریته وه ههرچی نهو که سانهی له ئاسمانه کاندان و نهوانه ی له سهر زهوین، وه ماسیه که کان له ناو ئاودا، وه بهراستی پایه و ریزی زانا به سهر که سی خواناس دا وه که پایه و ریزی مانگی چواردهیه به سهر هه موو نهستی ره کاندان، (چونکه لهوان ره شنتر و به شه وقت ره)، وه بیگومان ته نیا زانایان میراتگری پیغه مبه رانن، وه بیگومان پیغه مبه رانیش دینار و دهره میان به میرات به جی نه هیشتوه، جا ههر که سیك نهو میراته ی پی برابی نهو به بیگومان بشک و به شیکی زوری وهرگرتوه.

{ عَنْ أَبِي أَمَامَةَ الْبَاهِلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «فَضْلُ الْعَالِمِ عَلَى الْعَابِدِ، كَفَضْلِي عَلَى أَدْنَاكُمْ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ }^(۲)

واته: ئه بی ئومامه ی باهیلی خوا لئی رازی بی، دهلی: پیغه مبهری خوا ﷺ فهرموویه تی: پایه ی زانا به سهر خوا په رستی بی زانیاری دا وه که پایه ی من وایه به سهر که م پایه ترینتان دا.

(۱) (رواه أبو داود: (۳۶۴۱)، وصححه العلامة الألباني في (صحيح الجامع): ((۶۲۹۷))

(۲) (رواه الطبراني في (الكبير): (۷۹۱۱)، وصححه العلامة الألباني في (المشكاة): ((۲۱۳))

{ عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، قَالَ: «فَضْلُ الْعِلْمِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ فَضْلِ الْعِبَادَةِ، وَخَيْرُ دِينِكُمُ الْوَرَعُ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(١)

واته: سه عدى كورى نه بى وه قاص خوا لى رازى بى، ده لى: پيغه مبه ر ^(٢) فهرموويه تى: پايه و (پاداشتى) زانست له لام خوشه ويستره له پايه و (پاداشتى) عيبادت، وه باشتين كارى ئايينه كه تان خو پاراستنه له گومان و چه رام.

{ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ الْبَاهِلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: ذَكَرَ لِرَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): «رَجُلَانِ أَحَدُهُمَا عَابِدٌ وَالْآخَرُ عَالِمٌ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): فَضْلُ الْعَالِمِ عَلَى الْعَابِدِ كَفَضْلِي عَلَى أَدْنَاكُمْ»، ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ وَأَهْلَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ حَتَّى النَّمْلَةُ فِي جُحْرِهَا وَحَتَّى الْخُوتُ لِيُصَلُّونَ عَلَى مُعَلِّمِ النَّاسِ الْخَيْرِ» { حَدِيثٌ صَحِيحٌ ^(٢)

واته: نه بوو ئومامه بيهيلى خوا لى رازى بى، ده لى: باسى دوو پياو كرا بو پيغه مبه رى خوا ^{صلى الله عليه وسلم}: يه كيكيان خوا په رست بوو (زانيارى كه م بوو) نه وديكه يان زانا بوو، پيغه مبه رى خوا ^{صلى الله عليه وسلم} فهرمووى: پله و پايه زانا به سهر پله و پايه خوا په رست يكى بى زانيارى، وهك پله و پايه من وايه به سهر كه م پايه ترينتان، پاشان فهرمووى: بى گومان خوا و فريشته كانى و خه لكى ئاسمانه كان و خه لكى زه ويش ته نانه ت ميووله له ناو كونه كه ي داو، وه هه تا نه هه نگيش (له ناو ئاودا) هه موويان سه لاوات له سهر نه وانه دهن كه چاكه فبرى خه لكى ده كه ن.

(١) (رواه الحاكم: (٣١٤)، وصححه العلامة الألباني في (صحيح الجامع): (٤٢١٤))

(٢) (رواه الترمذي: (٢٦٨٥)، وصححه العلامة الألباني في (صحيح الترمذي والترهيب):

{ عَنْ أَبِي عَنِيبَةَ الْخَوْلَانِي رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: «لَا يَزَالُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ يَغْرُسُ فِي هَذَا الدِّينِ بَغْرَسٍ يَسْتَعْمِلُهُمْ فِي طَاعَتِهِ» } حَدِيثٌ حَسَنٌ^(۱)

واته: ئه با عینه بهی خه ولانی خوا لی ی رازی بی، ده لی: گویم له پیغه مبهری خوا صلی الله علیه و آله بوو فهرمووی: خوی زالی پایه دار بهر ددهوام له م دینه دا نه مام ده نیژی، وه له فهرمان بهری خویدا به کاریان دینی.

که لی رده دا مه به ست له فی ربوونی زانست و زانیاریه له لایه ن به نده تاییه تیه کانی خوی به رزه وه.

{ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، قَالَ: «تَجِدُونَ النَّاسَ مَعَادِنَ، خِيَارُهُمْ فِي الْجَاهِلِيَّةِ خِيَارُهُمْ فِي الْإِسْلَامِ، إِذَا فَقَّهُوا» }^(۲)

واته: ئه بوو هور هیره خوا لی ی رازی بی، ده لی: پیغه مبهری خوا صلی الله علیه و آله فهرمووی ته: خه لک ده بینن وه ک ک ن زایه کانن، به لام ئه وان ه یان له سه رده می نه فامی چاک بوون، دوی ئه وهی دینه نیو ئیسلام و شاره زای دین ده بن، هر چاکی خویان ده پاریزن.

(۱) (رواه أحمد: (۱۷۸۲۲)، حسنة العلامة الألباني في (السلسلة الصحيحة): (۲۴۴۲))

(۲) (متفق عليه: البخاري: (۳۳۰۴)، ومسلم: (۶۶۱۵))

دياره ٺهوه له حاليڪدا دهي نه گهر نهو زانسته ئي خلاصو
 كردهوي له گهڻ دايي.

به سه رها تيک له مبارهيه وه^(۱)

به سه رها تيک دمر باره ی ئەم فەرمايشته: { عَنْ صَفْوَانَ بْنِ عَمَّالٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: «مَا مِنْ خَارِجٍ يَخْرُجُ مِنْ بَيْتِهِ يَطْلُبُ الْعِلْمَ، إِلَّا وَضَعَتْ لَهُ الْمَلَائِكَةُ أَجْنَحَتَهَا رِضًا بِمَا يَصْنَعُ» } حَدِيثٌ صَحِيحٌ^(۲)

واته: سه فوانی کوری عه سسال خوا لی پازی بی، ده لی: گویم له پیغه مبهری خوا بوو ﷺ دهیغه رموو: هیچ که سیک نیه که له ماله که ی بیته دمره وه بو فیروونی زانستی شهرعی، ئەوه هه تمه ن فریشته باله کانی راده خه ن وهک ریرو ره زامه ندی بو ئەو کاره ی که ده ی کات.

ئیمامی نه وه ی (ره حمه تی خوا لی بی) به بۆنه ی ئەم فەرمايشته وه. له زانایه ک ده گیریته وه ده لی: ئیمه کۆمه لیک قوتابی بووین، له به سه ره ده چووین بو لای مامۆستایه ک که زانستی شهرعی لیوهر بگرین، یه کیکمان له گه ل دابوو که سیکی فاسق و بی به ندوبار بوو، گالته ی به دین و شهرع ده هات و پیمان پیده که نی، گوتمان بۆچی پیمان پیده که نی؟! گو تی: نه وه ی راستی بی، په روۆشی ئەو مه لائیکه تانه مه که وا به خیرای بی له بالیان ده نی ن! ده لی: جا ئیمه رویش تین ئەومان به جیه یشت، لیمان پرس ی بو نایه ی که چی له شوینی خو ی چه قی بوو! که گه رای نه وه لای هه ردوو پیی شه له ل بوو بوو ن!!

دیاره لی ره دا که ده فەر مو ی: فریشته کان بالی خو یان راده خه ن، مه رج نیه به و شیوه یه بالی خو یان رابه خه ن تا کو فه قی و قوتابی به سه ریان دا برۆن، به لکو لی ره دا مه به سستی نه وه یه که فریشته ری ز ده گرن له فه قی و

(۱) قوتابیانی زانیاری شهرعی و چه ند سه رنجیک، علی باهر.

(۲) (رواه ابن ماجه: (۲۲۶)، وصححه العلامة الألبانی)

قوتابی و زانستی شهرعیی مادام سهرگهرمی ئه وهیی که له دینی خوا
 شاره زابی، بو ئه وهی به و شاره زاییه ی دوایی خه لکی دیکه ش شاره زا بکات و
 ئهرکی پیغه مبهری خوا له نیو ئوممه ته که ی جیبه جی بکات، جا له بهر
 ئه وهی فریشته کان هاوه ل و هاوده می ئه هلی ئیمانن، بویه به طاعه تیان
 ده لخوش ده بن، وهک چۆن به خراپه و سهرپیچیشیان نارحعت ده بن و
 تووره ده بن.

۷۷. کوی گستی

۹۶ فرموده

سوپاسنامه :

زۆر سوپاس بۆ ههموو نهوانه‌ی هاوکارم بوون بۆ هاتنه کۆتايی ئەم بهرگی يه‌که‌مه‌ی ئەم زنجیره، خوا به باشتري‌ن شيوه پاداشتيان بداته‌وه، به تايبه‌تی به‌ريزان:

(۱)- مامۆستا مه‌لا عه‌بدوڵلای گرده‌پانيی، که ئه‌رکی پيداچوونه‌وه‌ی گرته ئه‌ستۆی خۆی، خوا ته‌مه‌ن دريژو له‌ش ساغی بکات.

(۲)- کاک ئه‌حمه‌د صلاح عه‌بدوڵلاو کاک رزگار رهمه‌زان عوسمانو کاک جه‌لال سه‌عيد، که هه‌ر يه‌که‌و به‌ جوړيک هاوکارم بوون، خوا سه‌ربه‌رزی دنياو دواړوژيان بکات، ههموو کاريکيان بۆ ئاسان بکات.

سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ
وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ
وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

سيروان کاکه نه‌حمه‌د

۴ / ۴ / ۲۰۱۳

هه‌وليئر

سه رچاوه کان:

(۱): (القرآن الكريم)

(۲): (صحيح البخاري): الجامع الصحيح المختصر، تأليف: محمد بن إسماعيل أبو عبدالله البخاري، دار ابن كثير، اليمامة، بيروت، الطبعة الثالثة، ١٤٠٧ - ١٩٨٧، تحقيق: د. مصطفى ديب البغا أستاذ الحديث وعلومه في كلية الشريعة، جامعة دمشق عدد الأجزاء: ٦.

(۳): (صحيح مسلم): الجامع الصحيح، تأليف: أبو الحسين مسلم بن الحجاج بن مسلم القشيري النيسابوري، دار الجيل بيروت + دار الأفاق الجديدة، بيروت، عدد الأجزاء: ثمانية أجزاء في أربع مجلدات.

(۴): (صحيح ابن حبان بترتيب ابن بلبان): تأليف: محمد بن حبان بن أحمد أبو حاتم التميمي البستي الناشر: مؤسسة الرسالة، بيروت، الطبعة الثانية، ١٤١٤ - ١٩٩٣، تحقيق: شعيب الأرناؤوط، عدد الأجزاء: ١٨.

(۵): (صحيح ابن خزيمة): تأليف: محمد بن إسحاق بن خزيمة أبو بكر السلمي النيسابوري الناشر: المكتب الإسلامي، بيروت، ١٣٩٠ - ١٩٧٠، تحقيق: د. محمد مصطفى الأعظمي، عدد الأجزاء: ٤.

(۶): (صحيح الأدب المفرد للإمام البخاري): المؤلف: محمد ناصر الدين الألباني، دار الصديق، الطبعة: الأولى: ١٤٢١هـ.

(۷): (صحيح الترغيب والترهيب): تأليف: الشيخ محمد ناصر الدين الألباني، مكتبة المعارف، الرياض، الطبعة: الخامسة، عدد الأجزاء: ٣.

(۸): (صحیح وضعیف الجامع الصغیر): المؤلف: محمد ناصر الدین الألبانی، مصدر الكتاب: برنامج منظومة التحقيقات الحديثية.

(۹): (سنن أبي داود): تأليف: أبو داود سليمان بن الأشعث السجستاني، دار الكتاب العربي، بيروت، عدد الأجزاء: ۴.

(۱۰): (سنن الترمذي): (الجامع الصحيح)، تأليف: محمد بن عيسى أبو عيسى الترمذي السلمي، دار إحياء التراث العربي، بيروت، تحقيق: أحمد محمد شاكر وآخرون، عدد الأجزاء: ۵.

(۱۱): (سنن النسائي): تأليف: الامام أبي عبد الرحمن أحمد بن شعيب النسائي، مكتب المطبوعات الإسلامية - حلب، الطبعة الثانية، ۱۴۰۶ - ۱۹۸۶، تحقيق: عبدالفتاح أبو غدة، عدد الأجزاء: ۸.

(۱۲): (السنن الكبرى): تأليف: الامام أبي عبد الرحمن أحمد بن شعيب النسائي، تحقيق: دكتور عبد الغفار سليمان البنداري وسيد كسروي حسن الجزء الاول دار الكتب العلمية بيروت، لبنان جميع الحقوق محفوظة لدار الكتب العلمية بيروت، لبنان الطبعة الاولى ۱۴۱۱ هـ - ۱۹۹۱ م.

(۱۳): (سنن ابن ماجه): تأليف: محمد بن يزيد أبو عبدالله القزويني، دار الفكر - بيروت، تحقيق: محمد فؤاد عبد الباقي عدد الأجزاء: ۲.

(۱۴): (سنن الدارقطني): المؤلف: علي بن عمر أبو الحسن الدارقطني البغدادي، الناشر: دار المعرفة، بيروت، ۱۳۸۶ - ۱۹۶۶، تحقيق: السيد عبد الله هاشم يماني المدني، عدد الأجزاء: ۴.

(۱۵): (سنن الدارمي): المؤلف: عبدالله بن عبد الرحمن أبو محمد الدارمي، دار الكتاب العربي، بيروت، الطبعة الأولى: ۱۴۰۷، تحقيق: فواز أحمد زمرلي، خالد السبع العلمي، عدد الأجزاء: ۲ الأحاديث مذيلة بأحكام حسين سليم أسد عليها.

(١٦): (سنن سعيد بن منصور): المؤلف: أبو عثمان سعيد بن منصور بن شعبة الخراساني الجوزجاني، دار العصيم، رقم الطبعة: الأولى: ١٤١٤، اسم المحقق: د. سعد بن عبد الله بن عبد العزيز آل حميد، عدد الأجزاء: ٥.

(١٧): (مسند أبي يعلى): المؤلف: أحمد بن علي بن المثنى أبو يعلى الموصلي التميمي، دار المأمون للتراث دمشق، الطبعة الأولى: ١٤٠٤، ١٩٨٤، تحقيق: حسين سليم أسد، عدد الأجزاء: ١٣، الأحاديث مذيلة بأحكام حسين سليم أسد عليها.

(١٨): (مسند الشاميين): المؤلف: سليمان بن أحمد بن أيوب أبو القاسم الطبراني، مؤسسة الرسالة، بيروت، الطبعة الأولى: ١٤٠٥ - ١٩٨٤، تحقيق: حمدي بن عبد المجيد السلفي، عدد الأجزاء: ٤.

(١٩): (مسند البزار): تأليف: البزار أبو بكر أحمد بن عمرو البصري الشَّيْخُ، الإمام، الحافظ الكبير، أبو بكر أحمد بن عمرو بن عبد الخالق البصري، البزار، صاحب (المُسْنَدِ) الكبير، الذي تَكَلَّمَ عَلَى أَسَانِيْدِهِ.

(٢٠): (المُسْنَد): للإمام أحمد بن حنبل، تأليف: أحمد بن حنبل أبو عبدالله الشيباني، الناشر: مؤسسة قرطبة، القاهرة، عدد الأجزاء: ٦، الأحاديث مذيلة بأحكام شعيب الأرناؤوط عليها.

(٢١): (الموطأ): تأليف: مالك بن أنس، الناشر: مؤسسة زايد بن سلطان آل نهيان الطبعة: الأولى ١٤٢٥ هـ - ٢٠٠٤ م، تحقيق: محمد مصطفى الأعظمي عدد الأجزاء: ٨.

(٢٢): (المستدرك على الصحيحين): تأليف: محمد بن عبدالله أبو عبدالله الحاكم النيسابوري، دار الكتب العلمية، بيروت، الطبعة الأولى: ١٤١١ - ١٩٩٠، تحقيق: مصطفى عبد القادر عطا، عدد الأجزاء: ٤، مع الكتاب: تعليقات الذهبي في التلخيص.

(٢٣): (المعجم الكبير): تأليف: سليمان بن أحمد بن أيوب أبو القاسم الطبراني، مكتبة العلوم والحكم، الموصل، الطبعة

الثانية، ١٤٠٤ - ١٩٨٣، تحقيق: حمدي بن عبدالمجيد السلفي عدد الأجزاء: ٢٠.

(٢٤): (المعجم الأوسط): تأليف: أبو القاسم سليمان بن أحمد الطبراني، دار الحرمين، القاهرة، ١٤١٥ تحقيق: طارق بن عوض الله بن محمد، عبد المحسن بن إبراهيم الحسيني، عدد الأجزاء: ١٠.

(٢٥): (المعجم الصغير): (الروض الداني)، تأليف: أبو القاسم سليمان بن أحمد الطبراني، المكتب الإسلامي، دار عمار، بيروت، عمان، الطبعة الأولى، ١٤٠٥ - ١٩٨٥ تحقيق: محمد شكور محمود الحاج أمير، عدد الأجزاء: ٢.

(٢٦): (مكارم الأخلاق): تأليف: الإمام أبي بكر عبدالله بن محمد بن أبي الدنيا القرشي البغدادي، دار صادر بيروت، الطبعة الأولى ١٩٩٩.

(٢٧): (مشكاة المصابيح): تأليف: محمد بن عبدالله الخطيب التبريزي، تحقيق: محمد ناصر الدين الألباني، المكتب الإسلامي، الطبعة الثانية ١٤٠٥ هـ - ١٩٨٥ م.

(٢٨): (مفردات ألفاظ القرآن): تأليف: العلامة الراغب الأصفهاني، تحقيق: صفوان عدنان داوودي، دار القلم، دمشق، الطبعة الثانية: ١٤٢٣ هـ - ٢٠٠٢ م.

(٢٩): (موسوعة نضرة النعيم في مكارم أخلاق الرسول الكريم): إعداد: مجموعة من المختصين، بإشراف: صالح بن عبدالله بن حميد، وعبدالرحمان بن محمد بن عبدالرحمان بن ملّوح، المملكة العربية السعودية، جدة، الطبعة الثامنة: عدد الأجزاء: ١٢.

(٣٠): (الأدب المفرد): المؤلف: محمد بن إسماعيل أبو عبدالله البخاري الجعفي دار البشائر الإسلامية، بيروت الطبعة الثالثة، ١٤٠٩ - ١٩٨٩، تحقيق: محمد فؤاد عبد الباقي عدد الأجزاء: ١، الأحاديث مذيّلة بأحكام الألباني عليها.

- (۳۱): (أعظم الحسنات عند الله): تأليف: جاسر بركات، مكتبة الصفا، القاهرة، الطبعة الأولى ۱۴۲۹ - ۲۰۰۸ م.
- (۳۲): (خُلِقَ الْمُؤْمِنُ): تأليف: د. مصطفى مراد، دار الفجر التراث، القاهرة، الطبعة الثانية: ۱۴۳۱ هـ - ۲۰۱۰ م.
- (۳۳): (شعب الإيمان): تأليف: أبو بكر أحمد بن الحسين البيهقي، دار الكتب العلمية، بيروت الطبعة الأولى، ۱۴۱۰ تحقيق: محمد السعيد بسيوني زغلول عدد الأجزاء: ۷.
- (۳۴): (فضائل سور القرآن الكريم دراسة ونقد): تأليف: الدكتور: إبراهيم علي سيد علي عيسى، الطبعة الخامسة، دار السلام، ۱۴۳۱ - ۲۰۱۰ م.
- (۳۵): (فضل الصلاة على النبي صلى الله عليه وسلم): المؤلف: إسماعيل بن إسحاق الجهضي القاضي المالكي، المكتب الإسلامي، بيروت، الطبعة: الثالثة - ۱۹۷۷، تحقيق: العلامة المحدث محمد ناصر الدين الألباني، عدد الأجزاء: ۱.
- (۳۶): (مختصر صحيح البخاري المسمى بالتجريد الصريح): دأراوى: أبي العباس زين الدين الزبيدي، به كوردی كردن و ليكولينه وهى: نوری فارس همه خان، چاپی يه كه م، كتيبخانهى نارام ۲۰۰۲.
- (۳۷): (المتجر الرابع في ثواب العمل الصالح): للإمام الحافظ عبدالمؤمن بن خلف الدمياطي، تخريج أيمن بن عارف الدمشقي-مكتبة التراث الإسلامي القاهرة.
- (۳۸): (پوخته ی سه حیجی موسلیم): وەرگیړانی لیژنه یه ك، سالی چاپ ۲۰۱۱.
- (التاج الجامع الأصول في أحاديث الرسول)، دأراوى: ماموستان شیخ مهنصور علی ناصف، وەرگیړانی نوری فارس همه خان، چاپی چواره م، دار المعرفة، ۲۰۰۸.

(۳۹): (اقتران النیرین فی مجمع البحرین): ته رجهمه ی

حه دیسه کان موسلیم و بوخاری دانراوی: ماموستا مه لا ره شید به گی بابان، لیکولینه وهی محمد علی قه ره داغی، ۱۴۱۰ - ۱۹۹۰.

(۴۰): (خواپهرستی نیسلامی له بهر رۆشنایی قورئان و سوننه ت دا)،

نووسینی: علی باپیر، چاپی یه که م، نووسینگهی ته فسیر ۱۴۳۰. ۲۰۰۹.

(۴۱): (ته فسیری قورئانی بهرزو به پیژن): نووسینی: علی باپیر،

ته فسیری سوورپه ته کان فاتیحه و به قه ره و ئالی عیمران... چاپی یه که می به قه ره و ئالی عیمران، دار المعرفة.

(۴۲): (پوخته ی ته فسیری قورئان): نووسینی: محمد مه لا صالح، چاپی چواره م.

(۴۳): (رێگای صالح بوون و به ره و خوا چوون): نووسینی: عه لی باپیر، چاپی پینجهم، نووسینگهی ته فسیر.

(۴۴): (قه لای مسوئمان له زیکری رۆژنه و شه وانه): ئاماده کردنی: هه مزه بهرزنجی.

(۴۵): (جوانترین داستان چیرۆکی قورئان): نووسینی: شیخ محمد شیخ

تاها بالیسانی، چاپخانه ی نارین، چاپی یه که م ۲۰۱۳.

ناوهروك

بابهت

لاپه ره

- پیشه کی: ۵
- پیشه کی پرؤفیسور د. احمد شیخ محمد بالیسانی ۶
- نیوهروکی نه م کتیبه: ۸
- روونکردنه وهی ناوونیشان ۹
- به رچاو روونی ۱۱
- به شی یه که م: پایه و پاداشتی قورئان خویندن ۱۵
- پیناسه ی قورئان ۱۶
- نادابه کان ی خویندن ی قورئان: ۱۷
- پایه و پاداشتی خویندن ی سووره تی فاتحه ۱۹
- سووره تی فاتحه و ماناکه ی ۲۳
- پایه و پاداشتی خویندن ی سووره تی به قه ره و نالی عیمران ۲۴
- پایه و پاداشتی خویندن ی نایه تی: (الکرس ی) ۲۵
- نایه تی (الکرس ی) و ماناکه ی: ۲۷
- پایه و پاداشتی خویندن ی دوو نایه تی کو تایی سووره تی به قه ره ۲۸
- دوو نایه تی کو تایی سووره تی به قه ره و ماناکه ی: ۲۹
- ده نایه تی سه ره تایی سووره تی که هف و ماناکه ی: ۳۱
- پایه و پاداشتی خویندن ی سووره ته کان ی: (المُسَبَّحَات) ۳۲
- پایه و پاداشتی سووره تی مولک ۳۳
- پایه و پاداشتی سووره تی ئیخلاص ۳۵
- سووره تی ئیخلاص و ماناکه ی: ۳۷
- پایه و پاداشتی خویندن ی سووره تی ئیخلاص و کافرون ۳۸
- سووره تی کافرون و ماناکه ی: ۳۹

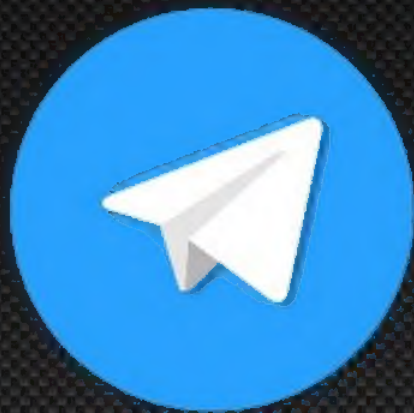
- ۴۰ پایه و پاداشتی خویندنی سووردتی نیخلاص و فهلهق و ناس
- ۴۱ پایه و پاداشتی باش خویندنی قورئان
- ۴۱ جیگاو پلهی قورئان له بهر له بههشت
- ۴۳ قورئان شه فاعهت دهکات
- ۴۳ پایه و پاداشتی خویندنی یهک پیتی قورئان
- ۴۴ پایه و پاداشتی خویندنی سی نایهت
- ۴۵ پایه و پاداشتی خویندنی سه د نایهت له شهویک دا
- ۴۶ پایه و پاداشتی خویندنی هه زار نایهت له شهویکدا
- ۴۶ پایه و پاداشتی دانیشتن بۆ قورئان خویندن
- ۴۷ به هوی قورئان خویندنه وه سه کینهتت به سه ر داده بهزی
- ۴۸ به هوی قورئان خویندنه وه نوورو رووناکیت بۆ په یداده بی
- ۴۸ پایه و پاداشتی خویندنی قورئان و گوی بۆ گرتنی
- ۴۹ پایه و پاداشتی خویندنی قورئان له سه ر موصحه ف
- ۵۰ پایه و پاداشتی قورئان خویندن و کار پیکردنی
- ۵۱ وینه ی نیمانداریک که قورئان ده خوینی و یه کیکیش نایخوینی؟!
- ۵۱ وینه ی که سیک قورئان به نهینی ده خوینی
- ۵۲ پایه و پاداشتی فیئر بوونی قورئان
- ۵۳ پایه و پاداشتی ده ستگرتن به قورئان
- ۵۳ ژماره ی پیت و وشه و نایهت و سوورده ته کانی قورئان
- ۵۸ به رهه م و کاریگه ریه کانی ده ستگرتن به قورئان:
- ۶۲ سوود ده کانی قورئان خویندن
- ۶۵ به شی دووهم پایه و پاداشتی زیکرو پارانه وه
- ۶۶ زیکرو پارانه وه واتاو پیناسه ی (ذکر)
- ۷۱ زیکری خوا بکه ی خواش زیکرت دهکات
- ۷۳ پایه و پاداشتی زیکری خوا له کۆر و مه جلیس

- ۷۷ پایه و پاداشتی زیکری هه ئسان له کۆرو مه جلیس
- ۷۸ پایه و پاداشتی گوتنی: لا اله الا الله
- ۸۹ مه رجه کانی وهرگیران و قبول بوونی: (لا اله الا الله)
- ۹۴ پایه و پاداشت له سه ر ناوو سیفه ته کانی خوای پاک و تاک
- ۱۰۰ چه ند ناگاداری یه ک دهرباره ی ناوو سیفه ته کانی خوا (تبارک و تعالی):
- ۱۰۱ پایه و پاداشتی زیکری چوون بو بازار
- ۱۰۱ پایه و پاداشتی گوتنی: لا اله الا انت سبحانک انی کنت من الظالمین
- ۱۰۲ پایه و پاداشتی گوتنی: سبحان الله العظیم و بحمده
- ۱۰۳ پایه و پاداشتی گوتنی: سبحان الله و بحمده
- ۱۰۵ پایه و پاداشتی گوتنی: سبحان الله والحمد لله ولا اله الا الله والله اکبر
- ۱۰۸ پایه و پاداشتی گوتنی: رضیت بالله رباً وبالإسلام دیناً، وبمحمد رسولاً
- ۱۰۹ پایه و پاداشتی گوتنی: الحمد لله
- ۱۱۷ پایه و پاداشتی سوپاسگوزاری کردنی خوا
- ۱۱۹ پایه و پاداشتی گوتنی: لا حول ولا قوه الا بالله
- ۱۲۰ پایه و پاداشتی داوای لیخوشبوون کردن
- ۱۲۸ دووباره کردنه وهی تویه و داوای لیخوش بوون
- ۱۳۰ پایه و پاداشتی داوای لیخوشبوون کردن بو برواداران
- ۱۳۴ چونیته تی تویه کردن
- ۱۳۶ پایه و پاداشتی زیکری نووستن و له خه و هه ئسان
- ۱۳۷ پایه و پاداشتی زیکری له خه و هه ئسان
- ۱۳۸ پایه و پاداشتی زیکره کانی نیواران و به یانیان
- ۱۴۱ قورئان خویندن پیش نووستن
- ۱۴۳ پایه و پاداشتی زیکری چوونه مرگه وت
- ۱۴۳ پایه و پاداشتی زیکری دهرچوون له مال
- ۱۴۴ پایه و پاداشتی زیکر کردن له کاتی چوونه وه مال

- ۱۴۵ پایه و پاداشتی پارانه وه: (الدُعَاء)
- ۱۵۰ چهند کات و شوینیک که دووعا کانی تیدا قبول دهی^(۱)
- ۱۵۴ زورترین دووعاو پارانه وهی پیغه مبه^(۲) چ بووه ؟
- ۱۵۵ دووعای سنی جوړه که س رت ناکریتته وه
- ۱۵۵ داوا کردنی به هه شتو په ناگرتن له دوزه خ
- ۱۵۶ پایه و پاداشتی دووعا کردن بو مسولمانان
- ۱۵۸ پایه و پاداشتی دووعای کوتایی شهو
- ۱۵۹ وه لامي دووعاو پارانه وهی سته م لیکراو
- ۱۶۰ دووعای کاتی گرفتاری و ناره حه تی
- به شی سییه م: پایه و پاداشتی صه لاوات ناردن بو**
- ۱۶۱ پیغه مبه^(۳)
- ۱۶۲ پایه و پاداشتی صه لاوات ناردن بو پیغه مبه^(۴)
- ۱۶۲ واتاو پیناسه ی (الصَّلَاة)
- ۱۶۳ چونیته تی صه لاوات دان له سهر پیغه مبه^(۵)
- ۱۶۴ مانای صه لاوات له لایهن خواو فریشته و مسولمانانه وه:
- ۱۷۲ پایه و پاداشتی داوا کردنی (الْوَسِيْلَة) بو پیغه مبه^(۶):
- ۱۷۴ سووده کانی صه لاوات ناردن بو پیغه مبه^(۷) خوا
- ۱۷۵ به شی چواره م: پایه و پاداشت له سهر رهوشته بهرزو په سنده کان ...
- ۱۷۶ پایه و پاداشتی رهوشته بهرزو په سنده کان
- ۱۷۶ واتاو پیناسه ی (حُسْنُ الْخُلُق)
- ۱۸۴ پایه و پاداشتی نه رم و نیانی و هندی مه ندی
- ۱۸۸ پایه و پاداشتی ره حم و به زهی
- ۱۹۲ پایه و پاداشتی شهرم و شکو: (الْحَيَاء)
- ۱۹۷ پایه و پاداشتی خو به که مگرتن
- ۲۰۲ پایه و پاداشتی راستگوی

- پایه و پاداشتی نارام گرتن ۲۰۶
- جوره کانی نارامگرتن (الصبر) ۲۱۳
- پایه و پاداشتی قوتدانه وهی توورهیی ۲۱۴
- پایه و پاداشتی داپوشینی عهیی خه لکی ۲۱۹
- پایه و پاداشتی بی دهنگی و پاراستنی زمان ۲۲۳
- پایه و پاداشتی پاراستنی دامین و چاو ۲۳۱
- پایه و پاداشتی سه لام کردن ۲۳۶
- ماچ کردن پیوان له نیوان خویان ریگهی پینه دراوه! ۲۴۲
- پایه و پاداشتی روو خوشی و قسه خوشی ۲۴۴
- پایه و پاداشتی چاکه کردن له گهل دایک و باب ۲۴۸
- پهنندی لوقمان ۲۴۸
- پایه و پاداشتی چاکه کردن له گهل خه لک ۲۵۸
- پایه و پاداشتی مه سرف کیشانی مال و مندا ۲۶۶
- پایه و پاداشتی چاکه کردن له گهل کچان ۲۷۳
- پایه و پاداشتی یارمه تیدانی مندالی هه تیو ۲۷۶
- پایه و پاداشتی پاره به قهرزدان ۲۷۹
- پایه و پاداشتی چاکه کردن له گهل دراوسی ۲۸۵
- پایه و پاداشتی ناشتکردنه وهی نیوان خه لک ۲۹۰
- قسهی ناراست ری پی دراوه بو ناشتکردنه وهی خه لک ۲۹۴
- پایه و پاداشتی به جیهینانی په یوهندی خزمایه تی ۲۹۵
- پایه و پاداشتی گریان له ترسی خوا ۳۰۵
- گریانی پیغه مبه ر ۰ له کاتی گو یگرتن بو قورپان ۳۰۹
- گریانی پیغه مبه ر ۰ له کاتی قورپان خویندن ۳۱۰
- پایه و پاداشتی خوشویستن له بهر خوا ۳۱۳
- کهی خه لک خوشیان دهوی و کهی خوشیان ناوی؟ ۳۲۰

- ۳۲۲ سووده کانی رهوشت جوانی
 ۳۲۳ هه ندی له نیشانه کانی رهوشت جوانی (عَلَامَاتُ حُسْنِ الْخُلُقِ)
 ۳۲۵ سیفه ته کانی په یوهستن به زمان
 ۳۲۵ سیفه ته کانی په یوهستن به جهسته
 ۳۲۶ شمشیر سیفه ت تاییه تن به گوپرایه ئی
 ۳۲۷ سیفه ته گشتیه کان:
 ۳۲۹ به شی پینجه م: پایه و پاداشت له سهر زانست و زانیاری
 ۳۳۴ به رده وام پاداشتت بو دی
 ۳۳۵ دووعای پیغه مبه ر ﷺ بو زانست خواز
 ۳۳۶ پاداشتیکی زور گه ووره
 ۳۳۷ پایه و پاداشتی کوپی زانست و زانیاری
 ۳۳۸ پایه و پاداشتی ماموستا و قوتابی
 ۳۴۰ دووعای دروستکراوه کانی خوا بو زانست خواز
 ۳۴۴ سووده کانی به دهسته یانی زانست و زانیاری
 ۳۴۸ سه رچاوه کان:
 ۳۵۵ ناوه پروک

لەتلیگرام پڕۆ لایکی ئەم
کەنالەم بکە بۆ ئەوەی
سوودمەند بێ لە کتییە
ئاینیەکانمان

[کتییە ئاینی پارێزراوی
HD | PDF

